

העולם

ג'יהאן סאדאת:

בעלי

ציפה

למתותו!

במלאת שש שנים לדצת, ריאיינה דפנה ברק
בקאהיר את האלמנה ואת חסן עלי, מוצמטה
חליל, בוטרוס בוטרוס-ע'אלי ואנים מנצוד

ברווז הזהב. מסעדה סינית ליד הכפר הירוק, לפני שדרת הברושים
ואחרי עצי הבננה (בתחנת הדלק טופז),
דרך הרצליה רמת השרון. טלי 03-491-873

כדאי להזמין שולחן מראש.

מיכתבים

מדינת אש"ב

על תוצאה אחת של הכיבוש הממושך ("נבואת ישעיהו", העולם הזה 21.9.87).

שוב הצלחנו, אנחנו היהודים, להקדים את הפלסטינים. הם טרם הצליחו אפילו להניח את היסודות למדינת אש"ב שלהם ואנחנו כבר חיים במדינת אש"ב (אנשי שידכית) שלנו.

זאת המסקנה המתבקשת מריבוי נביאיה העומים ישעיהו ליבוביץ, המובאים בכתבת אישיהושנה תשמ"ו.

אבי פרישמן, תל-אביב

שאלה מתבקשת

על תגובתה של קוראת, המגדירה עצמה כ"מועמדת לטראנספר" ("לגנדי, תרנו!", העולם הזה 5.8.87).

בטרם קיבלו הנאצים, בוועידת וואנז'י, בשנת 1941, החלטה בדבר "הפיתרון הסופי", ההשמדה הפיסית של העם היהודי, הם נקטו בצעדים שהכשירו את הקרקע לאותו פיתרון, החל בחוקי-נירנברג וכלה ברעיון הטראנספר, הגירוש ההמוני של היהודים.

45 שנים מאוחר יותר החליטה ממשלת-ישראל על הפליית הסטורנטים הערביים לעומת חבריהם היהודים בשכר-הלימוד באוניברסיטות, בכל מיני תירוצים ואמיתות (החלטה שאומנם בוטלה בינתיים).

שלושה חודשים לאחר מכן הגו אישים בכירים בישראל (סגן שר-הביטחון, אלוף במילואים וחברת-הכנסת) את רעיון הטראנספר של הערבים ואף הגדירו אותו כ"הפיתרון הכי מוסרי בעולם".

בינתיים, לראבונם, אין כיום הרעיון מעשי מבחינה פוליטית, אך השאלה המתבקשת, ואותה אני שואלת כמועמדת לטראנספר, היא מה עתיד לקרות לערבים במדינת ישראל.

זבדה מונא, יפו

שנת האשה

על תרומתן של הנשים לביצוע המדינה (איש השנה תשמ"ז, העולם הזה 21.9.87).

אורי אבנרי, שכתב בכתבת אישי-השנה כי את קיומה של המדינה כמדינת-חוק דמוקרטית הבטיחה קהילת המישפט, בדמות המישפטנים ובמקורם המישפטנים, היה יכול להרחיב את היריעה ולציין כי גם העיתונות עומדת בשורה הראשונה של הלוחמים למען מדינת-חוק ושם מצויות, בנוסף הנ"ל, הרבה עיתונאיות.

שלא לדבר על אשה אחת, שושנה ארבל-אלמולוני, שקולה נגד הנביא, תרם בשלהי השנה, למדינת ישראל יותר מאשר פעילותם של הרבה גברים ורבי-גברים. אמירה פלג. וחוויה

קשר הכשרות

על צעד אפשרי למיתון תוקפנותם של החרדים ("שאבעס! שאבעס!", העולם הזה 2.9.87).

תעלולי הברד"ץ (בית-דין צדק של העדה החרדית), המשלה את צאן מרעיתו להפר את עונג-בת של יהודי ירושלים הלא-דתיים, לא יוכלו לשלב המחייב תגובה.

ואם כי יש וכות לכל אדם לאכול מזון כשר, הרי אם הכסף הנגבה תמורת הכשר הזה משמש למימון פעולות המכוונות נגדנו, אין סיבה לכך שאנחנו נתירם לכך מרצוננו.

לכן אנו מציעים לא לקנות מוצרים שיש עליהם הכשר של הברד"ץ. כך יידעו היצרנים כי אותו הכשר אולי מוסיף להם לקוחות חרדים, אבל הוא גם גורע לקוחות המתנגדים לפגיעות המתמידות של החרדים באחרים.

מישפחת ארז, תל-אביב

בשירות החוגים הדתיים

על השתלמות צפויה של אנשי שירות בתי-הסוהר ("הסוהרים יהיו מודעים", העולם הזה 21.9.87).

בידיעה על התוכנית של שירות בתי-הסוהר שירות בתי-הסוהר ללמד סוהרים את טכניקת המדיטציה הטרנסצנדנטלית (מ"ט) מסתמך העולם הזה על דוח תעסוקה-לגור, וכך הופך העולם הזה למשרתם של החוגים הדתיים והראקציונריים ביותר.

עמית רוקח, האונדה הבינלאומית למדיטציה בישראל, תל-אביב

דיברי השיטה והלעג של המדיטציה הטרנסצנדנטית מתבססים ושואבים מרות, שההתייחסות שלו אל המדיטציה הנ"ל היא השיטחיות בהתגלמותה. (המשך בעמוד 4)

העולם הזה 2615

כתבת השער הקרמי:

גי'האן סאדאט נזכרת

השבוע, 10 שנים מאז ביקורו ההיסטורי של אנזור אל-סאדאט בירושלים ושש שנים להירצ'ה, נזכרת אלמנתו, גי'האן, בראיון מיוחד ל"הער" לם הזה", ומספרת, "סאדאט חשב להתפטר אחרי ביקורו בירושלים. ערב מותו אמר — בקרוב אפגוש באללה. כשאללה ירצה בי, הוא ימצא אותי!"

הזהיר את שרון

חודשיים לפני סרוץ מילחמת הלבנון, שותח ראש ממשלת מצריים עם אריאל שרון, והבין מה עומד לקרות. היום, כמנהל בנק, הוא נזכר בדראמות שליוו את יחסי ישראל מצריים, ומכריז: "יש לי חלק חשוב ביותר ביורד מת השלום של הני-שיא אנזור אל-סאדאט!"

השב"כ התנגד

הד"ר מוצמט הלל, שליחה את סא-דאט לירושלים, מגלה כי השב"כ המצרי התנגד ליוזמת הנשיא, מספר כי תחביבו של מנחם בגין היה להעליב אותו מדי-פעם, וכי הוא הצליח לחלק התנגדות אסילו מהשר אריאל שרון, במהלך המ-שאדמתן עם יוסף בורג.

הכסיף ביותר

בוטרוס בוטרוס-עאלי מספר, שהיה הפסימי ביותר, "כי מילחמה של 30 שנה אי-אפשר לסיים רק במחזה פסי-כולוגי", נזכר שסאדאט ביקש ממנו לחבר לו נאום, שייקרא בכנסת, ואומר על יחסיו עם הישראלים: "אני טכנאי. משלמים לי כדי להפגש עם אנשים."

התחיל כטרוריסט

העיתונאי אנוס מנצור, מקורבו של סאדאט: "הוא בנה את הפוליטיקה שלו על הלם. הוא ידע שייצא יום אחד, שהרי את הקריירה שלו התחיל כטרוריסט!" הוא גם מספר כיצד הצ-ליח להרגיז את נשיא-פוריה, כשקבע שהישראל-לים נראים כמו הפורים.

סרטי השנה:

השוב, הרע

והמכוער בתשמי"ז

עורכת הקולנוע של "העולם הזה" מסכמת את השנה: מתוך 52 הסרטים שנמצאו ראויים לציון, נבחרו ארבעת הטובים (הדקה לחצות), חנה ואחיותיה, "שיחות מלוכלכות" ו"גרפי-החוק", וגם ארבעת הגרועים של תשמ"ז (שלושת האמי-גוס", "קטיפה כחולה", "הבורק שאורי" ובטי בלו"). מבין 49 שחקנים נבחרו שחקן ושחקנית השנה, שחקני המיטנה של שנת תשמ"ז. מיהם?

רחל המרחלת מדווחת:

ירדנה גורביץ (בת-צ' לום) נפרדה מבעלה עמי טמיר, וגם התחילה לעבוד אצל יגאל ארנון • רימון בן-יקיר הגיש משהו ללקוחה, ומצא את נאורה, אשתו הטרייה • הגניקולוג יוסי שביט עם סיגלית גל • עודד בלומנפלד הופיע כציבור עם המתאגרת • דינאלה דנצל — ואשתו לשעבר אמירה סידרה לו נוק אוט בצורה של פקורת מאסר.

מחנה לאידה

אילנה פרידמן הקדישה 15 שנה למאבקה של אחותה, אידה גורל. עכשיו עומד הכל להסתים. בינתיים היא לובשת סוודר, שנסרג מהצמר שהשרה כלבתה של אידה, ומכינה את דירתה.

קולנוע — סרטי השנה:

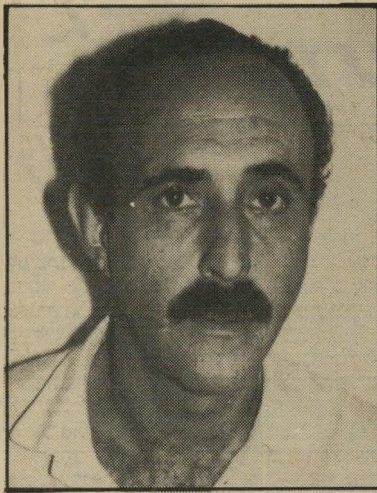
- 22 מה הם אומרים — עוזי לנדא,
- 28 חרוה איש-שלום, יצחק קול,
- 30 נחמן שי, רפי פרבר ויוסי קובי
- 32 לילות ישראל — בדרך לכא
- 32 תשבין — מלשונות
- 32 מיכתבים לרותי — תמי וייסמן (20)
- 33 זה וגם זה — מושעים בצוות-המוחות
- 34 הורדוסים — קר לה, לוונס
- 42 רחל מרחלת — על כל העולם

המדורים הקבועים:

- 3 מיכתבים — עולה והיועצים
- 4 איגרת העורך — מיכתב מאיר-לנד
- 5 הנדון — מבריק, אבל...
- 6 במדינה — האופציה הדמונית
- 10 תשקף — תוכנית ע"ש
- 11 יומן אישי — מיפה ביוס-חמסין
- 12 אנשים — העצבים שנעלמו
- 16 אתה והשקל — זהירות! קופח-חולים!
- 16 תמזורים — נתן אבסלרוד
- 18 דף חדש — מיפה לחימסח נכילי

כתבת השער האחורי:

עכבר בגביע שומנת

האם רצה יהויכין שימעוני, בעצם, בסתר-ליכו, להיתפס? ניתוח מדויק של מעשיו ביום האחרון לפני תפיסתו מוביל למסקנה זו. ידירתו, גראפולוגית במיקצועה, מספרת על יחסיה עם ד"ר ג'קיל ומיסטר הייד, שניהל חיים חברתיים רגילים, תוך כדי עיסוק בנסיון הסחיטה. ראש צוות-החקירה מספר על הקלסתרון הפסיכולוגי שהכינו אודותיו, לפני תפיסתו. האיש שהחזיר עכבר ערוף-ראש לגביע שומנת, חקר מסלולי טיסה מסובכים ובילה בחוג לפנויים ולפנויות.

המישטרה: נגד מי?

בשהתלונן דויד בלם על התקים, המישטרה החליטה להפסיק את החקירה, "כדי לא לגרום נזק בלבלי". בשהתלונן התקים על בלם, היא חרשה במהירות — בעזרת ביקורו של יגאל ארנון אצל יורם גרן. האם המישטרה מעמידה את עצמה בשורת אינטרסים סינאנסיים? גילויים ומימכים חרשים בשערוריית השנה.

חייה עם רוני

"הם מתנבלים לנו" מתלונן החבר החדש של אורית ארביב. רוני הררי בן 22' בהתחלה רק שמר עליה, אחרי-כך לקח אותה לשיר. לים ועכשיו הוא דואג לעתידה. הבלישים עוקבים אחרי השניים, עוצרים ומחפשים אצלם סמים.

10 דיברות הדוגמנית

יש עצה באופנה: הדוגמנית מיכל חפץ מגישה את עשרת הדיברות לאשה האלגנטית — מתי לקנות מה, באיזה צבע, מה חשוב לזכור, מה האכזרים הנחוצים ומהו האורך הרצוי. גם לגברים לא יזיק לדעת סדרות נשים.

מיכתבים

האלה התופסות לעיתים קרובות את מקומן של שתי המילים העבריות: מיקס-שווא?

יגאל אדומי, פתח תקווה

את הופעת הבכורה של מיקס-שווא, בו רואים דברים שאינם קיימים כלל, מייחסים לפייה מורגאן (קוסמת ואחותו של המלך ארתור, איש אבירי השולחן העגול) שיצרה אותו בימי הביניים, במיצרי מסינה, המפרדים בין האי סיציליה לקלבריה שבדרום המגף האיטלקי.

לקרוא ולשתוק

עוד על קוראים מתמידים (מיכתבים), העולם הזה 30.9.87. לפי האודיסיאה של הקורא ישראלי (שהספיק לקרוא את העולם הזה בבני-ברק ובכא-אורה, בכלפורה ובבתיים, בבאול ובכריסל) נראה לי שמן הראוי לערוך תחרות בין קוראי העולם הזה על רשימת המקומות בהם נהגו לקרוא את העולם הזה.

אני, למשל, התחלתי לקרוא אותו במקום שבו נולדתי, להבות-חביבה, המשכתי בקריאתו בעת לימודי בלונדון והשתלמותי בלוס-אנג'לס ועכשיו אני נהנה לעיתים קרובות לקרוא אותו, בשבת, בלטרון.

כן, בלטרון. בגנים המצילים של מינור השתקנים.

אופיר או מוגרבי

עוד על סציה מתוך סרט שכוח (יומן אישי), העולם הזה 2.9.87. והלאה.

מתוך תהום הענייה: הסרט הוקרן אז בקולנוע מוגרבי בתל-אביב (כיום מושבת אחר שעלה באש) או בקולנוע אופיר (כיום בתהליך שיפוץ). הצמד-חמר אבוס וקוסטלו נפגש בכלא באסיר והם מזכירים לו את נהר הפוקרמוקו, והאסיר אומר (באיום): "כאשר אני שומע את השם פוקרמוקו, אני צועד בלאט צעד אחר צעד..." ואת השאר אינני זוכר. **מיכאל גרינשפן**, נענתיים

קמץ זה לא פתח

עליסימניה-היכר של דוברי עברית נכונה (אידיש לשפה העברית), הער"ל 9.9.87.

אני עוקבת אחר מילחמתי הבלתי-נלאית של אורי אבנרי למען הלשון העברית. ולמרות שאין ברצוני לעסוק בדקדוקי עניית, אני חייבת, לפחות כמורה לדיקדוק, להסב את-שומתי-ליבו של אבנרי לכך שבכתבתו האחרונה הוא בעצמו שגה. כאשר הוא ציין לשבח את אלה-המקפידים לבטא את המילה נראה, בלשון הווה, באל"ף סגולה (כפי שצריך), הוא גינה את אלה שאינם עושים כך ומחליפים לשון הווה בלשון עבר ואז, כדברי אבנרי, הם מבטאים את המילה נראה באל"ף פתוחה. אבל הלשון העברית איננה מקיפה ניקוד כזה. נראה, בלשון עבר, מבטאת באל"ף קמץ. הצליל אומנם דומה, אבל קמץ זה קמץ ופתח זה פתח.

טובה סנדר, עכו

מיכתבים למערכת

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישיב-טיות או טכניות.

עצה אחת בלבד

מאז ומתמיד נהנו קוראי העולם הזה מדיווחיו של השבועון על מעניי-הלשון של גדולים ונכבדים. מענה-הלשון כזה גם הובא במדור אנשים בעלון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● **לאחר ששבעת יועציה של שרת החוץ גולדה מאיר הגיעו לניו-יורק (במסגרת מישלתי ישראל למושב העצרת השנתית של מליאת אירגון האומות המאוחדות) וקיבלו, כל אחד, חדר עם שולחן וטלפון בקונסוליה הישראלית במקום, התעניינה אחת מידידותיה של השרה אם גולדה כבר הספיקה להוועץ ביועציה הרבים. כן,** "השיבה גולדה, **אני מתכוונת לשאול אותם שאלה אחת: איך להיפטר מהם?**"

(המשך מעמוד 3)

מאות רבות של מחקרים מדעיים מבוססים ביותר, שהתפרסמו בביטאונים המדעיים החשובים באירופה ובארצות-הברית, מצביעים כולם על תוצאות ששום פסיכיאטר עוד לא הצליח להגיע אליהן, תוצאות המדהימות בהישגים הנפלאים שלהן. **ליה אוסנברג**, חיפה

השלוש והשאלה היהודית

על הצורך בהענקת פרס נובל לשלום ליהודי, רצוי ליהודי ישראלי עונת חלוקת פרסי-נובל עומדת בשער, ולדעתי באמת חייבים להעניק פרסי-נובל לשלום ליהודי (רצוי מאוד ליהודי ישראלי). ואם לאו דווקא למרדכי וענונו, אפשר בהחלט לטדי קולק (על פועלו בירושלים).

את המניע להצעת ניתן לנמק בשלוש מילים: השלום והשאלה היהודית.

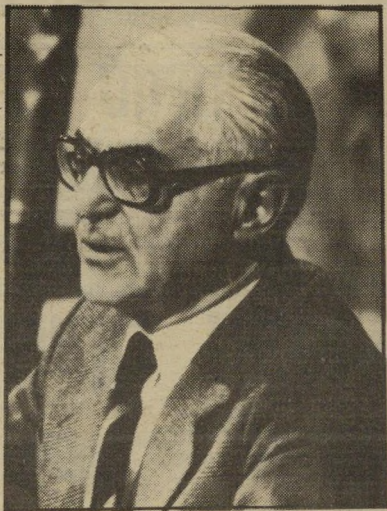
משך השנים מאז חולק פרסי-נובל הראשון (1905) קיבלו עשרות יהודים את פרסי-נובל בפיסיקה וכן קיבלו כמה עשרות יהודים את פרסי-נובל לרפואה ואיזה תריסר יהודים — את פרסי-נובל לכימיה: כמניין יהודים — את פרסי-נובל לסיפורות וכנ"ל לכלכלה, ורק בנושא השלום קיבלו במשך כל השנים הרבות רק שישה יהודים (מיוצאי הולנד, המישפטן והדיפלומט טוביה מיכאל קראל אשר ב-1911 ועד אלי ויזל בשנה שעברה) את הפרס.

אז, למען הסדר הטוב ושיוויון ההזדמנויות... **איציק מרשלקוביץ**, תל-אביב

איחוד מישפחות

על שם מישפחה המתבקש לחבר-כנסת מסויים (אנשים), העולם הזה 30.9.87

אחרי שגיליתם כי ה"ח" של חר"ש, שנולד כמאיר קובנר, שינה בצעירותו את שם מישפחתו לוולנר, הייתי מציעה לו לעברת סוף-סוף את שמו ולהיקרא מאיר בירת.

ח"כ וילנר

שם מישפחה מס' 3

כי שם מישפחתו הראשון, קובנר, איננו שמה (הרוסי) של סתם עיר ליטאית (קובנו, ובשמה הליטאי קאונאס). העיר הזאת שימשה כבירת המדינה בשנות העצמאות המעטות שבהן וכתה במאה הזאת 1918-1940.

וגם כאשר הוא בחר בשם מישפחה מס' 2, וילנר, לא היה זה על שמה (הרוסי) של סתם עיר ליטאית (וילנה, ובשמה הליטאי וילניאוס) כה נולד. העיר הזאת, שהיא כיום בירתה של הרפובליקה הסוציאליסטית הסובייטית של ליטא, הייתה במשך כמעט 500 שנים (1323-1795) בירתה של הממלכה הליטאית.

לכן מן היותר יאה מאשר לעשות איחוד מישפחות, וכדי שלא קובנו, הבירה הישנה, ולא וילנה, הבירה הישנה-חדשה יקופחו בשורשי של ח"כ חר"ש הנכבד, ייקרא מעתה שמו בישראל — **דן סמואל**, רחובות

הפייה מסיציליה

על מקורו של מונח שכיה (אישי השנה תשמ"ז), העולם הזה 21.9.87. חלומה של מ'פלות-העבודה לחדש את הברית ההיסטורית עם המחנה הדתי תואר בכתבת איש-השנה כפאטה מורגאנה.

נכון מאוד. אבל מה המקור לשתי המילים הלועזיות

קרא י'ק'.

— כך חי העם היהודי יורדים מדחי אל דחי. מצווים אנו — מצווים. ציון, ולא ביקשו מאיתנו. אלא התורה מצווה עלינו לחיות עלי-פ דרכה. עיון ה'ט ב כפרשת "בחוקות" ואולי תשכיל, למה כאו עלינו כל הצרות ככל הדורות, ואם נמ' שיד בדרך הגויים יכולע לנו יותר, והקב"ה משסה בנו את הגויים ועם כל מה שמשמע מכך. הגויים מאמינים בתנ"ך, ואתה, כמשכיל, כח' ברכנסת, כעיתונאי, כל-כך עיוור בשינאתך לדת וליהדות בכלל!

רצון הרוב הוא קובע — אתה כותב בהמשך — לאיזה חברה ותרבות תהיה השפעה על יור' שלי.

ירושלים, ידידי, חייבת להיות אחרת. בידר' שליח חייבים להתנהל חיים של תורה. כדאי שתלך ללמוד לפחות שנה, ורק עלימנת לקבל מושג מהי התורה הקדושה. לאוניברסיטת בר' אילן תלך, תלמד, ורק עלימנת לה ב' ין את עומקה של התורה — כי כמו עומקה, כך גובהה, כגובה הארץ מן השמים וכל הבריאה בכלל.

לגנוב

לשקר, לרצוח

חילוני, מה זה חילוני — ואומר לך מהי דעתי.

חילוני הוא אדם חולני. אדם שרודף אחר תא' וותיו הגשמיים, תאוות-אנוש, והאנוש הוא מוגבל בשכלו, וככל שירדוף אחרי החופש לחיות כא' וות'נפשו, כך הוא חוטא ומחטיא את הרוב. לרוד' מה: צה"ל — בנות צה"ל, בנות הרחוב החילוני, אני ואפסי עוד, ומי יאמר לי מה לעשות? בנות, בנים, גברים, נשים — הידר החופש. אפשר לבגוד בבני-יוג, אפשר להתגרש, אפשר להפקיר אשה וילדים, אפשר לנאוף, אפשר לגנוב, אפשר לשקר על ימין ועל שמאל, אפשר לעשות הפלות, כלומר לרצוח ולדות שאינם יכולים לע' מוד ולצעוק "תנו לי לחיות!" הכל אפשר והרשות נתונה. הפקר, חביבי, הפקר.

ובעיתונך אנו רואים את כל הצד המכוער של החברה הישראלית, ושעלימנת שתקום מדינה יקרה זו נפלו ונפולים רבים ממיתב בנינו לראבון ליכנו.

ועל כן ידידי, ערב ראשהשנה אני סולחת לך, אך אנא, ראשית באדם ושנית כח"כ ושלישית כעיתונאי — לך ללמוד יהדות. אל תהיה דתי — רק למד, עלימנת שתבין מהי יהדות, ואז תנהג ברחמים כלפי כולם. כי התורה נכפתה עלינו הר כגיגית, ואם בחוקותי לא תלכו, הורים יקברו את בניהם, גרוש נגורש מחלקת-אלוהים הקטנה.

עלה והצלח, ושנראה אותך שומר על כבוד ירושלים ועם ישראל היושב בתוכה. אני נגד כפייה דתית, אך נגד כפייה חילונית. הכל צריך להתנהל על דרך החיפוש, והחיפוש-אמת, ואין אמת אלא בדרך התורה. צא ולמד.

בבירכת שנה טובה ומאושרת, ובהוצאת עיתון יותר מלבד, שיחיה נעים לקרוא בו, כי לא הכל חושך במדינה, יש עליות ויש ירידות. ובשנה זו, שנת תשמ"ח — שנתה בעליה וב' שימחה. אמן.

עד כאן מיכתבה של כוכבה בר-לוי, תוך הש' מטת כמה דברים החוזרים על עצמם.

דעיתי להשיב לדברים. אך אחרי מחשבה נר' ספת החלטתי להימנע מכך, ולהזמין אותך לע' שות כן, אם רצונך בכך. נפרסם ברצון תשובות.

מ.א.א.א.

ברגע הראשון לא ידעתי איך להתייחס למיכתב. הוא נשא בולים של אירלנד, נשלח בדואר אקספרס מראבליק ונמען ל"ח"כ אורי אבנרי, הכנסת, ירושלים". מכל הברכות שקיבל' תי לראשהשנה, זו היתה המורה ביותר. הכותבת זיהתה את עצמה ככוכבה בר-לוי, וכתבה את דבריה בכתב-יד עברי מסורד וקריא.

הנה הם כלשונם:

אל מר אבנרי שלום: מיכתבי זה לא ימצא חן בעיניך, ובווראי שלא יופיע בעיתונך בשום מדור. אך — איך אמרה גולדה בזמנו — "אני מוועזעת", וזו האמת.

מיספר פעמים ניסיתי בצעירותי לקרוא את עיתונך, אך משום-מה מעולם לא נראה שכדאי להאמין ולחיות לאור עיתונך. לקבל את דברך ולחיות בהם, זה כמו לחיות בהררי-חושך. חושך שיכלי, חושך מלא ירשעות.

רק דבר אחרי אינני מבונה — על שום מה שינאה כל-כך גדולה? ועל שום מה בורות כזו גדולה?

שלחתם שתי עיתונאיות לסקור את אחת הש' כנות במאה-שערים (העולם הזה 16.9.87). שתי עיתונאיות, חד-חדה. גועל-נפש. מה? הן לא יור' עות את דרדחיהם של הרתיים?

הן לא מודעות לכך שחרדיות עסוקות בדברים יותר חשובים מלרזן כמו שתי מכשפות ולסקור את חיי הרתיים במאה-שערים? בושה וחפרה, אפילו ערבים לא עושים מעשים כאלה, איזו בושה! אלא שהן שמו עצמן ללעג ולקלס והתרצצו בלבוש אולי חרדי אך עלוב, ואולי אפ' לו הסתובבו בשכונה רעבות, כשריה הצ'ולנט עולה מכל הבתים.

אבל מה שהעלה את חמתי ביותר זו כתבתך "טרי ברים" (העולם הזה 16.9.87).

לא רק השינאה שנבעה מן הכתבה, השינאה לדת, השינאה לתנ"ך, ואם כך השינאה ליהדות. כשקראתי, לא יכולתי לעכל בורות כזו, שינאה כזו, וכבר ראיתי אותך בעניירותי שורף בתי כנסת וסיפרייתורה (וכי למה לא? דברים כאלה נעשים רק משינאה עמוקה, ושינאה עמוקה מן הסתם הופכת עיוורת). אתם השמאלנים קוראים לככה בשמות-גנאי, אך אחרי כתבה זו ואחרות, איך אפשר לקרוא לכך?

דויד

הנואף

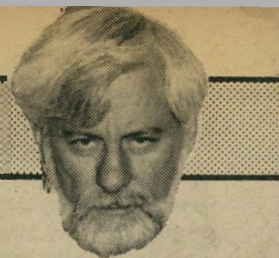
אני רואה אותך לפעמים מעל מסך הטלוויז'יה בשעת ישיבה, אדם בגיל שצריך כבר להבין הרבה יותר, גם מפאת גילו וגם מפאת השכלתו, יושב ומשקף על כולם במבט ביקורתי, עם המקטרת הניצחית שבפיך ושלדעת פסיכר' לוגים היא תהליף למוציץ.

נראה שאתה פוסל את כל התנ"ך. אתה כותב בהמשך כתבתך שרדף המלך היה נואף, ובכלל טיפוס מפוקפק. גועל-נפש!

מה אתה רוצה מהתנ"ך? דווקא התנ"ך כתב על חולשותיו של המלך דויד, ועל זה הוא נענש, כמוכן. ידידי אבנרי, התנ"ך לא בא לייפות שום דבר, וכתב דברים כהווייתם. דויד היה נואף, אולי אפשר לקרוא לזה כך, אבל דויד היה מלך בשר' ודם, ואין צריך שלא יחטא..."

אתה כותב בולשיט על השכינה וכר'. ושירוש' לים היא לא משהו מיוחד וכר'.

ירושלים היא לא משהו מיוחד כיום, דווקא בגלל החיים החילוניים המופקרים. עם שניתנה לו התורה, אולי "בעל כורחו", אבל התורה ניתנה עליידי בורא-עולם, והתורה חייבת להישמר, ואנו מצווים לחיות עלי-פ דרך-התורה. וככל שאנו רחוקים ממנה ומתרחקים, הבה נהיה ככל הגויים"

זוהי פרשה אמריקאית. היא נוגעת מאוד לישראל

מבריק. אבל...

על החוקה של סטאלין נאמר שהיא המתקדמת ביותר בעולם. אולם אין ערך לחוקה כאשר שולט במדינה עריץ, בעזרת מיפלגה יחידה, מרתפי-עניינים, מיסטרות חשאית ומחנות-עבדים. כיום יש בעולם עשרות מדינות בעלות חוקות נהדרות, שאינן שוות במציאות כקליפת-השום.

כל זה נכון. אבל נכון גם שאין בעולם אף מדינה דמוקרטית אחת. שאין לה חוקה כתובה ומשוריינת.

(התריג היחידה היא בריטניה. אבל לבריטניה יש חוקה בלתי-כתובה, משוריינת, המעוגנת במסורת שילטונית ומישפטית של מאות בשנים. לכך אין זכר בישראל.)

■ ■ ■

ישראל זקוקה לחוקה.

לא כדי להציל את המדינה מפני סכנות הפאשיזם החילוני ו/או הדתי, הקיימות בה כיום והעולות להתגבר בה מחר. לשם כך דרושים בני-אדם, לא דפיניר.

החוקה דרושה כדי להבטיח את הדמוקרטיה מפני הדמוקרטים עצמם, למנוע חריגות, לשכלל את סידריה-השלטון, למנוע עריצות של הרוב וקפיטול המיעוט.

ובעיקר: כדי לחנך את הציבור לדמוקרטיה, לבצר את התודעה הדמוקרטית בלב כל אדם בישראל, משחר ילדותו.

אין זה מיקרה שהחוקה יקרה כל-כך לאמריקאים, עד כי אומה שלמה מסוגלת להתפנות כמעט מכל עיסוק אחר ולהשתתף בוויכוח עליה.

כל ילד אמריקאי לומד עוד בגן-הילדים לכבד את החוקה, להתייחס אליה כאל מציאות מוחשית, כמו אל הדגל.

(אין זה גם מיקרה שדווקא בארצות-הברית קיבלה החוקה צביון כזה, כמעט של קדושה. האומה האמריקאית מורכבת מבני כל הגזעים והלאומים, מהגרים מכל הארצות-העליוניות, מסורות, תרבויות ודתות שונות: הסמלים החילוניים — הדגל, האזרחות, החוקה — הם המאחדים את האומה האדירה הזאת.)

ישראל אינה דומה לארצות-הברית. רוב אזרחיה רואים את עצמם כצאצאי עם אחד — היהודי. למיעוט אין זכויות לאומיות. אבל היהודים באו מכל הארצות, והביאו עימם מסורות שונות. רק חלק זעיר מכל העולים באו מארצות שידעו אי-פעם דמוקרטיה אמיתית. נתיני הצאר הרוסי והמלך המארוקאי, הנציב העליון הבריטי ומלך עיראק בוודאי לא ראו דמוקרטיה בעיניהם.

הדמוקרטיה הישראלית היא כמעט נס, כמו השפה העברית ומדינת-ישראל עצמה.

מי שאינו מאמין בניסים, חייב לתת את דעתו לצורך לכבד את המציאות הזאת מבחינה חינוכית ומדינית, מישפטית ותרבותית. גם לשם כך דרושה חוקה.

■ ■ ■

אילו היתה קיימת בישראל החוקה האמריקאית, למשל, היו קורים הרברים הבאים:

כל התשלומים מקופת-המדינה לבתי-הספר הדי-תיים והישיבות היו פוסקים מייד.

כל החוקים הכופים על המדינה פוסקים דתיים היו מתבטלים כמעט אוטומטית, כגון חוקים המונעים נשואין וגירושין אזרחיים, תחבורה בשבת, מכירת בשר-חזיר.

רוב החוקים היוצרים אפליה גלויה או מוסווית בין גברים ונשים, יהודים וערבים, מיעוטים ואשכנזים, אורתודוקסים ורפורמים, היו מתבטלים.

בית-המשפט העליון היה מבטל כמעט אוטומטית חוקים ישנים וחריגים הפוגעים בזכויות-האדם. (למשל: החוק לאיסור המיפגשים עם אנשי-א"ש היה מתבטל כמעט אוטומטית.)

כוחו של ראש הרשות המבצעת (ראש-הממשלה, אצלנו) היה מתחזק, כדי לאפשר לו לנהל את המדינה בתקופה הקצובה לו, וחבריה-הכנסת היו נבחרים במשירן. תלותם כמנגנוני-המיפלגות היתה פחות בהרבה.

וכן הלאה.

אינו מעריץ עיוור של השיטה האמריקאית. יש בה לקויים רבים ובלתי-סלים.

מישטר המעלה מתוכו נשיא כמו רונלד רגן בוודאי אינו יכול להיות כללי-השלמות. מצב השחורים והנשים אינו משתפר במהירות הראויה. לא הייתי מקבל שום סעיף של החוקה האמריקאית מבלי לבחון היטב אם הוא מתאים למציאות שלנו.

אך החוקה האמריקאית היא ארמון מפואר, גם אם ניתוח למתוח ביקורת על חלק זה או אחר של המבנה.

הבניין שלנו דומה יותר לסוכת דייד הנוספת.

■ ■ ■

אחרונה קמה בארץ קבוצה של פרופסורים, וניסחה חוקה-לדוגמה. היא גרמה לחרוש הוויכוח על הצורך בחקיקת חוקה. קמו תנועות לקידום הרעיון.

אני תומך בהן בהתלהבות. אני מסכים לכל מילה המתפרסמת בשם התנועות. אך בעצם הדרישה לחקיקת חוקה אני רואה מאמץ ציבורי דמוקרטי בעל חשיבות עליונה.

יש צורך חיוני בחקיקת חוקה לישראל. אין לחשוש מפני הקשיים הברורים בכך. אדרבה, נראה נכונה את הבעיות, נתמודד עימן, נכריע באורח דמוקרטי. הוויכוח עצמו יחשל את הדמוקרטיה בישראל.

אני חולם על היום שבו תהיה לנו חוקה, אני חולם על היום שבו תסער המדינה סביב מינויו של שופט כמו בורק. עד אז אמשך לקנא.

עסקה בכך יותר מאשר במילחמה המאיימת במפרץ הפרסי או במשאומתן הצפוי עם הסובייטים. העם האמריקאי החליט שזה חשוב. והוא צודק.

■ ■ ■

אני מקנא באמריקאים, מפני שלכל אלה אין זכר במציאות שלנו. השופטים מתמנים אצלנו בלי קשר לדיועותיהם, וכלי קשר לדעת-הקהל.

הפוליטיקאים אינם משנים את עמדותיהם על פי רצון בוח-ריהם. הם נבחרו, במיקרה הטוב ביותר, על-ידי חבריה-מרכו של מיפלגתם.

שום בית-מישפט בישראל אינו מוסמך לבטל חוק של הכנסת, הנוגד את החירויות היסודיות של האדם. בישראל יכולה הכנסת

לחוק, ברוב של 3 נגד 2, חוק האוסר על אדומי-שיער לשאת נשים תכולות-עניינים. בית-המשפט יהיה חייב לבצע חוק זה.

כי בישראל — וזהו שורש כל רע — אין חוקה.

■ ■ ■

פוליטיקאים, שעמדו ליד עריסת המדינה, השתמשו מחובתם לחוקק חוקה. הם הפכו את "האסיפה המכוננת", שהיתה אמורה לעשות זאת, לכנסת הראשונה, מוסד של בירבורים.

הפוליטיקאים לא היו מוכנים להתמודד עם הבעיות הגדולות, שהיו צריכות להיפתר בחוקה. מקומה של הדת במדינה החילונית, מעמדו של המיעוט הלאומי הערבי במדינה היהודית, שמירת הדמוקרטיה במצב-חירום מילחמתי מתמשך, ועוד ועוד.

כמעט כל פוליטיקאי הוא משתמש מטיבעו. זה טבעו באופי המקצוע. פוליטיקאים אינם אוהבים להכריע, מפני שזה רוכש להם אויבים. הם אוהבים ליהנות ולמצוא חן בעיני כל.

לכן נערכו במשך קרוב ל-40 שנים תלייתילים של תירוצים, שנועדו להצדיק את ההשתמשות:

אין צורך בחוקה. בעצם יש לנו כבר חוקה. החוקה רק תזיק. תראו מה קרה למדינות שהיתה להם חוקה. חוקי-הסוד שלנו כבר מהווים למעשה חוקה.

בקיצור: לא שאלנו כד. הכד ששאלנו היה שבור. וחתי' מזה כבר החזרנו אותו כשהוא שלם.

■ ■ ■

ובן מאליו שחוקה לכרה אינה שומרת על הדמוקרטיה. חוקה של ארצות-הברית לא היתה מונעת את עלייתו של היטלר או סטאלין אמריקאי, אלמלא היה הציבור האמריקאי די נחוש בהחלטתו לשמור עליה.

הביצורים הטובים ביותר אינם עוזרים, כאשר אין חיילים להגן עליהם. אבל כאשר יש חיילים להגנה על מוצב, הביצורים עוזרים מאוד-מאוד!

החוקה של ויימאר לא הספיקה כדי להגן על הרפובליקה הגרמנית ולמנוע את עלייתו של היטלר, מפני שהדמוקרטיה היתה זרה (או) למרבית העם הגרמני.

אני מקנא באמריקאים. שוב.

מזה כמה שבועות עסקה האומה האמריקאית כולה בוויכוח על מינויו של שופט, אחד רוברט בורק (מתחרו עם ניו-יורק), לבית-המשפט העליון.

ועדת-הסנאט דנה במינוי. השופט העיר לפניו כמה ימים. הנשיא נאם. כמעט כל פרשן בעיתונות, ברדיו ובטלוויזיה חיווה את דעתו. הוועדה הצביעה (נגד). מליאת-הסנאט עומרת להצביע על כך אף היא, אחרי דיון ממצה. בית-המשפט סוער הוויכוח על המינוי בכל טרקליון, במקומות-העבודה, במיסעות, במסיבות סוף-השבוע.

אצלנו כל זה לא היה מתרחש. כאחד הבקרים היינו קוראים בעיתונים כי פלוגי התמנה כשופט בבית-המשפט העליון. את ההחלטה היתה מקבלת ועדה אלמונית, המורכבת מכמה פוליטיקאים ומכמה מישפטים, שהציבור הרחב כלל אינו מודע לקיומה. איש לא היה שואל לדיועותיהם של המועמדים על נושאים מישפטיים חשובים. כמה בעלי-השפעה היו מושכים בחוטים, והוועדה היתה מחליטה אחרי דיון חשאי.

איפה אנחנו ואיפה האמריקאים!

■ ■ ■

ויכוח האמריקאי סובב כולו סביב השקפותיו של רוברט בורק הנ"ל. הן נברקו במיקרוסקופ. נאומיו, פסקי-הדין שלו וכל שאר התבטאויותיו בעבר ובהווה נבחנו עד לפסטי-פרטייהם. איש לא הכחיש שהאיש הוא מישפטי מבריק, הוגה-דעות מרשים, איש תרבותי מאוד, בעל כושר אינטלקטואלי נדיר.

כאשר מסר את ערותו לפני ועדת-הסנאט ונחקר על-ידי הסנאט טורים, הוא גימד את רובם לעיני הטלוויזיה. כמה מן הפוליטיקאים החשובים ביותר בארצות-הברית התגלו מולו כאפסים אינטי לקטואליים. אחרים מהם כלל לא העזו להתגרות בו, ואחרים הקפידו לקרוא את כל דבריהם מן הכתב.

יתר על כן, לפני שש שנים בלבד אישר הסנאט פה-אחד את מינויו של אותו שופט עצמו כשופט בבית-המשפט הגבוה של מחוז קולומביה, הוא מחו העיר וושינגטון.

אם כן, מה קרה עכשיו?

קרה שבית-המשפט העליון של ארצות-הברית מחולק כעת כמעט שווה-בשווה בין אנשי-מין וליברלים, ושופט אחד נוסף יכול להכריע לכאן ולכאן. על כן חשבות דיועותיו של בורק. בחינת עמדותיו בעבר הוכיחה שהוא מוכן לאפשר סיוע ממשלתי לבתי-ספר דתיים (ובר נתבע בעיני רוב האמריקאים, ובייחוד היהודים), שהוא פגע בזכויות הנשים והשחורים, שהוא תמך בחוקים נגד הפלות ונגד השימוש בקונדומים על-ידי זוגות נשואים בחדרי-המיטות שלהם.

הנושא האחרון וזה בכינוי "הזכות לפרטיות", ויתכן שהוא יותר מכל שאר הנושאים, הרס את מועמדותו של רוברט בורק. בקיצור, העם האמריקאי החליט כי מישפטי גדול זה, שופט גרול ופרופסור נודע למישפטים, שהוצע על-ידי הנשיא הפופולרי, הוא ימני ("שמרני") קיצוני מדי.

כל זה התנהל לעיני עשרות המיליונים, שעקבו אחרי הדיונים באמצעות הטלוויזיה. במהלך הדיונים התגבשה דעת-הקהל. הסיי מנים לכך הגיעו לירידת הסנאטורים. אלה מיהרו להתאים את עמדתם האישית לדעת בוחריהם בבית.

בורק נפסל.

■ ■ ■

יבור המערכה הזאת לא היה בורק, עם כל הברקותיו. הגיבור לא היה גם אחד הפוליטיקאים, שיצאו מן העניין בשן ועין.

הגיבור היה מיסמך שנכתב לפני 200 שנים — החוקה של ארצות-הברית.

על המיסמך הזה היה נטוש הוויכוח. ולא ויכוח עיוני בלבד. הכל הבינו כי הוויכוח הוא מעשי ביותר, שהוא נוגע לחייהם היומיומיים של 200 וכמה מיליוני אמריקאים.

בורק טען שעל השופטים לדבוק באות של החוקה. לא להרחיב ולא להעמיק. שעליהם לשפוט על פי החוקה כמות שהיא, ועל פי כוונותיהם המצומצמות של מנסחיה לפני שמונה ורורות. רבים מהם היו בעלי-על בורק, ואיש מהם לא היה פמיניסט.

מתנגדיו של בורק, ורוב האמריקאים — טענו שהחוקה היא מיסמך חי, המתקדם עם הזמן, בעזרת בית-המשפט, ולכן צריכים השופטים לשפוט על פי רוח החוקה כפי שהיא מתבטאת בכל תקופה.

למשל: בחוקה עצמה אין זכר למושג "פרטיות". התפיסה המודרנית אומרת שחירות האדם — המובטחת בחוקה — כוללת בהכרח את זכותו לפרטיות, ובין השאר הזכות לבצע הפלה ולהשתמש באמצעי-מניעה.

בית-המשפט העליון של ארצות-הברית מופקד על ביצוע החוקה. הוא יכול לפסול כל חוק של הקונגרס וכל פעולה של הממשלה, כל פסק-דין של בית-מישפט וכל מעשה של רשות מחוזית ומקומית, אם הוא סותר, לדעת, השופטים, את החוקה. לכן חשוב מי יישב במוסד מישפטי עליון זה.

מיליונים נטלו חלק בוויכוח על פיסת-נייר זו. אומה שלמה

ברחבי הארץ

נמושה מלחמה

המצב אינו משתפר

הוא מחמיר בהתמדה

בסוכות תשמ"ח היתה מדינת-ישראל נתונה במצב של מלחמה. כמעט כל הכותרות בעיתונים העירו על כך:

● בירושלים נורה למוות צעיר יהודי מטוח קרוב בסימטה בעיר העתיקה. התוקף הצמיד אקדח לצווארו וירה. הר"ב אירע עם רדת-החשיכה.

● בעזה ירו חיילים במפגנים, ובעיקר בתלמידי המכללה. לרברי המקורות המקומיים, נורו ונפצעו עשרות. צה"ל נזק במספר הרבה יותר קטן. לפי הידיעות המקומיות טפסו החיילים על חומת המכללה וירו פגרי מה נשקם, וגם המטירו פנימה גז מרמי.

הדבר קרה אחרי שתי תקריות, שהסעירו את הרוחות במקום. בתקרית הראשונה נורו למוות קבלן, מהנדס ואלמוני, שישבו במכונית אשר לא עצרה ליד מחסום. כשהחיילים פתחו באש, ניסו השלושה להימלט. אז נוקבו בכדורים. האלמוני זוהה אחר-כך כאשר ביטחוני שנמלט מן הכלא, חבר מחתרת הגיהאד המוסלמי, ועל כן חששו יושבי-המכונית מפני החיילים. ברור ששלושתם היו אזרחים חפים-מפשע.

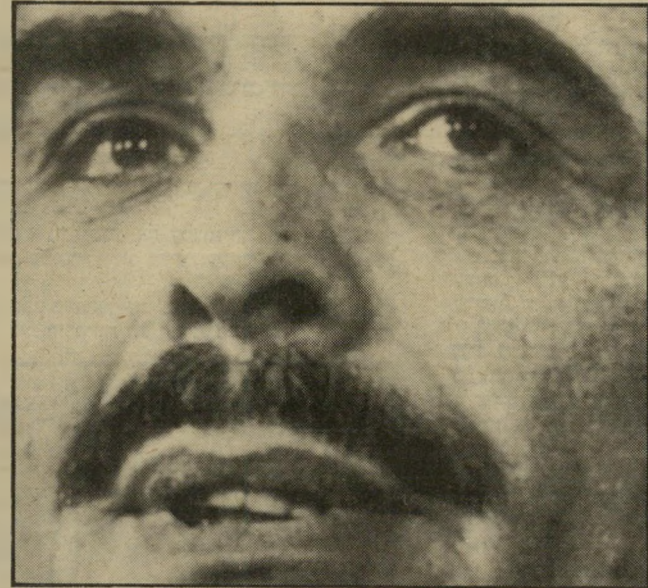
התקרית השניה אירעה כאשר נצערה חוליית-מחתרת בת ארבעה אנשים בשתי מכוניות, שהיו עמוסות בנשק, ואולי היו בדרך לפיגוע.

איש-שב"כ נורה ונהרג. אחר-כך נהרגו ארבעת יושבי-המכונית. אנשי-עוז מ'אמינים כי הוצאו להורג אחרי שנלכדו, ומכאן הסערה.

יתכן שאת המחאה אירגנה מחתרת הגיהאד האיסלאמי, אירגון דתי-קיצוני של חוריס-כתשובה. עשרות רבות של צעירים וצעירות נעצרו וטופלו ברח"ה הרגילה.

בחוץ הדיפלומטית הבינערבית השיג הישג גדול. ועידת-הפיסגה הערבית עומדת להיערך בעמאן. הדבר יחזק בהרבה את כסיהמלכות. לכבוד המאורע, מתרחק המלך מקירבתו היתרה לישראל ולשימיעון פרס, וחוזר לעמדה המרכזית המקובלת בעולם הערבי.

● הוא דחה את ביצועו של חוק

המלך חוסיין

ערבים במקום פרס

הבחירות החדש, ולמעשה ביטל אותו. על פי חוק זה, אמורים היו להיבחר שני בתי-פרלמנט שלו, תוך חידוש המגע עם הגדה המערבית. הבחירות נועדו לחזק את תביעת ירדן ולגרוה, תוך דחיקת רגלי אש"ף. אש"ף גינה את הרעיון בחריפות.

עכשיו האריך המלך את כהונת הפרלמנט הנוכחי, שנבחר עוד לפני מלחמת ששת-הימים. לא ייערכו בחירות חדשות. לפחות במשך שנתיים. (בירדן, בחירות אינן שונות בהרבה ממינוי הנבחרים על-ידי המלך.)

האיתות הוא לעבר אש"ף. הסיכוסך בין אש"ף וירדן מצטמצם.

סוך לובש צביון דתי, הוא מתרחק מן ההגיון, ויישובו קשה פי כמה, אם הוא אפשרי בכלל.

אם יתקדם תהליך זה, עלול סיכוי שלום להידחות לדורות. היוזמות הן מקומיות.

אין החוליות המקומיות פועלות עוד על פי הנחיות מחו"ל. אין שליטה ישירה למנהיגות אש"ף על החוליות והתנועות הפועלות. ממילא קשה הרבה יותר לחזות מראש את הפיגועים ולמנעם.

● המצב אינו משתפר, אלא להיפך. הוא מחמיר בהדרגה ובאיטיות, אך ללא הפסק.

שום אירוע בתולדות המדינה לא עורר תיקויות כה רבות כמו הביקור ההיסטורי של אנוור אל-סאדאת בירושלים. תיקויות אלה התממשו בחלקן - השלום עם מצריים חי וקיים. אולם התיקויות שהיו בשני הצדדים, כי השלום החלקי יביא לשלום מלא, התבדו כליל. המלחמה בין ישראל והעולם הערבי, ובעיקר עם העם הפלסטיני, נמצאת בעיצומה. השבוע חל יום-השנה (על פי הלוח הכללי) של שני מאורעות הקשורים זה בזה: ב-6 באוקטובר 1973 פרצה מלחמת יום-הכיפורים, שתוצאותיה הפסיכולוגיות איפשרו לסאדאת לפתוח ביוזמת-השלום, וב-6 באוקטובר 1981 נרצח סאדאת בידי קיצונים מוסלמיים, בין השאר בגלל יוזמה זו. בחודש הבא יחול יום-השנה העשירי לביקור ההיסטורי עצמו.

איך נראה השלום בעיני האנשים המצריים, שהיו קרובים ביותר לסאדאת? דפנה ברק ריאיינה השבוע בקאהיר, במשך כמה ימים, שורה של אנשים מצריים. עדויותיהם מזדהות בכמה נקודות עיקריות, אך אינן מזדהות בכל הפרטים. תוך כדי כך התגלו כמה עובדות חדשות חשובות.

ג'יהאן סאדאת:

- ★ סאדאת חשב להתכפר אחרי ביקורו בירושלים!
- ★ ערב הידצחו אמר: אלך לכאוש בקרוב באללה!
- ★ הוא אמר: כשאללה ירצה ב', ימצא אותי!

כמאל חסן עלי:

- ★ שרון הודיע לי על הפלישה הקרובה ללבנון!
- ★ אמרתי לאריק: אתה מטבס על הר גבוה!
- ★ שכנתי עם סאדאת בבית-החולים ונתתי לו רעיון!

מוצטפה חליל:

- ★ שרתי הביטחון המצריים התנגדו ליוזמת-השלום!
- ★ הופתענו מן הכבייתיות של בגין לחזור אל העבר!
- ★ בגין וסאדאת לא החליפו בארוחה אך מילה אחת!
- ★ המטרה היחידה של בגין היתה להעליב אותי!

בוטרוס בוטרוס-ע'אלי:

- ★ אמרו לי להכין נאום בשביל סאדאת בכנסת!
- ★ מבין כל מחייבי הנסיעה, הייתי הפסימי ביותר!
- ★ לא נכון שכל מי שלקח חלק ביוזמה נכגע!

אנוס מנצור:

- ★ גם סאדאת התחיל בקאריירה שלו כטוריסט!
- ★ המוות לא הפחיע אותו. הוא ציפה לו!
- ★ סאדאת בנה את הפוליטיקה שלו על ההלם!

הוא נראה רגוע לחלוטין, כשענה: כן, ברור לי. במיקרה הגרוע ביותר אתפטר אחרי היוזמה. העיקר הוא שאני צור אווירה נכונה במרחב ואסלול את הדרך לבאים אחריי.

באותו רגע חיכיתי אותו והתחלתי לבכות: זהו הדבר הגדול ביותר שעשית בחייך!

כשאללה ירצה, ב..."

עלי שילם בחייו על יוזמה זאת. הוא היה איש-עקרונות. הוא נרצח, בגלל הצעד הזה.

כליך פחתי עלי. ביקשתי ממנו שוב ושוב: "שמור על עצמך. לפחות שים אפורית-מגן עליך!"

הוא פטר אותי: כשבייל מה? ואם הכדורים יפגעו בראשי? אני מאמין בגורל! כשאללה ירצה ב', הוא ימצא אותי בזמן ובמקום הנוחים לו. אין טעם להיחלם בכך.

איהפחד הזה היה ממש לא מובן לי. הרי כל יצור-אנוש רוצה להישאר בחי' יים. קוראים לכך "יצר הקיום". זו היתה תכונה ממש לא-אנושית בבעלי.

האם לא חשש לחייו מעולם? ובכן, בחודש האחרון לחייו אירע משהו מוזר. בעלי, שהיה כליך מציאותי, ושרגליו היו תמיד על הקרקע, התחיל לדבר

לא ידעתי כלל וכלל על הרעיונות של בעלי בדבר השלום. הוא לא דיבר איתי על כך, רק חשב על כך במשך זמן רב.

הוא נהג לשבת פה בחדר, מול הנוף של הנילוס, להתבודד ולחשוב במשך שעות.

אני, כאשתו, ידעתי תמיד שבמצב בים כאלה הוא חושב על משהו חשוב, אבל לא ידעתי בדיוק על מה. במצבים כאלה נהגתי להרחיק את הנכדים ממנו, הסתרתי ממנו בעיות, יצרתי אווירה נוחה בשבילו, להגות רעיונות ולפתור בעיות. מעולם לא כפיתי את עצמי עליו. ידעתי רק מה שהחליט לספר לי.

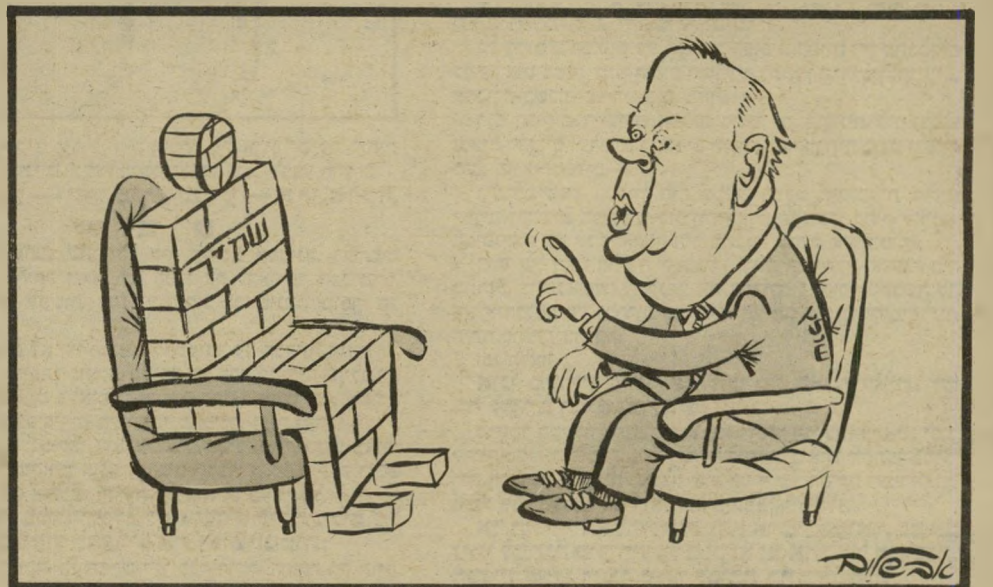
אני זוכרת את היום שבו נאם בפרל'מנט. היו לי עיסוקים משלי. לכן לא שמעתי את הנאום. כששבתי הביתה, מצאתי את בתי - גם לה קוראים ג'יהאן - נרגשת ביותר.

"שמעת מה אבא אמר היום בפרל'מנט?" התנפלה עליי. "מה?" שאלתי, והיא ענתה: "שהוא נוסע לישראל!"

לא האמנתי למישמע אוניי. הלכתי לתורה-עבודה שלו ומצאתי אותו יד-שב, מהורהר. הוא הסתכל בי בשקט.

"האם זה נכון?" שאלתי. "כן" ענה.

המשכתי לשאול: "ברור לך שכתוצאה מזה תאבד חברים? הרבה חברים?"

"אני רוצה לשכנע אותו להסכים לוועידה בינלאומית!"

יחסים מרחביים

האופציה הדמונית

המלך חוסיין מיישר שוב את הקו. מנהיגי-ערב חשובים לו יותר מאשר שימיעון פרס.

המלך חוסיין, אמן השרידות, גאון התימוננים, עושה זאת שוב. הוא משנה עמדה.

● בחברון התלקח במערת-המכפ' לה שוב המאבק הדתי-לאומי, כאשר יהודים התנפלו על מוסלמים שבאו ל' ערוך במקום טקס-אשכבה בניגוד לכל-לים שנקבעו.

● בהר הבית פתחה המישטרה באש על מוסלמים, שהפגינו נגד מה שנראה להם כנסיונם של יהודים לקנות אחיזה ברחבת-המסגדים.

● המצב מחמיר. בכל התקריות האלה - או ברובן - בלט כמה קווי אופי ההופכים יותר ויותר כלליים בחיות זו:

● היסוד הדתי תופס מקום גדול ר

היפך — היתה בינינו כזאת אהבה. היו לנו נישואין מאושרים.

„אני מאוכזבת!“

את אנוור אליסאדאת פגשתי כשהייתי בת 15. מוזר. לא היו בו שום תכונות העשויות לקסום לנערה צעירה: הוא היה עני, בוגר בהרבה ממני, אחרי תקופת מעצר ארוכה. בכל זאת, נמשכתי אליו בצורה אדירה,

עלייך שהוא הולך לפגוש בקרוב באי לודים.

התפלאתי למישמע הדיבורים האלה, אבל לא התעכתי על כך ועברתי לנשוא אחר.

אחרי עשרה ימים חזר על כך בשנית. הפעם הרבר התחיל להטריד אותי. שאלתי אותו: „מה קורה לך?“ והוא ענה: „אני מרגיש שכבר עשיתי דברים, קצתי הישגים.“ אולי צפה את מותו בעלי תיכנן ממילא לפרוש מתפקידו.

שמעתי את ההימנונים ובכיתי מרוב התרגשות. כבר במלחמת יום הכיפור היה בעלי מוכן לפגוש במנהיגים ישראליים. אבל כשאני מביטה 10 שנים לאחור, אני חייבת לומר בגלוי שאני קצת מאוכזבת. ציפיתי שישראל תכיר באש"ף. מדוע לא? בלי זה, ממילא לא יהיה ניתן להגיע לשלום במרחב. גם כעייט טאבה מטרידה אותי. חייבים לפתור זאת! הרי מדובר בסך

נצרה גם ידידות עם ראומה אשתו. גם את שאלו בנו היכרנו. עזר גמיש בעמ' דותיו, ומבין שקשה יותר להשיג שלום מאשר להתחיל במלחמה. אריק שרון? אני לא מכירה אותו אישית. רק לחצתי פעם את ידו. אבל אני מקווה שבליבו גם הוא חפץ בשלום. מנחם בגין — אולי מנהיגים ער' ביים שפגשו בו הסתייגו ממנו, מפני שהיה עקשן. אני מבינה שכיום הוא סובל מדיכאון חמור. זוהי בוודאי תוצ

ערב רציחתו התכונן אנוור לפרוש מתפקידו

נמשכתי אל אישיותו, הכריזמה שלו, אומץ ליבו. היה לי ברור כבר מההתחלה שיש לי עסק עם אדם בלתי-ישגרי, אדם שנוי ער לגדולות. אחרי שמונה חודשי היכרות, נישאנו. באמת היו בינינו יחסים מיוחדים.

קידו. הוא תמיד אמר לי: „אני שונא שחקנים ותיקים, שאינם יודעים לפרוש מהבימה בזמן.“ הוא תיכנן להעביר את השלטון לחוסני מובארק, ולכן הכין אותו כיוורש. אני? מובן שרציתי שיפרוש, אם כי לא סכלתי לצידו. היינו צוות של שני שותפים. לא נוצרה בינינו התחרות. לי

למשל, שאלו אותי שוב ושוב מדוע לא הצטרפתי לביקורו ההיסטורי בירוש' לים. מדוע? מפני שרציתי שהמסע הזה יהיה כולו שלו, מתחילתו ועד סופו. פחדתי נורא! איש לא ידע אז איך לא כול את המסע הזה. אני זוכרת איך ישבתי מול מכשיר הטלוויזיה, חזיתי באנוור יורד מכסדהסטוס בישראל,

ליידי אמיתית

אנוור אליסאדאת נהג להיזכר כיצד היה הולך מדי יום ביומו לעבוד כפקיד, מסיים את יום העבודה שלו, קונה אבטיח ושם הביתה. למחרת התחיל אותו הסיפור בדיוק. כך היה, עד שהבין באחד הימים שאם ימשיך להיות נשוי לאותה אשה — ימשיך להביא לה אבטיח מדי יום, ולהיות פקיד...

ג'יהאן, אשתו השניה, לא היתה אשת הפקיד-הקטן, שניתן לספקה באבטיח יומי. בהזדמנויות שונות, וגם בראיון עימי, תיארה כיצד החליטה ללכוד את סאדאת בערמומיות ובנחישות-דעת, כשהיתה בת 15 שנים בלבד.

פגשתי אותה ביום השישי — יום-המנוחה המוסלמי. פגשתי אותה בבית-הנשיא המנוח בקאהיר. ג'יהאן אומנם מבלה חודשים רבים בשנה בארצות-הברית, אך הגיעה לשבועיים לקאהיר, לכבוד ה-6 באוקטובר — יום-השנה השישי לרצח בעלה, והיום שבו החזיר את הגאווה למצריים על-ידי עליית-התעלה ביום-הכיפורים. סאדאת נרצח במיצעד-הניצחון השנתי לכבוד מלחמת יום-הכיפורים.

כבר בביקורי הקודם במצריים, כשנסעתי לפגוש שם בנידון הישראלי למוות, יוסף טחן, נתקלתי בגל איבה בולט כלפי ג'יהאן. האיבה שפעה אליה גם בקרב נהגי-מוניות וגם בקרב השיכבה הגבוהה יותר. בהשוואה לזה, האקורדים המינוריים שבהם דובר על אנוור אליסאדאת אף לא צרמו לאוזני. מבעד לשינאה ביצצו טענות על התפקיד הראשי שנטלה לעצמה הגברת הראשונה של מצריים בזמן שילטון סאדאת, על הופעותיה הפומביות מדי, התערבותה בנעשה. אחד מעוזריו הקרובים של הנשיא המנוח גם זעם באוזניי עלייך שג'יהאן לא יצרה אווירה נוחה ואידיאלית עבור מנהיג גדול כמו סאדאת.

ג'יהאן לא שהתה אז במצריים.

הפגישה שלי עימה השבוע התנהלה על רקע אוויר יתר לסאדאת. ג'יהאן עצמה הורידה פרופיל לגמרי על פי עצת המאמרים הראשיים בכמה עיתונים מצריים לפני זמן קצר. האיבה כלפיה ברחוב המצרי שככה.

בית-סאדאת מוקף בגן גדול, על גדת הנילוס. קשה שלא לחשוב על הקשיים לאבטח בית במיקום שכזה. הנוף של הגן והנילוס, הנשקף מהחלונות המרווחים, יוצר אווירה רגועה. הריחות משדר הדר מאופק, קלאס. על שולחן קטן, ליד החלונות ההדולים, ניצבת תמונה של הנשיא המנוח, לבוש במדים ועטור בשלל עיטורים. התמונה חולשת על

החדר הגדול. בתמונה אחרת הוא נראה משחק עם אחת מנכדותיו. בפנינת הישיבה, מתחת לגובלן ענק, ניצבת תמונה של הבן גמאל, ומהעבר השני — תמונה קטנה, אבל מלכותית, של ג'יהאן. מזכירה האישי קיבל את פניו בפנת הבית, המוקף שומרים וחייילים. אורחיה האישיים של בעלת-הבית זוכים בכבוד מיוחד: תחת להחנות את ריכבם ברחבה שמחוץ לגדר המקיפה את הבית ולפסוע כמה צעדים בגל, מאפשרים להם להיכנס בריכבם לגן הבית. מתבקשים לנהוג בהילוך אחורי, ולעצור ליד גרם-המדרגות. המזכיר הוביל אותי לחדר שבו היה נוהג הנשיא סאדאת להתבודד ולהרהר. כאן, מול הפסטורליות הרגועה של הנילוס, הגה את רעיון השלום.

הגישו לי „קוקה-קולה“. כמינהג המערב, בגביע אלגנטי בעל שוליים מזהבים. הקפה המיזרחי והשקולדים הגיעו בהמשך. בשעה היעודה, בדיוק נמרץ, טפפו עקביה של ג'יהאן. כשהיא לבושה בשימלה אביבית, בהדפסים תכלת-לבן, נעולה בנעליים לבנות ומאופרת בתכול תואם, נכנסה לחדר אשה חמה, רגשנית, במציאות היא נראית יפה וצעירה מהתמונות הידועות שלה. השיחה קלחה מייד לכיוון מכרים משותפים, ועמדה בסימן טרגדיות שפקדו אותם. פירור-הפורמליות האחרונים נעלמו ונוצרה אווירה ספוגה רגשנות.

היה קשה ביותר לקיים ראיון זה. המיטטר הנוכחי במצריים אינו מעוניין בהבלטת ג'יהאן אל-סאדאת, ובכלל אינו דוגל בהארתן של „הנשים של“. סוזאן מובארק, אשת הנשיא הנוכחי, אינה מופיעה בציבור, מצטלמת ונואמת כג'יהאן, ולכן אולי לא זכתה בגל כזה של ביקורת בקרב עמה.

ג'יהאן — תערובת של רגשנות מיזרחית ומנטליות מערבית — מודעת היטב לרוחות השוררות בארצה. אולי גם בגלל זה בחרה להתרחק משם, ללמוד ולכתוב את ספרי-זיכרונותיה בארצות-הברית. בכל זאת, מהרגע שהחליטה להיפגש עימי, הסירה כל מחיצה: מזכירה ועוזירה לא נכחו. בחדר, היא דיברה בגילוי-לב, הצטלמה ברצון וליחותה אותי עד פתח ביתה. נהגיהמוניות, שהמתין לי, החזיר ממשי למראה הגברת בהא-הידעה של ארצו, המתקרבת לעברו. היא ניצבה, כמארכת מושלמת, בפנת הבית, עד שהמונית נעלמה מטווח ראיתיה.

ליידי אמיתית.

ג'יהאן ותמונת בעלה עם דפנה ברק

פגשתי בו בגיל 15... (ממשכתי לאישיותו. אחרי 8 חודשים נישאו).

אה ישירה של מילחמת-הלבנון. בוודאי גם מות אשתו, עליזה, השפיע עליו. כלפיי, כאשה, הוא שפץ קסם. סימפון פרס הוא אדם גמיש. אני מפתחת להתייחס לשמות נוספים, כרי לא להסתבך...

אני יודעת שאני פופולארית בישראל, וזה מחמיא לי. מדוע בחרתי לי התגורר רווק בארצות-הברית? אני פי שוט משלימה שם את לימודי-הדוקטורט טורט שלי. יש לי כבר תואר-דוקטור מאוניברסיטת קאהיר. אני מחלקת את זמני בין ארצות-הברית ובין הבית פה, בקאהיר. נכון שלא שהיתי כאן זמן רב, אבל אני מתכוונת לתקן זאת בקרוב. יש לי מזכרת יפה מהביקור של בעלי בירושלים: נכדתי ג'יהאן, שנולדה בעת הביקור, היא כמעט בת 10, מאור גבוהה.

הכול בקילומטר וחצי! אני מאוכזבת מאיפיתרון הבעיה הפלסטינית וההרג הבלתי-פוסק. כש-פדצה מילחמת-הלבנון, ממש הרגשתי נבגדת. הרי בעלי לא עשה צעד כה גדול כדי להשיג שלום רק בין מצריים ובין ישראל. רצינו בשלום כולל יותר בעלי שילם על כך בחייו!

אני? מנהיגים ערביים שהתרימו את בעלי אחרי ביקורו בירושלים, מחריי מים גם אותי עד עצם היום הזה. אבל יש לי ידידים טובים רבים בעולם הערבי, השומרים עימי על קשר טוב.

הדיכאון של בגין

מנהיגים ישראליים? קודם-כל, עוז וייצמן. בעלי מאוד אהב אותו.

מינילוג עם כמאל חסן עלי

(ראש ממשלת מצרים לשעבר)

הזהרתי את אריק: אל תמלשו ללבנון!

עם שרון
אתה מטפס על הר גבוה

עם בגין
הוא עיצבן גם אותי

עם שמיר
קצת נוקשה, קצת ביישן

זה היה ב־19 באפריל 1982. אני זוכר את התאריך בדיוק. נסעתי עם אריאל שרון במכונית לגמלית העופה (ב־גוריון), אחרי שקיימתי שיחות עם מנחם בגין ושרים אחרים. אריק ליווה אותי בדרכי למצרים.

בדרך אמר לי: "הישראלים לא יכולים להישאר כשיריהם ככולות בכל הנוגע ללבנון. אנחנו חייבים לעשות משהו".

הבנתי מייד על מה הוא מדבר. האם חזיתי את המלחמה מראש? כן! הזהרתי את אריק: "אל תנסו לעשות זאת. זה לא יהיה טיול! אל תהמרו על עתידכם. אל תהמרו על קשריכם עם מצרים — הארץ היחידה שהציעה לכם שלום".

דיווחתי לממונים עלי, אבל חשבתי

חסן עלי כרמטכ"ל
נאוהו למסן העלום

שחושבים על פלישה מצומצמת. מי חשב אז על מלחמה עד ביירות? שרון ואני הגנו גנרלים. אנחנו צריכים לדעת את הככנות הפוליטיות הכרוכות במלחמה.

אני זוכר שבסוף השיחה אמרתי לו: "אריק, אתה מטפס על הר מאור-מאור גבוה".
40 ימים לאחר מכן פלשה ישראל, בהנהגת אריאל שרון, ללבנון.

● ויצמן, בגין, פדס, שמיר

לתוך תהליך השלום פסעתי לראשונה ב־19 באוקטובר 1978, חמישה ימים בלבד אחרי שהתמניתי כשר הביטחון של מצרים. כמי שנפצע קשה במלחמת יוני 1967, האם לא היתה לי הרגשה מורה כשישבתי לנהל שיחות-שלום עם האויב שגרם לפציעתי? מה פיתאום! אני איש-צבא, שקיבל משימה לעשות שלום.

ההסכמים הראשיים נוסחו הרי בקמפ־דייוויד. אנחנו — משה דיין, עזר וייצמן, סירוס ואנס (שר החוץ האמריקאי) ואחרים — היינו צריכים לשאת ולתת על פרטייהפריטים. עזר וייצמן היה הישראלי הראשון שפגשתי, וטוב שהיה כך. הוא הציג אותי לפני ראומה, אשתו, ונוצרו יחסים אמון הדדיים, שהוכיחו את עצמם בימי הנסיעה מסיני. הוא אדם בעל פתיחות, שוחר-שלום, איש ישר.

גם אברהם טמיר ורודי קימחי הרשימו אותי. מנחם בגין? נטייתו לחזור שוב ושוב אל ההיסטוריה עיצבנה גם אותי. אבל הוא היה אדם כן. אל משה דיין התייחסתי כאל גנרל ופוליטיקאי מרחיק-ראות. הוא הוכיח זאת כשפתח את הגשרים בין ישראל ובין ירדן, מייד אחרי מלחמת יוני 1967.

שימעון פרס הוא אדם שאינו חוסך מאמצים כדי להשיג שלום. הבעיה היא שמאחוריו עומדת מיפלגת-העבודה. יש כאן פאראדוקס: מצד אחד קל יותר לשאת ולתת עם הליכוד, מפני שאין מי שתנגד לו בישראל, ומצד שני — עמדות הליכוד נוקשות. את יצחק שמיר פגשתי כמה פעמים.

שנינו כיהנו כשרי-חוץ. הוא קצת נוקשה, אבל נחמד בהרבה מתדמיתו. חוץ מזה, כשהוא מאמין במשהו — הוא הולך עם זה עד הסוף. הוא קצת ביישן.

● שיחה בבית החולים

כשנכנסתי לתהליך עשיית השלום, חשבתי שאנחנו הראשונים בתור הארוך של מדינות ערביות, שיצו טרפו אלינו. האמנתי — באמת האמנתי — בשיחות האוטונומיה. אבל שילי-טון-הליכוד הכשיל את מאמצינו בזה אחר זה. ידוע לי שהתנהלו מגעים בין סוריה וישראל, אבל הם נכשלו. מדוע? מפני שהם נעשו דרך אנשי-קשר, והעיתוי אינו נוח עבור סוריה. אני נשמע מאוכזב? רק מאוכזב מן הקשיים בדרך לכינון ועידה —

שרון: להד"ם

בתגובה על דבריו של כמאל חסן עלי, ראש ממשלת מצרים לשעבר, כארי לז הודיע שרון על מיל-חמת-לבנון 40 ימים לפני שפרצה, התקשר אריאל שרון עם עורך "העולם הזה" והכחיש את הדברים בתיקוף ולחלוטין.
"לא היה ולא נברא", אמר השר.

אמר לי סאדאת: "אני זוכר את השיחה האחרונה שלנו בבית-החולים. אז אמרת שצריכים לשים קץ למלחמה, אבל זה יתאפשר רק אחרי שמצריים תוכלו לזקוף את הראש בגאווה. זה מה שהינחה אותי במלחמת ה־6' באוקטובר (מלחמת יום-הכיפורים)". זאת היתה רכוב של סאדאת לשבח אנשים שהוא אהב. כיום אני יושב-ראש מועצת המנהלים של בנק. האווירה יותר נוחה מאשר בפוליטיקה, ובריאותי השתפרה פלאים. גכון שמי שלקחו חלק ביוזמת-השלום איבדו מכוחם, או שפשוט מאז בכלל מהתמונה. ניתן לראות זאת כך. אבל המשאומתן מתקיים בין מדינות. אם הנפשות הפועלות מתחלפות — באות במקומן אחרות. הקשר האישי חשוב מאוד, ולכן פעלתי בכיוון זה. אבל ניתן לחדש קשרים ולפתח אותם.

פצוע, עגלגל וחייכן

כמאל חסן עלי, ראש ממשלת מצרים לשעבר, איש עגלגל וחייכן, קיבל אותי בלבביות בלישכתו ב"בנק-המיסרף" בקאהיר. עלי, שנמצע בקרבות הנגב, והסובל מכך עד עצם היום הזה בין ניתוח לניתוח, נחשב כאחד התומכים הגדולים ביותר בשלום עם ישראל.

בלישכתו בבנק שוררת אווירה חייכנית, רגועה, התואמת את הבוס. עלי אמנם סיפר לי שהריחוק מהפוליטיקה שיפר את בריאותו ומצב-רוחו, אך אנשי-מיסרדו זורקים מדי פעם לעברו שמות כמו מוצטפה חליל ומוחמד אחמד עבדאללה (יו"ר ועדת החוץ של הפרלמנט המצרי). באמצע הפגישה קפץ למישר, לרגע, הקונסול המצרי בווינגטון. אווירה של פוליטיקה, מתובלת בחיכוכים ובכסף, וכולה שופעת אופטימיות.

חסן עלי עצמו טס כעבור כמה שעות לשווייץ, להמשך הטי-פולים בבריאותו. יש אומרים שפרש בשעתו מראשות-הממשלה בגלל בעיות בריאותיות.

"התאכזבונו קשה מבגין"

מעולם לא איימנו עליכם שזהו הסכם זמני. גם אם תחשבי על הקיצוניים בקירבנו. כשקוראים את

התהליכים. ניתן להגדיר זאת כשיחורף פעולה מירבי. דיין סיפר לי על האוסף הארכיארי

סאדאת וחליל במסיגד אליאקצה, 20.11.77. מוצטפה, אחה מוכן?

רעיונותיו של מאיר כהנא — אין בסיס להשוואה. עדיין לא נפתרה הבעיה הפלסטינית. מאז שזכרתי את ראשות הממשלה, ב-1981, התעוררה המחלוקת בטאבה, ופרצה מלחמת-הלבנון. אילו טיפרתם לנו על כך מראש — זה היה שונה. לא היינו חשים שהפתעתם אותנו, שהלכתם מאחורי גבנו, שגבר תם בנו. אפילו לווייצמן, חברי, כשהלך מעל לראשי נשיא סאדאת בעניין המשאומתן על הנפט — משאומתן שאותו ניהלתי עם יצחק מורעי — אמרתי את דעתי: "הכל על השולחן" מה היה קורה לולא נסיעתו ההיסטורית של סאדאת לירושלים? אני מזהה כיום מגמות שלום בקרב מדינות-ערב. לא רק בירדן — גם בסוריה. ידוע לי על מאמצים בכיוון זה. הבעיה היחידה שנותרה היא: האם לעשות זאת תחת מיסריה של ועידה בינלאומית, או בדרך אחרת?

לדעתי, מועדירה ישראל דווקא תרומה יותר מהערבים: ארצות-הברית, בריטניה וצרפת ממילא תומכות בכך, ואילו יחסים עם ברית-המועצות וסין ייאלצו להשתפר. כן, שימנעו פרס רץ עם רעיון הוויר. אני מעריך אותו. הוא לא אימץ לעצמו עמדה קיצונית, כמו אחרים, כדי להגן על הפופולריות שלו בקרב הציבור. מצד אחד, מנהיגים ערביים כמו המלך חוסיין אינם יכולים לסרב להיפגש איתו. הרי בישראל אין רוב לשום מפלגה. מי יודע? אולי יצבור רוב. מצד שני, קל לנו יותר לדון עם הליכוד.

לוגי שלו, אבל היראה אותו דווקא לבוטרוס-ע'אלי. במשך ימים עברנו מ-6 בבווקר ועד 8 בערב. טיבעי שנוצרו יחסים בינינו.

עם וייצמן נוצרה הידירות העמוקה ביותר. אחרי ההיכרות כינו לבין סאדאת, אמר לי הנשיא: "עליך לעבוד עם עזר ועם בוטרוס. מזור. עד אז לא חשבנו שסאדאת באמת הגיע לירדן שלים כדי לשאת ולתת. חשבנו שזה יהיה אקט רישמי".

יצחק שמיר? פגשתי אותו בקאהיר ובביליתי עימו שלוש שעות. איני חושב ששמיר כל-כך קשוח כפי שתדמיתו מצטיירת. אגב, קל יותר לשאת ולתת עם אדם הירוע בארצו כקשוח. הוא-הוא זה שיכול להרשות לעצמו לוותר.

"שילמתי עבור השלום!"

בן שכל מי שהיה שותף לצעד גדול של הבאת השלום למרחב נחלש, או גרוע מכך.

ראית כמה שומרים יש ליד ביתי? יש לכך סיבה טובה.

ודאי ששילמתי על חלקי בתהליך השלום. במהלך השיחות והדיונים אירעו לי גם אסונות אישיים: בני נפצע בתאונת-דרכים ואגן-ירכיו נשבר. היה צורך לקחת אותו לפאריס, לסידרת טיפולים. כעת הוא צולע על מקל. אשתי חלתה. ככל זאת, המשכתי במאמצים.

לא, איני מתחרט, אם כי אני מרגיש שאנחנו, המצרים, נתנו יותר מכפי שקיבלנו.

לפתע-פיתאום שמעתי את בגין מכריז בשידור: "לא אשא, ואתן עם דוקטור חליל! אני ראש-ממשלה נבחר, ואילו הוא ראש-ממשלה ממונה..." אין לי מושג מה הוא רצה להשיג בכך, פרט להעלבה. הוא חזר, כמוכן, להיסטוריה, והזכיר איך בניישראל בנו את הפירמידות.

לא התאפקתי מלומר: "מכיוון שמר בגין כל-כך אוהב היסטוריה, אני שמח לבשר על כך שלמצרים יש היסטוריה עשירה יותר מאשר לישראל..." כעבור זמן הגיע בגין למצרים. לא הלכתי לברכו. סאדאת לא כפה עליי. בגין הבין כי שגה.

הייתי אז כאלכסנדריה. בגין טילפן אליי, סיפר שסאדאת הסכים לו מרוע איני בא לברכו, התנצל והזמין אותי לארוחת-ערב אינטימית של שניים. קיבלתי הן את התנצלותו, הן את הזמנתו. הסתבר לי שמקורה-השראה שלו כע' ניין הפירמידות היה הפרופסור-המנוח יגאל ידין.

לבגין היו כבר אז מצבירות. אבל

אני הייתי השני בהירארכיה לנשיא כמישלחת.

בגין והפיראמדות

סאדאת היה במשך הטיסה במצב-רוח מרומם. הוא לא הפסיק להתבדח. אני זוכר בפרוטרוט את האירוע ששודר בכל רחבי העולם: ראש-הטקס הישראלי עלה למסוק, בירך את סאדאת וליווה אותו למטה. נסענו לקינג-דייוויד. אני יושבתי ביחד עם שרי-האוצר המנוח, שימחה ארליך, איש חכם. בדרך דיברנו על כלכלה. למחרת נאם סאדאת בכנסת נאום שאני יודע שאיכזב ישראלים רבים, אבל משהגיע תורו של בגין לנאום — אנחנו התאכזבנו. הופתענו מהכפיי-תיות שלו לשוב לעבר. היתה לנו הרגשה שלילית ביותר. אחרי הנאום נפגשנו עם יושב-ראש הכנסת, והבענו לפניו את אכזבתנו. אחר-כך ערכו הישראלים ארוחה לכבוד נשיא מצרים. סאדאת ישב ליי

חליל עם בורג

אפשר להמשיך שרון ו'חליל'.

אני לא רנתי עימו, אלא עם שרון ודיין. כך שלא נתקלתי בבעיות מיוחדות.

שרון התנצל

שרון? אורו? גם הוא התנצל לפנינו: התכוונתי עם בוטרוס-ע'אלי וכמאל חסן-עלי לפגישות עם הצוות הישראלי לשיחות האוטונומיות, בראשות יוסף בורג. בקאהיר ניהלתי אני את השיחות, ואילו בישראל — דוקטור בורג.

באחד הימים, אחרי חסן-עלי הת' חיל לקרוא משהו מנייר, הכחנתי כיצד פניו של שרון הולכים ומתאדמים. הוא העליב את חסן-עלי.

אני זוכר בדיוק מה אמר, אבל ברגע מסויים סימנתי לבורג ואמרתי: "עצור! ע'אלי לא יתנצל — לא יימשכו השיחות!" הוריתי לחברי המישלחת המצרית לצאת. הם עלו לחדריהם.

אחרי כמה דקות עלה אליי בורג ואמר: "ניתן להמשיך. שרון יתנצל" וכן בדיוק היה. כן, היו לו עוד כמה התנצלויות בהיסטוריה.

מחוז לשיבות, שרון התנהג באורח שונה לגמרי. הוא התעניין בעיקר בחקלאות. הוא סיפר לי על תוכניותיו לפתח את החווה שלו. אני זוכר שהוא דיבר הרבה על אבוקדו.

מבין כל הישראלים שעזבו כאנו במצג, הרינאמי ביותר היה עזר וייצמן. נוצר בינינו כזה אמון עד שקצרו

מין בגין, אני לשמאל, ואילו לשמאל ישב שימחה ארליך. מולנו ישבו בוטרוס-ע'אלי, עזר וייצמן ויגאל ידין. לפתע שמתי לב שסאדאת ובגין לא החליפו ביניהם אף מילות-נימוס. פני-תי לארליך וביקשתי ממנו: "בבקשה, תאמר לווייצמן וידין שבמצרית הוזמנו גם לסוויטה שלי בתום הארוחה. תאמר זאת בעברית, כדי שהאחרים לא יבינו..."

הם עלו אליי עם סיום הארוחה, שהיתה קצרה מהנהוג. גם בוטרוס-ע'אלי הצטרף.

תחילה כינינו זה את זה: "מר... אחרי שהתעייפנו, משהו הציע שנפסיק ונעבור לשמות פרטיים. כך ישבנו ארבע שעות — עד 2 בבווקר. בסוף תפס אותי וייצמן ואמר לי: 'איני מפקפק בדברך, אבל אני מעוניין לשמוע זאת אישית מהנשיא'."

השעה היתה מאוחרת מכדי לטלפן לנשיא, אבל למחרת, ב-6 בבווקר, טילפנתי אל עזר וסיפרתי לו שסאדאת ישמח לראותו. בינתיים ביקש שכמה דברים ייעשו. למשל? שער יתערב בעניינים של כמה ערבים, שהתלוננו על מעצם ככלא וכו'. כששבתי מירושלים, מוניתי כראש-ממשלה. כראש-ממשלה, דנתי עם משה דיין. התרשמתי שהוא היה איש כן, אבל לא היתה לו יד חופשית במשאומתן. נפגשנו באירופה, בקמפ-דייוויד. דיין שיתף פעולה מתחילת התהליך. בקמפ-דייוויד שאלתי אותו: "מי יעמוד בראש המישלחת הישראלית?" הוא ענה לי: "בגין!"

הכול התחיל אחרי ביקורו של סאדאת אצל צ'אוס'סקו.

זה היה אחרי שמנחם בגין התמנה כראש-ממשלה. עדיין לא ידענו אם הוא שואף לשלום. אם הוא רציני.

קיימנו אז שיחות ארוכות. סאדאת החליט לשבור את המחסום הפסיכר-לוגי. אנחנו — מי שהיו שותפים להתלבטויות — היינו ספקניים.

שירותי-הביטחון שלנו קיימו התיי-עציות מכינות, והתנגדו לצעד המתו-כנן בחריפות. בכל זאת החליט סאדאת ללכת לפרלמנט ולהודיע רשמית על כוונתו לבקר בישראל. נוצר צורך לס-דר הומנה רשמית לסאדאת. ההומנה סודרה באמצעות האמריקאים.

סאדאת הודיע בטלוויזיה שהתאריך הנבחר הוא ה-18 בנובמבר, שהיה, אגב, תאריך של תג.

מייד אחרי-כן טלפנתי אל סאדאת ושאלתי אותו: "האם ביקשתי ממך אי-פעם טובה?"

הוא השיב לי: "לא!". המשכתי: "ובכן, הפעם אני מבקש: אני רוצה ללוות אותך לירושלים".

השתרר שתיקה, שבסופה שאל סאדאת: "מדוע?"

עניתי: "מפני שאני מאמין במה שאתה עושה, וכך אני רוצה להביע זאת!"

למחרת היום טס סאדאת לסוריה, כדי לדרוש לנשיא סוריה על כוונתו. פגשנו אותו בנמל-התעופה והוא הביט בי ושאל: "מוצטפה, אתה מוכן?" הסר-בכים הסתקרו לדעת על מה דיברנו. הצוות שעליו הוטל לארגן את הבי-קור ולבחור במשתתפי הנסיעה ההיס-טורית כלל את ראש-הממשלה דאז, ממרוח סאלם, סער מרעי ואותי. התיי-עצנו עם סאדאת טלפונית. היסטוריה? הרגשנו שאנחנו עושים משהו חריג ביותר, אבל לך תדע...

ביקור בארץ

מוצטפה חליל, ראש-ממש-לת-מצרים לשעבר, מתכוון את ה-19 בנובמבר השנה — יום-השנה העשירי ליזומת-השלום של סאדאת. חליל מתכוון לבקר בדיוק בתאריך זה בארץ, להרבות ולהשתתף בדיונים באוניברסיטת-חיפה ופורומים אחרים. דבר הבקור לא פור-סם עדיין, מכיוון שפרטי לא סוכמו.

חליל, שביקש מסאדאת לצרמו למישלחת-השלום ב-1977, קיבל את פניו בביתו, בשעת בוקר. הבית שוכן ברובע זמלק, וניתן לזהותו בקלות על פי השומרים המוצבים לידו. דירתו של חליל, באחת הקו-מות העליונות של הבית, מקו-שטת בשטיחים ותמונות. שר-תים פסעו חרש והגישו קפה, צילמו תמונות — ככל המה-בקש. נאמר לי מראש שהוא איש חריף, שנון ונוטה לדבר תכל'ס, אך הוא שפע נוסטלגיה ושקע בזיכרונות מתהליך-השלום לפרטי-פרטים. דבריו היו מתובלים בהומור שלש לסרקאזם, ואף לרכילות, שלא לציטוט. הוא נהג כמי שכל זמנו בידו.

המשך המינוולוגים עם דפנה ברק של ראשי יוזמת-השלום במצרים בעמודים 40-41

תשקיף

בגלל השביתה:

ערוץ 2 כמעט וולד

פוליטיקאים בליכוד ובמערך בדקו במשותף אם ניתן לנצל את השביתה ברשות השידור להפעלה מיידית של ערוץ שני בטלוויזיה. הרעיון היה להקרין סרטים משומשים מהארכיון, ולהוסיב מול המצלמה קריין שיקרא כמה פעמים ביום מיכויחזרות, ישירות מהטלפונים של סוכנויות הידיעות. התברר שהדבר בלתיאפשרי מבחינה חוקית.

ועונו עדיין ברעב

הודיעה על זכייתה ב"פרסנובל האלטרנטיבי" הגיעה למרכז ועונו במהלך שביתת הידיעה שלו. הוא ממשיך בשביתה, במחאה על תנאי מעצרו.

טקס הענקת הפרס יתקיים בפרלמנט השוודי, ב-9 בדצמבר, יום אחד לפני הענקת פרסנובל המקורי, באוסלו. כאותו הזמן עצמו יתקיימו בירושלים הדיונים במישפט צוות השופטים, שהחליט להעניק לו את הפרס, כולל את רורדיגו קרסו, לשעבר נשיא קוסטה ריקה, שהיה המדינה היחידה ביותר לישראל באמריקה הדרומית והמרכזית. מאז יום השישי, כשפורסם רישמית על הענקת הפרס לווענו, נשלחים לכילא מיכוי ברכה מכל העולם, לפי הכתובת: ת"ר 17, אשקלון.

מס מתרומות נגד מס

קבוצת רואי חשבון חיפאיים, בראשו תו של וואל מרגלית, הקימה לאחרונה אגודה שלא למטרות רווח, "להגנה על זכויותיו של הנישום מול מסי הכנסה". העמותה מתכוונת להעניק שירותי ייעוץ בחינם לנישומים שרואים ולתאגידים. העימות הראשון של העמותה עם שילי טונות המס: במסי הכנסה מסרבים להעניק לה מעמד של מוסד ציבורי — מעמד שהיה מאפשר לה לקבל תרומות מוכרות, פטורות ממס. על כך מווח הירחון החיפאי "המקום".

בחרות מתנגדים למודעי

בחרות מתנגשת קבוצה המתנגדת להצבתו של יצחק מודעי כמועמד ליו"ר הסוכנות. ביבי נתניהו סירב להיות מועמד, בין השאר מפני שיצחק שמיר לא הסכים להעניק לו, ביחד עם הג'וב בסוכנות, גם תיק בממשלה. לא ייתכן — אומרים עכשיו עסקינדרות בסוכנות — לתת למודעי ליהנות משני העולמות, בסוכנות ובממשלה, אחרי שסירבנו לתת את אותו הדבר בדיוק לנתניהו.

מנגד, מקרביו של יצחק שמיר סבורים, כי תמורת מועמדותו של מודעי למישרה ניתן יהיה להחזיק מהליברלים ויהודים מפליגים. למשל: קיצוץ של שלושה מנרטים מהמיכסה הליברלית ברשימת הליכוד לכנסת הבאה.

מה מבשלת ש"ס?

צמרת ש"ס עסוקה בימים האחרונים בהתייעצויות קרחתניות. על הפרק: יוזמות דרמאטיות, שיביכו את המפלגות החרדיות האחרות. אחד הרעיונות שאותם שוקלים בש"ס הוא להציע לאגודת ישראל ולמאיר כהנא להקים בלוק פרלמנטרי ורשימה משותפת בבחירות הבאות, על בסיס יחסיה הכוחות הקיימים.

קסטה הצילה את

משה עמירב מעונש

קלטת של רשמקול, שעליה הוקלטה שיחה של ח"כ מחרות עם סרי גוסיבה ועם שני פעילים פלסטיניים מהשטחים הכבושים, בהשתתפותו של משה עמירב, היא שגרמה להפסקת ההליכים המישמעתיים נגד עמירב. הקלטת שמורה בידי עיתונאי.

המישטרה בשירות כהנא

מישטנים בבירים עומדים לפנות פומבית ליועץ המישטני לממשלה, בבקורת חמורה על כך שהמישטרה הסבה את עצמה, למעשה, לכלישרת בידי מאיר כהנא.

אחרי שהמישטרה פתחה תיק פלילי נגד הערבים שהיו קורבנות פוגרום רמת עמידר, בעיקבות תלונתו כי המותקפים לנו בישראל שלא כחוק, ממשיך כהנא להעסיק את המישטרה בתלונות נוספות. כהנא מחקה בכך את שיטתו של אליקים העזני, המציף את המישטרה באין ספור תלונות נגד אנשי שמאל — והמישטרה נוהגת לציית לו ולחקור בתלונות ברצינות גמורה.

מהטה מכר דירתו

ב־2.1 מיליון דולר

מנצח התיזמורת הפילהרמונית בתל אביב, זובין מהטה, מכר את דירתו במזרח הים במחיר של 2.1 מיליון דולר. מהטה משמש כמנצח הפילהרמונית של ניו יורק. הדירה שוכנת ברח' 72 מיוזרה, מס' 240. פרטים על כך מסר המגאזין "מנהטן" בגיליון ספטמבר.

דובר התיזמורת הניו יורקית הסביר, כי אשתו של זובין, ננסי, שהיא מסתתרת נדל"ן, שיפצה את הדירה באופן יסודי, לפני שנמכרה. עתה היא מחפשת עוד דירה לאותה המטרה.

הצ'ק של זילברמן

שעוריה בעיריית בארשבע: ראשי העיריה, משה זילברמן, הורה לגיזברות לשלם צ'ק של 25 אלף ש"ח לקבוצת הכדורגל הפועל, על חשבון הקצבת תמיכה. הצ'ק שולם עוד לפני שהקצבה, בסכום כולל של 50 אלף ש"ח, אושרה כמועצת העיר.

למרבדה הבושה, בישיבת המועצה הביסה האופוזיציה את הקואליציה, וההצעה לתמוך בקביצה לא אושרה.

רון קופץ כיתה

העורך דין אליעזר רונן, שהיה ח"כ מטעם מפ"ם ויו"ר "קרתא" בירושלים, ינחל מכירת נכסים של "סולל-בונה", בעשרות מיליוני דולארים.

החברה, שנקלעה לקשיי נגידות, רוצה למכור בדחיפות מיגרשים ובנייני משרדים. בקהילת פרקליטי העסקים אומרים, כי מינויו זה של רונן מקפיץ אותו כיתה ומצרף אותו לצמרת המיקצוע.

הצרות של סו"ב

אחד הפרוייקטים שבהם הסתכנה סולל-בונה באחרונה הוא אתר מידע הסלבים בבית הכרם בירושלים. הקרקע נקנתה ב־4 מיליון דולר, כמשתף עליידי סולל-בונה ורסקו, והתוכנית היתה להקים מיגרל בן 72 דירות יוקרתיות, ועוד 22 קוטג'ים. בטרם החלה הבניה, התברר כי אין קונים לדירות, מפני שהלקוחות חוששים ממצבן הקשה של שתי החברות.

בעת מוכנה סו"ב להימטר מהקרקע ב־3 מיליון דולר.

קבלנים מחכים לתרומת

50 מיליון דולר

בענף הבניה מחכים בתיקווה לתרומתו של נרמן אמריקאי, שהבטיח לקפות החולים 50 מיליון דולר לבניית בית החולים לילדים, סמוך לבית החולים, "וולפסון" בחולון.

בטורל בונה סבורים כי יקבלו את ביצוע הפרוייקט ללא מיכרו. קבלנים אחרים מאיימים שאם קופת החולים, שהיא גורם ציבורי מסובסד, לא תפרסם מיכרו, הם ינקטו נגדה צעדים מישפטיים.

חוקי שבותאים

נגד בלפור

קבוצת יהודים אנטי ציוניים כברי טניה מארגנת עצומה שתפורסם ב"גארד דיון", ב־2 בנובמבר, הוא יום השנה ה־70 להצהרת בלפור.

הגימיק המיוחד של הפירסום: החותמים מכריזים כי למרות שלפי חוקי ישראל חל עליהם חוקי השבות, הם רוחים את הפריווילגיות המובטחות להם בו, וכי הם תומכים בזכות השיבה של הפלסטינים, בזכותם להגדרה עצמית ולמדינה עצמאית.

קטטת עיתונאים

למישטרה

המישטרה חוקרת את תלונתו של דוב גילדה, כתב הפלילים של גל"ץ, נגד ראובן שפירא, כתב הפלילים של "הארץ".

גילדה התלונן שהותקף על ידי שפירא, במהלך מסיבת עיתונאים מישטרית, ושישקפו נשברו. המיקרה אירע בשבוע שעבר, כאשר גילדה הקדים ופירסם את פרשת הסחיטה משטראוס חצי שעה לפני הודעה רישמית של המישטרה. לפני כן שידר שפירא, שהוא ראש תא כתבי הפלילים, הודעה לכל חבריו, באמצעות מכשירי וימונית, וזורה להם שלא לפרסם דבר בעניין לפני מסיבת העיתונאים. גילדה נועץ במפקד גל"ץ, נחמן שי, ושאל כיצד לנהוג. שי הורה לו לפרסם מיד. כשהופיע גילדה במסיבת העיתונאים, אחרי השידור ברדיו, אירעה התקרית.

אמהות הקרביים

מתארגנות

בירושלים תתארגן בקרוב קבוצת אמהות של חיילים קרביים. הקבוצה תצא בבקורת נגד הצבא, בעיקבות ההידלדלות שחלה בשנים האחרונות בשורות היחידות הקרביות.

האמהות יבקשו מהצבא לשפר את שירותם של החיילים הקרביים לעומת הגויבניקים, ואחת ההצעות תהיה לקצר את שירות הקרביים בחצי שנה, כדי לפצות אותם על השרות הקשה.

השמאים אל גילרמן

איגוד השמאים לרכב ושרותים הנדסיים הצטרף לאיגוד לישכות המיסחר של דני גילרמן. יו"ר השמאים החדש הוא שלמה ספקטור, שמאי ועורך דין.

עיסקת הדואר הגדולה

בהשקעה של 1.25 מיליון דולר, תקים רשות הדואר בית דואר מרכזי בחררה. החווה להקמת הבניין הוא עיסקת הדלאינידי הגדולה ביותר של הרשות עד כה.

למערכת

"העולם הזה"

דרוש/ה עוזר/ת לעורך סיגנון

מועמדים, תושבי תל אביב

מתבקשים להתקשר טלפנית

למיספר: 03232262 ביום א' או ב'

בין השעות 12.00 — 2.00 בצהריים

או 9 — 11 בערב

האינש בחליפה הלבנה

מיותר, טען, וגם מיק, זה יכול לגרום לתאונות, זה מגביל את הנהג, ומה עוד.
תמנהי מה מביא בן-אדם להשמיע בפומבי דיעות אוויליות כאלה, כאשר רוצים בסך-הכל להכריח אותו לשמור על חיי. לפני שנים עמדו רוכבי-האופנוע להכריז על מרד כללי נגד ההחלטה לאלצם לחבוש כסדות-מגן. היו כינוסים, הוחתמו עצומות. דובר על חופש-הפרט. לבסוף נכנעו. כיום אין אדם נורמלי המכחיש שהיתה זאת החלטה נבונה והכרחית. (כמי שהיה רוכב-אופנוע מושבע, היה ברור לי תמיד שזהו רעיון טוב. נפילתי כמה פעמים מאופנוע, בגלל כתמי שמן ומים על הכביש, והייתי תמיד מודע. לכך שזוהו מכשיר מהנה מאוד ומסוכן מאוד.)

לפני שנים נסעה רחל אשתי ברחוב ליונסקי בדרום תל-אביב. היא נהגה במוסטנג חדשה שהיתה לנו, הראשונה שהיו בה תגורות בטיחות. החלטנו מרגע הראשון להשתמש בהן גם בעיר. באותו לילה ירד גשם, והראייה היתה לקויה. מונית באה מרחוב צדדי, עלתה על מכונתנו ורחפה אותה בעוצמה רבה לעבר פינה של בית. רחל נרחפה קדימה בחוקה רבה, אך החגורה עצרה בעדה. אלמלא כן, היו פניה מושחתות, במיקה הטוב ביותר. כך רק נפגעה פגיעה קלה. חזית המכונית נמעה. מאז הפכת חסיד מושבע של חגורות-הבטיחות, בכל מקום ובכל נסיבות. הייתי חלוץ הרעיון הזה בכנסת. הטרדתי בעניין זה את כל שרי-התחבורה, החל במשה כרמל, בזה אחר זה. כולם התנגדו. לבסוף הונהגה חובת-השימוש בחגורה — אבל רק בכבישים כינעירניים. אין בהגבלה זו שום הגיון. הסכנה של תאונה חמורה בעיר אינה נופלת בהרבה מזו שמחוץ לעיר. התנגדותו של חיים קורפו לחיוב השימוש בחגורה בעיר, במשך שנים ארוכות, היתה חסרת-אחריות וחסרת-הגיון.

חגורות-הבטיחות מצילה אדם ממוות ומפגיעה גופנית קשה. זה כל-כך מובן מאליו, עד כי צריך אדם להיות קצת פסיכי כדי להתכחש לכך. החגורות המודרניות הן גמישות, ואינן מפריעות במאומה למי שחוגרים אותן. הרתיעה מפניהן אינה אלא פסיכולוגית.

מי שמטיף נגד חובת השימוש בהן מקבל על עצמו אחריות קשה כלפי עצמו, כלפי יקיריו וכלפי הציבור כולו.

תורת האומה

במיסערה ירושלמית ניגש אליי אורח קשיש שלא היכרתי, ותחב לידי גלוית-דואר. וזו לשונה:

"מישרר התעשיה והמיסחר.

"ג'מלאי/ת יקר/ה!

"בפרוס השנה החדשה, אנו מאחלים לך ולבני-משפחתך שנה טובה ומאושרת ואריכות-ימים.

"לצענו, מפאת מיגבלות תקציביות אין באפשרותנו השנה להעניק שי לג'מלאים.

"בברכת שנה טובה,

"אלבט כהן,

"אחראי לשירות-רווחה,

"ערה-ש' התשמ"ח."

הג'מלאי, אלכסנדר בק מירושלים, התרגז מאוד על הגלויה. במשך כל השנים, אמר, קיבלו הג'מלאים שי לחג. הם ראו בכך ביטוי להכרת-תודה, אחרי שרות של עשרות בשנים במישרר. "מרוע לא יכלו לשלוח לנו לפחות שי קטן, הכי צנוע שאפשרי, כאות לכך שלא שכתנו אותנו?"

פוקס נגד פורד

שמחתי לקרוא במודעה מטעם מפצי פורד בישראל כי הנרי פורד ה-2, שנפטר לאימכר בטרוריסט, היה "ידיד ישראל... אדם אשר הקדימה וההגיונות היו נר להגליו, ועניינה של מדינת-ישראל היה קרוב לליבו במשך עשרות שנים".

אם כן, היה הנרי פורד ה-2 שונה מאוד מהנרי פורד ה-1.

פורד המקורי, הגאון הטכני של הסטר-הנע, מייסד השושלת והאימפריה הכלכלית, היה אנטי-שמי קיצוני. יתכן שהוא וידידו, הטייס צ'ארס לינדברג, היו שתי הרמויות הבולטות באמריקה שקידמו את עלייתו של היטלר כמרכה. פורד העניק לאנטי-שמים את כספו, ולינדברג, הטייס שריגש את העולם כאשר חצה בפעם הראשונה את האוקיינוס האטלנטי במטוס יחיד, העניק להם את יוקרתו.

על כך סופר בשעתו סיפור משעשע:

בתקופה שבה הטביע פורד את חותמו על תעשיית-המכוניות, הטביע פוקס את חותמו על תעשיית-הסרטים. הוא היה ראש החברה שהפיקה את "יומן-פוקס הנורע, שהיה אמצעי תיקשורת חשוב מאוד בעולם שלא ידע עדיין את הטלוויזיה.

כאשר נודע לפוקס היהודי כי פורד האנטי-שמי מממן את התנועות הנאציות באמריקה, הוא העביר לו אולטימטום: אם לא יחרל מכך מייד, יקריש פוקס בכל מהדרה של יומן-הקולנוע שלו קטע אחד לתאונת-דרכים. תהיה זאת תמיד תאונת-דרכים מחרידה, שבה מעורבת מכונית מדגם פורד. ובסוף כל קטע תתמקד המצלמה מקרוב וארוכות בשלטה-הפירמה של פורד במכונית ההרוסה.

פורד נכנע לאולטימטום.

לינדברג

כדי להגן על עצמם, צרו הקווקים על האכסניה שבה גרו היהודים, כשהם דורכים את נישקם ופותחים את ראשי היהודים בגרזנים ובמוטות-ברזל.

המיסטררה לא יכלה להתערב, מפני שאין המיסטררה הרוסית עורכת חקירות בחגי-הפסחא, שהוא קדוש לישוע ארוננו. היא הסתפקה במעצר היהודים שהתגוררו באכסניה.

אם ימשיכו היהודים השיכורים להתגרות בקווקים, אין לדעת מה יקרה.

מה קורה, מיכאיל?

מה יעשו הרוסים עכשיו?

הם משהירים את אסירי-ציון ומעניקים למסורבים אשרות-יציאה.

שילוח ה"סירובניקים" מזכיר, איכשהו, את המחווה המקובלת בפתיחתה של אולימפיאדה. כרגע הרמאתי פותחים את

אורי אבנרי

הכלובים, וענן של יונים צחורות מתעופף השמימה, סמל לחרות. ההמון מוחא כף.

אבל היונים האלה מתבייתות. הן חוזרות לשוכן. ואילו היהודים נעלמים, מי לישראל, מי לארצות-הברית.

בשעתו שיכנעו אותי ידידים, עולים מברית-המועצות, כי יש לסובייטים שיטה בטריון. לכאורה זה נראה כעניין חסרת-הגיון.

הם כולאים יהודים שוחררי-הגירה, מחזיקים אותם במחנות עבודה ובכתי-סוהר, מספקים תחמושת לאירגונים אנטי-סובייטיים בעולם כולו, ולבסוף הם משהירים את היהודים ושולחים אותם לדרום. לשם מה כל זה?

ידידי לימדו אותי לראות את התהליך כפי שהוא נראה בעיני איש-הק"ב. לוקחים יהודים שוחררי-הגירה — פעם פרופסור למאתמטיקה, פעם סתם שוק-שחורניק מרחוב — ורודפים אותם. אחרי-כך אוסרים אותם ועורכים להם מישפט. קמה צעקה בינלאומית. אירגוני יהודיים, המעסיקים מאות פעילים שכירים, מרעשים עולמות. הפרופסור והשוק-שחורניק הופכים גיבורים עולמיים. שמם נישא בפי כל. שרים דנים על גורלם. הם מופיעים כסעיפים בסדר-היום של ועידות-פיסגה נואמים עליהם באו"ם.

כאשר העניין בשל, מציעים הסובייטיים עיסקה לעמיתיהם במערב: לשחרר שני מרגלים בכירים של הק"ב, שנדונו במערב למאסר-עולם, תמורת שחרור הפרופסור והשוק-שחורניק.

הדבר מובא להכרעת הנשיא בבית-הלבן. זה יודע כי יוכה בתהילה רבה אם יביא לשחרור שני הגיבורים היהודיים. הרבר יחוק את סיכויו להיבחר מחדש ו/או את סיכויו מיפלתו. העיסקה מתבצעת. המרגלים הסובייטיים חוזרים הביתה, לכיכר דו-ריו-ינסקי במוסקווה. שני היהודים משהחררים, מצטלמים עם הנשיא על מדרגות הבית הלבן, נואמים בכתי-הקונגרס, מייצעים לממשלת ארצות-הברית איך לטפל בברית-המועצות וכיצד לטוס לחלל, מתקבלים בנורעות פתוחות בישראל, מתנשקים עם גאולה כהן ו/או אורה נמיר. והכל מרוצים.

כך זה פעל עד כה. אך השיטה היתה מבוססת על המשכיות. בשעה שהפרופסור והשוק-שחורניק שוחררו, כבר עצר הק"ב את שני אסירי-ציון הבאים — מורה לאנגלית וחליף-סולן — והתחיל להכשיר אותם לסיכוב בא. האירגונים היהודיים החליפו את התמונות על הקירות ובהפגנות, שרותי-הביטחון של המערב לכדו בינתיים שני מרגלים בכירים נוספים. וחוזר חלילה.

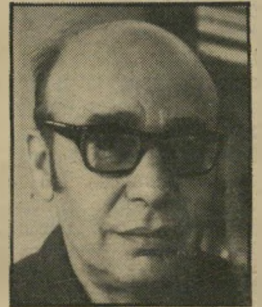
עכשיו נשברת השיטה. משהחררים את האסירים האחרונים, משלחים את כל הסירובניקים הידועים. אין אוסרים חדשים. האירגונים היהודיים, על אלפי פעיליהם, מסתכלים ברשימת-השמות המתחסלת. של מסורביה-עליוה. אין אסירי-ציון. ראשי הק"ב כוססים את ציפורניהם מרוב דאגה. איך יחזירו להבא את המרגלים אל הכפר?

האם אין מיכאל גורבאצ'וב מבין עניין? האם המציא שיטה חדשה? מה קורה, לכל הרוחות?

יתהלל חוגר כמפתח

קראתי באחד העיתונים מיכתב שבו מתרע אורח נגד ההחלטה להנהיג חובה של שימוש בחגורות-בטיחות בתוך הערים. זה

מנהיג בריטי שמרני בשם אלפרד שרמן, יועצה של מרגרט תאצ'ר, יהודי בן-יהודים, הומין את הפאשיסט הצרפתי ו'ן-מארי לה'פן באנגליה. הוא עמר על כך גם אחרי שלהיפן הצליח להסעיר את העולם היהודי בהערותו האנטי-שמית המחרידה (והי שואה היתה רק פרט קטן בתולדות מלחמת-העולם השנייה). כאשר הותקף שרמן על-ידי, הגן על עצמו בשצף-קצף, ואף הכריז כי להיפן שונא את הערבים, ועל כן הוא בעל-בירית טיבני ליהודים.

שרמן

קראתי, ולנגד עיניי עלתה תמונה מסוימת.

ב-1954 פירסם העולם הזה מהדורה אנגלית. היא יצאה במשך שנה שלמה. זה היה קשה. במיוחד התקשנו למצוא עורך אנגלו-רססי מתאים. הודענו שאנו מחפשים מועמד.

בין הנענים לפנינו היה יהודי אנגלי. קבעתי איתו ראיון במישרי. כיוס-הפגשה שרר בחוץ חמסין נורא. החום הגיע ל-

31 מעלות ויותר. לא היה לנו אז מיוג-אוויר.

כשבא האורח, לא האמנתי, לרגע, למראה-עיניי. הוא לבש חליפה לבנה מהודרת, ענב ענינה והחזיק בידו מניפה. הושבתי אותו בכורסה בפניה, ושם ישב, קטן ושמן, מנפנף במניפה ומויע נוראות. שמו היה אלפרד שרמן.

לא קיבלתי אותו לתפקיד.

אחרי-כך הוא עבר לכריסטיא, ושימש שם במשך שנים רבות ככתב הארץ. תחת שס'העט "א. שם" הופיעו כעיתון כתבותיו, שנדף מהם ריח לאומני-גיועני מחריד. פעמים רבות תמהתי איך הארץ. שהגדיר את עצמו כעיתון ליברלי, מפרסם את דיווחיו של איש בעל דיעות כאלה.

מאז נעלמו עיקבותיו מעיניי. הידיעה הנ"ל גילתה לי שאלפרד שרמן חי וקיים, והפך בינתיים איש חשוב במפלגה השמרנית הבריטית. אך נראה שהוא לא השתנה.

אינטרנציונל של עורבים

הבה נסתכל בפרשה זו מזווית אחרת.

שרמן הוא גיוען יהודי-ישראלי-בריטי. להיפן הוא גיוען צרפתי. הוא מתעב יהודים. אם כן, מדוע הולך הוזריר אצל העורב? בילדותי למדתי כי לפורלטריון אין מולדת. הסוציאליזם הוא בינלאומי, בינלאומני. פועלי כל הארצות יתאחדו, ארטרט. ואילו הפאשיסטים, הגיוענים, הלאומנים — להם יש מולדת. ועוד איך! בשם המולדת הם מוכנים להרוג, לענות, לכלוא במחנות-דרכו. למען המולדת הם קוראים למלחמה.

הנסיין הוכיח שאין זה כך.

פועלי כל הארצות שהטו זה את זה בתיאבון ובתאוה בשתי מלחמות-עולם. הם צעדו בהתלהבות לשדות-הקטל של 1914, וחזרו על כך ב-1939. פועלים גרמניים השמידו את קאנטרי על פועליה. פועלי בריטניה הציתו את רודון במטר של פיצצות תבערה, ושרפו את נשותיהם וילדיהם של פועלים גרמניים.

ואילו אצל הפאשיסטים קרה

משוה מזרח. עד למלחמת-העורב למ השניה, תמצית הלאומנות הגרמנית היתה השינאה הצרפתית ותמצית הלאומנות הצרפתית היתה השינאה לגרמניה. אך הפאשיסטים הצרפתים תקעו סכין בגב צבאם וחייבו את הכובש הנאצי, ואילו הגרמנים התחבקו באושר עם פיליפ פטן והגיוענים של וישי.

האינטרנציונל הסוציאליסטי היה נשאר אשליה. הוא לא עמד בשום מיבחן רציני. האינטר-נציונל הפאשיסטי, לעומת זאת, היה נשאר איתן.

לדעתי הן משהחר את ההנהגה — המקובלת על כמה פסיכולוגים והוגי-דיעות פוליטיים — שימין ושמאל, סוציאליזם ופאשיזם, קומנונים וליברליזם — אינם עניין של הגיון והשקפה, אלא עניין של מיכנה-האופי. האדם "נולד" פאשיסט, גיוען, לאומן — או להיפך, ליברל, דמוקרט, הומאניסט. אין זו תורשה גנטית, כמובן, אלא תוצאה של רישמי-לדות מוקדמים, המעצבים את אופי האדם. אדולף היטלר היה נאצי כבר בגיל 5, וכך גם אדולף אייכמן. זה תלוי באווירה בבית, בסמכותיות של האב וברומינסיות של האם, ועוד.

אם זה נכון, סביר שגיוען יהודי וגיוען נאצי יבינו זה את זה היטב. הם רואים איש את רעהו, ונרמה להם שהם מסתכלים בראי. הם קרובים איש לרעהו הרבה יותר מכפי שכל אחד מהם קרוב לשאר כניעומו. העורב הולך אצל העורב.

לשים קץ להפקרותו

תוך קריאה בספר ישן נתקלתי בסיפור הבא:

בעיירה סמירסקי באוקראינה נתקלו חמישה יהודים שיכורים בחגי-הפסחא ב-50 קווקים תמימים, שטיילו עם נערותיהם להנאתם. היהודים התגרו בקווקים, ורקו עליהן בקבוקים וקיללו אותם.

השחקנית שתעסוק בסחר בינלאומי, והמיליונר הציע לבתו: "הי חברה של החיים, ולא של המתים!"

ז'ורבין בן ה-33 הקים חברה הנקראת קראין. הנותנת שירותי אחזקה למכוניות שבעליהן נוסעים לחו"ל לתקופה קצרה, והם עוניינים באחזקה שוטפת של רכבם.

■ החוגגתיאטרון של בית צבי החליט לנצל את נסיעתה לחו"ל של מנהלת בית-רסין, ע"ד **דה בן-נחום**, כדי להשיג סוג מסויים של סיגריות, שהיו דרוש שות להעלאת מחזה חדש. כך נחום לא מצאה את הסיגריות באנגליה, אך בהמשך טיולה נתן קלה בהן כאופן בלתי-צפוי ביו-הנסכורג, ומיהרה לרכוש חפץ שות אחרות.

■ המולטימיליונר הבריטי **יהודי סיריל שטיין**, שעלה ל-כותרות כשהחברה, שהוא עומד

■ **ליז הרדי**, בתו של המיליונר המעופף **שאול אייזנברג**, מתגוררת באחרונה בלונדון, ומכחישה את הסיפורים כי דבר גירושה מבעלה, **דורעם הרדי** עוסקת בנומרוולוגיה, ועוד מרת בראש קרן המטפלת בחי-בר בישראל. היא מתעניינת כי ספיריטואליזם. אביה, שמע על כך, העיר לה: "תהי חברה של החיים, ולא של המתים!"

■ הזמרת **יפה ירקוני** עסוקה קצת בהוצאת אלבומים, שי-יסכמו את פעילותה המוסיקלית ב-40 השנים האחרונות. ירקוני נתקלה בבעיה, כאשר נודע לה שאי-אפשר להשתמש בפסטי-הקול המקוריים שנעשו בשנות ה-40, בגלל איכותם הגרועה. ה-זמרת לא ויתרה, והחליטה להקליט מחדש 30 שירים.

אך הגשם הראשון שירד במקום גרם לביטול המסיבה. מרוז הבטיח לפצות את האורחים במסיבה אחרת.

■ רבים תהו לאן נעלמה שחקנית-התיאטרון הוותיקה **עדה ספיר**, שמזה שנה וחצי אינה מופיעה בהצגות, וגם אינה נראית במוקדי-הבידור הליליים של תל-אביב. ספיר עשתה הסבה מיקצועית, ולמדה סחר-חוזר ו-שיווק בינלאומי, קצת היא מתכוונת לעסוק במיקצועה החדש, למרות שהיא מודה שחידק המישחק עדיין מקנן בה.

■ מערכת-היחסים המיוחדת, שהתפתחה בין הזמר היהודי **אריקו מאסיאס** ומישפחת הנשיא המצרי **שגרצה, אנואר אל-סאדת**, נבחרה כנושא

טען גרץ שאב ששיכל את בנו עלול להיות מוכן לשפית-דם כללית, כפי שקרה במלחמת-הלבנון.

■ הזמרת **מרגלית אנקרי** רי הגיעה ארצה לביקור של חמישה ימים. אנקרי, המופיעה בי-מועדוני-הלילה הישראלי פינואן

■ בשיחת-טלפון מפרינצה שבאיטליה הביע השבוע רבי-חובל **אדן גרין** את דעתו על מותו של **גיל עברי**, בנו של מפקד חיל-האוויר לשעבר, שי-ניספה בתאונת-מטוס בחיל-האוויר. גרץ, שהמסבר הנפשי שלו מלפני 30 שנה יוחס לעובדה

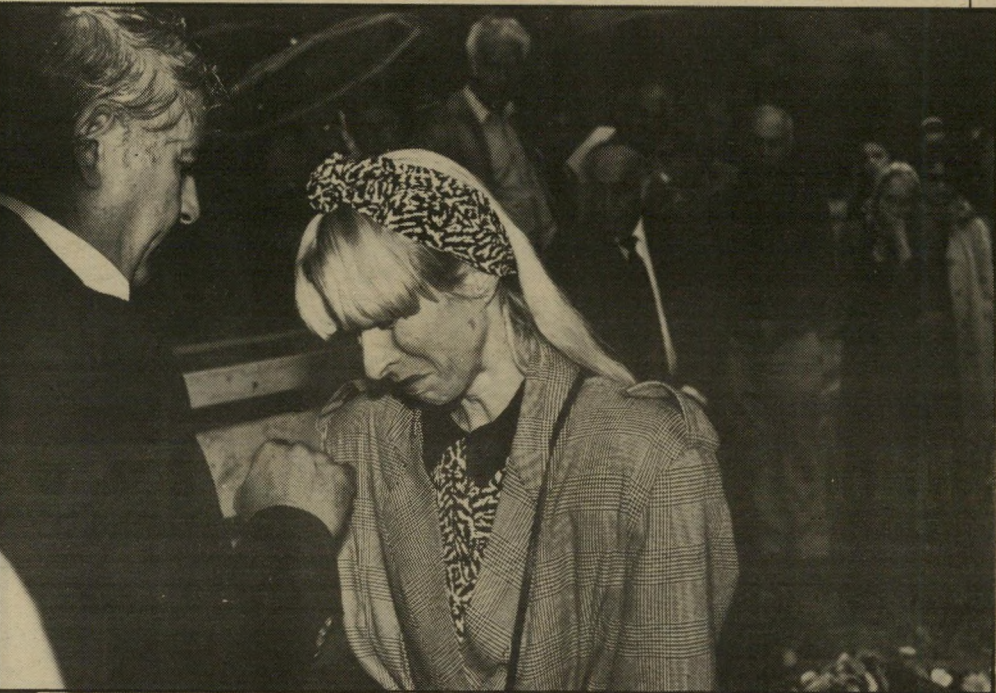
חיים יבין מנהל הטלוויזיה, מתחת למיטריה, בהלווייתו של משה חובב, שהיתה השבוע בירושלים, באחד מימי-הגשם הראשונים של השנה. בתמונה למטה: דן כנר, קריין ברדיו, וגידעון לב-ארי, מנהל "קול ישראל", מניחים זר על קיברו של חובב. משה חובב היה מוטיקי הקריינים ברדיו, ושימש במשך שנים אחדות כמנהל "קול ישראל". אחותו, ראומה אלדר, גם היא מוטיקי הקריינים ברדיו, עובדת עד היום ברדיו. חובב נפטר בדנמרק, שם שימש כשליח של הקרן הקיימת לישראל. (בתמונה משמאל) חנה, אשתו השנייה של חובב. אשתו הראשונה דרורה בן-אבי, בתו של איתמר בן-אבי, נפטרה לפני שנים אחדות ממחלה.

שגדל בצילו של אב חזק ותקיף, טען כי בנו של אב חזק נאלץ להתמודד עם הישגי אביו ולע-לות עליהם, ולכן הוא עלול לקבל על עצמו סיכונים בלתי-מוצדקים. חוץ מזה, טען גרץ, שום מפקד לא יעז להכשיל בכ-חינות את בנו של מפקד-החיל, ולכן עלולים הבנים להגיע לתפ-קידים שהם מעבר לכישוריהם. בהתייחס לרפאל (רפול) אי-תן, שבנו נהרג בנסיבות דומות,

במרכז ניריורק, סיפרה למקור-ביה שהיא מאוד מעוניינת לשוב ארצה, אך מתקשה בהחלטתה כי של שיקולים מיקצועיים.

■ המלחין הצעיר **גיא מרוז** התכוונן רבות לקראת המסיבה הגדולה, שתיכנס עם כניסתו כי שותף בחברה לעריכת-גינגלים. האירוע, שהיה אמור להתקיים כי מקום פתוח ברמת-השרון, שימח רבים, בגלל ההרכב של המוזמ-נים וההפתעות שהוכנו לחוגגים.

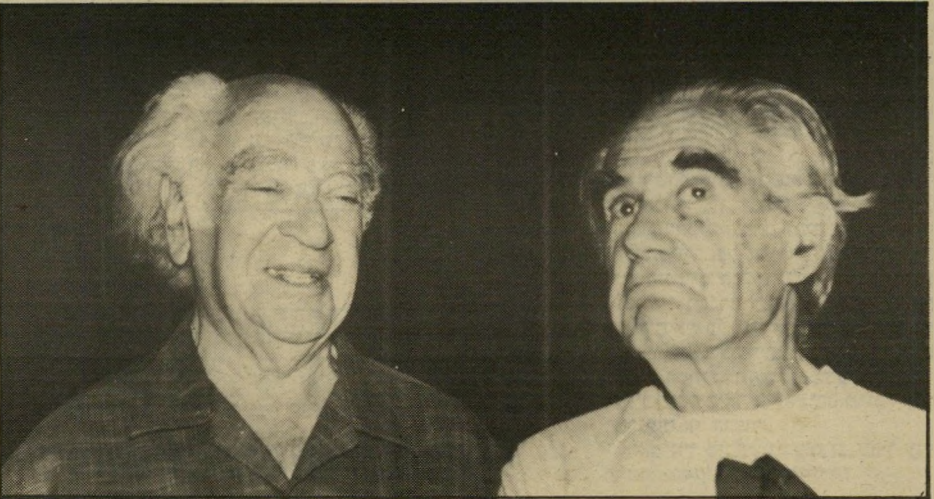
בראשה, רכשה את מניות-השלי-טה ברשת-המלונות הבינלאומית הילטון. נמצא בארץ אינוגניטו. בניגוד לעשירים, בני-מעמדו, החליט שטיין להתגורר בדירה רגילה, השייכת לאחד מקרובי-מישפחתו. שטיין מתכנן בניית מלון נוסף ברשת הילטון באילת, אך שיהיה עממי יותר. אנשי גוש-אמונים, שנהנו רבות מתר-בות מותיו, אינם יודעים על ביקורו הנוכחי בארץ.

■ **בקי פרייטשדט**, המ-שמת כיעצת לענייני תרבות

■ שרהקליטה **יעקב צור** נהג בצניעות גם בזמן שותות כחול-השר, שנסע ללונדון לי-עידוד העליה לישראל, כחר במי-לון-הדירות דיוק אפרטמנט. המ-נוהל עליידי הישראלי **אלי חמוי**, לשעבר מנכ"ל רסדה. ה-דירה הצנועה שקיבל השר זולה מחר במלון הולדיי אין הסמוך, ומחירה אף כולל ארוחת-בוקר.

■ בנו של הפירסומאי **אלי עזר ז'ורבין**, מבצעי פירסום דחף, אינו הולך בעיקבות אביו, ומעריך עיסוקים אחרים. **ביעז**

חיקשורתי לרשות-השדור הצר-פתית. הזמר הפופולרי ירואין ישרות במלון ימית בתל-אביב עליידי צוות של הטלוויזיה הצר-פתית, שהגיע ארצה, במקביל צי-וות אחר שטס לקאהיר כדי לר-אין את אלמנת הנשיא, **ג'יהאן אל-סאדת**, שני הראיונות יר-עברו ישרות לפאריס. הזמר ר-אלמנת-הנשיא יסוחחו ביניהם על מערכת-היחסים המיוחדת, שהתפתחה בין מישפחת הנשיא והזמר, אחרי חתימת הסכם-הש-לום בין מצרים וישראל.

אביגדור סטימצקי הצעיר, נתקל ברחוב דיזנגוף, לפני "כסית", בשחקן שימיעון פינקל. השניים התחילו להחליף זיכרונות בעברית, ביידיש וברוסית, כשהם נעזרים גם בגרמנית. פינקל סיפר ששהה 19 ימים בעיירה שווייצרית ולא פגש באף ישראלי אחד. למקום הגיע רק עותק אחד ויחיד של השבועון השווייצרי היוקרתי "וולטווכה" (שבוע העולם), ואותו הוא רכש.

צבי סל העולם הזה

רחל אבנר, העולם הזה

ואמנות לשר שימעון סרס, מוכרת לחבריה באהבתה הרבה לשפת-הים. כששהתה בחוף פרישמן, בחברת ידידים, אמרה בהומור שאם מיפלגת-העבודה תעביר את המטה שלה מרחוב הירקון 110 למקום מרוחק מהים, היא תעבור למיפלגת אחרת, שהמטה שלה יימצא בסמוך לאר החרושים.

■ בעלה של בקי, הבימאי צלם סימון פרייטשטדט, עורך בימים אלה את סרטו הרוקומבי טרי על שרי-האוצר המנוח סיני חם ספיר. פרייטשטדט מספר אנקדוטה מהסרט, המרגשת אור תו. בסרט יש קטע שבו העיתונאי אי אהרון בכר מראיין את סי פיר, השוכב מנומנם על ספה, והנראה כאילו הוא שקוע עמוק בשינה. לפתע מתעורר ספיר, מונק לעבר בכר וקורא: "אתה בכלל מדבר על שחיתויות? לי יש להאכיל מיליון וחצי פיות במדינה! אחר-כך חזר לנמנם."

■ הזמרת זמירה חן גילתה באחרונה שזה מאוד עכשווי כי ארץ לכתוב סיפורי-בישול, כי מלבד שזה מחמא לאגו, זה גם משתלם. כעת היא עסוקה בכתיבת מתכונים לפי המסורת הלרית, ומקווה להוציא ספר על כך.

■ אורנה גאון, גרושתו של הזמר יהורם גאון, שומרת על פרופיל נמוך ומשקיעה את כל מירצה בעבודתה החדשה.

היא עוסקת ברכישת מודעות ע"כ שבעות התיירים הלו יוראל, המופץ בבתי-המלון בארץ. אורי נה אחרת, שעשתה הסבה, היא

ויהודית לין, אשת חבר-הכנסת אוריאל לין, היו בין מאות החוגגים שנהנו מן האוכל שהוגש במסיבה השנתית של המועצה לארץ-ישראל יפה. לין לא רצתה להצטלם כשהיא אוכלת וניסתה להתחמק, ללא הצלחה יתרה. כל המוזמנים קיבלו קטסוסים ארוזים בעיצווי קרמיקה, שי המועצה לארץ-ישראל יפה. רבים מהחוגגים נדהמו לגלות שעצמים רבים נעלמו כשקמו ממקומם. בזמן היציאה נראו מכובדים רבים בפתח המלון, כשהם אווזים ארבעה עצמים. נשות החברה, שהיו לבושות בשמלות-ערב של מיטב האופנאים הישראלים והאירופיים, רקדו הורה בנוסח ימי הפלמ"ח.

אורנה פרייזר, בתה של רחל דיין, שפתחה משרד לשרותי כתיבה. היא מספקת כתבות ומאמרים בנושא צרכנות.

■ עור וייצמן הוריד בזמן האחרון שלושה ק"ג ממישקלו. אין לו מושג איך עשה את זה. הוא לא מאמין בדיאטות ושאר שטויות. כשייצא לאור, בסוף ה'חודש, העיתון של אוויצמן שומרי מישקל יודע לוויצמן איך רזה לפתע, מבלי להתאמץ: ראומה וייצמן החליטה להירשם לשומרי ריימישקל באור-עקיבא. נרשמה, אמרו לה מה לבשל ומה לאכול. היא ביטלה והגישה לשולחן. היא הורידה 13 ק"ג ממישקלה בארבעה חודשים, ומאחר שעזר סמוך על שולחנה של ראומה, רזה גם הוא, בלי שהתכוון.

■ ארבעה ליטר יין לשנה שותה הישראלי, לעומת 84 ליטר ששותה הצרפתי, למשל. זה לא הפריע לאוהבי-היין להתפצל לשתי אסכולות שונות: האחת של ישראל עשהאל, בעל מדור יין בעיתון, העורך חוגים

שימעון עדן מלך חייה-הלילה של ברלין, מדהים עדיין את ידידיו בחזותו הצעירה. עדן ישב ליד הפסנתר והחל מנגן ושר מיקצועיות, שגרמה לאורחים, שלא זיהו אותו, לחשוב שהוא אחד הזמרים המופיעים מדי ערב בבר של מאנפרד כץ. אחרי הופעה ספונטאנית של חצי שעה חזר לשולחנו כדי להמשיך שיחה עם מנהלת המקום, יפה ריב (בתצלום איתו).

אופיר בעת ההלוויה. יבי טען שארקין לא היה כלל ידידו של השחקן המנוח, שהיה פנטומימאי כמוהו. ארקין שמר על שלוותו ולא הגיב. בסופו של דבר יושב הסיקסוך ברוח טובה, והכל שתו ביחד.

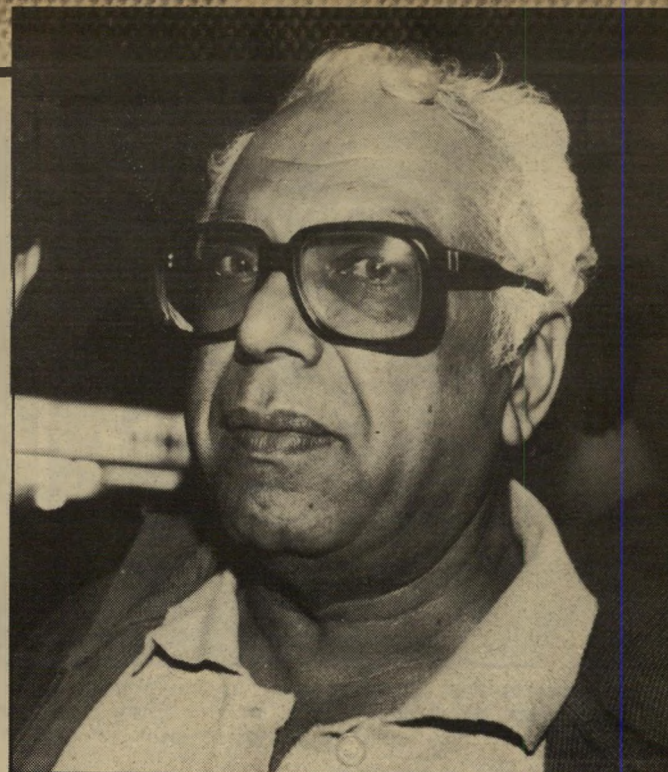
■ עור-הדיון ליאון צירני מתגורר בסוויטה באותה הקומה שבה מתאכסן השחקן ההוליוודי רמבו, הוא סילבסטר סטלון. הפרקליט השגון פגש בשחקן בכניסה למעלית, ופנה אליו: "בוא נתחלף. תן לי את הגוף שלך, ואתן לך את השכל שלי". רמבו, שהבין את הפאראפראזה על הסיפור המפורסם על הסופר ג'ורג' ברנרד שאו, חיך והינהן בראשו.

■ המנכ"ל החדש של בנק לאומי, צדיק בינו, אינו אוהב אנשים המטלפנים לביתו. הוא מברר אצל המתקשר איך השיג את מיספר-הטלפון שלו, שהוא חסוי, ונוהג להחליף את המיספר לעיתים תכופות. הוא מבקש שכענייני-עבודה יטלפנו ישירות ללישכתו.

זהר אהליאב

חני פרי הדוגמנית ומלכת-המים, שהיא בהריון, היא כבר אם לילדה בת שנתיים בשם אילונה. בעלה, צביקה סבו, מכריז שהוא מעוניין ב-10 בנות, ואינו מתבייש אם יכנו אותו אבוי-בנות. במסיבה יפואית הציגה חני את ביטנה, וסיפרה שהיא בחודש השביעי להריונה. מארגנת התצוגות, חביבה פלסאו (בתצלום איתה), אחזה בביטנה והבטיחה לה שאם הבת תהיה יפה כמו האם, היא תעסיק את הקטנה כדוגמנית. פרי השיבה בהומור שכאשר הבת תהיה בת 16, מיקצוע הדוגמנות כבר לא יהיה באופנה.

המלים צוענים

הדעת שרק"ח תבחר במוזכיר כללי שלא יהיה מקובל על מוסד קוזה. יהיה קל יותר לתופיק מור בי להיבחר בנשיא ההסתדרות הציונית.

מכאן נובע אוטומטית שרק"ח אינה יכולה לעשות חיל בציבור היהודי בארץ. היא יכולה לגדול מרבע אחוז לחצי אחוז, אבל לעולם לא תצבור כוח ממשי. הציבורי פשוט יודע שליבה ומוחה של רק"ח נמצאים במקום אחר. כל נאום של מאיר וילנר בכנסת מנוסח קודם כל, כך שיימצא חן במוסקווא, ורק אחר-כך (ואם בכלל) גם בתל-אביב. תבונה זו של רק"ח לא הפריעה לה בציבור הערבי. לפי חות בעבר.

● מונופול כפוי

במשך דור שלם היתה רק"ח היטו האוטנטית היחידה של הציבור הערבי בארץ — ציבור שחש עצמו, בצדק, מושפל, מדוכא ומקופח. לרק"ח היה מונופול מוחלט בשטח זה. מונופול זה נוצר בצורה מעניינת: השב"כ פשוט חיסל בכוח כל גוף ערבי עצמאי שקם בארץ, כמו קבוצת "אל-אדרא". רק"ח נותרה לבדה בשטח.

בשנות ה-50 היא נדרפה, אך זה מכבר נוצר מודוס-ויווני נוח בינה לבין השב"כ. אין רדיפות. כמעט ואין הגבלות.

לא מכבר גילה איסר (הקטן) הראל, כי הוזהר בשעתו את מאיר וילנר מפני מעשים מסוימים של חברי-רק"ח הערביים.

משמע, מלך השב"כ סבר כי וילנר והוא נמצאים בצד אחד של המיתר, ואילו החברים הערביים של רק"ח בצד השני. לרוב לא היתה קיימת סתירה בין התחושה הלאומית של אזרחי-ישראל הערביים ובין הרבקות במוסקווא. אך כאשר תמכה מוסקווא באויביו של גמאל עבד-אלנאצר, שהיה אליים של הערבים בישראל, ירדה רק"ח (או מק"י) במכה אחת למחצית כוחה הקודם. זה עלול היה לקרות שוב כאשר התנגדה מוסקווא לרעיון המדינה הפלסטינית

מנוגדים. היא חלק מן המחנה הקומוניסטי הבינלאומי, הכפוף למוסקווא.

היא היתה במשך זמן רב הימפלגה האוטנטית היחידה של הציבור הערבי בישראל.

היא הימפלגת-השילטון בכמה אי-זורים במדינה.

היא זרוע בלתי-ירימית של היממסר הישראלי במגעיו עם הגוש הקומוניסטי.

מכל הרכיבים האלה, הראי שון הוא, כמוכח, החשוב ביותר.

אנשי-רק"ח מתרגזים תמיד, כאשר אומרים להם שהם "מקבלים פקודות ממוסקווא". הם עומדים על כך שזוהי הימפלגה הישראלית לכל דבר, עצמאית ובלתי-תלויה.

יתכן שזה נכון להלכה. זה בוודאי אינו נכון למעשה. מבחינה כלכלית, רק"ח תלויה לח-

שנה לחתימת מגילת-העצמאות בולט ח"כ מאיר וילנר בין קומץ חותמי-המגילה שנותרו בחיים. המצלמה אינה מבליטה את העובדה העיקרית: וילנר הוא גם היחיד מבין חותמי-המגילה הממשיך להנהיג את הימפלגתו.

כמוהו שאר ראשי רק"ח: תופיק טובי, אמיל חביבי ועוד.

מבחינה זו עולה הנהגת רי קי"ח אף על הנהגתו של המדינות הקומוניסטיות השמרניות ביותר, כמו בולגריה ורומניה. שלא לדבר על ברית-המועצות, שבה התחלפה ההנהגה מאז 1948 שש פעמים לפחות.

איך זה התאפשר? ראשית, מנהיגים אלה מילאו את המוסדות המרכזיים בקרוביהם ובאנשי-שלומם. שנית, אין בימפלגה שום ויכוח דמוקרטי.

חמים עצמו גורש מהמים

תמר גוטנסקי, חברת הלישכה המדינית של רק"ח ופעילה מרכזית מאוד, היא אשתו של יורם גוטנסקי, חבר הוועד המרכזי. תופיק טובי היה בן-דודו של אמיל תומא המנוח, מנהיג מרכזי אחר של רק"ח. כל הבנים של ראשי-המפלגה לגה למדו בארצות הקומוניסטיות, על-חשבון הימפלגה או המארחים.

מניין בא הכסף להוצאה כבירה זו?

מובן שהימיון הממלכתי, המגיע לכל הימפלגה המיוצגת בכנסת, אינו מכסה אלא חלק מיזערי ממנה. אין גם להניח כי יש לרק"ח מיליונרים רבים, התורמים לה ממיטב כספם, כמו שיש לגוש-אמונים.

רמז חמים בחצייה: "שאל את החבר משה לנגר, בעלה של עורבת-הדין פליציה לנגר."

מה מתחבא מאחורי רמז זה?

פשוט מאוד: בירי הגופים השונים של רק"ח נתון הויכוח הבלעדי לכל המיסחר עם ארצות הגוש הקומוניסטי. למעשה גובה הימפלגה מעין עמלה על המיסחר בשני הכיוונים. ציננות-הריבה מרומניה, ספר רוס, סחורות מהונגריה ומבולגריה — הכל מעשיר את הקופה הקומוניסטית הישראלית.

אם יפרחו מחדש היחסים הכלכליים בין ישראל וברית-המועצות, כפי שהיה בשעתו, תתרחב האימפריה הכלכלית

ל עטאללה מנצור, כתב הארץ. היה השבוע סקופ. הוא הצליח לדובב פעיל מרכזי של רק"ח, ולמלט מפיו גילויים חושפניים ביותר.

האיש הוא סליבא חמים, נוצרי מכפר רינה שליד נצרת, מי שהיה עד לאחרי רונה אחר מראשי הימפלגה. הוא גורש ממנה אחרי 44 שנה, מפני שהעז למי תוח עליה ביקורת. חמים הוא בעלה לשעבר של ארנה מר, בתו של פרופסור נורע. אחר מבני הווג היהודי-ערבי הוא השחקן ג'וליאנו מר. בן אחר נקרא בשם ספרטקוס.

כאשר איש כזה מחליט סוף סוף לסתור את סיו ולגלות משה-הי מן המתרחש בימפלגה היסודית ביותר במדינה, זה אמור להיות מעניין.

● אימפריה כלכלית

מה מן הגילויים עשויים להרהים את כל מי שאינו מכיר את רק"ח מקרוב.

מתוך 2000 החברים של רק"ח, רק 250 הם יהודים. 100 מהיהודים עובדים בימפלגה, בשכר, ועוד 100 הם גימלאים — כלומר, עובדים-בשכר לשעבר, המקבלים פנסיה מהימפלגה. לרק"ח יש גם 200 פעילים ערביים כשי-משמע, הימפלגה שיש לה

אי-שמחת ברק"ח, שסולק מן הימפלגה

גילה את סודותיה: אימפריה כלכלית

גדולה, המוני פעילים בשכר, שילטון

מוחלט של קבוצת-מנהיגים מאובנת

בסדר-הכס ארבעה מושבים בכינסת יש לה כ-300 פעילים בישכר!

למיפלגות בעלות סדר-גודל דומה, כמו ר"צ או התחיה, אין אף 20 פעילים בשכר. לרשימה המתקדמת, היריבה היעיקרית של רק"ח, אין אף תריסר.

כיום לומדים 750 סטודנטים ישראליים רובם ערבים, על חשבון רק"ח בארצות הקומוניסטיות. הם יהיו משרתיה הנאמנים לכל החיים, אחרי ששירתו אותה מגיל הילדות כדי לזכות בכך. במשך הזמן עשו זאת אלפים.

כל פעילי הימפלגה מטיילים כמעט בלי הפסק ברחבי העולם, כדי להשתתף בקונגרסים של עשרות מיפלגות קומוניסטיות. העולם הזה קרא לזה "רק-חיסורס".

שניים מאחיו של ח"כ תופיק טובי הם פעילים מרכזיים ברק"ח, וכן גם שני גיסיו. אשתו של ח"כ מאיר וילנר ושני בניו הם פעילים בשכר ברק"ח.

של רק"ח סי כמה וכמה. על כך נוספת, כמוכח, דתרומה הייירה של הארצות הקומוניסטיות בציר רת מילגות לסטודנטים, הזמנות איך ספור לפעילי הימפלגה (ולמי שרק"ח רוצה לשחרר על-ידי כרטיסי-טיסה, מקרוב הימפלגות שהיא מחזרת אחריהן) וכי.

אולי יותר מכל הימפלגה אחרי רת בארץ, רק"ח היא מעצמה כלכלית. בכך היא דומה למיפא"י בימדי-הזהר שלה.

● ימי מחושלח

ולוי יש לזה קשר לתופעה אחרת, שגם עליה עומד חמי.

רק"ח היא הימפלגה היחידה במדינה שמנהיגותה לא השיי תנתה — אישית — מאז קום המדינה ועד היום.

בכל החגיגות לקראת מלאת 40

ח"כ וילנר (עם דובר רק"ח עוזי בורשטיין) מניין באים המיליונים?

העצמאית, אחרי מילחמת ששת-הימים, והיא שינתה את טעמה בעוד מועד. אך בשנים האחרונות נוצר ניגוד מתוחכם יותר בין הצמידות למוסקווא ובין המאוויים הערבים. גם עליו רומז חמים.

בכל מוסדות רק"ח, יש חלוקה של חצייה בין יהודים וערבים. הדבר מר-גיו את הערבים יותר ויותר, מכיוון שהם מהווים לפחות 95% של בוזרי

לוטין בגוש הקומוניסטי. מבחינה פרייטית, היא חלק מצבא פוליטי ביני לאומי ממושם, המציית לכל ההחלטות האסטרטגיות והטקטיות הימתקבלות בבירה הסובייטית. איש אינו יכול לזכור אף מילה אחת של הסייגות שנשמעה אי-פעם בפירק"ח או משהו ממנהיגיה — מדבר סובייטי כלשהו. ויהא זה מוג'האוויר.

ימשו-יבך לא יעלה כלל על לזה, אחרי 44 שנים של פער לות, מסני שהעז למתוח ביקור רת על הרכב המוסדות. מי שי מרים ראש, מחוסל.

אך יש לתופעה זו סיבות עמוקות יותר, הנובעות מעצם מהותה של רק"ח.

● "פקודות מוסקווא"

רק"ח היא תערובת מרתקת של כמה רכיבים שונים, ובחלקם גם

1958 בבכנסת: תופיק טובי ואמיל חביבי (בין שמואל מיקונים ואסתר וילנסקה ז"ל) ניסים, נשים, בנים, דודנים

רק"ח, 87.75% של חבריה הרשומים. יש הגיון מסויים בחלוקה. מוסקווה, כמו אש"ף, רוצה להשפיע על הרוב היהודי במדינה, מפני שרק הוא יכול לשנות את מדיניות הממשלה. המיעוט הערבי יכול להשפיע רק בעקיפין.

לכן חייבת רק"ח להעמיד פנים כאילו היא באמת מיפלגה יהודית-ערבית. המובל חייב להיות יהודי, וכך גם ראש-הרשימה. לפחות שני ח"כים מבין ארבעה צריכים להיות יהודים — גם אם לשם כך צריכים ליצור את הפיקציה כאילו צ'רלי ביטון מייצג מישור, מלבד עשרה בחורים טובים בשכונת-מוסררה.

זה מרגיז את המוסלמים, הד מהווים 80% של ברחרי רק"ח, אך הזוכים רק במנדאט אחד ויחיד מבין ארבעת המנדאטים של רק"ח: (תופיק זיאד. טובי הוא נוצרי.)

● מימסד ברטאלי

ציבור היהודי בארץ אינו מודע לרכיב השלישי של רק"ח.

בשטחים נרחבים בארץ — בעיר (נצרת), בעיירות ובכפרים, רק"ח היא מיפלגת-השילטון.

במקומות האלה מהווה רק"ח מימסד נוקשה, ברטאלי והסר-רחמים, כמו שלא היתה מפא"י אף בימי-זהורה. מי שאינו מציית לה — מנושל, מקופח, מנוודה, ולא-אחת גם מאויים מיסית.

אויבי רק"ח ברחוב הערבי טוענים שהיא שימשה במשך דור כ-ששתים

יתכן מאוד כי עלייתה המפתיעה של "המתקדמת" ב-1984 היתה רק ראשיתו של מהפך, ואין לדעת איך יתפתח, מה יהיה כיוונו ואילו כוחות יצמיח בהמשך. הנסיון של מפא"י מוכיח כי לא די למיפלגה בשפע של כסף ועמדות-כוח, ובמסורת של הצבעה שהפכה להרגל. סליבא חמים עצמו הוא סממן של המציאות החדשה. עוד לפני 10 שנים לא היה מעז לפתוח את פיו ולמתוח ביקורת פומבית על רק"ח. אז זה היה מעשה-התאבדות פוליטי וחברתי. כיום הוא מדבר בפה מלא, ומקווה שזה יעזור לו לרקוח מירקחת חדשה. חמים צועק חמם — ועכשיו דבריו נשמעים.

הערביים ב-1981 ל-33% (1984), וניי בא כי ירידה זו תימשך. נבואה זו עשויה להתגשם. רק"ח שיגשגה בשעה שהציבור הערבי ביש-ראל היה משולל-מנהיגות, אחרי שהי-עילית הכלכלית-אינטלקטואלית-עיר-רונית שלו ברח/גורשה ב-1948. עסי קניירק"ח היו או בעלי-מוגפול. בינתיים גדל דור חדש של אזרחים ערבים בישראל, משי-כיל ובוטח-בעצמו. הוא התב-סס גם מבחינה כלכלית. הוא זועם על השיטות הברוטאליות של רק"ח כמיפלגת-השילטון, והקסי-רים בין רק"ח והשילטון אינם נראים לו. יש מציאות חדשה, בעיות חדשות, סיגנון חדש.

חמים עם בנו גיליאנו ואשתו-לשעבר אורנה מר מה טיב היחסים עם מוסקווה?

תריסר בירות קומוניסטיות א-חרות.

לכן בא נשיא-המדינה לברך את ועידת-רק"ח, כשמסביבו מצטופפים מתמוגגים מנהיגי המיפלגה האנטי-ציונית — כפי שמציין חמים בועם. בבחירות האחרונות ררשה והשיגה גאולה כהן את פסילת הרשימה של המתקדמת, ובאותה שעה עצמה הס-בירה שאין לפסול את רק"ח. כאשר שללה ועדת-הכנסת את חסינותו של מוחמד מיעארי, לא הציע איש לשלול את חסינותם של ח"כי רק"ח, בגלל אותם הרברים עצמם. על ראשי "המת-קדמת" ברחוב הערבי נאסר לצאת מהארץ, אך השליטנות ממש מעוררים את תופיק טובי וחבריו לצאת ולנסוע. מפ"ם ור"ץ, המחרימות את המתקדמת, משתפים בשימחה פעולה עם רק"ח. כל זה הגיוני לגמרי, ונובע ממנהגות המיוחדות והמורכבות של רק"ח.

● מירקחת חדשה

ליבא חמים ציין בדבריו שרק"ח נמצאת בירידה (מ-37% מקולות

של אלפי אחרים מבוחרי רק"ח. קיימים יחסים דו-ערכיים — בלשון המעטה — בין רק"ח והשילטון הישראלי.

מדינת-ישראל קמה בעזרת ברית-המועצות. באחד הימים ב-1947 הדהים אנרי גרומיקו, שליחו של סטאלין באו"ם, את רק"ח (או פק"פ, הפרקציה הקומוניסטית הפלסטינאית). הוא צידר במדינה יהודית, ואף השמיע הנמקה ציונית מובהקת לכך. פק"פ, שהתנגדה רגע לפני-כן בשצף-קצף לרעיון החי-לוקה, בלעה את הרוק שלה ואמרה: אמן. ראשי המיפלגה הפכו כן-לילה לציונים גלויים, חתמו על מגילת-העצמאות, עזרו להשיג נשק לצה"ל מן הגוש הקומוניסטי ולגייס תמיכה למי-דינה החדשה. הקומוניסטים הערביים שברחו מן הארץ — תופיק טובי, אמיל חביבי, תומא — הוחזרו ארצה ברוב כבוד בפקודת דויד בן-גוריון, שהתנגד להחזרתו אף של פליט פלס-טיני אחד.

גם כיום רואה השילטון ב-רק"ח מבשר יעיל לסלילת הדרך למוסקווה, לפקין ולחצ'י

ביטחון" של "המימסד הציוני", מעין כולא-ברק להרגעת הציבור הערבי ובי-לימת מאבקו על זכויותיו.

על רקע זה צמחה התנועה המת-קדמת ברחוב הערבי. ראשיה היו בעבר בעלי-ברית של רק"ח, עד שנוכחו ל-ד-עם שהפכו עבדים מוחלטים. כאשר ניסו להתמרד, ודכאו ללא-רחם. כתו-צאה מכך הקימו מיפלגה עצמאית, שמשכה אליה את הדור האינטלק-טואלי הצעיר, שגדל במדינה.

מאז רודפת רק"ח את אנשי "המת-קדמת" בכל האמצעים, מגדירה אותם רישמית כסוכני-המוסר ושליחי-הש-ב"כ, שלא לדבר על הסייאי-אי. מכיוון שכירי רק"ח העיתון הערבי היחדי במדינה, נוסף על 300 פעיליה בשכר ועמדות-כוח רבות אחרות, היא מצליחה להפעיל נגד יריביה לחץ עצום.

● השותף הסמוי

על רקע זה מובן יותר הרכיב הר-ביעי, ואולי התמוה ביותר, של רק"ח. עליו יצא עיקר קיצוץ של חמים, ויש להניח שהוא רק ביטא את דעתם

מליציה לנגר ובעלה משה לנגר, תשאל את בעלה?

טייסת המופלאים

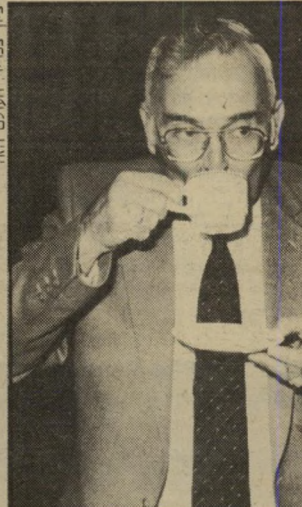
בכל יום חמישי בערב עולים כמה מאות אנשי עסקים בלונדון לטיסת אל-על. המביאה אותם לישראל אור לבוקר יום שישי. בכל יום ראשון בערב הם עולים שוב למטוס אל-על בבנג'וריון, ונחתים בבוקר היום השני בלונדון. עבור טיסה קצרה זו הם משלמים מחיר מיוחד, שהוא כיום 205 ל"ש.

הנוסעים הם ישראלים או אנגלים, העובדים מיום שני עד שישי בלונדון, טסים לטווח השבוע לישראל. מועדי הטיסה מעניקים להם כמה יתרונות: הם מפסידים בלונדון רק יום-עבודה אחד, היום השישי, שהוא ממילא יום קצר. הם מרוויחים בישראל שני ימי פעילות משרדית, שישי וראשון. מאחר שכולם מקפידים לשהות מחוץ לישראל יותר ממחצית ימי השנה, כדי להיחשב בישראל כתושבים זרים ולהיות פטורים ממסים, הרי ששהייתם בישראל רושמת לחובתם רק שני ימי שהייה בישראל — שישי ושבט. מכיוון שהם עוזבים את הארץ ביום הראשון לפני חצות, נחשב יום זה כאילו לא שהו בו בארץ.

יתרון נוסף: מי שעוצר בארץ במשך 48 שעות בלבד, אינו צריך לשלם היטל-ציאה. במגוון השעות אין מוגנים שבתות וחגים. יוצא שמבואם בבוקר יום שישי ועד צאתם בערב יום ראשון יש פחות מ-48 שעות, ולכן אין הם משלמים היטל-ציאה. (250 שקל, כיום).

מלכאי יחליף את כהן

פקיד-שומה ת"א 1 (רחוב לינקולן) **זאב כהן**, יסיים את תפקידו בסוף נובמבר. במקומו מונה **ערי מלכאי**. פקיד-שומה 2, **אברהם לשם**, עבר לתפקיד פקיד-השומה-גושדן, ובמקומו יבוא **דב גביש**. גביש הורחב

נציב-מורש נייגר בסוף טלחו לו

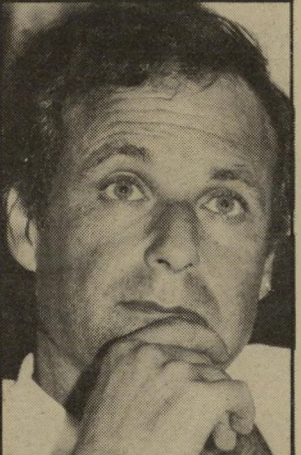
בשעתו ממס-ההכנסה, והועבר למיני-ההכנסות-המדינה, אחרי שהוא והניצב הקודם של מס-ההכנסה, **דב נייגר**, אישרו האחר לשני שומות מופתיות כשעה שרכשו דירות חדשות. גם נייגר נאלץ לפרוש כתוצאה מהגילוי. עתה החליט נציב-המס לסלוח לגביש, ולהחזירו למישרה בכירה.

„דובק“: הפאשלה של המכס

לפני שנה עצר המכס את **שוקי לחמן**, מנהל חברת רכישות לטבק בשווייץ, המספקת בלעדית את הטבק למפעל דובק. הוא נחשף כשותף למנכ"ל החברה, **זרח גהל**, בקבלת קומיסיונים מרכישות הטבק והשארות בשווייץ. על לחמן הגן עורך-הדין **סינחס רובין** ממשרד **ירוחם גורניצקי**. על גהל הגן **אמנון גולדנברג**. גהל היה במעצר ושוחרר, והוא ממתיק לראות אם יוגש כתב-אישום. לחמן עשה עיסקה עם המכס, שלפיה יסע עם נציג המכס לשווייץ וימסור לו

למה נעצר עורך-דין ירושלמי

עורך-הדין **יוסי ירושלמי** נעצר לפני כמה ימים, כהגיעו ארצה מניו-יורק. כאשר השתחרר בערבות נמסר כי המעצר היה על רקע החשד כי קיבל, לפני שנים, תשלום מלקוח בניו-יורק בסך 1700 דולר. המעצר התפרסם בכותרות-ענק בעיתונות, ורק כאשר פורסם הסכום שבגללו נעצר, הוקטן הנזק. ירושלמי מחזיק בניו-יורק במישרד הגדול ביותר של ישראלים. לפני כמה חודשים הצטרף למישרדו (שבו הוא שותף עם עורך-הדין **אלי ישראל**) עורך-הדין **שימיעון שיבולת**.

עורך-דין ירושלמי שנח לבדו

והמישרד המשותף שכר קומה שלמה (קומה 60) באמפייר סטייט בילדינג. לפני כמה שנים הועלה החשד נגד ירושלמי בדבר קבלת תשלומים בחו"ל ואי-הצגה עליהם, ונערך חיפוש במישרדו. מאז שה בניו-יורק, באחרונה הגיע להסכם עם מס-ההכנסה על כווא ארצה למשאיות. כאשר הגיע ארצה המתין מ"מ נציב מס-ההכנסה, **אברהם צרפתי**, במישרדו לפגישה עימו. המעצר היה בגלל צור-מעצר ישן, שהוציאה בזמנו המישרד. אילו היה ירושלמי טורח לבדוק במטה הארצי של המישרד, היה מגלה את הצו ורוא לבטלו.

מיסמכים שיפילילו את גהל. הוא גם הסכים להפקיד ערבות של חצי מיליון דולר, כערובה לשבוע. לחמן טס לשווייץ עם נציג-המכס, ומסר לו מיסמכים שונים שאולי יש בהם עניין, אך אין בהם להפיליל את גהל. כאשר ניסה המכס לדרוש את חזרתו לישראל, התברר כי תנאי הערבות שהכתיב המכס היו לקויים,

בורסה

נימרוז פכלר — הצלחה ישראלית בוול סטריט

לפני 10 שנים הגיע הישראלי **נימרוז פכלר** לניו-יורק, ללא כסף ומבלי לדעת אנגלית. היום, בגיל 34, הוא מנהל השקעות בינלאומיות, בחיפה של מיליארד דולר, בחברת פיין-דוב, וגם את קרן אטלס, שלה 350 מיליון דולר. הקרנות שהוא מנהל עלו בשלוש

מנהל פכלר מיליארד

השנים האחרונות כ-200%, ובזה הגיעו למקום הראשון בריווחיות. הסוד של נימרוז פכלר — כך כתב המגזין מוהטן בגליון ספטמבר — הוא עבודה קשה. פכלר מסתפק בארבע שעות-שינה בלילה. עובדה זו עזרה לו לקבל בהצטיינות תואר מוסמך-לעסקים באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה, תוך שנה וחצי בלבד. פכלר סבור כי שערי-המניות יוסיפו לעלות, מכיוון שהאינפלציה והריבית גבוהים, ואילו הריווחיות של העסקים גדלה. פכלר השקיע כ-15% מכלל השקעותיו בבורסה של הונג-קונג, שם היחס בין מחיר המניה לריווחיותה

סלט הנסך

3000 טון סלטים לחדש קונים בישראל, וכולם מרוויחים יפה.

מנהל צדוק 50 טון בחודש

ולא ניתן לחלט את הערבות. לחמן חי באושר בשווייץ, וממשיך לשווק טבק לדובק. למכס יש עזרת שניתנה ברדתיים סגורות בבית, מישפט נגד גהל, בקשר לקבלת עמלה, אולם הסכום המופיע בה הוא כה קטן, שהמכס מתבייש להגיש כתב-אישום על סמך עדות זו, אחרי כל הרעש שעשה.

נוסעים לחו"ל?

זהירות מביטוחי קופת-חולים

מי שנוסע לחו"ל יכול לבטח את עצמו נגד סיכונים-בריאות, מוות או נזק למיטען בכמה חברות-ביטוח. קופת-החולים של ההסתדרות מציעה לחבריה ביטוח זול במיוחד, באמצעות חברת כלל-ביטוח. לכמה ישראלים שרכשו ביטוח באמצעות קופת-חולים הסתבר, מאוחר מדי, כי זו ההצעה הגרועה בשוק. למשל: במקרה של מות בחו"ל, מציעות כמה חברות-ביטוח את כיסוי כל ההוצאות של הובלת הגופה, שהן כיום 3000 דולר. הביטוח של קופת-חולים מכסה רק 2000 דולר.

נמוך ביותר לעומת יתר המורסות, והריווחיות גדלה ב-25% השנה. גם הדולר ההונגיקונגי צמוד לאמריקאי, ולכן אין סיכון בהשקעה שם. פכלר קונה מניות של חברות-מקרקעין, בעיקר בעלות דירות, מכיוון שבהונגיקונג המחזור בקרקע גורם להתייקרות מתמדת של מחירי הדירות.

המקום המועדף אחרי הונגיקונג היא הבורסה של אוסטרליה. מדינה זו מוכרת מוצרי-סיר לכל העולם. זה עתה נבחרה שם ממשלה יציבה, כך שמוטבחות ארבע שנות שיגשוג. באוסטרליה קנה פכלר מניות של מיכרות-זהב (פארסייט, דומינוס, רסורס). כן קנה מניות של חברת מיכרות-היהלומים אנשטון. לחברה זו סיכוי גדול, נוכח המהומות המתחזקות בדרום-אפריקה.

במניות אירופיות מעדיף פכלר את מערב-גרמניה, שאין בה אינפלציה. הוא רכש את מניות דויטשה בבנק, המייצרת מניות נגד זיהום-אוויר, נושא שמוקדשים לו משאבים גדולים בגרמניה. כן רכש מניות של חברת וי-דאן, המייצרת מדי-מרחק לכל יצרני-הרכב בגרמניה. פכלר נמנע מהשקעות מסיביות בבורסה האמריקאית, בגלל חששו מפני המשך ירידתו של הדולר.

המובילים בענף הם פיקוס, מיימו וקלמסין. כאשר כל אחד מייצר מאות טונות בחודש. **ישען צדוק**, בעבר שותף ומנהל מיפעל-הסלטים של מ'ומי, הקים יחד עם המשקיע **שמאל הובר**, שיש לו רשת-מיסעדות במקומות-עבודה, חב' **רה בשם דוד**, המייצרת כיום 50 טון סלטים לחדש. צדוק נותן את הדע, והובר את השיווק. כדי לחדור לשוק מייצר דוד סלטים בלעדיים, כמו סלט-טונה.

ביקוש גובר למט"ח שחור

בשוק השחור של המטבע הזר שורר מחסור חמור בכסף. הביקוש גרם להאמרת המחירים ל-1.72 שקל לדולר. הציבור רוכש מטבעות מכל הסוגים, כולל פרנקים צרפתיים ולירות-שטרלינג, שבעבר נמנע מרכישתם. הסוחרים טוענים כי אין היצע של מטבע זר מצד התיירים או בעלי-העסקים. הסיבה העיקרית לביקוש הגובר הוא ההשערה כי אחרי פרוץ המניות הכני קאיות, בסוף אוקטובר, יבוצע פיתוח כסיעור של 8% עד 10%. לצורכי אגירת מטבע זר, מוכרים רבים מניות בבורסה ומשקיעים במטבע השחור.

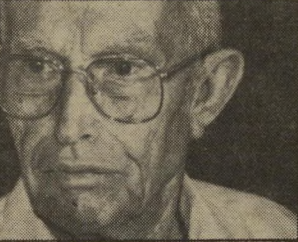
תמרורים

נוסע עם מיטען

נפטרי בלונדון, שווייץ. מהפיק לב, בגיל 77, **זיאן אנואי**, מגדולי המחזאים של המאה. אנואי, יליד צרפת ובנם של חייט וכנרת בתיזמורת נשים, התחיל ללמוד מישפטים והתפרנס כמנסח מורעות-פירסומות (קופירייטר). לפני שגילה את ייעודו האמיתי בחיים: כתיבת מחזות, שרבים מן ה-40 שכתב (מהנוסע ללא מיטען, בו גורע לראשונה, עד לנשף הנובים), הוצגו ברחבי עולם וגם על בימות הבימה: אנטיונה, בקט. משהחל לפני 30 שנה, מבקריו של אנואי, שכתב גם את תסריטיהם של 22 סרטים, מגנים את דיעותיו הימניות, הוא נשט את מולדתו וגלה לשווייץ השכנה.

יהודי עם כינור

נפטרי בתל-אביב, בגיל 82, **נתן אכסלרוד**, חלוץ הקולנוע בארץ. אכסלרוד, בנו של טוחן ברוסיה, עבר כרוקח, כימאי ואופטיקאי, לפני שגילה את עולם-הסרטים, עת פלח (בשנת 1926) את אולפן-הסרטים הי ראשון בארץ (מולדח). אחר כמה סרטים (כעודד הוודד) התרכז אכסלרוד, במשך עשרות שנים, בהפקת יומן-חולדת, שבועי לקולנוע (יומן כרמל) ששמו הגיע עד שווייץ, בה הציע לו, ערב מילחמת-העולם השנייה, להפיק יומן-חדשות מקומי, חידוש אחר של אכסלרוד: דיבוב סרטים, כדי לאפשר,

אישי-קולנוע אכסלרוד רוקח, כימאי, אופטיקאי

למשל, הצגת סרטים דוברי יידיש לקהל השומע רק עברית (אחד מסרטים אלה היה הסרט אלד מ'ט דעם פ'דל, יהודי עם כינור).

מזהה המתחזים

נפטרי בגיל 92, **הרב אברהם יהושע העשיל טברסקי**, חבר מועצת גדולי-התורה, שנחשב כקשיש האדמו"רים בארץ. טברסקי, שעלה מברית-המועצות בגיל 69, היה צאצא אחר מתלמידיו של מייסד החסידות, הבעל-שם טוב, וסבל, בארץ-הולדתו, רבות על סיריב לשתף פעולה עם השלטונות, שביקשו למונותו רב ראשי, מה שלא עצה אותו, מששכ למוסקווה אחר מיספר שנות גלות בסיביר ובפרובליקה האוזבקית (בוכרה) מלסייע לאנשי השגרירות הישראלית בכירה הסובייטית, ולזהות עבדורש אנשי המישרד החשאית (הק-גב) שהתחזו להררים.

לחם לתל-חי

נפטרה בראש-פינה, בגיל 97, **שולמית זרחיה**, מי שניהלה משך יובל שנים את המלון היחידי במקום, מלון שולמית בן תישעה החרדים, מה שלא מנע ממנו את התואר „ההיילטון של ראש-פינה“ ולהיות, לפני 38 שנים, מאוד בחדשות, עת שימש מקום הימנעו עם הסורים למשאיות-על שביתת-נשק בתום מילחמת-העצמאות, זרחיה, ילידת מטולה ואם לשישה, גם התגאתה בכך שלפני יותר מ-60 שנה היתה אופה מדי ללחם לשכן מפורסם: יוסף טרומפלדור, איש תל-חי.

• שולד ב-1700 בישראל בן-אליעזר והיה מלמד, שמש בתי-כנסיות ושוחט לפני שהחל, ביום-הולדתו ה-36, מפין את תורתו, שיעקרה דבקות בקדושת ברוך-הוא, מלווה בחרויות-חיים אמיתית.

ציון צפירה העולם הזה

הדסה ארבל היא מומחית חיפאית לענייני עב"ם. יום יבוא ויצורים מהחלל החיצון יצרו איתנו קשרים קבועים, היא אומרת ומחכה בכליון עיניים לפגישה עם יצור מהחלל. תמונה זו היא פוטומונטז': הדסה והעב"ם

חוקרת העב"מים

ישרים. ובאמת כך טס העב"ם של בז'ינסקי.
בז'ינסקי אף סיפר לי שהחפץ הזה טס מהר מאוד, הרבה יותר מהר ממטוס רגיל, וזוהי הוכחה נוספת לכך שהיה זה עב"ם.

לבסוף ביקשתי שיאמר לי אם כלי הטיס הזה השמיע קול כלשהו או טס חלומות או הוזה הזיות. אם הדסה ארבל אומרת כי היה זה עב"ם אמיתי, לא נותר אלא לברך את הצופה המאושר, המצטרף אל אלפי האחרים, בכל רחבי העולם, שחזו בעב"מים.

השבוע קרה המדהים מכל: מיפגש מהסוג השני, הוכחה ברורה לקיומם של העב"מים. **שרה ליבוביץ** (המשך בעמוד 25)

החשמל, הכודק את כיוון הרוח, ועוד איאלה עניינים ברומו של אוויר.

בדממה מוחלטת

בפעם השנייה נסערה העיר חיפה, ויחד איתה ארבל. יעקב בז'ינסקי ראה עב"ם אמיתי. ארבל תיחקרה אותו, והיא יודעת כי אכן היה זה עב"ם.
הגעתי אליו עם השוטרים. הוא היה נרגש מאוד. זו תגובה טבעית. כל מי שצופה בעב"ם מאוד מתרגש ממראה עיניו.

שאלתי אותו מה צורתו של החפץ. בז'ינסקי השיב שהעב"ם נראה כמו בומרנג. אנחנו בדרך הנכונה, חשבתי לעצמי. לעב"ם אמיתי יש כמה צורות קבועות: לעיתים הוא נראה כמו צלחת, לעיתים הוא דמוי סיגר, פעמון, כדור שלם, מעויין או בומרנג.

אחר כך רציתי לדעת מה היה מסלול טיסתו. עב"ם טס רק בקווים

הפעם הראשונה היתה מאכזבת. אזרח חיפאי ראה כדור עגול, מוקף בחוטים הנמשכים כלפי מעלה. מייד התקשר עם תחנת המישטרה הקרובה לביתו.

היומנאי רשם את תיאורו המפורט של הכדור. אחר כך התקשר השוטרים עם הדסה ארבל. "בואי מייד", אמר לה, חצימבולה, חצימבורת. "מישהו רואה עב"ם"

ארבל לא איבדה את עשתונותיה. היא התקשרה אל הצופה בעב"ם ושאלה אותו לציבעו של החפץ המעופף.

"אדום", השיב הצופה.
אל תראי, זה לא עב"ם, הרגיעה אותו ארבל. ציבעו של עב"ם אמיתי אף פעם אינו אדום. תמיד צהוב או כסף בוהקים. אתה צופה בכדור פורח של השרות המטאורולוגי, או ברדיו מעופף של חברת החשמל.

בריקה מהירה גילתה כי אכן אותו אזרח ראה רדיו מעופף של חברת

"מיספר זעיר כמעט אפסי!"

מרופסור אליה ליבוביץ, אסטרונום, מבטל כמעט לחלוטין את תופעת העב"מים והחוצנים.

"זה דבר שלא היה ולא נברא, אלא משל היה. יש בשמיים עצמים רבים שאינם מזוהים, והם נובעים מטעות אופטית, ממ" אורעות מטאורולוגיים שונים, ממטאורוטים ומתופעות של הח" זרת"אור. הסבירות שאחד מאותם עצמים הוא חללית המגיעה מכוכב אחר נמוכה מאוד, כמעט אפסית.

"ראשית, בכלל איננו יודעים אם אכן יש תרבות אחרת מחוץ לכוכב שלנו.

"ונניח שיש תרבות אחרת, עדיין נשאלת השאלה: מהי מידת הסבירות שתרבות כזו תשלח אלינו כלי-טיס.

"וגם אם התרבות האחרת שולחת אלינו כלי-טיס, ההסתברות ש" דווקא כאן, דווקא ב-1987, היא מתגלה, נמוכה מאוד.
"אם מכפילים את כל ההסתברויות האלה, מקבלים מיספר זעיר, אפסי כמעט.

"אוסף לכך ספק נוסף: המיקרים האלה של צפייה בעב"מים מתרבים ככל שהסיפור והקולנוע מפתחים את הנושא הזה. מדוע לפני 500 שנים לא היו כל כך הרבה עב"מים, ולפתע, בשנים האחרונות, השמיים מלאים בכלי-הטיס האלה?"

שעורייית פרסי ישראל

פרס – מענק כבוד והערכה הניתן כגמול על הצטיינות בתחום מסוים. מתנה הניתנת למי שזכה בהגרלה, או כשי לחותמים על עיתון וכיוצא בו או לקונים מיצרך מסוים. גמול, שכר. מטבע קדום שמישקלו היה כדי חצי מנה. מחצית של כיכר לחם וכשיעור הזה במזונות אחרים. מנא מנא תקל ופרסין – ראה ערך מנא. בית הפרס – כינוי לשטח אדמה שנחרש בו קבר.

קיימות מאהושתים סיבות טובות מדוע הנפש נוקעת מלכתוב על שעורייית פרסי ישראל, שעל חלוקתם נהוג להודיע לנו טיפין טיפין ולשיעורין בימים שלפני הימים הנוראים. טיפין טיפין – מן הסתם כדי למתן את ההלם. ובימים הנוראים – שממילא הם נוראים ואין בכמה שעוריות נוספות כדי להוסיף עליהם הרבה.

במאת הטעמים הראשונים לא נעסוק במיט גרת זו – הלא הם ידועים לכל, ומי שאינו יודע

ברגע שנפרץ – נפרץ ואין מי שמסוגל להחזיר את הגלגל אחורה ולהשיב לו את כבודו האבוד. ואכן, מי יקשה כיום, אם שושנה רמארי זו המקובלת עלינו ראוייה או שאינה ראוייה לפרס הממלכתי דווקא, כשזה כבר הוענק בעבר לאוצרי מוסיאונים ("עיצוב"), למפיק תוכניות טלוויזיה, לשחקנים ולבדרנים. מדוע בעצם לא יחולק הפי רס, בשנה הבאה או כאחת השנים הבאות, לכנר הראשון של התיזמורת הפילהרמונית, ולאחר-מכן גם של תזמורת רשות השידור ותיזמורת חיל האוויר או הטיילת? הרי אמרנו שפרס משנפרץ נפרץ, ולנו אין אלא להמתין בסבלנות עד שיגיע גם תורם של זמרי הקאסטות ומגישי תוכניות הרוק והגללים בטלוויזיה שלנו. ואומנם, אם לשפוט על-פי התפתחויות השנים האחרונות, היום הלא אנו רחוק כל כך כפי שכמה מאיתנו רוצים היו לקוות. שהרי התרבות היורדת עלינו מהרי השוף וזו העולה לקראתה מהרי ירושלים של שבתותינו ומועדנו, בית המחוקקים שלנו ושוק מחנה יהודה ונוף קבוצות הכדורגל שלנו ושחריהן – דינו להיפגש. היכן את זאת עוד נראה. מן הסתם באמצע הדרך. כך כבר נכתב ונחתם בימים הנוראים האלה, ומי יהיו לטעון כי בכוחו שלו לעמוד בפרץ.

משהו רקוב

שעורייית פרס ישראל חרגה השנה מכל מה שהיה אי פעם בעבר. נושא הזמר חולק לסעיפים משנה, מתוך כוונה ברורה שלא לאפשר לאחד מגדולי הזמר הישראלי למראשותו, האחרון לבני "דור המייסדים", לקבלו. המשורר אבות ישורון, רבי-האמנים אביגדור סטימצקי, אהרון גלעד ויחזקאל שטרייכמן, המספרים יעקב חורגין, יהושע בר-יוסף, עזרה המנחם נותרו שוב בחוץ. ה"ממונה" על הפרסים, קובעי ציבורי הנשוי לאשה שהיא בעצמה עסקנית-פרסים ובוחשת בהרבה קדירות, מכריז ברבים כי ל-5 אחוזים מחתני פרס ישראל שבעבר לא היה מעניק את הפרס, אילו נועצו בו.

גם לפני "התקופה השחורה", בניצוחו של ד"ר משה גלבע הפורש, לא הצטיין הפרס בטהרתו המוסרית. כך, ש"י עגנון ויעקב כהן, אחד הגרומאנים המובהקים בדור, "תלמיד ביאליק", שניהם קיבלו את הפרס פעמיים. שמותיהם של כמה מטובי הסופרים, האמנים והוגי הדעות של מדינת ישראל נעדרים. נחום גוטמן מקבל את הפרס, ביחד עם שני האחרים, בתחום "סיפורת ילדים". לעומת זאת, כשרוצים – קובעים פרס בנושא "הקניית אהבת הארץ וידיעתה" או מחלקים לפתע פרס על "תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה בכללה במיפעלי הנצחה לבנים" המוענק (1980) לבית יד לבנים בפתח-תיקוה. אירגון נכי צה"ל, לעומת זאת, עדיין לא זכה בשום פרס. כשרוצים – קובעים פרס בנושא "עיצוב" (עיצוב מה?) ומעניקים אותו לשני אוצרי תערוכות. למה להעניקו לאמנים כשיש אוצרים?

כשלא רוצים – משמיטים את המשורר או הפזמונאי ממדור ה"זמר" ובחרים פעמיים באותו היושבר-ראש לאותה הוועדה. כשלא רוצים – נותרים גדולי הציור והשירה הישראלית בחוץ. ה"ממונה" החדש על פרס ישראל נבחר בהמלצתו של "הממונה" היוצא. האם יתקיים בו הפסוק ממונה בא וממונה יוצא ועולם כמנהגו נוהג?

תהיה אשר תהיה הדעה על "הממונים" למיניהם – האיש האחראי לכל המחדלים והעיוותים הוא שר-החינוך והתרבות, יצחק נבון.

שר-החינוך והתרבות יצחק נבון ורעייתו – בפנים

הכל כבר מכינים בוודאי שאני בא לתבוע את עלבוננו של יעקב אורלנד, שזו הפעם השנייה שאנשים צעירים ממנו – ולא דווקא מוכשרים ממנו, לעניות דעתי – מקדימים אותו. אבל זו הפעם הראשונה שבה מיקצועו – מיקצוע פייטן הזמר או השיר המולחן – אפילו לא נכלל בין מיקצועות הפרס שתחת הכותרת "זמר".

וכי מה – כדאי היה שנשאל את עצמנו – היתה אותה שושנה רמארי יכולה לשיר בשלהי שנות השלושים אם לא את "הטנדר נוסע", אני נושא עימי, "זכרה בן-עזרא" ו"סוכבונני" – כולם שירים שחוללו תקופה לא פחות משנת חוללה על יריה – של יעקב אורלנד. היש כאמת צורך להזכיר כי היא היתה הראשונה לה מסר את "שני שושנים" שלו, והשניה (אחרי זמרת בלתי נודעת כיום בשם שלי שרונה) ששרה את "היו לילות".

האם, אילו שרה שושנה רמארי, למשל, באותן שנים, יא-בא"י, יא-בא"י, יא יא בא בא בא – האם גם אז עדיין היתה נמצאת ראוייה לזכות ביום הזה בפרס המדינה על הישגיה (הלא-מבטלים) בתחום הזמר ?

והאם יש צורך להזכיר בהקשר זה כי אורלנד, חייל בצבא הבריטי ובהגנה אחר-כך, כתב לא רק את "הגורדינים" ו"שיר הלגיונות" (צבא צבא מה טובו אהליך), אלא שיר הנחל ("נחל נחל הי כוך") ואת השיר (ראה עדותו של ראובן דפני בספרו על חנה סנש) שאותו שרה הצענית הגי בורה בבית-הסוהר לפני עלותה לגררם ("עלי נא עלי שלחבת שלי")?

הרי לפחות מחצית – אם לא למעלה מזה – השירים ששרתי אני בימי בית-הספר העממי שלי נכתבו בידי איש זה, שהוא כיום בן 73. "בימים שבהם כותבי מילים בעולם הזמר והבידור היש ראלי מכונים בשם תמלילנים, חרונים ופיז מונאים, ראוי אורלנד בלא היסט להיקרא בשם פייטן הזמר". דיברו אלהיו חקר ומכנס הזמר העברי, במבוא לכינוס שירי הזמר של המ שורר, שכתב את שירו המולחן הראשון בשנת 1930 – "אנחנו שרים לך מולדת ואמא" – והוא אז תלמיד גימנסיה בן 16 (השיר נכתב למנגינה עממית רוסית, אך כעבור חמש שנים כתב לו דודי זרבי מנגינה מקורית משלו).

לא, להעניק פרסי-ישראל לזמר העברי לזמרת ולמחוק כליל את הקטיגוריה של מחבר המילים, המשורר (מבין במטרה מוסיקלית-קלילות ש לא להעניק לאורלנד את הפרס, שהרי הפעם כבר לא נמצאו מועמדים מתאימים אחרים, ככפי עם הקורמט!) כמוהו כהענקת פרס נובל לר- מואה לפאציניטיס או – אם תרצו – לאחיות חדר-הניתוח, תוך התעלמות מן הרופאים. מי יעשה מעשה נבלה שכזה? או – באותו הקשר – מי גרם שגדולי ציירי ישראל החיים

עימנו כיום, אביגדור סטימצקי, יחזקאל שטרייכמן ואהרון גלעד, לא יקבלו את פרס ישראל לא מנות הציור גם בשנות השמונים לחייהם (במיקרה של סטימצקי – מעט פחות משמור נים) מי גרם להתעלמות המתמסכת, המרושעת ממשרדה החרשני, הנועז, המופלא של ישראל של שני העשורים האחרונים, אבות ישורון הצעיר בן ה-83?

מי, במילים אחרות גרם את היפוך סידרי ברא- שית שבכאן, לכך שפרס-המדינה יחולק לרני קרוון ולחיאיל שמי, לחיים חפר ולנעמי שמר, ליונה פישר וליוסל ברגנר, ליהודה עמיחי ול- אהרון אפלפלד – מרביתם יידיים אישיים של כותב שורות אלה, שהוקרה רבה כליבו להם ולי צירתם – אבל לא יוענק לסטימצקי, לגלעד, לשטרייכמן, לאבות ישורון, ליעקב חורגין הנידח ולאורלנד. כלומר, יוענק לדור הצאצאים ולא לדור האבות (ובמיקרה שלנו מותר בהחלט לה- גיד: דור האבות המייסדים) גם כשהצאצאים אינם מגיעים, לעיתים, למדרגתם של האבות. ואגב, אם שושנה רמארי – היכן היא ברכה צפירה, מי שבאמת עמדה אצל הערישה?

מי גרם לכך שהפרס הממלכתי יוענק לפקירי מוסיאונים ולבדרנים – והגב' רמארי מייצגת בעיני רבים מאיתנו בידור במיטתו – אבל לא ליוצריה של סיפורת ואמנות הזמר וסאטירה, כלומר, לא לאריה נבון ולא לעמוס קינן, לא לרן בן-אמוץ ולא לאפרים קישון, מן המוכשרים שביוצריו במילה ובקו, ואפילו בקולנוע (רק ב- מים אלה ראינו מדרש את "השטור אולא" הבל- תינישכחו). והאם רק משום שצירתם קונטרס בריאלי לא באו עד כה לא יהושע סובול ולא חנוך לוין, לא נסים אלוני ולא יוסף מונדי – יוצרי התיאטרון הישראלי – אפילו עד שער- הפרס?

מי גרם? שאלה גדולה. הלא כולנו יודעים מי. גרם אחר פקירון קטן, שטיא המפצה עצמו בכוח קורטוב שררה זה שהופקד בידי על צימצום או- פקיו התרבותיים, על דלות הרוח ועל חוסר אומץ- הלב הציבורי שלו. בימים אלה פרש סוף-סוף מתפקידו ועליו ועל שכמותו יכולים אנו רק לברך: כרוך שפטרנו אנשים כמוהם הם חלק בלתי-נמנע שנראה מחשבו העובר-ישוב של כל תרבות סטאלית.

הוא שגרם. כלומר, במישרין. אבל מי הוא זה המסתתר מאחוריו, בחינת טובל ושרץ בידו, מי מושך בחוטי של הפקיר? מיהו האחראי האמיתי, המיניסטר-אלי, למחול ולעיוות?

ברור: אחראי אותו אדם שבהינף קולמוס אחד (כוונתי, כמובן, לשיחת-טלפון אחת) יכול היה לקרוא את הפקיד שלו לסדר. וזה מי הוא אם לא שר-החינוך והתרבות שלנו, יצחק נבון, בכבודו ובעצמו. כלומר, אחראי אותו איש הגון אף אצילי, בעל

פרס ישראל והשטא – פרס כמוסד ולא, כאמור, פרס זה או אחר שבדין וביושר ניתנו למי שניתנו – לא זה בלבד שלא עמד בפרץ אלא שאף הרחיב את הפירצה, כאילו לא בא אלא לחזק את ניהוסייה-הלב הגרועים ביותר. וזאת לדעת: על החלטת חבר שופטים זה או אחר למנוע פרס מאיש זה או אחר ולהעדיף על פניו את רעהו, על החלטה כזאת ניתן לערער ואף לגנותה ניתן. ואולם איש לא יוכל לבוא ולטעון שלא היתה זו זכותם להעדיף את מי שהעדיפו – גם אם שיקוליהם היו מוטעים-שבמוטעים בעיני הטוען. ב"זכות" זו כוונתנו כמובן לזכות הסורמאלית, זו שמכוח החוק והתקנון.

אבל להוציא אל מחוץ לגדר, להתעלם ובפועל להחרים ביוזמים ובכוונת-מכוון אחר מאלה שהם ראשי-מוראשונים בשדה הנתון לשיפוט: למנוע ממנו מראש כל אפשרות שייבחר בתחומם אף אם יזכר ראוי לכך – כאן כבר לא עניין של טעם לפנינו כי אם מעשה נבלה. מעשה נבלה ממש שהוא כדרכם של מעשי נבלה פעלים של אנשים נבלים או שוטים ללא תקנה.

כלפי מה דברים אמורים? כלפי ההחלטה שנפ- לה השנה לחלק פרס זמר לכל, חוץ מאשר לחתן הזמר עצמו, הלא הוא פייטן מילות השיר. להעניק פרס למלחין, שאיש אינו כופר בזכותו, להעניק פרס לחבר השיר, אבל לא לזוכר את שמו של מחבר השיר – האיש שקרא לו בשם שבו הוא נזכר, וכתב את מילותיו שבזכותן ובזכות חיבורן למוסיקה הוא מוסיף ונשמע לעיתים גם שנים רבות אחרי שראו אור עולם, ובביצועים רבים ושונים של מבצעים רבתי ושוניים?

אותם גם פירושים-בשם לא רחבי את השכלתו. נתרכו איפוא בשניים הנותרים. (א) מפני שבין הזוכים מצויים, מטבע הגורל והמזל, מפעם לפעם, לא בכל שנה כמובן, גם כאלה שהם ראויים בהחלט לאותו גמול שעליו מדבר המילון. כאלה הם בפרס הבא עלינו לטובה, למשל, משה שמי וחיים גורי. תהא דעתנו על השקפותיהם הפו- ליטיות, ואולי גם על חלקים אלה ואחרים של יצירתם, אשר תהיה – אין ספק שהם ראויים לקבל את הפרס ששמה של המדינה קורא עליו, בעת שהמדינה שלהקמתה ולתרבותה עשו נכנסת לשנתה הארבעים, ואילו הם כבר הותירו מאי חוריהם את העשור השישי לחייהם.

יש אפילו משהו סימלי נואה במתן פרס ישראל דווקא בשנה הבאה (על-פי הלוח הכללי, בשנה זאת – על-פי המניין שלנו) לשניים אלה, נציגי הדור שהגשים את המדינה, ואין אנו באים לשלול את ערכה של סימליות בפרס, שבו הרי מבורר דווקא בגמול סימלי.

הטעם הנוסף שבשלו היד סולדת מלעסוק בנושא זה הוא כבר כעל אופי שונה לחלוטין. ראשיתו ביוזמתו וקרוני והמשכו וסופו בתכנים, בחשבונות רבים ובאיוולת אשר מי גיבור ויעסוק בהם שוב ושוב – ולוא גם על דרך הגינוי – מבלי לבטל עצמו מדרברים שהם באמת חשובים יותר לבעליהם ובודאי מהנים יותר.

אשר להיבט העקרוני, דומה כי בפרסי-ישראל עצמו, בו כשלעצמו, לא נותר עוד שום כבוד, אלא אם כן חתן וכלה זה וזו מאצילים עליו, לרגע, מכבודם שלהם. ברגע שפרס שיועד כמדרמה ליוצרים – סופרים ומשוררים, פילוסופים וחכי- מי-ישראל, אמנים ומוסיקאים, אדריכלים ויוצרי מחול, וכו' וכו', מתחיל להתחלק (להחליק?) עד שהוא נופל לירייהם של המבצעים כבר חלים בו פחות-ערך ופחיתות כבוד. וגם זאת לדעת: פרס

מידות תרומות רבות עלפי עדות יודעיה, שכולנו ראינו בו את נציגה המובהק של ארץ ישראל היפה, כלומר של אותה ארץ שהיתה נאה ובלא רבב רק בשירי הזמר ובפיומונים שלנו; האיש שחלקנו (ואודה ולא אבוש: גם אני בכלל זה) ראינו בו מועמד טיבעי לעמוד בראש מיפי לגתו שוקקת חידל'האישים ומי שראוי לשאת עיניו למישרה הרמה ביותר במדינה. אותו איש שבעבור שנים מעטות בלבד יתגלה כאחד משרידיהן-התרבות הגרועים ביותר של מדינת-ישראל — ואני כבר בן גיל שבו אני

מסוגל לזכור את כולם ואף נכון להודות שמי אורות גדולים רבים לא היו ביניהם. ואולי "גרוע" אינה המילה. טובה ממנה "חלש". אבל חלש בפוליטיקה הוא, כפועל-יוצא, גם נרוע. אדרבה, שאלו את פיהם של עובדי רכבת-ישראל של השר קורפו. שמתם לב, כמוכן, שלא באתי בשום טענות אל השופטים. מי שרוצה אצלנו ביקרם של מועמדים אלה ואחרים, על חשבונם של אלה-ואחרים אחרים, כוחר בשופטים שהוא יורע — כמוכן מראש — כי יבחרו במועמדים שביקרים הוא

משוררים אבות ישורון ויעקב אורלנד - בחץ

מי זה "בהשתתפות"?

בשבוע שעבר פורסם מי הווכים כפרס ישראל בזמר העברי. שושנה רמארי וסשה ארגוב. מן ההודעה מתברר שוב כי הפרס ניתן "בהשתתפות הממונה על פרסי-ישראל במשרד-החינוך-התרבות, הר"ר רב גולר-ברגר". נוסח פירסום זה שכבר נוהג הרבה זמן מעורר תמיהות: מהו תפקידו של "הממונה על פרסי-ישראל במשרד-החינוך-התרבות" האם הוא משתתף בכל ועדות-השופטים? האם הוא נותן הוראות? מייעץ? פוסק מי מקבל את הפרס והשופטים מסכימים אתו? מחלק תה? האם שמו מופיע שם למען הכבוד? מדוע פקיד הממונה על העניינים האדמיניסטרטיביים הכרוכים בפרסים משתתף בכלל בוועדות הפרסים? האם מעתה יוצאו גם פסיקדיהן של בתי-הדין השופטים? "בהשתתפות פקיד בתי-המשפט"? ככלל, נראה לי שכוחו של "הממונה" גדול מדי בעניין חלוקת פרסי-ישראל. שהוא עניינם של השופטים בלבד. הוא הקובע, ררך משל, איזה פרסים יחולקו בכל שנה ואפילו ממציא לעיתים הגדרות מיוחדות ומגבילות לקבלת פרס כמו "חקר המדבר", "עיצוב" או "הקבליה אהבת הארץ" או, שמכריז — כמו השנה — כי הפרס יינתן למלחין ולמבצע ומשמיט את השותף הטיבעי לשנים — המתבר. נראה לי כי הגיעה השעה לקבוע כללים מחייבים בעניין זה: מהם הנושאים בהם מחולק פרס ישראל ובאיזו תדירות ניתן הפרס בכל נושא? מי בוחר מי השופטים ועל פי אילו אמות-מידה? האם ראשי "ממונה" כלשהו להוסיף או לגרוע "נושאים" מטעמים השמורים עימו ואינם מוסכרים לציבור? האם מן הראוי להותיר בידיו של פקיד את קביעת הנושאים בהם יחולק פרס ישראל בשנה מסוימת וכן את בחירת השופטים, והאם אין בשיטה הנפסדת המקובלת משום הוראה בסמכותו של "הממונה" לקבוע בעקיפין מי יקבל את הפרס?

נראה לי שרצוי, כי "הממונה" יחזור לכסא השייך לו ולא יצטרך לשולחן השופטים, ורצוי גם ששם מקבליה-פרס יתפרסם באותיות גדולות, ויתפרסמו גם שמות השופטים — באותיות קטנות יותר — ואילו שמו ותוארו של "הממונה" והודעה על השתתפותו לא יופיעו כעת ההודעה על הפרס, אך אולי זה שכרו לפי תנאי חוזה העסקתו?

נ"ב: בשעה שנסיימה כתיבתה של רשימה זו אני קורא בעיתון על "מתן פרס ישראל ברפואה לפרופ' נתן גולדבלום" ושם מי מופיע עם השופטים? כמוכן — "בהשתתפות הממונה על פרסי-ישראל".

ש. שבת

אולי וינה היא האשמה במיקרה יוצא-דופן זה — כענוה אמיתית של מי שירו עושה במלאכה בלא לראות, ואילו שמורות עיניו נרבות זו לזו מייר משנפערים פיותיהם של אנשי מס השפתיים ה-תרבותי.

כשהחליט השר המר בשעתו כי נעמי שמר היא המועמדת שלו לפרסי-ישראל לזמר, לא היה בדבריו כדי להפתיע, שהרי תרבותו של השר המר באמת עשויה להגיע — בקצה הקוטב החילוני של — רק עד אופקיה של הפיומוניות הלאומית שלנו. נזעקו אז כל חסדי האיוון המ-פורסם בין שמאל וימין, בין ארץ-ישראל השלמה לבין מתנגדיה, בין פלמ"ח לבין יש"ע, ונחלק הפרס בדרך שנחלק. חיים חפר, שזכותו וכיש-רונותיו וראי שאינם מוטלים בספק, צורף כחתן אל הכלה והאחרות הלאומית הושבה אל כנה. ואולם, כשפרסי-ישראל לזמר מוענק השנה

לשושנה רמארי ולסשה ארגוב הציניקן (פיקח שכמותו, כבר הספיק להגיע: לפני ארבע או חמש שנים לא נמצאתי ראוי, וכעבור חמש שנים שבהן לא חידשתי הרבה נמצאתי פיתאום ראוי: משמע, שהפרס ניתן על אי-עשייה ולא על עשייה! אבל את זאת הררי ידענו כולנו), ואילו משורר כיצקב אורלנד אינו יכול אפילו להיות מועמד, כיוון שהדבר נמנע מאיתו מראש בכוח מאניפו-לאציות שנעשו על רעת השר — כמוכן, וכי לרגע חשבתם אחרת? — אנתנו נזעקים ועולים שוב על הבריקאות עם כל התחמקות העקרה שלנו.

מדוע עקרה? כי כנגד מיקצת מאלה שאותם מנינו אין היא יעילה יותר מנויפה לתמיסח גלילי מצוי.

בכל זאת, מוטב להשמיע את הדברים — והנה גם אמרנו אותם — "אדרבה וירוחו לי", כפי שנהוג היה פעם לומר, ונחזור לנציץ לתמיסחים שבינינו את הסדר הנכון היחיד שביכולתנו להציע להם: אתם אל תתערבו בענייני סיפרות ואמנות ואילו אנחנו לא נתערב בקהל התימסחים. והיה אם יתברר כי הפרס והמילגה והכבוד והכיבוד היא אחת הדרכים העיקריות שבה הללו ודומיהם מתערבים-גם-מתערבים בעניינינו — הבה נעמיד אותם ואת פרסיהם במקום הראוי להם.

מה שלא בא, כמוכן, לגרוע בכחואיזה מן הברכות השלוחות ממקום זה לחיים גורי ומשה שמיר ביום חגם.

נתן זך

תגובות

דף חדש שאר את אביגדור סטימצקי. יחזקאל שטרייכמן ואבות ישורון לתחובתם על כך שגם בשנות הארבעים להקסמה של מדינת ישראל לא נמצאו ראויים לקבל את הפרס הממלכתי. להלן תגובותיהם:

אביגדור סטימצקי:

אני רגיש

אני רגיש לשאלה הזאת ולכן גם לא ממהר לענות עליה. אולי אני צריך להניח אחרת, לצאת חוצץ ולראות עצמי כמי שנפגע, אולם בכל אופן לא אני הוא זה שצריך לעורר את השאלה, להשיב עליה או להמליץ למי לתת פרס. הכותונת' הזאת פשוט קרובה מדי לגופי.

עם זאת אני מודה לכל אלה שהעניין איכפת להם והם מנסים להתערב.

יחזקאל שטרייכמן:

סקנדאל!

זה באמת סקנדאל. מה יהיה בחגיגות החמישים למדינה אינני יודע, אולי אז היא תהיה קצת יותר שפוייה, אבל בשנת הארבעים יכולה היתה להוסיף עוד טיפה לדרך שלא כל-כך מפריע לעולם.

— בשנים קודמות קיבלו את הפרס אמנים צעירים יותר. מה הרגשותך על כך? בן-גוריון ראה פעם עבודות של וריצקי וגשאל לרעתו עליה. תשובתו היתה: אפשר עם זה ואפשר גם בלי זה. אילו הייתי יכול לעלות על הכימה ולזכות לרגע כזה, הייתי שמת. זה רגע מרגש. עומדים או לפניך כל ימי הגלות, ימי העוני וההרלות, אבל כמו שבן-גוריון אמר, אני אמות גם בלי זה. גם בלי הפרס אפשר להתקבל למעלה בכל הכבוד.

אבות ישורון:

אינני רוצה

אני לא מרגיש מקופה. אינני רוצה פרס, וגם בעתיד אין לי שום כוונה לקבל פרסים.

דף חדש נרך מישאל טלפוני בשאלה העקרונית של השמטת הקטיוגוריה "משורר" או "מחבר שירי זמר" ממדור "הזמר" של פרסי ישראל, וכן בשאלה הפרסונאלית: אי-ביחירתו של יעקב אורלנד. להלן חלק מן התגובות:

ישעיהו אברך:

אורלנד!

אני חושב שצריך ונכון היה לתת את הפרס קודם כל למי שכותב את המילים. שנית, אינני רואה אדם שהוא ראוי לקבלת הפרס הזה, היום, יותר מיצקב אורלנד. בעיני הוא נסיך השייר העברי.

ברכה צפירה:

יחסי ציבור

אני יודעת שפרסים הם עניין של יחסי ציבור ולא של כישרון. אני לא יכולה להתעסק כל השנה עם הציבור. מאז איבדתי את בעלי לפני שנתיים אין לי זמן, לא ליחסיים ולא לציבור. אשר ליצחק נבון — אני "תימניה", לא אוהבת את העדה הספרדית. אתה חושב שזה מיקרה שהפקידות היהודית בזמן המנדט היתה כולה על טהרת הספרדים?

אליהו הכהן:

רמזות

כשנודע לי שמתן פרס ישראל בתחום הזמר העברי יגיע, על פי תורו, רק בעוד מיספר שנים, שלחתי מיכתב למשה גלבוץ, הממונה על מתן הפרס. ביקשתי במכתב להקדים את מתן הפרס לזמר העברי, משום שהמישמת הראשונה של כותבי המילים והמנגינות, שנמצאת בגיל מתקדם, לא זכתה לקבלו.

מבלי להצביע על אנשים מסוימים, רמזתי על שלוש דמויות המייצגות שלוש חתכים בתחום הזמר העברי — מלחין חדשן (ארגוב), כותב מילים (אורלנד) ומי שעסק בחינוך מוסיקאלי במשך עשרות שנים (עמנואל עמירן).

כל השלושה עליהם נרמזו מצויים בעשור השביעי לחייהם.

לאחר שההמלצה להקדים את מועד קבלת הפרס נתקבלה, פנה אליי משה גלבוץ להימנות עם חבר השופטים.

אינני שלם עם ההגדרה המחלקת את הפרס לקטגוריות-מישנה. הפרס צריך להיות עבור הזמר העברי בכללותו. ועדת השופטים צריכה להחליט מי וכאי באותה שנה לפרס: אדם שתורמו לזמר העברי כמפעל-חיים היתה המשמעותית ביותר, בין אם זה בתחום ההלחנה, הביצוע, כתיבת המילים, הניצוח, העיבוד וכולי. הפרס בתחום הזמר העברי ניתן באיחור של עשרות שנים לעומת התחומים האחרים. אני היכרתי את ראשוני המלחינים. כולם היו יוצרים בעלי שיעור קומה. בכל יום-עצמאות הם היו יושבים ליה מקלט הטלוויזיה, רואים כיצד מחלקים פרסים לכל תחומי היצירה האחרים ו-אובלים" את עצמם. לאחר שהוחלט להעניק את הפרס בתחום הזמר היה צורך להרביק את הפער העצום בו נכלל כל דור הראשונים.

על פי התקדים של השנה שעברה, בה חולק הפרס למלחין, מבצע וכותב המילים, היה אולי צורך גם הפעם לחזור על כך, ואין ספק שאורלנד נמנה בין הזכאים לקבלתו. עם זאת, הייתי מעדיף שאורלנד יקבל את הפרס בהשפחות. הוא זכאי לכך לא פחות מאשר על תרומתו לזמר העברי. (המשך בעמוד 26)

דף חדש

(המשך מעמוד 19)

אולם ועדת השופטים היא סוברנית, ואני מכבד את החלטתה.

שימרת אור:

גסות וחרפה

זאת גסות וחרפה שבעל ההכרעה בעניין פרס ישראל בחר דווקא ביום חג הארבעים של המדינה להתעלם מערכה של המילה בשיר. זאת כושה הרומסת את כבודו של הזמר העברי. עד היום לא חשבתי שקיים משהו שירצה לשים רגל ליעקב אורלנד, אבל נראה שיש משהו כזה.

כשסשה ארגוב לא קיבל את הפרס בפעם הקודמת קם קול זעקה גדולה, משום שסשה ויעקב אורלנד, אבי, היו צריכים לקבל את הפרס לפני אלה שקיבלו.

אין מי שראוי לשאת את עטרת הזמר העברי יותר מיעקב אורלנד, משום שהוא האחרון שנותר בחיים מאותו דור שאיננו עוד. כמוכן שבשנים הבאות יהיו זכאים לקבל את הפרס בני הדור הצעיר יותר.

עמיקם גורביץ':

אותו הקיבוץ

אין מקום לחלק את הפרס לחלוקות משנה של ביצוע והלחנה. מי שעשה זאת כאילו אמר, במיקרה הטוב, אל תשלחו לי תמליל, ובמיקרה הלא טוב כאילו אמר אל תשלחו לי את אורלנד. היתה פה ספקולציה. אני יכול להוכיח את זה לעצמי, אבל לא קבל עם ועדה. אין מיסמכים לכך. רק מילים שנאמרו פה ושם, יחס, צורות ביטוי.

אותו קיפוח בדיוק נעשה בתשמ"ג. כבר אז הוגשה המלצה להעניק את הפרס ליעקב אורלנד. המלצה שנדרתה. והפעם, תוקן העיוות רק לגבי סשה ארגוב, במקום שיתוקן גם לגבי אורלנד.

מדהים לחשוב איזו תרומה איררה תרם אורלנד לזמר העברי במשך חמישים שנה. איך אפשר להתעלם ממנו? לפי רעתי, צריך לעשות מזה סקנדאל גדול, כי זה מריח מאינטרסנטיות, אם לנקוט בלשון עדינה. ומי ששותק הוא אדם אטום, משום שהתעלמות מאורלנד היא יריקה בפרצופה של קבוצה שלמה של משוררים — אלתרמן, פן, גולדברג, שלונסקי, חלפי — שכבר עברה מן העולם. אורלנד הוא היחיד ששרד מן הדור ההוא.

תגובת אורלנד:

הרגשה כבדה

אחרי 57 שנים של שירי זמר כנראה עדיין לא נמצאתי ראוי לזכות בפרס הממלכתי. אילו היה המדובר בבחינה רמקורית, ישרה, בין אנשים — מוכן של איתי יאמר רב. מקובלני שעל טעם וריח אין להתווכח. ודאי שאין זה מדריך להתווכח על טעמים של אנשים בסוגיות שבספירות ובאמנות. אבל על אייזנשטין אני מוכן לקרוע רקיעים — על דרך המליצה. הפעם נמנעה ממני ההזדמנות, בעצם הזכות, לעמוד למיבחן רמקורטי על טעמו של השופט. פשוט כתרו את האפשרות להציב את מועמדותי לפני חבר השופטים שהאחד בהם, יושב־ראש (גיל אלדמע), הוא אותו שופט שהיה חבר ועדת השופטים כשנינו פרס הזמר בפעם הראשונה. אינני יודע אם זהו חשבונה הטהור של דמוקרטיה לכלול פעמים, בזו אחר זו, אותו האדם באותו כס ולהסתתר מאחורי התינוק הפורמלאי הפעם נתינו הפרס רק ללחן ולמבצע. כאילו שאפשר היה להפריד, במיקרה זה, בין הרבנים. וכי מה ישיר הזמר בבואו לשיר אם לא את המילים שכתב המחבר?

יש לי הרגשה כבדה שנעשה לי עוול. ומרע. עוול שאת מניעיו לפחות אני, בכל הענווה הראויה, מנסה לשער ועדיין לא הצלחתי למצוא.

העולם הזה 2615

הרומאן החדש של אורית

ארבעה חודשים עברו מאז שהשתחררה אורית ארביב מכלא הנשים נווה-הירצה והתחילה לפרסם בהעולם הזה מיומנה שכתבה בכלא. במשך תקופה זו לא ירד שמה מהכותרות: בתחילה עורר יומנה עניין. אחר־כך מורסם שהרצל אביטן — חברה ואבי בנה אדם — הצית את תאו בכלא, כאות־מחאה על תנאי־הבידוד שבהם הוא מוחזק. אחר־כך שב אביטן לכותרות הראשיות מש־הורשע ברצח רוני ניצן, מפקד כלא־מלאה.

כשהפקידה ארביב את סיפורה ביד, הייתה מעורבת. כשהיתה מוכנת הלם השיחור והכותרות, אמרה לי שהיא רוצה לנתק, עד כדי התכחשות, כל קשר עם העבר, ולפתוח בחיים חדשים. אט־אט משך אותה איזה חוט סמוי לאחור, והצהרותיה סתרו זו את זו. ניתקתי מגע.

לפתע הפתיעה אותי במערכת העולם הזה והציגה לפניי: „זה רוני!“
השניים שפגו חיוכים ונימה אופטימית, האופיינית כל־כך להתחלות. כל ההתחלות. הנה סיפורם.

אורית: הרצל ואני מרבירים הרבה על הילד, סביב הילד. אחרי ש־הורשע (ולפני כמה שבועות), אמר לי שאני משוחררת, שאני יכולה לבנות חיים חדשים, לא צריכה לחכות לו. **רוני:** אני מכיר את הרצל אביטן מאז שהייתי ילד. התחלתי לדאוג לו, כשהתחלתי לדאוג לאורית ולילד. הוא לא מסוכן כמו שכותבים עליו בעיתונים. ממש תענוג לדבר איתו. הוא בסך־הכול נשמה טובה וטהורה. מה ששבר אותו, זה שהעלילו עליו ועשו ממנו רוצח.

אורית: רוני דווקא מסתיר יופי עם הילד. אדם (בנה של אורית והרצל אביטן) שומע רק לו.

רוני: שניהם — גם הילד — חשו בים לי. התחלתי לקחת אותו לטייל, לפנק אותו.

אני קונה לו, לא מחסיר לו כלום. מה שהוא צריך — הוא מבקש ומקבל. אני לוקח אותם לביקורים אצל הרצל, יושב איתו הרבה, משוחח איתו.

הוא ילד מוכשר, מחונן. הוא מבין מהר כל דבר.

אין הוא קורא לי? אני חושב שהוא מסתכל עליי כמו איזה דוד. הוא קורא לי „רוני“. לוקח אותי כחבר של אבא שלו. הוא דווקא קשור מאוד להרצל, והרצל קשור אליו.

במשך כל השנים היא שמרה איתו על קשר מרצונה.

אורית: מאז שהשתחררתי, אני גרה קצת אצל אבא (רוני ארביב). לפעמים אני ישנה אצל אחות של רוני. **רוני:** הבאתי את אורית, שתישן עם אחותי — גרושה עם שלושה ילדים. כך הצלחתי לשמור עליה, שלא תתרחק עז בחזרה עם אנשים כעלי־עבר, חב־רות מהכלא, שלא תשתמש בסמים.

עכשיו אני מתכנן לפתוח בוטיק — זה עוד לא סגור — ואורית תנהל אותו. אנחנו מחפשים דירה. עמדת הקצינו לה כסף, ואנחנו מחפשים מקום שיהיה טוב בשכיל הילד, נוח לגן.

מאז שאני עוזר לאורית, המיטטרה לא עוזבת אותנו. כמה פעמים עצרו אותנו ושאלו מה הקשר בינינו. ענינו: „חברים“.

המיטטרה לא מרפה מאיתנו. הם קוראים לי „מסוכן לציבור“, „רוצח“, בלי כל סיבה.

הלכנו ביחד לבריכת־שחייה. יצאנו. הם באו אחריו ובידרו: „מה הם עשו

הם מתנכלים לנו! מחלוקת החבר החדש של אורית ארביב באזורי דפנה ברק, במונולוג כפול

פה? מה הקשר ביניהם? לא עוזבים אותנו לרקה.

אנחנו מפחדים לקחת את הילד ליי־ריד. בכל פעם שעוצרים אותנו — היד לד נבהל. אנחנו מפחדים לחפש דירה, עבודה.

שיהיה ברור: לא עוצרים אותנו בניי־מוס ומבקשים שנעמוד בצד, אלא מת־נפלים עלינו בפראות, עם אקדחים שלופים. קרעו לי את הריפוד במכונית. מה הם מחפשים? סמים. בבית, במ־

כונית. כל הזמן מחפשים ומעולם לא מצאו כלום.

אני בא ממיטפחה של שיבועה בנים ושתי בנות. אני ואחיה־תאום — הצי־עירים ביותר. הוא גמר צבא בהצטיינות ובסוף, מה שלחו לו? תעודת־פטור ממילואים, ללא כל סיבה. רק בגלל המיטפחה.

לשני אחים אחרים שלי — רויד ואלי — היה עבר (פלילי), אבל הם השתקמו.

אני הגעתי בפעם הראשונה למוסר בגיל 10 וחצי. על מה? על גניבות. מאז נכנסתי ויצאתי, בעיקר על עבירות אלימות.

ישבתי כמעט שנה וחצי בתל־מנדר, מגיל 18.

לפנייכן קיבלתי החלטה להשתקם בקדרסה — ג־עדן אמיתי. הרגשתי שזה הולך לי, רציתי להתגייס לצבא — לא קיבלו אותי. לא היה לי עבר של סמים: נפילתי בחזרה.

מאז אני מנסה להשתקם, ומרגיש איך מנסים להפיל אותי בחזרה. לא מפסיקים לעצור אותי, מזהירים בחר־רות שיצאתי איתן.

לא יעזור להם: החלטתי להשתקם, ויש לי כוח־רצון. אבל אני ממש מרגיש שמנסים לתפור לי ולאורית תיק, מת־נכלים לנו.

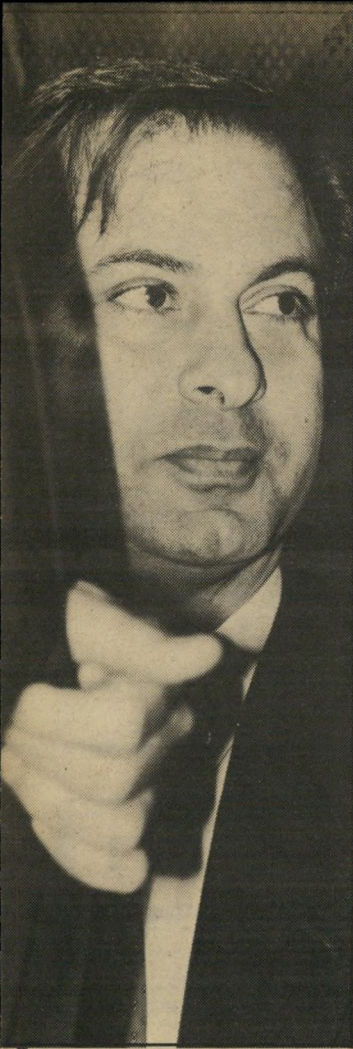
לא זומן עצרו אותי על החזקת סכין יפאני קטן. השופט אמר להם שבקנינו ברמת־גן מוכרים סכנים גדולים יותר.

אורית: אני לא יודעת בדיוק מה רוני עושה. הוא אוהב לישון עד מאוחר בלוקר, קונה־מוכר. לא חסר לו כסף.

רוני: אורית לא אוהבת לשבת ב־בית. היא מתלוננת שלא יצאה מבית־כלא אחד לשנה.

היא רוצה לצאת ולבלות. אני לוקח אותה לבלות, לא מחסיר ממנה בגדים, שומר שהיא תדבר בנימוס עם אמה, שומר על קשר טוב עם הרצל בכלא, ומקווה שתתחיל בחיים חדשים. רק שיפסיקו להתנכל לנו!

מי ניצל את המיישטרה?

על שאיפשר לבלס למשוך את הכספים בלי לדרוש את החזרת התעודות. בלס סירב למסור תלונה רישמית. הוא אמר כי הוא מנהל משאומתן עם התק"ם על הסדר, וכל חקירה של המיישטרה תחבל בהסדר שהוא והתק"ם מעוניינים בו.

ב־21 באוקטובר 1985 כתב מישה פרידמן סיכום של החקירה, לפי בקשת גונן: "מאחר ואין בידיו ראיות המסבירות את דויד בלס... ומאחר וכל המיני עורבים בפרשה שנחקרו עד כה הביעו את דעתם כי המחלוקת ביניהם היא במישור האזרחי בלבד — יש לגנוז את התיק מחוסר אשמה פלילית".

פרידמן פרש בינתיים מן המיישטרה, והוא כיום עורך־דין פרטי. בעדותו בבית־המשפט, במסגרת כתב־האישום נגד בלס, הוא סיפר כי מסקנותיו שונות בידיו הממונים עליו. הוא כתב כי אסור למיישטרה לשמש כלי בידו צדדים למאבק כלכלי, וכי הפרשה כולה היא סיכסוך אזרחי.

ב־29 באוקטובר כתב מפקד יאח"ה, יורם גונן, מיכתב לראש אגף־החקירות במיישטרה, וצייר אליו את תיק־החקירה נגד בלס ואת הסיכום של פרידמן. במכתבו כתב גונן כי הביטחון לבלס להפסיק את החקירה, כדי שלא לגרום נזק כלכלי, מאחר ובימים אלה מתגבש הסכם בין בלאס לתק"ם. הוא ביקש

של התק"ם (התנועה הקיבוצית המאוחדת).

גופים אלה היו מפקדים כספים בחברות של דויד בלס, ששילם תמורתם ריבית הגבוהה מזו שמשלמים בכנקים. בלס היה מפקיד את הכסף בבנק דיסקונט. מקבל אישור על הפיק' דון בצורת תעודות־פיקדון, שאותן היה אמור לתת לנותני הכספים כבטוחה. ללא התעודה, לא ניתן להוציא את הכסף מן הבנק.

מקבלי התעודות היו סבורים כי כל עוד התעודה בידם, הכסף שלהם מופקד בבנק.

ב־22 לינואר 1985 נודע לראשי התק"ם, שלא היו קשורים בעסקים עם בלס, כי למעשה הכספים — שהופקדו כנגד תעודות־הפיקדון — נמשכו מן הבנק, ואין לתעודות כל כוונה.

הללו נחפזו לבלס, ובשעה 3 לפנות בוקר איתרו אותו בביתו, חולה, וביקשו ממנו ביטחונות כנגד כ־100 מיליון דולר שנתנו לו המוסדות הקיבוציים.

בלס, לדבריו בעדות שנתן במיישטרה, סבל מחום גבוה, ו"לא ידע על מה מחתימים אותם". כך התחילו אותו על יפוי־כוח למי שוך את הפיקדון שהופקד כנגד התעודות, כדי שיהיו לקיבוצים ראיות כי יש להם ביטחונות כלשהם כנגד הכספים. כן התחילו אותו על שיעבוד נכסים שונים שלו.

בעקבות האירוע הלילי התחילו ראשי התק"ם לברוק כיצד נמסרו לב

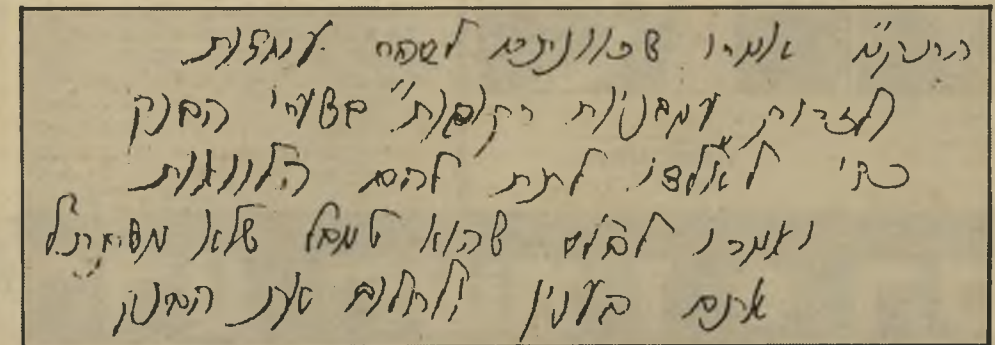
עורך־הדין ארנון, נציג הקיבוצים, ביקר "במיקרה" אצל הקצין

יורם גונן, ואז השתנתה החלטת המיישטרה כלפי החקירה

כה ויגיד לי מה לעשות עם תלונה כזו הנוספת שאין בה מתלונן."

גונן אישר בעדותו כי כתב במכתבו: "הבטחתי למר בלס כי לא אמשיך בחקירה בשלב זה, ולא אגרום לו נזק כלכלי, בטמם אפנה אליך ואמליץ לך העביר את הנושא לקבל הנה"ל". גונן אישר בהמשך כי ביקש הנחיות רק לגבי התלונה־לא־תלונה של בלאס, שכן לגבי התלונה של ירלן נגד בלס הורה לחוד להפסיק את החקירה. הוא מסביר כי גם "אחרון ירלן אמר לי את אותו הדבר בטלפון

ולזרוע, עגבניות רקובות' בשערי הבנק, כדי לאלצו לתת להם הלוואות, ואמרו לבלס שהוא טמבל, שלא משתתף איתם בעניין ולחלוב עליידי כך את הבנק".

— שפה יהיו נזקים עצומים מההרברים הללו. אמרת: אני מעביר את זה ליועץ המיישטרה לממשלה, והוא יורה הלכה. הוא יגיד לי אם להתחשב בנושאים ובישקולים של אינטרס ציבורי או אינטרסים כלכליים ולא לחקור בעניין, או כן לחקור בעניין. זאת אומרת, להמשיך את הטיפול בתיק שבו ישנן שתי תלונות, האחת של התק"ם נגד בלס והשנייה של בלס נגד התק"ם, מבלי רצון להתלונן."

"כמו פרח במידבר"
מה היתה התלונה־לא־תלונה של בלס?
בזיכרון־דברים שכתב גונן ב־18 באוקטובר 1985 הוא סיפר: "ביקש מר בלס להישאר איתי לבד, יגאל לביב (המשך בעמוד 26)

הנחיות מן היועץ המיישטרה לממשלה אם לפתוח בחקירה נגד ראשי התק"ם, בעיקבות העובדות שמסר נגדם בלס. וכך תיאר גונן בעדותו בבית־הדין: "פט את מיכתבו: 'בתיק החקירה, אתה (בלס) חשוד בו. ומאחר ואתה כעת מת' לונן, אני עושה הפסקה במהלך החקירה נגדך, התיק תלוי ועומד נגדך, זה על פי התלונה של מוזכר התק"ם נגדך, וכעת הופיעה בו עוד תלונה נגדית שלך'".

אז אני בשלב זה עושה הפסקה בחקירה נגדך, ומעביר ליועץ, לשאול לגבי התוספת של התלונה שלך. משום שכעת יש לנו תיק המחזיק בתוכו שתי תלונות. אחת של אהרון ירלן נגדך, והשנייה כעת שלך, במרומו ובלי חתימה, נגד התק"ם."

אז אני, בגלל שאומרים לי שיש פה נושאים כלכליים כבדים, אתה אומר, ועל הפיצוי, אני מעביר את זה ליועץ המיישטרה לממשלה, שהוא יפסוק ה

כתב־ידו של גונן
חה עם בלס. "התק"ם אמרו שכוונתם לשפר עמדות

לס סכומים כאלה, וכך עלו חשדות על טובות־הנאה שנתן לאחרים על הכסף. על דויד ליבאי הוטל לחקור את החשדות, ואחרי שמסר את מימצאיו למיישטרה הגיש מוזכר התק"ם; אהרון ירלן, תלונה רישמית למיישטרה, שלפיה קיבלו עינבל ופז שוחר מבלס. המיישטרה מינתה צוות לחקור את הפרשה. החקירה היתה בידי היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בפיקודו של יורם גונן, שהטיל על רב־פקד מישה פרידמן את החקירה.

"אני עושה הפסקה"

כאשר חקר פרידמן, הוא גבה עדויות המטילות חשד לא רק על בלס, אלא גם על ראשי התק"ם. הוא שמע את דבריו בלס, שהאשים את ראשי התק"ם במעשים פליליים שונים, ובנסיון לסחוט כספים מבנק דיסקונט

מבשר, אולי שלא מדעת, בידו גופים כלכליים ופוליטיים.

בשעה 3 בבוקר

בעורבות המיישטרה בפרשת בלס נגד הקיבוצים החלה ב־28 ביולי 1985. אז העביר ח"כ דויד ליבאי למפקד־המיישטרה מימצא־חקירה ש' ערך בדבר חשדות כאילו שיחד דויד בלס את נחום פז ואליעזר ("לזו") עינבל, שעמדו בראש גופים כלכליים

הייתכן כי המיישטרה משמשת חות כלכליים, במודע או שלא במודע? הייתכן כי יש מי שיודע להפעיל את השוטרים לטובת העניינים שלו, כך שהצד שלו יכה את הצד השני בעד רת המיישטרה? לכאורה, רק במדינות מושחתות, שבהן קונים שוטרים ושופטים, יש דברים כאלה. **אולם מה שקרה בנושא חקר המיישטרה בפרשת דויד בלס נגד הקיבוצים מעלה השערה בבר כי המיישטרה שימשה כי**

1. דקה לחצות (צרפת)

2. חנה ואחיותיה (ארצות-הברית)

הטוב תשמ"ז • הסרט הטוב תש

רשימת סרטי תשמ"ז אינה טומנת בחובה שום בשורות חדשות. גאונים חדשים לא נולדו, מהפכות מסעירות לא היו, זרמים חדשים לא פרצו קדימה. יש הטוענים שזה סימן ברור כי הקולנוע דורך במקום. ובמושגי הדינמיקה של ימינו, משמע: הוא גוסס.

אם אכן כזה המצב, לא היה עוד בר-מינן פורה שכזה. לא זו בלבד שתפוקת-הסרטים השנתית בעולם, וגם בארץ, אינה קטנה, אפילו מיספר הסרטים המוצגים בישראל לא השתנה בצורה מובהקת. זאת, למרות כבי וקניות של הענף כולו, המאיים במשבר בלתי-ימנע.

נכון, השנה הציגו יותר סרטים מצרפת ופחות מאוסטרליה, אבל שום דבר של ממש לא קרה כתוצאה מכך. הקולנוע האמריקאי ממשיך לשלוט בכיפה, אצלנו כמו בכל העולם, וכל השאר עושים מהומה רבה על לא מאומה, בשוליים.

מה שמשמח בכל זאת, היא העובדה שהקולנוע הגמלוני והתעשייתי הזה, שעשה לרוב סרטים על פס יצור לפי מידות ודגמים ברוקים מראש, קיבל זריקת חיוניות מרעננת. מיספר הסרטים שאי אפשר לסווג בשום קטגוריה מוגדרת הולך וגדל מדי שנה, וה"החריגים" הללו בלטו הפעם באופן מיוחד לעין. מסתבר שיש לא רק רצון אלא גם נכונות לשבור מיסגרות קיימות, לחדש ולהציע את המסך, ולעזאזל עם הרישיות של הווריאטו, הטלוויזיה בכבלים או הטלוויזיה סתם. מותר כבר

שחקן השנה
דקסטר גורדון
דקה לחצות

שחקנית השנה
סאבין אזמה
מלו

לא לספר את הסיפורים בצורה ליניארית, שחור-לבן הוא כמעט אופנה, אחרי שפעם היה סימן לעוני, ובמקום כוכבים מבוססים מותר לחשוף פנים חדשות.

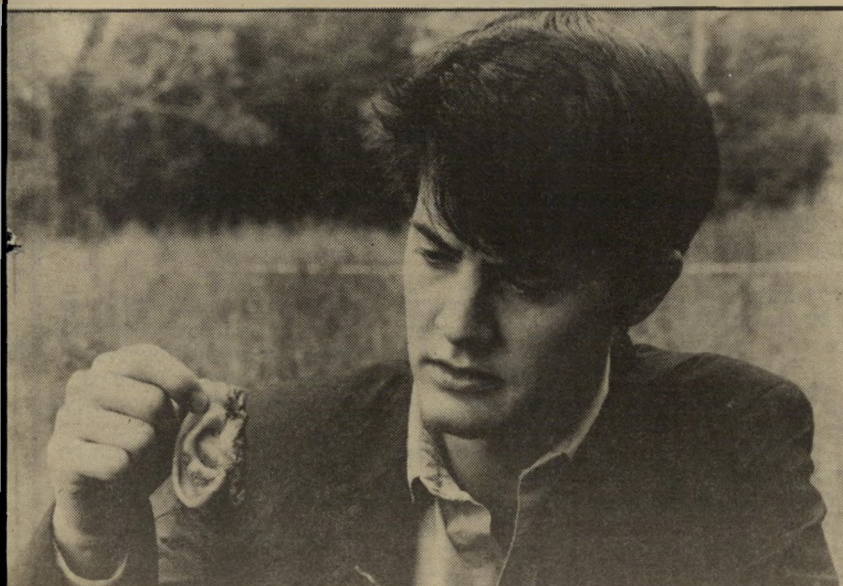
למען האמת, אין זו תופעה השייכת לתשמ"ז. אלא שהשנה צריך לציין בסיפוק שהקהל הישראלי הגיב לה בצורה נאותה. בין אם מדובר ביורדפי החוק או ב"בית האמצעים" בסיפורים מן החיים או בחליפת ערב. וכאשר הקהל מצביע "הן" ברגליו, יש סיכוי שמפיקי-הסרטים יתעודדו ויחפשו עוד תוצרת מאותו הסוג, ולעיתים יקרימו אפילו את המבקרים, הכבדים יותר בהעזותם.

אפילו בקולנוע הישראלי שלט השנה חריג: אוואנטי פופולו. הסרט הוצג לראשונה עוד לפני תחילת תשמ"ז, בפסטיבל-הסרטים בירושלים, אבל המעשה בשני חיילים מצריים המנסים לחצות את סיני בדרך הביתה, עם תום מלחמת ששת-הימים, צריך היה להמתין כמה חודשים טובים עד אשר נמצא מפיץ אשר התגבר על אימתו הטבעית מפני נושא לא-שיגורי והסכים לגאול את הסרט מן הברידות שלו. כך זכה הקהל לראות את הסרט הישראלי היחיד השנה שהיו בו יותר מאשר כוונות טובות. רפי בוקאי הצליח להכניס בו את אותו קורטוב של פיות ורמיון, שהם ההבדל בין אמנות ואומנות. גם אם לקראת הסוף הוא התחיל לקחת את עצמו ברצינות, שלא לטובתו, הסרט השאיר בכל זאת טעם של "עוד". ונא לתשומת-הלב: צה"ל מופיע בו בהבלטה רבה.

הרע תשמ"ז • הסרט הרע תש

1. שלושת האמיגוס (ארצות-הברית)

2. קטיפה כחולה (ארצות-הברית)

4. נרדפי החוק (ארצות-הברית)

3. שיחות מלוכלכות (קנדה)

מ"ז • הסרט הטוב תשמ"ז • הסר

הרי תפקיד האמנות לפרש אותה מבעד לעיני האמן, וזה לא קרה כאן.

מלכת הכביש ניסה להיות הרבה יותר בוטה לגבי המצב החברתי המידרדר בתוך ישראל, לא של 1970 אלא של היום. הצרה היתה שהמיכנה הרמאית השבור הרחיק את הצופים, והוא נשאר מטיף במידבר. על סרטים ישראליים אחרים מוטב שלא לדבר, כדי לא לזרות מלח על פצעים פתוחים, כי לא זו בלבד שרמתם לא היתה מספקת, גם הכנסותיהם היו כאלה.

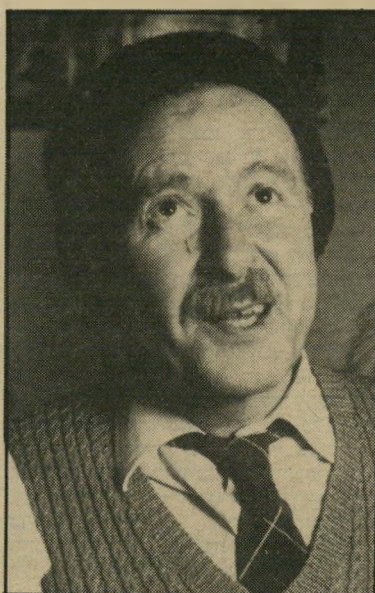
במונחים אבסולוטיים, שני סירטי תשמ"ז היו הסרטים מעבר לפינה, שעשה ארנסט לוביטש בשנת 1940, ובס הדמים של אקירה קורוסאוהו (1957). אף אחד לא יכול להתחרות, עד היום, בתיכום ובתבונה של ארנסט לוביטש, ביכולת שלו לחדור אל תוך נשמות גיבוריו בקלילות מעורנת גם כאשר היא מכאיבה, איש לא למד לספר סיפורים כמוהו. בדיוק כפי שאיש מבני הדור הצעיר, אינו יכול להגיע לקרסולי העוצמה הרמאית של קורוסאוהו, שיוורד לשורשי הטרגדיה של מקבת גם אם הוא מעניק לה גוון יפאני מושלם. מה לעשות, כבר נאמר שלא היו השנה בשורות חדשות וגם לא גאונים חדשים.

זה אולי המקום להודות ולברך את אותם שהעזו לשלוף את הסרטים הללו מן המגירות המאובקות ומן הגטו של הסינמטקים, גטו מכובד ככל שיהיה, והחזירו אותם לחיים. צריך רק לקוות שיוזמות ברוכות כאלה יימשכו גם בעתיד.

שחקנית-מישנה השנה

דיאן ווסט
חנה ואחיותיה

שחקן-מישנה השנה

אלק מק'אואן
שרותים אישיים

ואומנם, סרטים ישראליים נוספים עלו על הגל הזה. מה שג'אר נאמן לא הצליח לעשות במסע האלונקות ואורי ברבש החמיץ באות קין. הפך החל מן השנה שעברה לאופנה. אלי כהן שבר את הטאבו של מרי צה"ל על הבר, בשחי אצבעות מצידון. ושמואל אימברמן המשיך השנה בלא שם זין. הלהיט הקופתי של הקיץ האחרון. אלא שבשני המיקרים לא היו אלה באמת סרטים על צה"ל, אלא סביב לו. גם כאן וגם כהן נכחות תוצאות עגומות של מצב מדיני נתון בו חיה מדינת ישראל, ובשני מיקרים עושים מאמצים עילאיים שלא להתמודד עם המצב עצמו. עד כדי כך שהאסון הפוקד את גיבור לא שם זין לא היה מוצג אחרת בסרט, אלו דובר בקורבן של תאונת דרכים או רעידת-ארמה, ולא בחיל שנפצע בשדה הקרב ונותר מרותק לכיסא-גלגלים.

לעומתו, בלזו החופש הנדול דווקא כן התיימר לתקוף את האספקט הפוליטי. לכל אורכו יש מחאה, לעיתים חריפה ביותר, נגד המדיניות של הממשלה. והנה בא סוף הסרט ומוחק את המחאה כלא-היתה, בלא שיתלווה לכך הסבר סביר. כל מי שמצוי במציאות הישראלית ומכיר את בני דור 1970, בהם עוסק הסרט, ודאי יאמר שכאלה היו אומנם פני הדברים או, לפחות ברוב המיקרים. ברגע המיבחן התקפלו המתמדרים הגיבורים וצעדו בסך ללישכת-הגיוס, גם אם עשו זאת תוך חריקת-שיניים.

אבל אפילו אם הסרט משקף אמת מסויימת,

מ"ז • הסרט הרע תשמ"ז • הסר

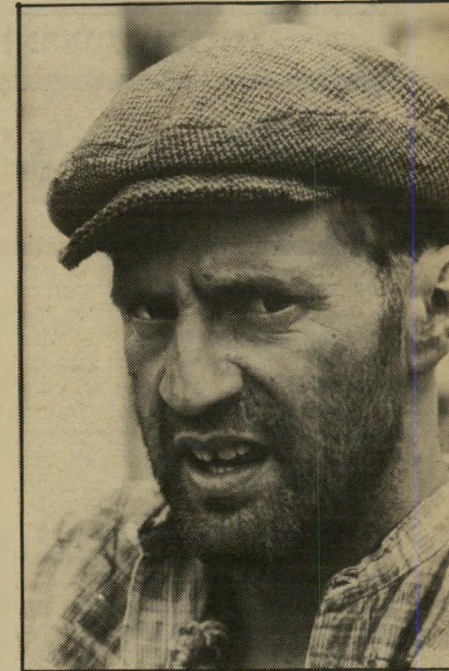
4. בטי בלו (צרפת)

3. הבוקר שאחרי (ארצות-הברית)

בינתיים, כמובן, צריך להסתפק כמה שיש. ואם כי אי אפשר להציע תחליף, ברגע זה, לא ללוביטש ולא לקורסאווא, המצב בכל זאת לא היה גורא כל כך השנה. היה בהחלט מה לראות, גם אם לא הכל מתכוונים, כשהם אומרים זאת, לאותם הסרטים.

היו למשל כמה סרטים גדולים, ככדים ומכובדים, עטרת יוקרה לראשם והכל קדים להם קידות עמוקות. מה שנקרא "סרטי איכות" והמראות מכוונות בהחלט במיקרה זה, כי "איכות" זועקת בהם מכל תמונה ותמונה. למשל, זיכרונות אהבה מפירנצה של ג'יימס אייבורי — מלוטש, מצוחצח, ציבעוני וצפוי לחלוטין — אינו מוסיף ולוא קמצוץ של רעיון לרומאן של אייזק פורסטר. או ז'אן דה פלודס, נאמן, סוליד, אינטליגנטי, ומעורר געגועים למארסל פאניול וסרטים שהוא עצמו עשה, שנחשבו פעם תיאטרליים, ושהיו כל כך הרבה יותר אמיתיים. שם הוודד אפילו אינו מעורר געגועים לרומאן של אומברטו אקו — עד כדי כך הרחיק לכת מן המקור. ז'אן ז'אק אינו נאחז בבלמוס של פשרות והפשטות שהותירו רק שלד מן הספר המורכב והמסונך. כדי לקצר את הדרך, הוא בחר

דניאל אוטיי ב, ז'אן דה פלורטי
מונטאן חיור לידו

בקיטקטורות, שהמונח מכולן היא הדמות החד-מימדית של מורי אברהם בתפקיד של אינקוויזיטור.

למרות כל האוסקרים שהוטרו עליו, פלאמון הוא סרט שעשיתו מיקצועית בהחלט אבל המוסר שמאחורי העשייה מפוקפק. אי אפשר להטיל דופי במחלקת האפקטים המיוחדים כאן, או באפקטיביות של סצינות הקרב. לעומת זאת אפשר בהחלט להטיל דופי בנסיון להתירס למילחמה כאל רע הכרחי, שיש בו גם ברכה, כי הוא מהווה מיבחן מוסרי אמיתי לגבריות האמריקאית. ומי יודע, אולי בשם המסר הזה וזה הסרט לכל האוסקרים, בסופו של דבר.

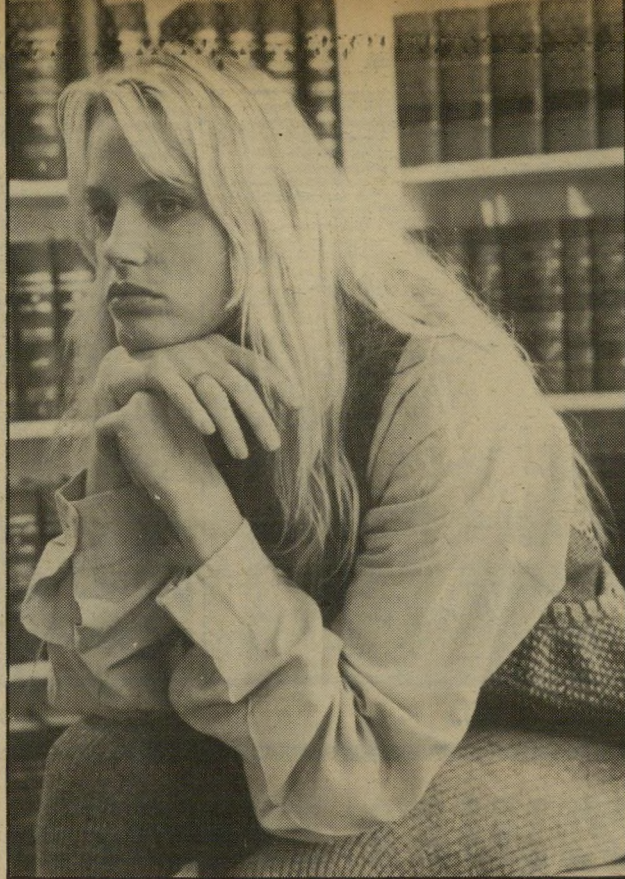
מדוע בכל זאת יש להניח שחלק גדול מן הצופים יראו בסרטים הללו את סירטי השנה? התשובה פשוטה: בגלל כל הויקטוריאניזם שמכניסם, והתפאורות, הצבע, ובעיקר המישחק. מלבד ההרגי של אברהם בסרט שם הוודד, הצטיינו כל הסרטים הללו בסידרה של הופעות רבות רושם, בין אם זו מאגי סמית ודניאל ריי לואיס ראשון, איוו מונטאן ובעיקר דניאל אוטיי בשני, שון קונרי בשלישי וכל הלהקה כולה, ובראשה טום ברנג'ר, ויליאם דפו וצ'ארלי שין, כאחרון. ללמדכם, ששחקן חזק יכול עדיין למכור סחורה, בעיקר כשהיא נוצצת מבחוץ, גם אם כמה תולעים אוכלים בה מבפנים.

הסרטים הראויים לשבח הם רווקא הצנועים יותר. במקרים רבים, היו אלה סרטים שהשאירו משום מה את הקהל, ולעיתים אפילו את המבקרים, אדישים.

לדוגמה: 40 מ"ד נרמיה, סרט חמור-סבר ובלתי-מתפשר על טרגיית ההגירה של תורכים בגרמניה, הנגרמת עלי ידי פער התרבותיות בלתי נסבל. או טאנוס, על המהגרים ארגנטיניים בפאריס, שליבם כבאנוס-אייירס ורגליהם רוקדות לצלילי גארדל על גדות הסינה. מי שהצליח קופתית יותר בעניין המהגרים היה סטיבן פריס, שתיאר בהמיכסבה היפהפה שני חברה אנגלית מנוונת, הנכבשת בסערה על ידי החינניות הנמרצת של פאקיסטאנים שאפתנים.

קים באסינג'ר

דאריל האנה

אחת נובת הצוות, השניה מחפשת נעליים

בעצם מדוע אינם נקלטים בתוכה. שוב מדובר בשלישייה, הפעם כולם גברים, כל אחד שונה מרעהו, וכל אחד פונה בסופו של דבר לכיוון אחר, אחרי שג'רמוש גרר אותם דרך כלא בלואיזיאנה והניח להם לנרוד שם בתוך הביצות. ההומור המיוחד של הסרט, המשחק על משמעויות של מילים ושל זוויות צילום — כל אלה מעידים שראש שונה הגה את הסרט הזה, ראש המסרב לחשוב בפסים המקובלים של עשייה קולנועית.

אם קשה היה לבחור את ארבעת סירטי השנה, עוד יותר קשה להחליט על ארבעת מפחיהנפש של השנה. בין בלייק אוראדס משולל כל השראה בבגלן מאורן לארי מרפי העושה צחוק מעצמו בנער הוזהב, לצד האיוולת המביכה של ליו נולח שבהרצת ג'ראר אורי, מול הנפיות הריקניות של קלוד ללוש בנבר ואשה, אחרי 20 שנה, קשה לדעת למי להעניק את התואר: הסרט הרע של תשמ"ז, שלא לדבר על הטיטוס המוחלט של שסחי ברו למורה אשר הוציא לגמרי את החשק מלב כל מי שהיה לו, להמשיך ולצפות בסרטיו של פאטריק שולמן מבלי להוכיח את כל בתי הספר לשוטרים, השוברים בקיעות את שיאי האטימות.

עם זאת, אפילו בשות אלה מתוירות מול משהו כמו הבוקר שאחרי, מותחן שבו סידני לומט, ג'יי פונדה וג'ף בריגס יחד מצליחים להביך את הצופה מן הרגע הראשון. פונדה מעולם לא נראתה רע יותר או שיחקה גרוע יותר, לומט מבטל ביד מסורבלת וכבדה, כל צל של עניין, ובריגס המיסכן נאלץ להילחם פעם נוספת בתפקיד הנסיך המלווה בסרט שלא נתפר עברו. הוא לפחות, עורר רחמים ואהדה, מה שאי אפשר לומר על האחרים.

היומרה המתנשאת ביותר הובאה עלי ידי מר ז'אן ז'אק בנקס בבטי בלו. זה צריך להיות סיפור של אהבה מטורפת המעבירה את האוהבים, או ליתר דיוק את האוהבת, על דעתה. הכל בצינעי קישוט פאסטליים, בתפאורות שאין להן שום שייכות לעלילה, באחיות עיניים ריקניות ובהיעדר סצינת הפתיחה, אותה נטלו הצנועים עינם הביתה, כדי ליהנות מזיו גופה של ביאטריס ראל. מי שנפל קורבן לקיסמה הסכסי ודאי נגרר גם אחרי הסרט, שהיה להצלחה קופתית גדולה בארץ, אבל זה עדיין לא מוכה אותו ולוא במילה טובה אחת. הוא פשוט לא ראוי לה.

במחשבה שניה, קטיפה בחולה הוא לא פחות, ולעיתים אף יותר יומרגי מבטי בלו. זה צריך להיות משל על הרשע המסתתר לו בתוך עולם שהוא מול ורוד וחמוד ובלתי-מיוק לכאורה, אלא שהבימאי ריינר לינץ' מצטיין בעדינות של קצב. לא זו בלבד שכבר בתחילת הסרט הוא כורת און, בהמשך הוא מתאמץ כל כך להגשים ככל מה שהוא עושה, עד שבקצת מאמץ הוא יכול היה עוד להוציא מתחת לידי קומדיה. חבל רק שאין לו חושיהומור.

ולבסוף, מי שראה אי פעם בג'ון לאנדיס את התקוות הגדולה של הקומדיה האמריקאית, ודאי נאחו חלחלה למראה שלושת האמינוס, סרט מביש באיוולתו, מתאמץ בכל כוחו להיראות כמו

בקרב לקלאסה הזאת. רבים סבורים כבר שהוא בכיר קולנועי אמריקה כיום, ואין ספק שחנה ואחיותיה הוא הדבר הקרוב ביותר לצ'כוב שעשו בקולנוע מזה שנים רבות. אם כי סירטו של אלן עומד בהחלט בפני עצמו, אינו חייב לצ'כוב מאומה, מלבד הגרעין הבסיסי של התעסקות בשלוש אחיות. הרקע הוא כמובן ניו יורק, והערך המוסף שמאחורי הבריות, שהיה פעם שקוף בסרטיו הראשונים של אלן, מקבל נפח, עומק ומשמעות. גם אם י' הרדיו, שיצא לאור לקראת סוף השנה, נראה רק כקאפריצ'ו חביב ותו לא, אין ספק שאלן ראוי לעמוד בפניסגה, וחנה ואחיותיה זכאי להיות אחד מסירטי השנה.

הסרט המרגש ביותר לשנת תשמ"ז כא מצרפת, ועסק באמריקאים. שמו דקה לחצות, וגרמה שזהו הסרט הראשון המצליח להעלות על בד הקולנוע מוסיקאי ג'אז, על כל הסבל, נאמנותו הקיצונית של צרפתי צעיר לגנן סאקסופון כושי ענק, שיכור ומסוגר בתוך עצמו, מוצגת עלי ידי הבמאי ברטראן טאברניה בהבנה וברגישות מופלאים, שעה שמוסיקת ג'אז אותנטית ושוורשית, מבוצעת עלי ידי כמה מגדולי הנגנים של ימינו, עוטפת את הסיפור בתחושה קסומה ומיוחדת.

המפתיע בין סירטי השנה היה שיוחות

ג'יין פונדה מביכה את הצופה מן הסצנה הראשונה, אדי מרפי עשה צחוק מעצמו ★ דקסטר גורדון, ג'וליאטה מסינה וקים באסינג'ר הרשימו מאוד

מנוכלכות של דניס ארקאן, בימאי קנדי שסרטיו הקודמים היו הרבה יותר פוליטיים ומעורבים במאבקים הפנימיים בארצו. הפעם מדובר בסאטירה חברתית, שבה נוטלים חלק ארבעה גברים וארבע נשים, כולם אקדמים, משכילים, בוגרים, עצמאיים, מצליחים. במשך יום אחד, שבו הם מבלים — תחילה הגברים בנפרד והנשים בנפרד, ואחר כך כולם ביחד — יוצאת לאור ביקורת מרה, נוקבת וחסרת-רחמים על המנהיגות הרוחנית הצפון-אמריקאית. הומור של ארקאן ושל שחקניו, שהם כולם מצוינים, אינו יכול ואינו רוצה להסתיר את הכאב שממנו מאחורי המילים המצוחצחות והתייכוס האינטלקטואלי.

ספק נרדפי החוק. אחרי זרים. ברור היה שג'ים ג'רמוש אינו עושה סרטים כמו כולם. נרדפי החוק הוא אולי פחות חמור בגישתו לקולנוע מן הסרט הקודם, מרשה לעצמו לגלוש לקומדיה של ממש, אבל גיבוריו הם עדיין מפסידנים וזרקים מאין כמותם, החיים להם בשולי החברה ואינם מבינים

ביצבץ העצב של האמן החרד מול הויקנה המתקרבת. אלן רנה הפתיע, כאשר שינה כיוון בעזות מצח, ותחת לנפץ עלילות לרסיסים ולהניח לצופים שירכיבו בחזרה את הפאזל, הוא עיבד את המחזה מלו של הנרי ברנשטיין כאדיקות קפדנית, תוך שמירת אחרות המקום והזמן בכל מערכה, והוציא תחת ידי עבודה וירטואוזית. ואילו אריק רוהמר נטש, כאמצע שנות השישים לחייו, את הקפדנות העילאית שלו, הן בתמונה והן בדיאלוג, לטובת משהו הקרוב מאוד לאילתור, בסירטו קיץ.

עם זאת, לבחור את אלה הסרטים הללו כסרט שנה היה קצת לאהוגן. איש לא ציפה שלושה ענקים כאלה ייכשלו, ומה שהם עשו פשוט עונה על הדרישות שהם מציבים לעצמם ושהקולנוע מציב בפניהם. שלושה העפילו בעבר לפסגות גבוהות יותר, ווראי יעפילו עוד. ככל מיקרה, הם שייכים לקלאסה שמן ההגינות לא להצרכה לתחרויות.

אם לא ייזהר, עשוי גם וודי אלן להצטרף

(המשך מעמוד 17)

חיה לוי, פקידה מנהיגה, ראתה כוכב גדול נע ברמה ובמהירות עצומה, בדיוק חמש רקות לפני שבז'ינסקי שכב פשוט-אכזרי במירפסת ביתו בחיפה וצפה, באקראי, בעב"ם.

נעמי גולדברג מקיבוץ אלונים ראתה חצי סדר צהבהב, בודק, שהופיע ונעלם לסירוגין. זה קרה שלושה ימים אחרי העב"ם של בז'ינסקי.

עובר וזור מטכריה ראה בחורש יולי עצם שטות, רמזי ירח, שטס בדממה מוחלטת.

שוקי צביזר מחיפה ראה לפני שנה עצם ענק, עגול, מוקף באורות מנצנצים. העב"ם של שוקי עמר על מקומו במשך כמה שניות ולפתע התנדף.

רגשת ממזל הטוב של בז'ינסקי ושאר הצופים בעב"מים, החליטה ארבל לנסות את מזלה שלה ויהי מה. כשהיא מצויירת במישקפת ובזוג חברים, התקממה בדיונות החול של מפרץ חיפה, ממתינה לרגע של חסד.

עמוק בליבי ידעתי כי אני עושה מעשה חסר-הגיון, היא אומרת, ספק מתנצלת. הם הרי אינם מתגלים כך, עלי-הזמנה. עב"ם אמיתי מגיע דווקא כשלא מצפים לו. הם אזהבים להפתיע, החוצנים, ותמיד אכן מצליחים בכך. אולם לא יכולתי להתאפק. קיוויתי שיקרה לי נס, שגם אני אראה אותם.

עיניה של ארבל מזהירות כשהיא מדברת על

חוקרת ארבל

שיטת המיסל הצודק

החוצנים רמזי האדם הטסים בעב"מים בזהירות, להביא את המסר הרוחני שלהם.

קשה לי לדמיין פגישה איתם, כך ארבל. אני בטוחה שאתרגש מאוד ואחר כך אשאל עשרות שאלות, שאת התשובות עליהן לא מצאתי בספרות.

אני רוצה לדעת איך הם מתנהגים את ילדיהם וכיצד נראית האמנות שלהם ואיך הם הגיעו למצב של שוויון חברתי, וערכי מוסר כה גבוהים. הרסה ארבל, כך מייד ברור, מעריצה את החוצנים. הם באים מתרבויות אצילות, היא אומרת כלאחר יד, כאילו הדבר מובן מאליה, ואנחנו נתפסים בעיניהם כאנשים נחותים החיים על כוכב פרימיטיבי. הם אינטליגנטיים ורוחניים, בעלי ידע רב בכל התחומים. הטכנולוגיה שלהם מאוד מפותחת, וכך גם שיטת השילטון.

שם, בחוף, שורר שוויון חברתי מוחלט. כולם שווים, והשליט הוא מי שהוכיח את עליונותו האינטלקטואלית והרוחנית, ולא אדם שהתמחה בתככים פוליטיים.

אני, שמכירה את חוליי החברה מקרוב, במיסגרת עבודתי, מבינה שרק בעזרת קשרים שנקשרו איתם נוכל לשנות את חיינו, הזקוקים לשינוי בהול.

הם, חכמים ומפותחים, יעזרו לנו למצוא את הפיתרונות הנכונים לכל בעיותינו.

אלא שעדיין איננו מוכנים לקלוט אותם. המיסר פוחד מהיצורים האלה. קרטל הנפט, למשל, לחוצנים יש יד רב על אנרגיה אלקטרית מגנטית. אם יביאו לכאן את הירד הזה, יתמוטט קרטל הנפט.

גם המדענים פוחדים מהתרבויות האחרות. שם, בכוכבים הרחוקים, התברר כי כל הידע הטכנולוגי שלנו מגוון. המדענים יודעים כי המהפך שיחול בעולם יהיה מרע, לא מרע, אלא יקרהם ואת מישוריהם.

הפוליטיקאים חוששים שיהיו ללעג, אחרי שיתברר לבני כדור-הארץ כי אפשר לנהל מדיניות בצורה טובה יותר מהדרך בה הם עושים זאת.

אולם אל יאוש, מעורדת הרסה ארבל. לבסוף יצליחו החוצנים להתגבר על כל הקשיים ולחדור אלינו. יום יבוא והם יהיו חלק מאתנו. אנחנו נבקר אותם והם יבקרו אותנו, ויוצרו בינינו קשרים רגילים, שיגתיים.

ליום הזה מחכה ארבל בחלומות. כשהיא מצויירת במישקפת.

אומרת ארבל: עמי אחראי, חיפאי, ראה כדור-אש נוחת במבוואתיה הדרומיים של חיפה. שבוע אחר-כך גילה במקום הנחיתה עיגול חרוך בקוטר של שמונה מטר, בתוך שדה-קוצים.

הוא יצר אתי קשר. היגתי למקום. העיגול נראה כמו צלחת מעופפת כפרופיל, כאילו חותמת שהושארה על הקרקע.

ומה שהכי מדהים: בתוך השטח החרוך יש איים של צמחים שלא נחרכו. הם נראים כמו אסטרונאוט יושב, כשאת מרגליו מונחת על דושה והוא מחזיק במוט. מולו שורת קוצים לא-חרוכים, הנראים כמו לוח-ברזל.

אין דבר בעברה של ארבל, 41, הרומז על עתיד עב"מי. היא היתה ילדה רגילה, בת להורים רגילים, שחייתה חיים שיגתיים, כנאליים לגמרי.

ארבל נולדה ברומניה, עלתה לארץ בגיל 4. אביה, שהיה ברומניה סוחר, הפך בארץ לפועל-אחזקה בנמל חיפה. ילדותה עברה בקריית אליעזר. אחר-כך התגייסה לצבא, למדה באוניברסיטת חיפה אנגלית וצרפתית לתואר ראשון וחונן לתואר שני, התחתנה והתגרשה אחרי שנה וחצי.

17 שנים גרושה, 10 שנים עובדת ביחידה להתגברות של משרד-העבודה והרווחה. לפני שנה התמנתה כמנהלת היחידה בחיפה.

איי-שם התחילה להתעניין במסתורין. האזינה להרצאות של מרגוט קלאוזנר, התוודעה לגילגול נשמות, פאראפסיכולוגיה ועב"מים למיניהם, קראה בקדחתנות עשרות ספרים, יצרה קשרים עם חובבי עב"מים בכל העולם.

פעמים רבות כאלתי את עצמי למה יש כי כמיהה כזו לעב"מים. התשובה פשוטה: אינני יודעת.

לפני 20 שנה, בתחילת הדרך העב"מית, צחקו לה כל שומעיה. אמרו שאני תמהונית, ליגלגו עליי. ההלטתי להפסיק לדבר על הנושאים האלה.

מסרים רוחניים

העב"ם הראשון התגלה ב-24 ביוני 1947. קנת ארגולר, איש-עסקים אמריקאי, ראה שרשרת של עצמים דמויי-צלחת בעת שטס במטוסו הפרטי מעל לשמי מדינת-יוטיגטון.

40 שנה חלפו מאז. כינתיים חלף גם לעג הציבורי כלפי העב"מים ומי שצפה בהם. מישאל של מכו נאלץ בארצות-הברית מגלה, כי 57 אחוז מבוגרי הקולג'ים האמריקאיים מאמינים שיש יצורים בחלל החיצון.

לעיתים עדיין מנסים להדביק לי תווית של תימהונית, אומרת ארבל, שהרי ישראל אינה אמריקה. אני מייד אומרת להגנתי שיש לי משרה מכובדת ואני עובדת יעילה ואפילו קיבלתי מגן של שר-העבודה והרווחה, המוענק לרכזי-התגברות מצטיינים.

כלומר, אני אשה רגילה, ואפילו המיסר מתחיל להכיר בי. עובדה: לפני שנה יצרתי קשר עם מחלקת הסיוע של ממשלת-חיפה, הרציתי בפני השוטרים והקצינים על עב"מים והצטרפתי למחלקה כמתגברת המומחית לנושאי עב"ם.

בכל פעם שתושב חיפאי מודיע למישרת כי ראה עב"ם, מצטרפת ארבל לשוטרים וחוקרת אותו.

ארבל עצמה מעולם לא פגשה עב"ם. למרות זאת היא בטוחה לחלוטין כי אכן פוקדים את כדור-הארץ יצורים מכוכבים אחרים.

לפעמים הם חולפים בטיסה מעל לכדור הארץ בדרום ממקום למקום, ואז אפשר לראות את כלי-הטיס שלהם, הנע בעזרת שדה אלקטרי מגנטי.

לעיתים הם בוחרים להתגלות לפני אדם מסוים. במשך כמה שנים הם עוקבים אחרי אותו אדם, עד שהם משוכנעים כי הוא מתאים לתפקיד. רק אז הם נפגשים איתו, ודרכו מעבירים מסר לאנושות.

בדרך-כלל הם מבקשים למסור מידע על עצם קיומם, שהאנושות תדע שיש כוכבים נוספים. הם גם מרבים להתריע מפני השמדה של כדור-הארץ, אם לא נהפוך למוטרדים ולרוחניים יותר.

ארבל מקווה שאי-פעם יבחרו בה החוצנים (מלשון חוץ) לאשת-הקשר שלהם ויתגלו לפנייה. אני כמהה לרגע הזה, מחכה לו בכלי-העניינים. אינני מבינה מדוע עדיין לא בחרו בי, היא אומרת, ושמן של עצב ומרירות חודר לקולה.

חוצנים אצילים

אחרי שבז'ינסקי ראה את העב"ם שלו, התקשרו אל ארבל אנשים נוספים וסיפרו לה על חוויותיהם העב"מיות.

אוטרי, ללא ספק תגלית מרגינה בז'אן דה פלורס. כאחייני רודי-הבצע והמתחרה של איוו מונטאט, אלא שתפקידו קרוב יותר להיות תפקיד ראשי מאשר מישיג. נכון יותר לקחת בחשבון את אלן ארקי, המגיש פרשנות מקורית ביותר לתנ"ך בז'אנר או זנחה, או את ריי ליאוסה, ככנעל המרושע הנבגר של הגיבורה במשחור פרא. אולם המשעשע והוויאטאווי מכולם הוא שחקן התיאטרון בריטי אלק מקיאואן, המגלם גיבור-מלחמה בעל טעמים מיניים מקוריים, שמתהלך לבוש בביגריי-אשה בשורות אישיים.

ובין שחקניות המישה ראו לציון את רונדיקה קארטייט הוליתקה, שעברה לפני שנים ליד תפקיד-ווייטור ואת נקלטה בהם, ואילו עתה, בתור האשה הצדקנית במכשפות מאיסטוויק, היא נאלצת להקיא הוצאה את כל הרעות הקדומות שבלעה היא ושאר בני המקום, במשך כל השנים. אולם ההופעה השלמה ביותר של אשה בתפקיד-מישה הגושה השנה רווקא עלי-די דיאן ויסט כחנה ואחיותיה. כשחקנית שאף פעם לא מצליחה ותמיד מקווה לאהבה, המתגשמת רק חלקית, העוורים שחלפו מבלי ששום הבטחה תתגשם — כל אלה גולמו להפליא בהדרגתו של וודי אלן, וכן הסתם החל כאן שיתוף-פעולה פורה, שיימשך עוד בעתיד.

אפשר להוסיף השנה עוד תואר אחד, תגלית השנה, ולהעניק אותו לרוברט בניני. באיטליה הוא כבר מזמן כוכב עליון, שאר העולם גילה אותו כשהוא מכופף את השפה האנגלית לכל עבר בנדרת החוק ומוסר בתנועות רבות משמעות כיצד היתה אמו נוהגת בארצות. זהו הומור יוצא-דופן, שונה מכל מה שהורגלנו לו בשנים האחרונות, אולי, מי יודע, תשובה לאטינית לגראצ'ו מארכס.

ועוד תגלית, דניאל אוטרי, שאומנם מופיע בסרטים כבר שנים, אבל איש לא-הבחין בו עד שניצל לצידם של איוו מונטאט וג'ואר דפארדיה, שני התוחמים הכבדים ביותר של הקולנוע הצרפתי, וגנב מהם סצנות כבולות, לכל אורך ז'אן דה פלורס.

ואם צריך לבחור גם את חתיכת-השנה, עדיין צריך להצביע על דאריל האנה, ולוא רק משום שהבלונדית ארוכת-האברים הצליחה להעמיד לגמרי בצל שני כוכבים מנוסים מן הדרגה הראשונה, כמו רוברט דפארד ודברה וינגר. כל מי שיצא ממישפט הנשרים, דיבר קודם כל על האנה, ורק אחר כך טרח להזכיר את שני האחרים, אם בכלל הזכיר אותם.

פחות מהממת אבל יותר מצליחה, בכל אופן יותר עסוקה, היתה קים באסינג'ר, נערת-בונדר

ריטה הייורט זוהרת שהולכה

לשעבר הקוטפת תפקידים ראשיים בהתמדה. כינתיים נראה שהיא מחפשת לעצמה תרמית, נעה בין פצצה בלוגרית סתם לנערות-ליווי עם עבר אפל ולב טהור, ועד לקומדיות שבהן היא מנסה להיכנס לנעליה של קארול לומבארד. זה מה שקרה בפגישה עיוורת, וזה מה שעתידי לקרות במותחן הומוריסטי בקרוב, בשם ואדין. מוקדם מדי לומר שללומבארד יש יורשת, הנעלמים שהשאירה אחריה גדולות מדי כינתיים לבאסינג'ר, אבל היא מוותרת והוליווד עוזרת. שילוב כזה קשה להכניע.

לבסוף, אי-אפשר לסיים בלי להזכיר את כל אלה שלא יופיעו עוד בסרטים ולא יביימו אותם עוד. הקולנוע איבד בימאי ענק כמו ג'ון יוסטון, וינסנט מינלי, אנדריי טארקובסקי וגם בוב פוסי. כמה כוכבים שהיו כבר לאגדות, כמו קרי גראנט, ריטה הייורט, לי מארוין, פרד אסטר וראנדולף סקוט הלכו לעולמם. ושייקה אופיר הלך מן הקולנוע הישראלי לפני שזכה למצוא מי שינצל את מלוא כישרונו על הבד. חבל.

עדנה פיינר

מחווה לסרטי-הקאובים המזמרים של פעם. אבל אפילו הסוסים או היו מבררים יותר מן המוקיונים העלובים המפזיזים כאן.

לפני שמונים להכתיר את שחקני השנה, צריך אולי להצביע על אכזבות השנה, גדולות כגדול השחקנים שאיכזבו. ראשית, רוברט דה-נירו, הנערץ על הכל כמשך שנים ארוכות כשחקן המושלם ביותר של הקולנוע האמריקאי. לא דובים ולא יער. מר דה-נירו חושש כבר שנים ליטול על עצמו תפקיד של ממש, הוא מתחבא לו בתפקיד-מישה, ומה שעשה לאחרונה בשני סרטים המוצגים עדיין בארץ, ליבו של אונר והבלתי משוחרר, מתחיל להתקרב לתיאטרון ווורלי. משהו קרה שם.

האכזבה השניה, אולי מובנת יותר, היא דאסטין הופמן. השמועות אומרות שהוא שיגע את כולם כאשר הסריט את ההפקה הבימתית של מות הכאן לקולנוע. זה לא עזר לו. הוא עדיין ניראה צעיר מדי לתפקיד, מישחקו עדיין שוקף מדי ומוגזם מדי, לא מיועד למצלמה שמתחת לאפו אלא לאיזו שורה מרוחקת ביציע השלישי, שלא היה קיים כלל בשעת הצילומים. האיש דרש נאמנות מוחלטת להצגת התיאטרון. הוא קיבל אותה, אבל על הבד הוא לא שיחק לא תיאטרון ולא קולנוע.

בין השחקנים שהוכיחו כי לא נס ליחם, גם אם לא היה מוזק אילו ניסו לגוון קצת את תפקידיהם, אפשר לציון את הופעתו השטנית של ג'ק ניקולסון במכשפות מאיסטוויק. מישל בלאן הבריק כהטרנססואל ההופך למרות רצונו להמוסכסואל, רס כדי לגלות שמין הוא אמצעי ולא מטרה, בחליפת ערב. אנדרה דוסוליה עשה רושם עז בתפקיד הכנר המתאהב באשת ירדו במלן. ניקולאס קייג' הצדיק שוב את כל התיקיות שתלו בו בבייבי אריווה. וויטוריו גאסמן היה מושלם, כרגיל, בהמשפחה. אולם השחקן שהרשים יותר מכל, אולי משום שלא שיחק אלא את התפקיד שלו מול המצלמה אחרי שחי אותו

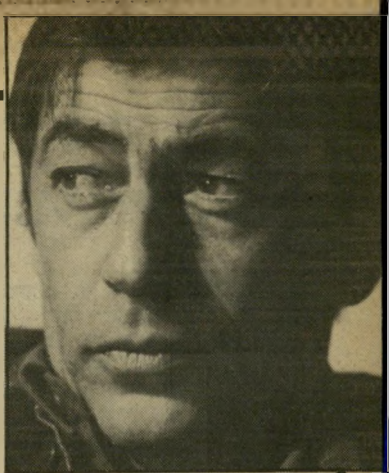
40 מ"ר גרמניה חורכים בינר

בחיים, היה הסקסופוניסט רקסטר גורדון, המגלם את התפקיד הראשי ברדה לחצות. לא זו בלבד שניחן בנוכחות מדהימה, הממלאת את המסך כולו, אלא שאינסטינקטית הוא יודע לתת את המיסקל הנכון לכל מילה ולכל הברה, הוא מבין בדרך משל מה הערך המיוחד של כל שתיקה, הוא מתנועע, מנגן, מתבונן ומתמוטט, והצופה עובר את כל המחטמים הניצבים לכאורה בפניו משום שהאיש מתקשה לבטא את עצמו, נשאר תמיד נעול בתוך הדלתיים הסגורות של נפשו, גם כאשר אור גדול של בוקר שטוף-שמש חודר לתוכה.

לשחקניות היתה דווקא שנה טובה הפעם. כמה סרטים הוקדשו להן באופן מיוחד. פשעים שבברב נבנה על דיאן קיטון, ג'סיקה לאנג' וסיסי ספייסק, המכשפות מאיסטוויק הציעו את סוזן סארנדרון, שר ומישל פייפר, באלמונה השחורה אפשר היה לפגוש את דברה וינגר ותזורה ראסל, שלא לדבר על חנה ואחיותיה. בו הצטיינו לא רק מיה פארו, ברברה הרשי ודיאן ויסט, אלא גם מורין איטאלינו, אמה של מיה פארו בחיים, ששיחקה את אמה בסרט.

עם זאת, נראה ששתי ההופעות המרשימות מכולן היו של ג'וליאנה מאסינה ב'ונדר ופרד ושל סאבין אומה במלן. ושוב, רק מתוך הכרה בעובדה שמאסינה כבר זכתה לכל ההכרה וההכבוד שאפשר להרעיק על שחקן, נפלה הבחירה על סאבין אומה, המגלמת את האשה השברירית, הנקרת בין החלום הרומאנטי למציאות מאושרת ואינה יכולה להחליט מה עדיף, עד שבסופו של דבר היא שמה קץ לחייה כדי שלא תצטרך לבחור בין שני גברים, שהיא אוהבת כל אחד מהם בדרך שונה.

בין שחקני-המישה, מתחשק לבחור בדניאל

חיים הנגבי: העדות שלא נמסרה במישטרה

זהו (במעט) מיסמך מישטרי. חיים הנגבי נמנה עם עשרות הישראליים שהשתתפו בוועידת האירגונים הלאומיים תיים מטעם האו"ם בז'נבה, שבה הופיע ונאם יאסר ערפאת. בשבוע שעבר הוזמן הנגבי לחקירה במטה הארצי של המישטרה בירושלים. לשני חוקריו,

סגן-ניצב אבי טרר ורביסקר משה מאוטנר, הודיע הנגבי שהוא שומר על זכות השתיקה. את עדותו האמיתית מסר הנגבי בכתבה על רשמי. אולם שני עיתונים בישראל סירבו לספר סם אותה. על כן הגיש אותה הנגבי ל"העולם הזה", והיא מתפרסמת להלן במלואה, יחד עם התצלום המהווה חלק בלתי-נפרד ממנה.

אלף נשיקה ונשיקה

או: ככל פוליטיקאי — ערפאת

התצלום המתפרסם במיסגרת זו דורש עיון: הנגבי יאסר ערפאת, גבר מזוקן בשלהי שנות החמישים שלן, חובק ילדה כבת עשר. פניו אנושיים יותר מכל שידענו ומכע עיניו רך וחמים. מהיכן רכש האדם העירי הזה, שלא הקים מימיו מישפחה ולא הוליד ילדים, חום אבהי כזה? שאלה. במשך שנים הורגלנו לראות בו רוצח נתעב, כוכן בלתי-נלאה, ערמומי ילד: ראש וראשון לג'וקים מסומי מים, איש עם שערות על הפרצוף ומה לא. הילטר. והנה, כלל פוליטיקאי — ערפאת: מנשק ילדים.

בקי לא רק נעשה במרכזי הכוח וההשפעה העולמיים; גם בנידחת שבמדינות, גם כחלשה שכתנועות השיחורר שבעולם.

● **מסקנה שנייה:** ערפאת הוא איש העולם.

● **המיסגש השני עם ערפאת,** פנים-אל-פנים — ממרחק אפס — מהמם. אין שמץ של דימוין בין

תמהתי אז, מה טעם ראה להקדיש מקום כה נרחב לתיאור פניו של המרואיין, להתעכב בפרטי-פרטים על זקנו המזר.

בז'נבה, בסוויסה שבקומה ה-18 במלון אינטרקונטיננטל, גיליתי שאר אפשר בלי זה, מכיוון שבין עושי החדשות המוכרים לנו מן התיקשורת אין אדם שניחן במול-תיקשורת כל-כך רע. הוא פשוט לא עובר — ביטוי מיקצועי — את עין המצלמה. פרס, בדרוגמה, הוא ברוך-מצלמה לעומתו;

מיסמך מישטרי: ערפאת ומריאן לוי בריבוע וקאחולית

ערפאת בשירודם לבין הדמות הניכסת מן המירקעים, המצולמת בעיתונים והמצוירת בידי קריקטוריסטים. לרגע, כיני לבני, ביקשתי סליחה ומחילה מאורי אבנרי על שהתייחסתי כשמך-שלי-לגלוג לראיון שערך עם ערפאת בבירות הנצורה לפני חמש שנים: ראיון ראשון של ראש אש"ף עם עיתונאי ישראלי. כמו רבים מקוראיו

שלא דובר על רבין עם ארמוניותו המפוזרת, או על בגין עם יפריפניו, או על שרון עם הכנות השפוכה על פרצופו. הטלוויזיה סלחנית עם כל אלה, ומרעה דווקא עם עיני העירניות של ערפאת, נוסכת בהן טירוף שלא קיים במציאות. אינני יודע מי בדיוק המציא את המכשיר הזה; מה שבטוח, שלא היה זה פלסטיני.

● **מסקנה שלישית:** גם הזקן של ערפאת הוא נימוק פוליטי.

★ ★ ★

באחד מאולמות אינטרקונטיננטל, בערבו של יום-הדינוים הראשון, ערפאת עשה שולחן למש תחפי ועידת האו"ם של האירגונים הלא-ממשלתיים. מה שולחן. עשרות שולחנות, מאות אורחים.

חבר פלסטיני מישראל, שהיה נרגש, סילק לרגע מעל פניו את העננה המכבירה של חוקה-מיפגשים, ניגש למנהיג אש"ף, לומר מילה או שתיים. ערפאת חיבוקו בעוו והשניים התנשקו, לחי בלחי, כנהוג במקומותינו.

אחרי-כך גילה לי, שמרוב התרגשות שכח את האמירה הפוליטית שתיכנן ומבלי משים גילה לערפאת היכן נולד ולהיכן גורש עם בני משפחתו עם שוך הקרבות ב-1948, כשהיה תינוק כמעט בריזמו.

החלטנו להתחפש לעיתונאים, לגלות מה אורחים הפלסטינים למנהיגם ברגע של קירבה. לא היה דבר קל מזה. הוא על תקן של מתרגם, אני על תקן של כתבן.

בוה אחז זה, שורה כמראינסופית, נפלו בזרועותיו וחזרו, כמו היו מאומנים מראש, על נוסחה קבועה: גדלתי בחיפה ואני מתגורר בעין אל-ח'ילוזה... נולדתי בסעסע וגורשתי לעמאן... עד '48 חייתי בצפת ועכשיו אני בניקוסיה...

לא שם ולא תואר; לא מיקצוע ולא התעסקות; לא בקשות ולא עצות. בוה אחר זה ניגשו לאיש המייצג בעיניהם את הבעיה הפלסטינית כולה, הפקידו בידי את הבעיה הפלסטינית הפרטית שלהם. אבני מוזאיקה המצטרפים לציוור גדול. פאזל.

● **מסקנה רביעית:** לערפאת יש מיליוני נימוקים לביסוס תביעתו.

★ ★ ★

הסופר דויד גרוסמן, בומן הצ'וב שלן, גילה את סכתו ברמותה של פליטה פלסטינית קשישה בהייסה; יעל לוטן, גם היא סופרת, באה לברך את פייסל אל-ח'וסייני כיום ששחרר מן הכלא, בתום המעצר המנהלי הקודם. לפתע הסתלקתי לפינה, גילתה השבוע, "להסתיר את הדמעות. התבוננתי בפייסל וראיתי בו את אבי בצעירותו. נזכרתי שגם הוא נלקח פעם מהבית והושלך לכלא. אנטי-ביטחון בריטיים נטלה, ללא האשמות וללא מישפט, עלי-פ רצון המפקד..."

● **מסקנה חמישית:** יאסר ערפאת דומה לדוד שלי, כמו תאומים ילדה אותם הארץ.

מי ניצל המישטרה?

(המשך טעמור 21)

ולספר לי משהו שיש לו על התק"ם ושהוא כל-כך הגון איתם שאינו מתלונן על כך, ולא מוסר רישומים. לרבר, קובי מהתק"ם (קובי בן ישי, שהיה אז גיזבר קרנות התק"ם) פישל' בחודש דצמבר 1984, בכך שהילוה והפסיד כ-4.5 מיליון דולר על פי ערבויות מזויפות של בנק מירח. בעניין היו משותפים גם מוכרים אחרים להעלים את העניין. קובי פנה לבלס וזה נתן לו את הכסף, 4.5 מיליון דולר, כדי שיוחזר לקופת התק"ם ויועלמו הערבויות המזויפות. עתה, במסגרת ההסדר הכולל של בלס עם התק"ם, רוביני (רוב גולן) מסדיר שהוא יקבל בחזרה את כספו, שנתן אז לקובי כדי להסתיר את ההפסד.

בלס הצהיר שתחילה פחד להיפגש איתי, לפני שנכנס לחזרי, אך כעת הוא מאמין כי בלב ונפש, ושאיני איש מאוד הגון. לדבריו הייתי לו כמו, פרח במידבר, ולכן גלוי-לב איתי ואינו מסתיר דבר ממני. הוא ביקש גם שכאשר ייגמר הכל, שניפגש עם נשותינו לארוחה משותפת."

העובדות שצצו בחקירה, ואשר אימתו אז דיברו בלס, גרמו לגונן מברכה. כך הוא תיאר את מצבו כעת הפסקת החקירה וכתיבת המכתב לבקשת-הנחיות:

"הייתי כדילמה, משום שבאותו שלב, על פי חומרה-ראיות המועט שהיה באותו זמן בדיננו, אני לא ידעתי עדיין באמת כלפי מי ניתן למקד את החשדות האמיתיים. האם עסקנו במעשה עבירה לכאורה שהנאשם ביצע נגד התק"ם, בסיועו או ברשלנותו של בנק דיסקונט, ואמרתיו את זה לנאשם עצמו, או שזה באמת היה, עלי-פ הורעו שלו, מעשה הונאה שהתק"ם עשה נגדו..."

אלא פה הצטרפה עובדה חדשה... שהנאשם עצמו, כאשר סיפר לנו על מעשה-ההונאה זה, הוא טען שהם עומדים להגיע להסדר, והסביר לי — אותם הדברים, דרך אגב, הגיעו גם מהצד של התק"ם — שמדובר בהסדר בסדר-גדול גדול מאוד, בהיקף של מאה מיליון דולר... ואמר לי שהחקירה שלנו עלולה לגרום נזק אדיר. הכנתי שזה נזק עצום. לכן ביקש שהוא לא רוצה להתלונן בעניין הזה.

אמרתיו לו שלמעשה, לפי חוק-סדר-הדין-הפלילי, נאמר שם, נודע למישטרה, תיפסח בחקירה. אז כששטח של הרבי רים, אני צריך לפתוח בחקירה, בין אם הוא מתלונן ובין אם לא. אבל בגלל הראשונות והמיקר רה היוצא-דופן, והאינטרסים הכלכליים, אני מוכן להעביר את זה באמצעות ראשי-אגף החקירות ליועץ המישטרי — ממשה, שיתן הנחיות אם לי חקור או לא לחקור בעניין הזה."

למעשה הורה גונן בי עבר על החוק. הוא לא פתח בחקירה, כפי שהחוק מורה לו לעשות, כאשר נודע למישטרה על פשע. נראה כי הגורמים המעורבים, והסבב האדיר, הביאו אותו לכך שלא יפעל עלי-פ החוק ולא פתח בחקירה של ריבר בלס נגד התק"ם. הוא מסביר את מעשהו באינטרסים הכלכליים העשויים להיזקק מן החקירה.

אצל מי הכסף?

מזן קצראחרי היום שבו החליט גונן על הפסקת החקירה, והעביר מיכתב לראשי-אגף-החקירות, התנהלה שיחת-טלפון בין בלס לעדי אמוראי, סגן-שר-האוצר באותה עת. השיחה הוקלטה על-ידי המישטרה, שהאזינה לטלפונים של בלס: "אמוראי: 'שמעתי גם שגמרת את כל העניינים מהצד השני בסדר'. בלס: 'המישטרה?'. אמוראי: 'כן'. ובהמשך אמר אמוראי: 'אגב, גם (המשך בטעמור 35) העולם הזה 2615

10 עצות אופנתיות

הרבה עונות מבלי שתרגישי משועממת. תיק שחור, קטן ומרובע תמיד משתלב היטב עם כל צבע וכל צורת לבוש. כך גם תיק מעטפה עם רצועה שניתן להסירה. ואם מדברים בקלאסי, הרי שאייאפשר לשכוח את התיק המפורסם של שאנל עם תפרים, Quilted, עם שרשרת זהב. בתור נעליים, נעליסירה פשוטות תואמות מצוין כל אנסמבל של בדים. לאוהבות את המראה הספורטיבי — נעליספורט או מוקסנים. בערב,

כל שנה מופיע מראה חדש באופנה. כרגע אלה הן חצאיות הבלון או המיני. בעבר המגמות באופנה כללו נעליים ותיקייזוב שגלבו בשו במשך היום, הדפסים של עור-חיות (נמרים, למשל) על הכל — ממיטפחות עד פיג'מות, וכיו"ב. אל תיתנו למגמות קצרות טווח אלו, שאפשר להתעייף מהן עוד אפילו לפני שהספקתן להיות מהן, לשלוט במלתחה. כל אחת רוצה פריט שיחדש את

ענק עם חוליות גדולות בתוספת פנינים מלאכותיות
אם לקוקו שאול מוחר

נעליים שחורות פשוטות על עקב נראות תמיד אלגנטיות וקלאסיות. אל תקני חלקי לבוש נפרדים. חישבי תמיד על מראה אחיד, מראה שלם. אם את רוצה לקנות מיקסטרון, מרדי אותו עם חצאית או מיכנסיים. כך תוכלי לקבל תמונה איך את נראית כשאת לבושה. אם את מרגישה חסרת ביטחון מכדי להרכיב מכל מיני חלקי לבוש, קני מערכת שכבר הורכבה בשבילך, הלקוחה. מוכרות מנוסות וגם בובות בחלונ'הראווה יכולות תמיד לתת לך רעיונות.

היי אחראית למעשייך. לכולנו יש נטיה לאגור. כדי להימנע מזה, הסתכלי במלתחה בתחילת כל עונה, בדיקי מה יש לך, מה לבשת ומה לא לבשת כבר כמה זמן, והיי אכזרית. חלק מהבגדים תראי שאת עדיין רוצה ויכולה ללבוש. הפטרי מאלה שלא לבשת בעונה האחרונה — נראה שהם היו קניה מוטעית או שפשוט עייפת מהם. בגדים אלה רק תופסים מקום, ובוודאי תמצאי חבורות שיהיו מעוניינות בפריט חדש.

לבחור בהירות את הצבעים. התחילי בצבעים בסיסיים, שישמשו כרקע ניטרלי. צבעים אלה יכולים להיות שחורים, אפורים, כל מיני סוגים של בז' עד לחום, וכחול כהה. הוסיפי לצבעים אלה כתמים בצבעים אחרים, שיופיעו באבזורים כמו חגורה, מיטפחות, תכשיטים — וכך תרענני כל הזמן את המראה.

מיטפחות ינפחו את המלתחה. אפשר למצוא מיטפחות בצורות שונות ובמידות שונות, עם הדפסים או חלקות, ובוודאי בשלל צבעים. מיטפחות יכולות לשמש רק ככתם ציבעוני למערכת-בגדים המורכבת מצבע אחד, הן גם יכולות לשמש "במקום" לחולצה בלי צווארון. אם המחשוף עמוק מדי, אפשר תמיד להכניס מיטפחת מתחת למחשוף, וכך להקטין ולרכך את קו המחשוף. מיטפחות ארוכות יכולות לשמש תחליף לחגורות במותניים או בירכיים. וכמוכן, אל נשכח את המיטפחות המציצות מהכיס העליון במיקסטרון. את המיטפחות ניתן לקשור

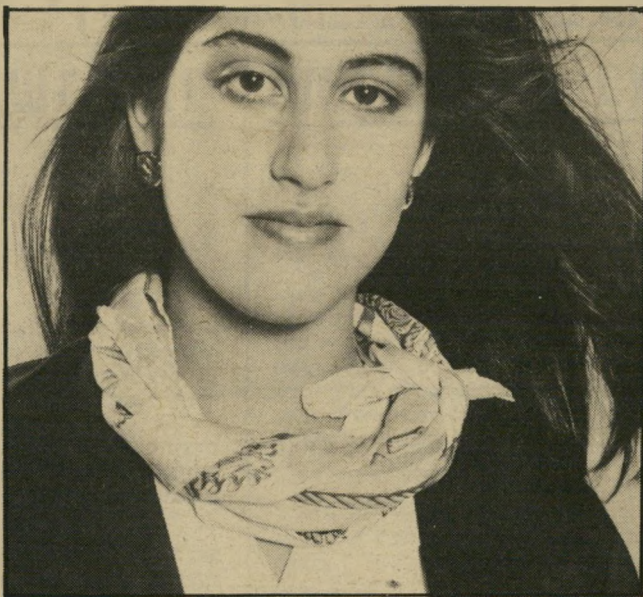
נעלי סירה שחורות וביגדי ג'ינס
אין חוקים ונוקשים

שרשרות רבות, סוגים שונים
פנינים ואבנים מלאכותיות

בכל מיני דרכים, היכולות להשלים את המראה ולתת אופי יותר אופנתי, או אם תרצו, אירופי.

● להתגנדר בתכשיטים מלאכותיים. אם קוקו שאנל עשתה זאת, גם לך מותר. שימוש באבנים מלאכותיות במקום אמיתיות נפוץ, מקובל, ואפילו IN. חולצה לבנה עם הרבה פנינים, כשילוב ענקים עם אבנים גדולות, תיראה תמיד אופנתית. ● אורך החצאית וגובה העקבים ברצונך. היום אין חוקים נוקשים לגבי אורך החצאית, למרות שאנחנו רואים

במקום תכשיט מיטפחת ציבעונית סביב הצוואר
להיפטר ממזכרות-העבר

קשר משולש, למלא מחשוף
בלי לפוצץ סכומים גדולים

מיטפחת קשורה על הראש, לעבודות הבית
כדאי להיות אכזרית

ביסוי "סבתא" לסתיו
אופי אירופי

● אל תתפתי בסוף-העונה. מכירות סוף-העונה מאפשרות לך להעשיר את המלתחה מבלי לפוצץ סכומים גדולים. לפני שאת קונה משהו, שאלי את עצמך את שלוש השאלות הבאות: (1) האם אני זקוקה לזה? (2) האם אלבש את זה? (3) האם זה מתאים למה שכבר יש לי במלתחה? אם את יכולה לענות בחיוב על שאלה אחת לפחות (רצוי לכל השלוש), אז קני לך את הפריט.

● פריט מיוחד בכל עונה. תיק מקסים, תכשיט מיוחד, חגורה מעניינת — כל אלה יכולים לחדש מראה של מלתחה. כמוכן גם שימלה או חליפה, או כל לבוש שחשקה בו נפשך. לכן כדאי לרכוש פריט אחד מיוחד בכל עונה. פריט חדש מרענן תמיד את מראה, ובוודאי מעלה את המוראל — כי כשאת נראית טוב, את מרגישה טוב. ולהפך.

משה איתן, משרד הביטחון

נחמן שי:

„צה"ל לא יופעל כיד לשבור שביחה!"

המאניקים של החדשות, אלה שבכל שעה עגולה רצים לרדיו כאחוזידיבוק ובדרך צועקים לילדים ששששששש, הצטרכו לשנות קצת ממינהגם בזמן השביתה של עיתונאי רשות השידור. הם ישמעו חדשות רק בגלי צה"ל, ואלה משודרות דווקא בחצאיה השעות.

מה קורה כשכל החדשות המשודרות בארץ הן מתוצרת גל"ץ? איך מתארגנים? כמה אנשים מוסיפים למשימה? מאיפה שואבים אינפורמציה? את השאלות הללו הפניתי ביום של שביתה למפקד גלי צה"ל, נחמן שי.

אנחנו משרדים בדיוק כמו ששירדנו קודם לכן. לא שונה שום דבר במתכונת. היו 19-18 מבוקרי חדשות לפני שפרצה השביתה, ויש אותה כמות גם עכשיו. לא הוספנו מאומה ללוח המשרדים. הוספנו כמה אנשים שיהיו בכוננות, שיעקבו אחרי סוכנויות הידיעות, אחרי הלויין שאנחנו מחוברים אליו.

● **ואם יקרה איזה אירוע חריג לא תשדרו מהדרי רות מיוחדות?**

בהחלט כן. אם תהיה חלילה איוו היתקלות, אנחנו ניכנס

שביתות

לשידור מיידי. אבל אסור לשכוח שכך היינו עושים גם לפני השביתה.

● **מדוע, למעשה, אתם לא מוסיפים חדשות? הרי כל האוויר הוא עכשיו שלכם?**

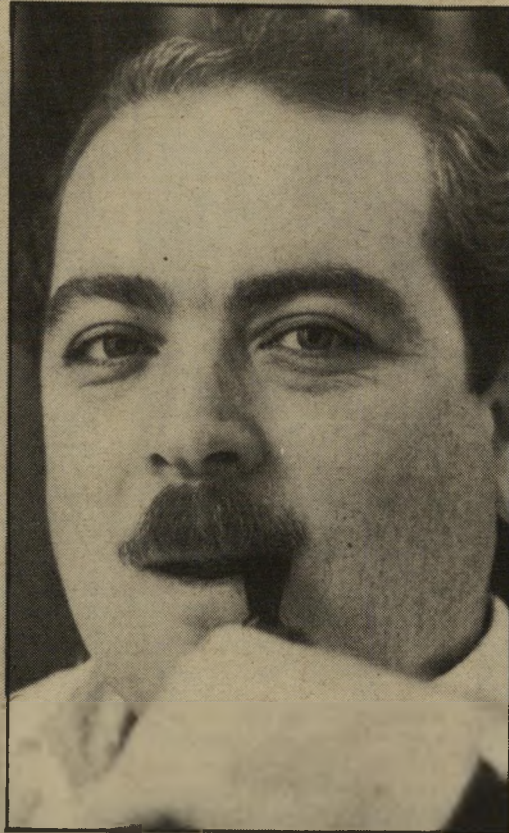
הכלל המנחה אותנו הוא שכל חריגה מלוח השידורים הקבוע יכול להיראות כשבירת שביתה או כהתערבות בסיכסוך עבודה, ואנחנו איננו רוצים לעשות כן. זה לא נראה לנו שונה מאשר להפעיל את צה"ל נגד כל שביתה אחרת כשרות הציבור, ולפי מיטב ידיעתי צה"ל לא עושה זאת לעולם.

● **ומה יקרה אם הרמטכ"ל או שרי הביטחון יורו לכם לשדר מהדורות חדשות נוספות?**

אם יורו כך, אנחנו נמלא פקודות. אבל אני חושב שהם לא יעשו זאת.

● **האם עשיתם איזה סקריהאזנה בימים האחרונים?**

בשבוע הבא נעשה, אבל כמעט ברור מה תהיינה התוצאות. הרי אנחנו מספקים עכשיו את כל תצורת החדשות של מדינת ישראל. (דניאלה שמ"י)

יוסי קובני:

„שבוע במצריים עולה חצי ממחיר שבוע באילת!"

בסוכות כל עמי ישראל בחופש, ומכיוון שהחופש הוא ארוך, ויש לו גשרים וגשרונים, כל עמי ישראל נוסע. מי שיש להם הרבה כסף נוסעים לחו"ל, ומי שיש להם פחות כסף נוסעים לאילת. זאת אומרת, כך אני חשבתי עד שפגשתי ביוסי קובני, בעל משרד נסיעות, שהסביר לי שאני טועה. מי שיש להם כסף נוסעים לאילת, ומי שיש להם פחות נוסעים לחו"ל. מרט בבקשה, אמרתי לו, תן מיספרים.

את רוצה לנסוע לשיבוע ימים לאילת?

● **מתה לנסוע.**

את רוצה במלון טוב, אבל לא מפואר, משהו כמו מלון נפטון, למשל?

● **רוצה.**

אז תכניי בבקשה כ-650 ש"ח עבור המלון, ועוד כ-184 ש"ח עבור הטיסה הלוך ושוב. את מגיעה לסכום של 830 ש"ח.

● **וכמה יעלה לי שבוע כזה בחו"ל?**

בלונדון יעלה לך שבוע כזה 850 ש"ח, וגם ברורס אותו הדבר. נכון שלשני היעדים הללו צריך להוסיף מס-נסיעות, אבל הטיסה

תיירות

ללונדון והשמות במלון עולה לך בדיוק כמו באילת.

● **אמרת לי שבחור"ל יעלה לי פחות.**

נכון מאוד. מצריים זה חו"ל יפה מאוד. שם יעלו לך שיבועה לילות, שמונה ימים, כלומר יום יותר מאשר באילת, במלון מפואר כמו הילטון ניל, למשל, כולל הנסיעה הלוך וחזור, 336 ש"ח.

● **נסיעה הלוך וחזור למצריים, שיבועה לילות במר לון, "הילטון" עם ארוחת-בוקר יעלו לי 336 ש"ח?**

בדיוק. וזה פחות מחצי ממה ששבוע כזה יעלה לך באילת. זאת גם הסיבה שבסוכות נסעו למצרים 15 אלף ישראלים, ולפי ההערכה השאירו שם קרוב ל-10 מיליון דולר במטבע זה.

● **סוכות כבר מאחורינו. אם אני רוצה לנסוע לי חו"ל בחודש הבא, האם המחירים ישארו כאלה?**

לא. המחירים באילת יתייקרו מעכשיו, והמחירים באירופה יירדו. זה בגלל העונות.

● **כלומר, לסי הערכתך, ישראלים הרוצים לנסוע, ושאין להם הרבה כסף, ימשיכו לנסוע לחו"ל?**

תני לי סיבה אחת למה לא. (דניאלה שמ"י)

רפי פרבר:

„לת"ירים זול באילת, לישראלים זה יותר יקר!"

כשבידי האינפורמציה שנתן לי יוסי קובני (השכן במדור זה), הלכתי למנכ"ל משרד התיירות, רפי פרבר, ושאלתי אותו מה יש לו להגיד להגנתו.

כל מה שאמר לך שכני למדור נכון. אבל יש פה טעות אופטית. כשאת נוסעת לאילת בארץ, ולוקחת חדר במלון, את עושה את זה בנוסף פרטי. לעומת זאת, כל הנסיעות שהוכר קובני לחו"ל הם נסיעות קבוצתיות.

● **נסיעה קבוצתית שלא מחייבת אותי לבלום. אני נוסעת ללונדון או לקאהיר, ושם אני ארון לעצמי.**

נכון, אבל לא נתת לי להגיד שאילו נסעת לאילת בקבוצה מאורגנת היו המחירים באילת גם כן יותר זולים, ואמנם, רוב האנשים נוסעים בקבוצות, אלא אם הם סנוכים כמון, ואז הם אוכלים אותה.

● **אני אתעלם מההערה שלך, נכון לעכשיו. על איזה קבוצות אתה מדבר?**

ועד-עובדי רה"ו ועד-עובדי רה"ה. אם ועד-עובדי העולם הזה יסדר לך טיול לאילת, את תשלמי 50 דולר ללילה, במקום 100 דולר.

● **ומי שלא חבר בשום ועד-עובדי?**

כמו שאמרתי, הוא אוכל אותה.

● **עוזב את כל ההסברים. מה שאותי מעניין זה השורה האחרונה. האם במצריים זול בחצי מאילת, והאם בלונדון עולה לי שבוע, ובכלל זה הטיסות, כמו**

תגובה

שבוע אילת? ואם כן, למה?

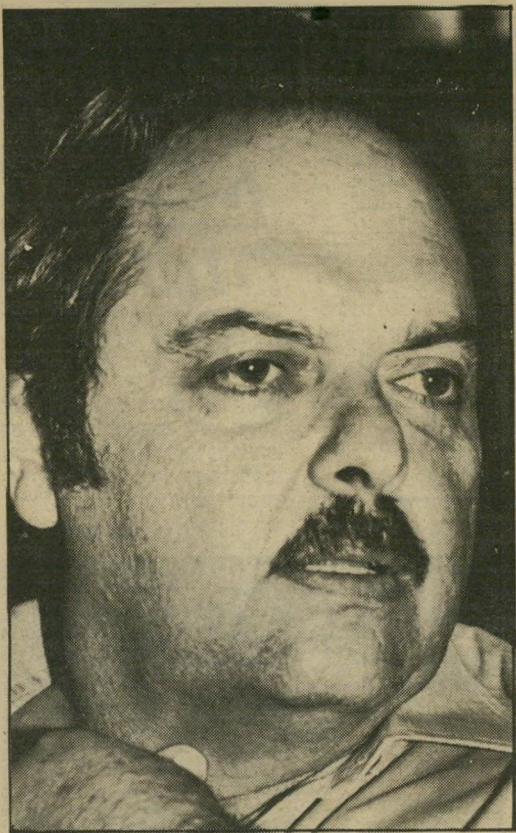
זה נכון. בגלל כל מיני סיבות. אגב, לתיירים הבאים מחו"ל לא כל כך יקר באילת כמו בשבילך, וזה מפני שהישראלי משלם כל מחיר. אגב, אם כל 15 אלף האנשים שנסעו בסוכות למצריים היו מחליטים לנסוע לאילת, לא היה מקום בשבילם.

● **אז במקום לבנות עוד בתי-מלון באילת אתם נותנים לעם לנסוע לחו"ל, ולהוציא שם מיליונים של דולרים?**

אל תשכחי לרגע שעמי ישראל אוהב לנסוע לחו"ל. אגב, אני לא רואה בכך שום דבר רע. בעניין המטבע זה חבל. אבל זאת בעייה של משרד-האוצר, הממשיך לסבסד דולרים. אני מאמין שאם הדולר יתייקר, אנשים יסעו פחות לחו"ל.

● **אז אתם, משרד-התיירות, לא עושים כלום, מחכים שהדולר יתייקר?**

לא נכון. אנחנו עושים דברים רבים, ובין השאר אנחנו מנסים להסביר לישראלי שאפשר לנוח, לטייל ולנפוש גם בתל-אביב, בחיפה ובירושלים. אבל הישראלי רוצה לאילת, כי אילת נתפסת אצלו כמו חוץ-לארץ. (דניאלה שמ"י)

איציק קול:

„עוד יתנו לשר-המישטרה יום שידור בערוץ השני!”

השבוע התבשרנו כי הוקמה מועצה חדשה לערוץ הטלוויזיה השני. מונה מנכ"ל חדש, וככל הנראה יאושר חוק הערוץ השני עוד בממשלת-החורף בבנסת. ביקשתי לשמוע מאיציק קול אם הוא מאמין שהפעם יקום הערוץ השני.

כבר 15 שנה מדברים כאן על ערוץ שני. הפעם זה נראה לי רציני, אוכייקטיבית וגם סובייקטיבית. הערוץ הראשון יצא לפוליטיקאים מן האף.

● למה כל-כך נחויץ ערוץ שני?

מוכרחים ערוץ שני. אם הוא לא יקום תוך זמן קצר, כבר לא יצטרכו אותו. לאותות האלקטרוניים אין גבולות. כבר היום יש אנשים הקולטים שידורי לוויין מאירופה, ועוד מעט בכל בית בישראל יתחילו לקלוט את אירופה ואמריקה, לא התערבות בוק, הכנסת שולל ההגנהמה.

שִׁידוּר

● כבר החלה חלוקת הזיכיונות?

עדיין לא, שכן עוד לא היו מיכרזים. אבל הפעם זה נראה לי רציני יותר, כי מה שמעניין את הפוליטיקאים יותר מכל זה לא מה ששדרו בערוץ השני, אלא מי יפקח עליו, ונראה לי שבעניין זה הם הגיעו פחות או יותר לסיכומים.

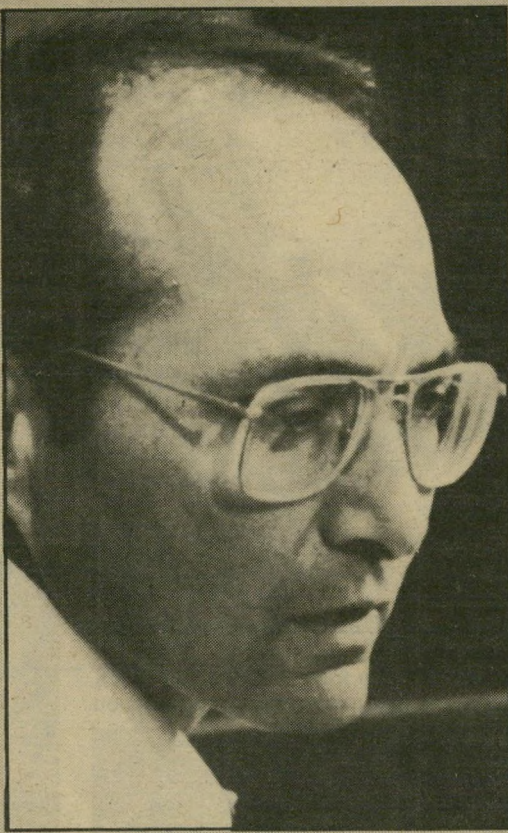
הכוונה היא שכל בעל-זיכיון יקבל יום בשבוע?

זו הכוונה, ולכן הטלוויזיה בערוץ השני לא תהיה טובה. כי אם יתנו לכל בעל-זכיון יום בשבוע, לא תהיה שווה ההשקעה הרבה שבעלי-הזכויות מתכוונים להשקיע בפרייקט זה.

● למה בכלל צריכים חלוקה כזו?

אנחנו מנסים לחקות את הסידור הקיים כבריטניה. אלא ששם מחולק הערוץ השני לשניים. שלושה ימים לרשת אחת, ועוד ארבעה ימים לרשת האחרת. שם, 10 מיליון בריטים מתחלקים רק לשתי תחנות. אצלנו, אילו יכלו היו מחלקים ל-12.

הדבר היותר חמור הוא שמכוננים לתת יום אחד בשבוע לטלוויזיה הלימודית, ללא כל קשר למה שהלימודית עושה. אני חושב שזו שגיאה חמורה שנותנים לשרהיינוד האחרת הלימודית יום-שידורים משלו. מחר עוד יתנו יום-שידורים לשרהיימסטרס, ואחר כך יום-שידורים לשרת-הבריאות. (רויטל אופר)

ציון צפיר העולם הזה

עוזי לנדאו:

**„בקאהיר יש רכבת
תחתית, בת״א זה חלוס!“**

לפני כמה שבועות נכנסה קאהיר, בירת מצרים, לקבוצת הערים המפותחות והמודרניות בעולם בכל הקשור לתחבורה תת־קרקעית. לפאריסים יש ה"מטרו", בניו־יורק ה"סאבאוויי", בלודון יש ה"טיוב" ולקאהיר יש עכשיו רכבת תחתית. בתל־אביב אין.

עוזי לנדאו, דוקטור לתחבורה ומי שהיה מנכ"ל מישרד התחבורה, נהג לומר שאם בישראל לא תהיה רכבת תחתית, זו תהיה קאהיריזציה של התחבורה בישראל. ביקשתי לשמוע מה דעתו היום על מישפט זה.

מה אני יכול לומר, חוץ מאשר שאנחנו מרברים והם עושים?
● ולא הגיע הזמן שגם בתל-אביב תהיה רכבת
תחתית?

לא רק שהגיע הזמן, אלא שבמישרד התחבורה עשו מאמצים שונים כדי לנסות ולרחוף את עניין הרכבת התחתית. התחתית בקאהירי פותרת להם חלק מן הבעיות, אך גם היום המצב שם אינו טוב. אצלנו, לעומת זאת, עוד אפשר להציל את התחבורה והצפיפות בתל אביב.

● איך עושים זאת?

תחבורה

קורם כל ולפני הכל, אנשים צריכים להבין את הנבעיה. שהמורעות במשרייה הממשלה לפרוייקט כזה תהיה רבה יותר. וכמובן, ררוש ארם שיייע לרוחף את הנושא ברצינות, ושיהיה לו הכושר לבצע את הפרוייקט.

● זה כרדך בהוצאות רבות?

לפני חמש שנים, כשהייתי מנכ"ל מישרה לחכורה והעלינו את הרעיון, חשבונו שהפיתרון הכול ביותר לתלביבי היה יכול להיות רכבת חשמלית, שהיא רכבת על פני האדמה, והיא היתה צריכה לעלות במחירי 1982 כ־70 מיליון דולר.

● הסובסידיה לתחבורה הציבורית שולה יותר.

נכון. בחישובים שערכנו, או, הרכבת היתה עולה 70 מיליון דולר, והסובסידיה לתחבורה הציבורית עלתה או בין 200 ל־300 מיליון דולר לשנה. אין ספק שרכבת חשמלית זולה יותר.

● ומה הסיכויים לקאהיריזציה, במובן החדש, בתל-אביב?

אני מקווה שעוד קיים סיכוי שיהיה כאן משהו. רכבת חשמלית, שתפתור את בעיות הצפיפות בתל-אביב וסביבותיה.

(רונית אומלר)

חדווה איש-שלום:

"ילדים נורמליים צריכים להרעיש בהפסקה בחצר!"

**בית-מישפט השלום בחיפה אסר על תלמידים להרעיש
בחצר בית-הספר.**

בית-מישפט השלום אף גזר 10 ימי-מעצר על-תנאי למנהל בית-הספר, שלא עמד בהסכם-פשרה שהושג,

חינוך

ושהתלמידים שלו אכן הרעישו בחצר בית-סימס. נקבע כי התלמידים אינם יכולים לשחק בכדור, שאסור להשתמש במשקיות בשיעורי-ההתעמלות ועוד הגבלות אחרות.

ביקשתי לברר עם מנהלת בית-הספר דנמרק בירושלים, חדווה איש-שלום, מה דעתה על פסק-דין זה.

אני לא יכולה להבין כיצד בית-מישפט הוציא פסקדין כזה. שום מנהל בית-ספר לא יכול לעמוד בתנאי כזה. שום מנהל בית-ספר לילדים ונורמליים ובראים אינו יכול לקבל על עצמו איסור כזה. זה נשמע לי קשה מאוד.

● מה את היית עושה?

אני לא הייתי מקבלת על עצמי איסור כזה. לא הייתי עומדת בו. מבחינה הינוכית, אם לא נותנים לילדים להתפתח נורמלית, להשתלב בהפסקות, איך הם יוכלו אחר־כך לחזור לשיעור, ולשבת שם בשקט וללמוד.

זה נמשך לי אבסורד ובלתי־סביר. אני יכולה להבין שכנים שסובלים מהיותם קרובים מדי לבית־ספר. אבל איני יכולה להבין עירייה המוכנה לפשרה כזו, ובית־מישפט המוציא פסק־דין כזה. (רונית אנטלר)

נעמי ה

נעמי נחמני מלטפת את אלון צעירי, ש"נעמי אדווה מגדירה אותו כ"בנה המאומץ". אלון עוסק בצילום, ובאח-

אורלי מאגני היא בת-18, היא רוצה להיות דוגמנית. בינתיים היא עובדת ב"ראש אינדיאני", ומשם גם היא מכירה את אדם. במסיבה מישוה ערך לה היכרות עם אלירן מילר היפה.

קובי אשרת המלחין ומלך-הג'נגלים בא בחברת בת-זוגו, עדה תומר ופגש בתמלילנית שימרית אור (בת-מונה איתו), שסיפרה לו על כניסתה לחיי-הלילה כמנהלת בית-קפה.

אביטל היתה שעונה על החבר חיים ברלקינד. והיו כאלה שבאו לבד וקיוו להכיר מישוה, והיו גם כאלה שבאו בחברת בן או בת הזוג והכירו בני-זוג חדשים. וכך נמשכה המסיבה עד חצות.

האורחים התנדבו

לטיפול בחיות המיותמות ★

אמא של אדם שכחה את שמו

חיים כהן אינו עונה

עיתונאים קטנים ורעים! — ומייד תיקנה את עצמה. אלילה-נוער שהוא רק בן-אדם, למרות הצלחתו הכבירה, נענה מייד לקריאתה.

המסיבה שנערכה עבורו היתה מיפגש של הרבה יפים ויפות והרבה אנשי-תיקשורת. מגיע לו, מה יש להגיד, חרי הוא באמת עשה זאת, ובגדול. כרחבה הגדולה שלפני הכניסה פעלה מערכת הגברה משוכללת, שהפגיוה מוסיקה ערכנית. אך הקהל מיאן לרקוד, כי כולם היו עסוקים בבירורים מי ומי נוכח. הדוגמניות עירית אלטמן ותמי שחורי באו בחברת הבעלים. אילנה

הזמר המצליח אדם אינו אוהב שקוראים לו בשמו האמיתי, חיים כהן. אבל מסתבר שגם אמורה-רית שוכחת לקרוא לו בשמו השני החדש, במסיבה שנערכה לכבודו במיבנה חמש ביפו היא עמדה לצידו וקראה בשמו המקורי פעמים אחדות ולא נענתה. לפתע תפסה את טעותה — ועוד ליד

טלי קאופמן שהופיעה לפני זמן לא רב בסרט ישראלי ונחש-בה כתגלית, עובדת כיום המלצרית ב"מיבנה חמש" והיתה הבחורה היפה ביותר שנראתה מכל הנשים במסיבה.

דוגמנית אלונה קימחי, חברתו לשעבר של הזמר יזהר אשדות, האחראי לחלק נכבד בהצלחתו של אדם, החמיאה לו וזכתה אותו בתשואות לזמן רב. היה במצב-רוח מרומם ביותר. כל חבריו, ידידיו ובני-מישפחתו נכחו במסיבה והע-לו איתו זיכרונות מתקופות שונות בחייו, השתקפות-

אדם

זלכת לכלא

יונה פתח ברחוב דיזנגוף בתל-אביב מעבדה לתצלום-פירסומות. נטלי, יוגמנית ומוכרת ב"ראש אינדיאני", היא אחת הבנות הצעירות, הכרוכות

סים עזיקרי השחקן (מימין) מלטף את ידה של אדווה, בעודו מסתכל עמוק לתוך המחשוף ה"נדיב" של נחמני. (למען אלון צעירי-שמוליק קראוס מחדרים אחרי אשתו-הביטוח אביטל שם-טוב

נעמי אדווה חגגה את הערב האחרון שלה בחופש במיסעדה בוננזה, א-שר בעליה, שי שטיין, העמיד אותה לרשותה. החגיגה היתה עליזה ביותר, כשנעמי עצמה מספקת לה מנה

מי שנכנס למיסעדה בוננזה בתל-אביב יכול היה לחשוב לרגע כי נפרדים מכוכבת-קולנוע היוצאת לככב בסרט של חייה בהוליווד. איש לא היה מנחש שזאת היתה אמורה להיות מסיבת-פרידה עצובה, ערב צאתה של אשת-החברה והעיתונאית נעמי אדווה לכלא נווה-הירצה, בעקבות פסק-דין שגזר עליה שלושה חודשי-מאסר. אם היתה יכולה להיות לנעמי דאגה, הרי היא נגעה לעשרות הכלבים והחתולים החיים עימה, שאותם אספה מהר-חוב, ושגתו לברם. אבל גם דאגה זו טולקה: רוב הנוכחים התגברו לטפל בחיות שלה בהיעדרה. כינהם פקח עירוני בשם משה שאול, המכונה קוסה.

את הבירה סיפק בעלי-המקום, שי שטיין. את המאכלים, וביניהם ספייר-ריבס וסלטים, הכינה נעמי עצמה. ואת המשקאות החריפים, שזרמו כמו מים, סיפק ידידה החיפאי של נעמי, יבואן המשקאות יצחק ("פיצלה") צבי, לש-עבר כדורגלן מכבי-חיפה. כולם היו ירידים, וכולם אהבו את נעמי. על אף העליצות, היה למסיבה גם אופי של הפגנה. החל בניסים עזיקרי

גדושה של שובבות, כאילו עמדה לצאת למסע מסביב לעולם. מאחורי נעמי מוחבא ערד-הדין שלה, אלי קדר, שהוא גם ידיד אישי. לידה שלמה ברנ-שטיין. הבלונדית היא דוגמנית בשם יוכי מוליצ'ק.

דודו אלהרר הזמר בא גם הוא לנחם את אדווה, והיה היחידי שנראה עצוב. הוא לא זז במשך כל הערב מן הפינה שלו ליד הבר, וחובק את אדווה בהתרגשות ובחום.

רלי, שבא ישר מאמצע חזרה, יחד עם יוסי פולק, וכלה בעיתונאים הרבים שבאו, הפגינו הנוכחים כעצם בואם את אמונתם שפסק-הדין מבוסס על טעות.

נעמה כהן (למעלה) עובדת ב"טופר" ו-נחמני (מימין), עם חוג הבנות "המאומצות" של אדווה. השתיים הלהיבו את הגברים בבגדיהן.

כתב זהיר אזהליאב. צילמו: דחל אבנרי וצבי טר

הרבה נשמה

נעמי

רון

"אני גרוש, כן, 41, גובה 1.78 מטר, הוא כותב. חלק ניכר משנות ה-60 חייתי בחו"ל. לא טיפוס הישראלי הממוצע שרודף אחרי הקוטג' והוולוו. מורד בתפישות ישנות ומאובנות שעדיין קיימות בחברה שלנו. השקפת חיים רחבה, התנסות בסיגנון חיים שונה. אוהב מוסיקה, סרטים, הצגות. מחפש את השותפה לחיים, עם הפנים הפנימיים היפים. עם היושר והכנות, עם הרבה הרבה נשמה. שידועת לתת ולקבל." תמצאי אותו בת"ד 33657 תל-אביב.

גבר נאה ואמיד (נשוי בהליכים) מעוניין בנאה ורצינית, בעלת תואר עורף-דין, שתעזור לו לסיים את ההליכים במינימום הוצאות (דבר אחר).

ברר לגירושין

הוא נאה, בלונדי, עיניים כחולות. גובה 1.84 מטר, כן 37, רומאנטי, אוהב ספורט. פנוי ריגשית, אם כי באופן רישמי הוא עדיין נשוי. "אבל זה רק מצב זמני", הוא כותב. "אין שום דבר ביני לבניה, הגיעו מים עד נפש, ולפי הרגשתי אנחנו בדרך לגירושין." הוא מעוניין להכיר ידירה, כסכיות גיל 30, לא נמוכה, גיזעית, מרשימה, רצוי ממרכז הארץ. הוא ישמח אם תכתבי לו לת"ד 1145, בת"ם, ותצרפי את מיספר-הטלפון שלך.

תמי וייסמן ילדת ראשון לציון

קדם, גלרון, כספי ורכטר הם הסטיל שלה. הכי חשוב לה: ביתיות. "שהיה לי בית שלי."

בריא בגוף ובנפש

המיכתב הבא הפתיע אותי. "אם את נכה (גם קשה), אינך, שווה' פחות!" הוא כותב. "כתבי אל רווק צעיר, נחמד וחביב, בריא בגוף וברוח, אוהב טבע בכלל ובעלי-חיים בפרט, שירים משי נות 50' וד"ר 60', ג'או, צילום וטילוס." יורם, ת"ד 30282, תל-אביב 61372.

פרק ב' - שידור חוזר

אלה מכן שענו למיכתב שהתפרסם באחד המדורים הקודמים תחת הכותרת "פרק ב'", מוזמנות לכתוב שנית אל האיש. פשוט, קרה לו פנצ'ר, והוא התבלבל ומסר לי מיספר של תיבת דואר ישנה שלו.

כדי שהעניין יהיה ברור, הנה מיכתבו שנית: "אישתיקשורת, אלמן כן 52, גובה 1.75 מטר, טובילב, רגיש, מעניין, מסורר בחיים, מעוניין בפרק ב' מאושר עם אשה טובה, עד 45, בעלת הופעה נעימה, מישפחתית, שתהיה כמו אם לילד החמוד שלו. כן ה'11." הוא מצפה בת"ד 61372, תל-אביב.

כוכב-הקולנוע קרי גרנט, שמת לא מזמן בגיל 83. נשאל פעם איזה מינפטר היה רוצה שייכתב על המצבה שלו. הוא חשב כמה שניות ואמר: "הוא היה בר-מזל, והוא ידע זאת."

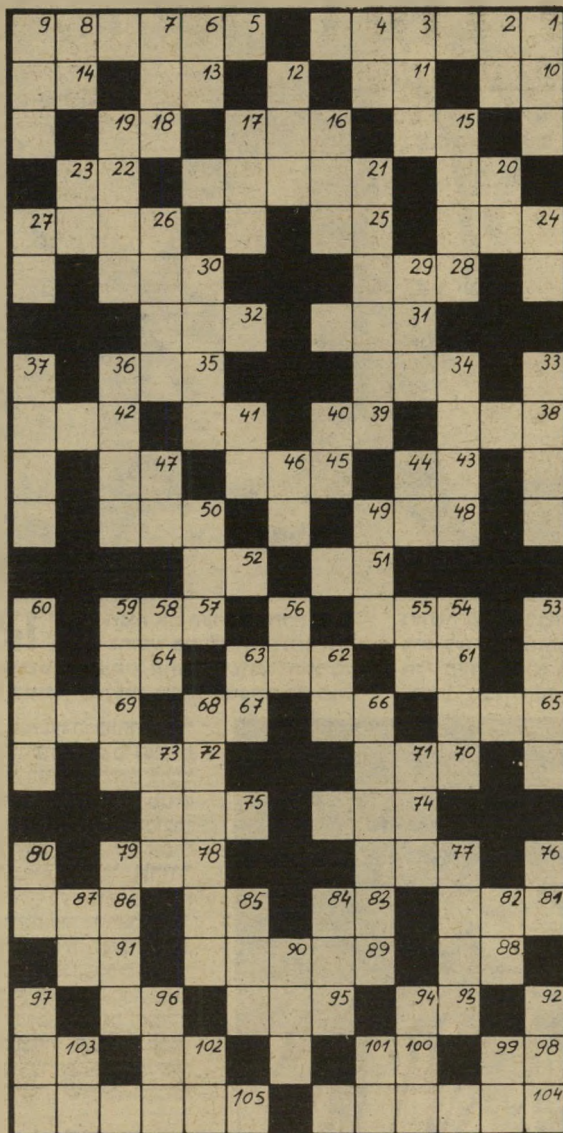
ג'ינס, נעלי ספורט ושיער בלונדי

היא שייכת לקטנות-חטובות - 1.60 מטר גובה, 49 קילו מישר-קל. שיער בלונדי, ארוך וחלק, הרבה חן וריגשות. אוהבת להקד שיב. חתומה קבע על ג'ינס, חולצה פשוטת-קווים ונעלי ספורט.

תמי וייסמן, בת 20, שלושה חודשים לפני השיחרור, עד עכ" שיו היתה חברה בלהקת פיקוד מרכז, שהתפרקה באחרונה. כי רוב חבריה השתחררו. תמי, על השירות בלהקה: "היה שיגעון. נקשרתי לאנשים. אני אוהבת להופיע, יותר במוצבים. לפני חיילים קרביים, מאשר באולמות גדולים או במסיבות מפוארות של הצבא."

היא ילדת ראשון-לציון. מגיל 15 חיה ולמדה בפנימיית הד"ר שם. השם התחלתי לחיות, למצות את עצמי. מאוד אוהבת ללמוד. היא אוהבת קולנוע ותיאטרון, חושבת על כיוון אקדמי - חינוך ופסיכולוגיה. אולי היא תהיה זמרת. הסיגנון: שקט, סולידי, לא רוק, לא מת'.

מאוזן:

1) שם אלילת הירח (מ); 5) עוגה; 10) עמוד; 11) חבר; 13) תבלין לקפה; 14) מנת מאכל; 15) מלת הסכמה; 16) שיחבר טוב למאכל; 18) "כי כבדך יאכלם עש וכצמר יאכלם." (ישעיהו י"א); 20) בירת פלשתיים; 21) פזיו, מעוט שכל; 22) קול גברי עמוק; 24) סל נצרים; 25) בית-הבליעה; 26) מקום פיתום הבהמה; 28) מירוח של אותלו; 30) יונו אלת הנשואין; 31) משקה חריף עשוי דבש וכשות; 32) צרור; 34) אהת יללה; 35) תנועה שהיתה במפלגת המרכז; 38) כרד, קשר; 39) בוא (ארמית); 41) יחד; 42) קבע, גזר; 43) מלת קריאה המביעה צער; 45) סלח; 47) תאווה, תשוקה; 48) עיר ומדבר בין ארץ-ישראל לארדוס; 49) אבר הזכרות; 51) אחר משמותיו של סכות; 52) בן-אדם; 54) ארבה קטן בטרם צמחו לו כנפיים; 57) ציר הדלת; 61) בר המשפחה; 62) מלוא כף היד; 64) בן למד; 65) עשב צומח במקום מים; 66) גבבא; 67) בור, מאורת חיות (ח); 69) כינוי לכתב העברי הקדום; 70) שור הבר; 72) אישון העין; 74) סגר; 75) מקום שלם ובריא בגוף; 77) צייר ישראלי (ש"מ); 78) צמח לכביסה; מין בורית; 81) כסיל; 83) קידומת לשם נכבד בהולנד; 85) קרס לקשוח האף; 86) עיר במערבה של ארץ פלשתיים; 88) מלת המעטה; שריר הנשימה; 91) מערב; 93) ציץ הפרה; 95) הוציא ממעמקים; 96) מחבר "בית בודנברוק" (ש"מ); 98) נכרי; 100) מציאות; 102) מפרנס; 103) כבואה; 104) צבע השני; 105) שרה זרוע (3,3).

מאוזן:

1) תכשיט לצואר; 2) רוח משחית; 3) מחבר "אי התעלומות" (ש"מ); 4) אל מצרי; 6) תו מוסיקלי; 7) גבור "האזרח קיין" (ש"מ); 8) שם כלי קבול; 9) טפה; 12) עולם; 15) תאטרון - מן הראשונים בארץ; 16) בהנדה - אחד מצדי הגוף; 17) הכבש השמיע קול; 19) טעם ונמוק; 20) יסוד התורשה; 21) קנה דק של קש; 23) פונה לאחור; 24) מגש; 26) מחט עם ניצב של עץ; 27) ניצב של גרזן; 29) משורר גדול, מיניסטר המלחמה של הדוכס מוימאר (ש"מ); 30) אחד המחזות הראשונים שהעלו בארץ ע"י "הבימה" (עפ"י ליויק) (ח); 33) נמצא בקצה (ח); 34) טיטר; 36) גילוי של רצון טוב; 37) היום השמיני של סכות; 40) אשה שממנה יצא כל השבט; 41) בהשאלה - שעבוד, הכנעה; 44) מוכרת; 46) שנון; 47) שם, במקום אחר (ארמית); 49) סופר ישראלי - "הם יגיעו מחר"; 50) ורא; 53) מיסגרת לשיבוץ אבני חן; 54) התנשאות, התרוממות; 55) נרגז, נעצב מאד; 56) אחד השואים; 58) בוסתן; 59) מנסה כחו עם אחר; 60) מלשינות; 62) שיש; 63) מידת לח קטנה; 66) מלוא כל העולם; 68) כהרף-עין (3,3); 71) בן יותם מלך יהודה; 73) מקום גבוה להקרבת קרבנות; 76) לא מעט; 77) קוץ; 78) כד; 80) מחפש; 82) דפנה; 84) צמח ריחני; 85) כינוי לטכס הנשואין; 87) בנין בעל צלעות רחב למטה והלך וצר למעלה; 90) קלס גדול, שבה; 92) מחבר "היושבת בגנים" (ש"מ); 94) רוטב; 96) חלק; 97) שמש בבית המרחץ; 98) תו מוסיקלי; 101) תשורה; 102) רשע; 103) שרץ בעל שריון.

הראשונים שהעלו בארץ ע"י "הבימה" (עפ"י ליויק) (ח); 33) נמצא בקצה (ח); 34) טיטר; 36) גילוי של רצון טוב; 37) היום השמיני של סכות; 40) אשה שממנה יצא כל השבט; 41) בהשאלה - שעבוד, הכנעה; 44) מוכרת; 46) שנון; 47) שם, במקום אחר (ארמית); 49) סופר ישראלי - "הם יגיעו מחר"; 50) ורא; 53) מיסגרת לשיבוץ אבני חן; 54) התנשאות, התרוממות; 55) נרגז, נעצב מאד; 56) אחד השואים; 58) בוסתן; 59) מנסה כחו עם אחר; 60) מלשינות; 62) שיש; 63) מידת לח קטנה; 66) מלוא כל העולם; 68) כהרף-עין (3,3); 71) בן יותם מלך יהודה; 73) מקום גבוה להקרבת קרבנות; 76) לא מעט; 77) קוץ; 78) כד; 80) מחפש; 82) דפנה; 84) צמח ריחני; 85) כינוי לטכס הנשואין; 87) בנין בעל צלעות רחב למטה והלך וצר למעלה; 90) קלס גדול, שבה; 92) מחבר "היושבת בגנים" (ש"מ); 94) רוטב; 96) חלק; 97) שמש בבית המרחץ; 98) תו מוסיקלי; 101) תשורה; 102) רשע; 103) שרץ בעל שריון.

אביהל ינאי

תן טרמפ לחייל

איתן עמיחי הדברת מזיקים

במ"מ מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 5-6-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

1987

חרים
בנימיני

מזל החודש:

מאזניים העיקרון הנשי בטבע

את מזל מאזניים מייצג כוכב ונוס. הוא מה שקרוי בפי האסטרולוגים "שליט מזל מאזניים".

כוכב ונוס קשור למעשה בשני מזלות: מאזניים ושור. אולם בכל מזל הוא מדגיש תכונות אחרות, מאחר ושני המזלות הללו אינם דומים. מזל שור הוא מזל-אדמה ומזל מאזניים הוא מזל-אוויר. אותה ונוס, כשי היא במאזניים אופיה רוחני.

מזל מאזניים הינו מזל הנישואין, ונוס הקשורה במאזניים מלמדת שהאהבה המו- בילה לנישואין אינה יכולה להיות מושגת על בסיס חומרי בלבד, הקשר הרוחני והנפ- שי חשוב והכרחי לקיום קשר יציב וברי- ונוס מייצגת את האהבה, היופי, החומר, היכולת להעניק, או, במילים אחרות: היא מלמדת את העיקרון הנשי בטבע.

בשור היא תדגיש את הצד החומרי, הכספי וכן את האהבה הגופנית ואת המ- שיכה להנאות הארציות. במאזניים היא תדגיש את הצד המעורר, את היופי, החן, הפתיחות לזולת, הוויתור על רצון איש למען שלום ויחסים הרמוניים.

תקופה רגישה מאוד בכל הקשור לכספים ורכוש. יש לדאוג שלא יוצרו אי הבנות ב- מישפחה בנוגע לרכוש, ירושה או כספים, שלא ברור איך לחלקם בין בני המישפחה. צפוי לא מעט בילבול בעניין זה. כמו כן צפויים סיבוכים או לפחות טעויות ב- חשבונכם בבנק, קחו בחשבון שבכל הקשור לכספים עליכם לגלות עירנות וזהירות. בת- חום הרומאנטי מצפה לכם שבוע מאוד מרגש, בני המין השני נמשכים אליכם.

בריאיתכם אינה טובה בימים אלה, כל מיני בעיות מופיעות ונעלמות כלעומת שבאן, אך עם חלוף בעיה אחת מיד מיעה אחרת, כך שכל התקופה אינכם חשים טוב. אל דאגה, זה חלוף אך עלול להמשך עוד שלושה עד בועות לפחות. בעבודה ומחוצה לה אתם מאוד עסוקים וחייבים להשקיע מומנם ומסריכם כדי לעמוד בכל ההתחייבויות המוטלות עליכם. ביחסים עם בני הזוג המתח רב, אל תמהרו להאשים בקשרים המתחילים נכשניו אי יציבות ואכזבה.

התחום הרומאנטי מאוד מעסיק אתכם, לפתע יזכרים בכך ודמויות מן העבר שבות לפקד אתכם ולנסות לחדש את הקשרים. גם קשרים חדשים עשויים להתחיל ככשני, רק לא כדאי לתלות בכך תיק- וות גדולות, נראה שכל סוגי הקשרים בתקופה זו נידונים לפרק זמן קצר. מבחינה בריאור- תית, מנכבס לא נוח, לא דווקא בריאותכם שלכם אלא של קרובי מישפחה שזדקקו לעזרתכם. מעמדכם בעבודה משתפר.

ענייני מגורים ממשיכים להעסיק אתכם, משפ- צים, מייפם ובקיצור מארגנים את הדירה מחדש. זו לא תקופה נוחה לעניי- נים מסוג זה, קחו בחשבון עצפויים עיכובים שלא תלויים באיש. אם ברצונ- כם רק להתחיל בכך עכ- שיו, רצוי שתדחי זאת ל- פחות עד ה-15 בנובמבר. בעיות במישפחה מדידות אתכם בנלל חוסר יכולת- כם למצוא להם פיתרון מיד, ברומאנטיקה יתור- קים פיתאומיים ובלתי מובנים, אך כאן דרושה רק סבלנות. מנה קטנה של אמונה ותקווה לא תזיק.

נסיעות, טיולים ושיחות חשובות יאפיינו את השבוע, אלא שיתכנו עיכובים בגלל בע- יות עם המכונית, או מ- שום שאנשים שעומים קבעתם או חשבתם ל- היגש פשוט לא יימצאו במקום. במקום שבו א- תם גרים, אתם נטוים לאבד חפצים חשובים, אפילו את מפתחות ה- דירה, וכן אביזרים ח- שובים מתקלקלים לפ- תע. תופעה זו תאמין את השבועות הקרובים, היכריות חדשות מלהיבות תחילה, אך יאכזבו מאוחר יותר.

ה-15 עד ה-17 יהיו מאוד קשים, מעייפים ומדכ- אים. קחו נשימה עמוקה ונסו לעבור את אותם ימים מבלי לאבד את העצ- בים. גם ה-18 וה-19 לא פקוקים אתכם, קצר ב- חיקשורת בימים לבין ה- סביבה, אתם מתכוונים ל- דבר אחד ומפרשים את- רת, ומה שנורע — באים ולימים אתכם, קצת צודקות. ב-20 וב-21 נטיה לזלזול כספים על משהו מיותר, או לפחות משהו שמסמנו לא חובלי להיט, מכיוון שאף פעם הוא לא יהיה בסדר. תקלות במכונית או אפילו גניבתה.

עניינים פינאנסיים שבים להדאיג אתכם ל- פתע, נראה שחישבתם לא נכון או שהש- תמתכם על כספים ש- כרגע אינם בידכם. צ- ריך למהר ולמצוא פית- רון, ונראה שזה יקח כ- חודש ימים עד שתצלי- חו למצוא סידור מתק- מם על הדעת. אורחים ממקום רחוק יגיעו לפ- תע, יתכן שבתחילה זה יבהיל, אך בסך הכל זה יתרום רבות לאוירה המישפחתית המאוד מתוחה בימים אלה. מצב רוחכם תוקפני ואתם נוטים להתפרץ.

מצב הבריאות מאוד לא מעוד, אינכם חשים בטוב ובה התחננות שלכם חלש. כך שאתם עוברים ממחלה אחת ל- אחר ולא מוצאים זמן ל- עניינים אחרים. בעיות של אלרגיה ואסטמה לא יחל- פו מעצמן והגיע הזמן ל- טפל בהן. כספים, תעודות, סיסמכים וניירות חשובים הולכים לאבוד. לפתע א- תם הופכים להיות מפוחד- רים ולכך כדאי לשים לב מוקדם ולמונע הסתבכות. ישנה נטיה, שאינה אופיינית, והיא הצורך לדבר ולספר סודות חשובים לאוזניים הלא נכונות.

מבחינה חברתית אתם ממש נהנים, ידידים ישנים וחשדים מנעימים לכם את הזמן וב- עבודה אתם מתקדמים בקצב טוב. ובכל זאת כדאי שתשימו לב לתו- פעה שאינה טובה לכם מאחורי גבכם יש מ- שמנסה לחתור, להפריע ולקלקל את השם ה- טוב, אל תהיו תמימים ואל תמהרו להאמין ל- כל אחד. הפעילו את האינטואיציה, זו דווקא חזקה מאוד בימים אלה. האהבה רצויה לשמור את הקשרים בסודיות מוחלטת.

חוביות שתיכונתם לשבוע משתנות לפתע, זה מתייחס כמעט לכל השטחים. נסיעות שמתוכ- נות לעכשיו נדחוק מסיבה כלשהי. ידידים שעומים חיכונתם מיפגשים, בילויים או פיולים יתאכזבו משום שלא באשפתכם לא חוב- לו לעמוד בהבטחות. בע- בודה חשוב לפתח קשרים עם אנשים הקשורים לאר- צות אחרות, התקדמותכם עלולה להיעצר פיתאום בנלל אי הבנה, שאותה כ- דאי למהר ולהבהיר. פגישות מיקריות הופכות לפתע להיות חשובות וקבועות, אך זה מאוד זמני.

מגישות עם ידידים וכן בילוי משותף משפ- רים מאוד את מצב הרוח, דרושה לכם עכ- שיו פעילות ספורטי- בית, זה מה ששכל עת- גורם לכם הרגשה יותר טובה. ביחסים עם ה- סביבה מאשימים אתכם כם בדברים שכלל אינם נוגעים לכם, אפילו לא מאפשרים לכם להתגונן או להסביר את עצמכם. כדאי שתהיו קצת יותר תקיפים, היחס הסלחני מדי נותן לאחרים את ההרגשה שהם שולטים בהם, ואת זאת הם מנצלים נגדכם.

בשורות לא משובות ייעו לאוזיכם העשוע, אלה קשורות לבריאות של אנשים היקרים לכם, גם אתם עצמכם אינכם ברי- אים ביותר בימים אלה. נ- סיעות שזקקו לתקופה זו עלולות להידחות ברע ה- אחרת, ואם לא תתכוננו ל- כך, יהיו בעיות מזורות ש- אותן כלל לא לקחתם ב- חשבון. העניחו היסב על כספים, תעודות וחפצים יקרים, אלה עלולים להי- לקח מסכם או להיעלם. ה- 16 עד ה-17 מסע מתחים וקשים. אתם אף מסתככים בבעיות כספיות בנלל הוצאות גדולות.

קשים, אותו בעל הונוס יהיה בודד, לא מקובל בחברה, חסר יכולת לבטא את רג- שותיו. אומנם דווקא במצב כזה ונוס תגרום לו לאדם להתבטא דרך יצירה אמנותית. אולי לא תהיה די אהבה בחיך, אבל אם יש לו כישירונויות אמנותיים, יצירתו תהיה מר- שימה ותאמר יותר מאשר זה שאצלו ונוס הרמונית וחסרת-בעיות.

לונס לא נוח להיות אצל הבתולה, הגדי והטלה. קר לה שם. וכשהיא פוגשת בעקרב היא חמה, מינית וקנאית

וכו' — המזלות שבהם ונוס מרגישה טוב הם אלה: שור, סרטן, אריה, מאזניים ודגים. במ- זלות אלה האדם מסוגל להעניק מעצמו לזו- לת, הוא מקובל ונהנה יותר מחייו ומיחסיו עם הסביבה. המזלות שבהם לא נוח לכוכב ונוס להי- מצא הם: טלה, בתולה וגדי, שבהם קר לה. אנשים אלה אינם מסוגלים להביע רגשות ומרגישים בדידות ומרחק מהאנשים הקרו- בים אליהם. ונוס במזל דלי מדגישה את הצד החב- רותי, אדם כזה מעדיף בילוי חברתי על הסתגרות עם בן/בת זוג, ואינו אוהב את הקרובה היותר מדי חזקה. ונוס בקשת או תאומים מביאה את הא- נשים שיש להם מצב כזה במה להפס- פרטנר שיש עימו קשר רוחני ושהוא אינ- טלקטואלי, רק לאחר מכן יבוא השאר. ונוס בעקרב מינית, חמה אינטואיטיבית וקנאית, אך מעניקה מעצמה מבלי לחסוך.

הוא מצפה ומה הוא מוכן או יכול להעניק; אם יש לו נטיה לפלרטט, להרוס קשרים או לדכא את השותף; אם הוא נאמן או לא; אם הוא קר, חם, אכזרי או רחמן. כל זה, לפי מצבה של ונוס במפה. מכיון שונוס היא כוכב האהבה, ההת- בטאות שלה היא בגילים מבוגרים יותר, כשהאדם מתחיל להתעניין במין השני. בגיל צעיר מאוד ונוס מראה את יחסו של האדם לסביבה, ואם הוא מתייחס בחום וחביבות או בקור וניכור. ונוס מבטאת גם את הי- צירתיות והכישירונויות האמנותיים ואת הי- צירה בתחום הטכני, כלומר יכולת הביצוע עצמה ורעיונות חדשים. המזל שבו נמצאת ונוס מלמד על היכולת

קבוצות גדולות, על הדור כולו או על האנו- שות בכלל. שלושת הכוכבים שבהם מדובר מש- תייכים לקבוצה השניה, וישפיעו למעשה על העולם כולו. הם יביאו שינויים מהותיים בחיים עצמם. אצל כל מזל זה מתבטא בת- חום אחר. המזלות שיוצרים היבט דיסהר- מוני למזל גדי וישפיעו מאוד מהמעבר. מז- לות אלה הם מאזניים, סרטן וטלה, וכמובן הזולת, ובקשר נישואין בפרט; לאיזה יחסים

מי ניצל המינסטרה?

(המשך סטוד 26)

הבוס שמע על כל העניין וביקש למי שור לך את איחוליו.

בלס: שימעת הרס טלפון פעמיים.

אמוראי: כן, הוא אמר לי ביום ראשון: שמעתי שהוא גמר את כל העניינים. תמסר לו את בירכותיי.

אם כן, המינסטרה סגרה את התיק, ומיד ידעה צמרת המערכת — שאחד מראשיה, חיים ברלב, הוא שרידמישי טרה — כי הפרשה נגמרה. עברו כשבועיים, וגונן הורה על חידוש החקירה, אבל הפעם חקירה נגד בלס על הונאת התקנים בגניבת מאה מיליון דולר, ולא רק בנושאים של שיחוד עיגול ופז. מה גרם לתפנית?

גונן סיפר בעדותו על המינסטרה: כעבור מספר ימים (מכתבת המכתב לראש אגף החקירות) ביקר בלישכתי, בעניין אחד, שודדתי יגאל ארנון. ואגב אורחה: תגלגלה השיחה גם לנושא המסדר, אשר שהוא אמר לי שהוא מייצג את קיבוצי השומר הצעיר במינסטרה ותקם בנושא של ההסדר עם הנאשם.

ואז שאלתי אותו לגבי הנושא של הפיצוי של 20 מיליון (בלס סיפר לגונן כי במינסטרה המסדר הוא מפוצה על ידי התקם כ-20 מיליון שקל, על הנזקים שגרם לו בבנק דיסקונט). עוררתי ארנון פרץ בצחוק ואמר לי, איזה פיצוי יש פה? הוא אמר שזו התחשבות פשוטה.

גונן המשיך ואמר שבשיעור השני עם ארנון סבב מיכתב לראש אגף החקירות כ-12 בנובמבר 1985, ובו הסביר את דרכי החקירה שנתברר בעקבות השיחה עם ארנון, וכי יש לחשוש את החקירה. במיכתב הוא פירס את תוכן שיחתו עם ארנון.

מסתבר כי ארנון הסביר לגונן כי הפיצוי-כביכול הוא פשוט הסכמת התקם לחזור על חלק מן החוב, כדי לקבל את היתר. הוא הציע לגונן לשאול שאלה פשוטה: מי מחזיק ב-100 מיליון הדולר, בלס או התקם? מי שמחזיק בכסף ביצע את העבירה. כיצד יכול בלס לסעך כי התקם רימה אותו, כאשר הכסף נשאר אצלו?

גונן שאל את ארנון לגבי תלונות בלס, כי לא תחזיר לו ביטחונות ותעודות-פקדון שלקחו שלא כדיו. ארנון הסביר כי אין סיבה לתחזיר את הביטחונות לפני שבלס יחזיר את הכסף, שעתידו ניתנו הביטחונות.

נראה כי ההחלטה של ארנון שינה את תפנית המצב אצל גונן.

לפי דברי משה פרידמן, סיפר גונן לו ולאיש צוות נוסף, בשם פישמן, על השיחה עם ארנון, וכי הוא נוסע לשיחה עם דורית ביניש מלישכת היועץ המינסטרה לממשלה, כדי לדרוש לה על השיחה. כאשר חזר מירושלים, סיפר להם כי התיק יחזור לחקירה, והוא מינה צוות חדש לחקור.

אם דיברי פרידמן נכונים, אז גונן עקף את הצינורות המישי-טרתיים ופנה ישירות לביניש, תחת לממשנים עליו.

את המיכתב לראש אגף החקירות בעניין חידוש החקירה כתב אחרי הסיי כום שלו עם ביניש. אולי ידע כי הי מינסטרה לא תסכים לפתוח את התיק מחדש. על כל פנים, פיתאום נעלם הנימוק שבו נימק את הפסקת החקירה: האינטרסים הכלכליים העשויים להיפגע.

נראה כי כאשר היתה השיחה אלה אם לחקור תלונה של בלס נגד התקנים, היה לנימוק זה מושקע מסריע. אולם כאשר הי חקירה היא נגד בלס, אין לני-מוק כל משקל.

או אולי הפסקה החקירה ער שבלס יתן לתקם את נכסיו, במסגרת ההסדר, ולאחר שעשה זאת היא חודשה?

העולם הזה 2615

האם רצה יהויכין שימעיני (בתצלום עם עורכת-הדין שלו, יוני וינריב) בעצם שיגאלו אותו ממצוקותיו הנפשיות והכלכליות? אילנה אלון מנתחת את מניעיו ומעשיו

עכבר בשוואנות

„לא ניכר בו כל מתח או חרדה. הוא התנהג כרגיל. גם בחודשים הקודמים לא חשבנו שחסר לו כסף. אומנם ידענו שהוא צריך כסף עבור המיפעל החדש שהקים, והוא נמצא בקשיי-נוזליות, אבל בוודאי שלא במצוקה כלכלית. היתה לו מכונית, הוא יצא לסרסים והרצאות, וגם כאשר החוג יצא לסיול לאילת ביו-

הרגישו זאת ירדיו וחבריו. יום לפני שנעצר, יצא יוכי לארוחת ערב עם מי כל. „זה לא היה דבר רגיל, כי בדרך-כלל לא יצאנו למיסעדות. היינו הול-ידידתו של יוכי מהחוג לפנויים לאכול, והוא סיפר לי כי חברת-מר-כולים גדולה רכשה את תחליף-הקפה שהוא מייצר.

פרטים נסתרים על אופיו ומצבו הנפשי של האיש המור הזה. „את צריכה לקרוא לכתבה ד״ר נקיל ומיסטר הייד, אמרה לי מיכל, ידידתו של יוכי מהחוג לפנויים ופנויות בגבעתיים. (היא ביקשה כי שמישפחה לא יוזכר בכתבה.) אם אומנם היה במצוקה כלכלית, לא

כשהגעתי לכיכר-דיזנגוף באותו ערב, ראיתי את הניידת מורידה שוטרים בלבוש אזרחי, ידעתי שאתפס, ובכל זאת המשכתי. אני חושב שרציתי להיענש, כמו בהחטא ועונשו. „אמר יהויכין (״יוכי״) שימעיני אחרי שנתפס בידי המינסטרה.

יש הרבה דברים תמוהים במעשה המיוחס לשימעיני. הגבר האינטליגנטי (45) תיכנן את מעשה-הסחיטה בדייקנות של שעות. במשך חודשים ארוכים היה בהתכתבות ובקשר טלפוני בלתי-פוסק עם נשוא-הסחיטה, מיכאל שטר-אוס. הוא למד נושאים כמו תעופה ויהי לומים לעומקם, ותיכנן היטב את דרך בריחתו.

אבל הסכום שביקש היה רק 200 אלף ש״ח. סכום פועט, בהשוואה לסיי כון הגדול שלקח על עצמו. האם היה זה כדאי לתעשיין, בעל העבר הנקי, לסכן את עתידו ושמו הטוב בגלל סכום כזה? האם זהו הסכום שהיה ררוש לו כדי לצאת מהמצוקה הכלכלית המיידית שבה היה שרוי?

מדוע בחר דווקא במיכאל שטראוס, אדם חביב ואהוד בציבור, כנשוא הסייחטה? השניים לא הכירו איש את רעהו, ולא נפגשו מעולם. שימעיני לא הזכיר מעולם את שטראוס באוזני ירדיו.

ומדוע ויתר לבסוף הסחטן על זריקת השלל ממטוס, דבר שהיה מקל בהרבה על בריחתו מהמקום? מדוע הסכים להי-פגש עם שטראוס במקום הומה אדם כמו כיכר-דיזנגוף, ולקחת משם את היי-הלומים?

ד״ק ג׳קיל ומיסטר הייד

מדוע המשיך כמעשיו גם לאחר שראה את עשרות השוטרים? יתכן כי בדיקה פסיכיאטרית תגלה

שימעיני (מעמאל) בפיוול „חוג הפנויים והפנויות״ באילת

מה היה קורה אילו...

לחבית השניה והניח את שקית-הכסף ליד כתם צבע ליד החבית.

אנשי-המישטרה, שארבו בסביבה, חיכו למכונת מהירה שנהגה יחטוף את הכסף וינסה לברוח במהירות מהמקום. אולם הם לא היו מוכנים לגבר נמוך-הקומה והמגושם שזחל מהשיחים, סחב את השקית ונעלם בדרג בחשיכה. בטרם התאוששו השוטרים נעלם החוטף, ועימו הכסף. משדר זעיר שהוכנס לשקית, לצד הכסף שסומן בחומר זוהר, הפסיק לשדר אחרי דקות ספורות. שוטרים וכלבים המשיכו לסרוק את האיזור במשך כל הלילה, אך לא מצאו מאומה. רק כאשר נתפס גור, חודשים אחר-כך, בעת שפרט את כספו בבנק, התברר כיצד נמלט מהמישטרה.

חברתו של גור באותם ימים, התגוררה בבית קטן, לא רחוק מהכביש. לאחר שנטל את הכסף מיהר גור להתחבא מתחת לבניין, בחור צר באדמה. הוא ראה את השוטרים המתפשטים אותו עוברים לידו, אבל הם לא השגיחו בו. הוא שכב בסבלנות במחילה במשך שעות רבות עד שראה שהשוטרים עזבו את המקום. אז יצא ממחבואו, נכנס לבית ידידתו ואמר כי הגיע רק בזה הרגע. אם שימעיניו הפתיע את המישטרה בתכנון המתוחכם ומלא-הדמיון שלו, הרי גור הפתיע אותם בפשטות ובפרימיטיביות של מעשהו.

★ ★ ★

המישטרה, שלא רצתה להסתבך בהצנחת השלל ממטוס, החליטה בעזרת פסיכולוגים להסיט את שימעיניו מתוכניתו הראשונית ולהביא אותו לכך שיפגש עם שטראוס במקום הומה אדם. אז תיכנן שימעיניו את התוכנית השניה שלו, בדבר כיכר דיונונגו. גם תוכנית זו לא הייתה פשוטה. כמו בסרטים, אמור היה שטראוס להכות, ליד סלפון של קיוסק, לשיחה שתפנה אותו למקום-היעד. ניתנו לו דקות ספורות להגיע לקפה בסביבה, ולשים את קופסת-הסיגריות, ובה היהלומים על שולחנו. התיאום היה מדויק, כדי שהסחטן יצליח להגיה, לחטוף את הקופסה ולהיעלם, בטרם יצליחו אנשי-מישטרה להבחין בו.

יתכן ששימעיניו היה מצליח בסופו של דבר להימלט גם מכיכר - דיונונגו. הוא הכין מראש בריקאדות של תיל בחצרות האחוריות, דרכן חשב לברוח. אולם כאשר קימט בידו את קופסת הסיגריות, וחש שהיא ריקה, נתקף בתיסכול איום. הוא שינה את דרך מנוסתו. שוטרים שהחל רודף אחריו נתקל במשוכת-התיל, נפל ונפצע, אך המשיך לרדוף אחרי הסחטן כשהוא דב דם. השוטרים הצליח לעצור אותו, והשניים החלו במאבק. הצטרפה למאבק שוטרת, ואחריה אחרים, וכולם יחד עצרו את שימעיניו.

אילו הייתה בידי המישטרה דגימה של טביעות אצבעותיו של שימעיניו, ניתן היה לאתר אותו לפני זמן רב. אולם, למרות ששירת בצה"ל, לא נכנסו, כנראה, טביעות-אצבעותיו למאגר של המישטרה. בפרט זה, שכל פושע מתחיל חושב עליו, נכשל דווקא המתכנן הגאוני. הוא שכה, או לא ידע, כי אפשר לאתר טביעות-אצבע גם מנייר מיכתבים, והוא השאיר על שניים ממכתביו את טביעות-אצבעותיו.

אילנה אלון

אילו היה שימעיניו נוקט בצעדים כאלה, יתכן שמיכאל שטראוס היה נכנע בקלות ומוסר לו מייד את היהלומים, כדי למנוע סכנה לאנשים נוספים. יתכן ששטראוס היה אף חושש לפנות למישטרה.

הכנסת חרקים למוצרים היה החלק הקל של תוכנית-הסחיטה של שימעיניו. בחלק הקשה קבלת השלל - הראה שימעיניו דמיון ומקוריות. את הרעיונות נטל בוודאי מסרטים שראה וספרים שקרא. בארצות-הברית היה מיקרה שבו צנח הסחטן בעצמו עם שללו ממטוס שהועמד לרשותו אל לב המידבר ונעלם.

שימעיניו ידע היטב כי כסף הוא דבר הניתן לסימון וזיהוי בקלות רבה. על כסף יש מיספרים סידוריים ואפשר לאבד אותם בחומרים זוהרים, הנדבקים ליד למשך ימים רבים. על כן ביקש את שללו ביהלומים בגודל בינוני, שאינם ניתנים לזיהוי.

גם אחרי שפתר את עניין אמצעי-התשלום, נותר הקושי של דרך-הנסיגה, מרגע קבלת-השלל. הרעיון הראשון של שימעיניו היה להתחבא בשדה, ולאחת משם למטוס. המטוס אמור היה לרדת לגובה של 100 רגל (35 מטרים) ולהצניח את היהלומים לעבר האור המהבהב. שימעיניו תיכנן לברוח מהמקום על אופניו. הוא סמך על זה שמקום-ההצנחה היה רחוק מכביש, ומכוניות המישטרה לא יכלו להגיע למקום, בעוד שהוא על אופניו ויכל, בניתיים לברוח ולהסתתר.

ב-1980 הצליח סחטן אחד בישראל לקבל את שלל-הסחיטה ולברוח מהמקום, מבלי להשאיר עקבות. צבי גור, הצעיר שחטף אז את הילד אורון ירדן תמורת כסף, תיכנן דרך מסובכת לקבלת השלל. גור, שידע כי הילד שחטף כבר נרצח, חשש מאוד להיתפס בידי המישטרה. גור ניהל שיחות-סלפון עם מישפחת הילד ודרש שהאב ייצא לדרך לבדו, ויניח את שקית-הכסף במקום מסוים שסומן בכביש השרון. האב נסע על פי ההדרכה, כאשר שוטרים רבים עוקבים אח-ריו ומאות אחרים מקיפים את האיזור. בחי-ת ראשונה על הכביש היה סימן-דרך. החבית בהצטלבות הוד-השרון, הייתה מסומ-נת בצלב בצבע לבן, אותו צייר גור. גם הכביש היה מסומן בצבע זה. האב המשיך את דרכו

היוכיין שימעיניו - החשוד בפרשת-הסחיטה - אינו פושע נחושי-החלטה. אחרת היה מועל אחרת. השאלה היא: אם ינסה מחר פושע אמיתי לחזור על פשע כזה, האם גם אז מובטח כי הציבור מוגן?

פושע אמיתי היה פותח את המהלך בהרעלת מוצרים, כדי לגרום מייד לכמה מיקרי-הרעלה סנסציוניים. רק אז, אחרי שנוצרה ההתרגשות, היה מונה בתביעת-הסחיטה. יתכן שאז כבר היה המיפעל נתון במצב כזה של לחץ ופאניקה, עד כי היה נמנע אף מלפנות למישטרה. גם אילו מנה למישטרה, היתה זו פועלת תחת לחץ של היסטריה המונית.

פושע אמיתי לא היה מניח למישטרה להתיש אותו. הוא היה יודע כי בכל מיקרה של איום המוני - כמו במיקרה של חטיפת בני-ערובה - הכלל הראשון של המישטרה הוא להתיש את הפושע, ולהסיט אותו מן התוכנית המקורית שלו. כך פעלה המישטרה גם במיקרה זה.

פושע נחוש היה עומד על מילוי תביעותיו בפעם הראשונה, באמצעות ההצנחה מן המטוס. אילו היו מפעילים טכניסי-השהייה, היה הפושע מגיב מייד בהרעלת-מוצרים, וכך שם קץ להשהייה.

עקב-האכילס היה ההימלטות עם השלל. אילו היה מצווה הפושע על המטוס להצניח את השלל במקום שומם, עדיין היה צריך להימלט משם. בידי שרותי-ביטחון מודרניים יש אמצעים לאיתור, ויתכן כי בשלב זה היה גם הפושע הקשוח נלכד על-ידי השימוש בכל האמצעים שיש בידי ורעות-הביטחון.

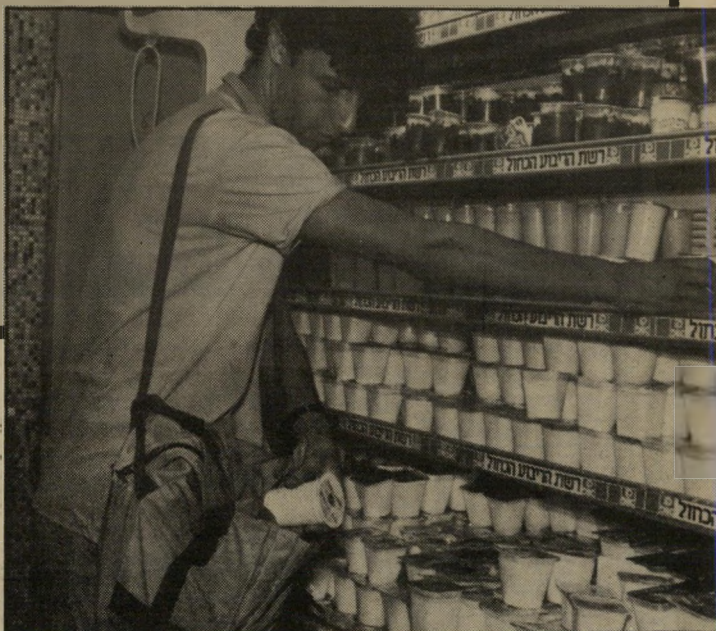
לאור נתונים אלה, יש לבחון את מעשהו של שימעיניו, כדי לעמוד על אופיו וכוונותיו האמיתיות, המודעות והבלתי-מודעות.

★ ★ ★

אילו רצה היוכיין שימעיניו לפגוע בבני-אדם, יכול היה לנקוט בצעדים הרבה יותר דראסטיים.

להחריד חרקים ועכברים לצניצנות שמנת וגבינה, יכול היה להזריק רעל למוצרים במרכולים. התוצאה היתה אז מותם של אנשים חפים-מפשע, והיסטריה המונית במדינה.

בארצות-הברית היה מי שהזריק רעל בכמוסות "טיילנול", וכמעט הרס את חברת "ג'ונסון את ג'ונסון" המייצרת את הכמוסות. ביפאן הרעיל אדם ממתקים בחנויות וגרם כמה מיקרי-מוות. בהולנד הורעלו תפוזים על-ידי זריקות-רעל והביאו למחד המוני.

אבי הילד, הילד חזר

שיחזור אפשרי: סחטן שם גביע מורעל בסופר-מארקט

ני, הוא יצא איתנו. נפגשנו בחצי השנה האחרונה, בע"ר פעמיים בשבוע. היה לנו תחביב משותף, כישול, ונהנינו לעסוק בו. הר-בינו ללכת לקולנוע ולצפות בטלוויזיה. רק לפני שבועיים היה לנו ויכוח אם דמותו של השטן אוטואי בסרט היא אמין או לא.

כל מכריו של "יוכי" - כפי שהוא מכונה - מחבבים אותו מאוד. אחרי שנעצר, התקבלה שיחת-טלפון אנוני-מית במערכת העיתונים, ואשה אל-מונית סיפרה כי היא וכל ידידיו הוכו בתדרמה כאשר נעצר. היא סיפרה כי הוא אדם תרבותי ועדיין נפשו.

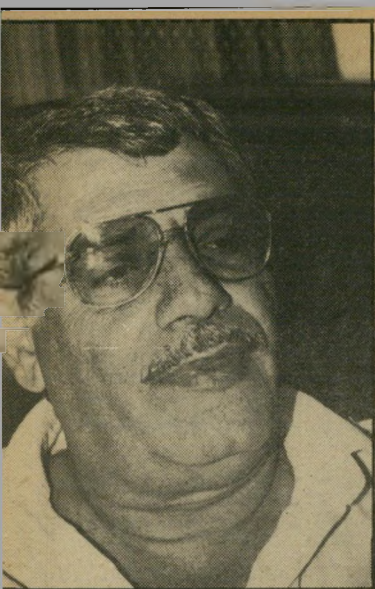
חברים נוספים מטלפנים לסניגורית של שימעיניו, עורכת-הדין יוני ויגריב, ומציעים את עזרתם. איש לא יכול להי-אמין כי יוכי עשה את המיחס לו. "אני כועסת עליו מאוד. איך יכול היה לעשות מעשים כאלה?" אומרת מי-

עד לאחר באוקטובר, היום שבו נעצר שימעיניו בכיכר-דיונונגו. "ערב לפני שנעצר אכלנו יחד ב"מיסעדה, ולמחרת כלילה טילפן אליי יוכי ואמר שהוא במעצר. הוא ביקש שאמצא עבורו עורך-דין. יוכי לא הכיר עורכי-דין ואילו אני, מכיוון שאני

גראפולוגית במיקצועי, מכירה הרבה עורכי-דין. התקשרתי מייד עם יוני ויגריב, שהיא חברה טובה שלי, וכבר ייצגה נאשמים בעבירות-סחיטה, וכי קשתי ממנה שתיכנס לתמונה." ביום השישי בבוקר, ערב יום-הכי-פורים, הובא שימעיניו לראשונה לפני

שיחזור התפיסה: שטראוס המתין לשיחת-טלפון בקיוסק זה, הל

חוקר סביר
לחזיר או לא?

מפסיד את הקלפים שלך כי כך אתה מזהיר גם את האיש עצמו. ומאידך, במיקרה כזה אתה לוקח על עצמך אחריות עצומה, כי אם חלילה היה קורה משהו, כל העולם היה בא אלינו בטענות. לכן זה חייב אותנו לנקוט בצעדים בחדר עם המיפצל שלו, לאתר, למנוע ולצמצם כל דבר שיכול להתרחש בשטח.

בעיה נוספת שעמדה בפני השוטרים היתה שהסוס לא היה אדם השייך לאוכלוסיה המוכרת למיטרה, אבל לא היינו מופתעים כשעצרנו את האיש לגלות מיהו. ראינו שצדקנו ברוב ההערכות שלנו לגבי. שירענו שמדובר באדם אמין ועיקבי. ניתחנו את האופי שלו כל-כך טוב, שירענו אפילו איך הוא נראה, ואני חושב שאם אנשים שלנו היו רואים אותו במיקרה ברחוב כמהלך החקירה, הם היו יכולים לזהות אותו ולעצור אותו.

ענת סרגוטטי

למדנו את אופיו כל-כך טוב, שיכולנו להכירו ברחוב ולעצור אותו!

אנחנו, מצידנו, הכנות כוחות גדולים על הקרקע, שהיו פזורים לאורך קטע מסוים מן המסלול, שעליו החלטנו אחרי בדיקה מדוקדקת של כל 250 הקילומטרים. הכנו גם מסוקים עם חוליות של שוטרים, שהיו אמורים לדרוף אחרי הסוס מיד אחרי זריקת התבילה. אבל הדבר לא נוצע.

אז הוחלט להעביר את המיפצל אל הקרקע, והוא נקבע לאיזור תל-אביב. בשלב הזה של החקירה הוכנסה לעניין היחידה המרכזית של מחוז תל-אביב, אנשים המכירים את השטח ואת העבודה.

פרשת הסחיטה הסתיימה, אכן, ס' מוך לרחוב ריונגוף, כששוטר שררף אחרי הסוס מעד על תיל רוקרני שהוצב במקום, כדי לבלום את הכוחות-הדרופים. אך השוטר הצליח לתפוס את הסוס, למרות פציעתו.

כמהלך החקירה ניסה הצוות המישי טרתי להעריך אם מדובר באדם אחד או בקבוצה. אחרי ניתוח המהלכים, הגיע הצוות למסקנה שאכן מדובר באדם אחד בלבד, מסקנה שהוכחה בדיוק, אחרי המעצר, כנכונה.

בעיה אחרת שעמדה בפני הצוות המישיטרתי היתה קשה במיוחד. האם יש צורך לזהיר את הציבור מפני אפשרות של פגיעה במזון של חברת שטראוס, או להשאיר את העניין בגדר סוד ולנהל חקירה סמויה, ובכך להטות כן באפשרות של הרעלה. השבנו שהשיקול שלא ליידיע את הציבור היה חשוב יותר, כי אם אתה מודיע, אתה

להכין מישקולת כל-כך מסוכנת. ונקטנו בצעדים חשוכים.

החלטנו שכל העניין צריך להיות סודי, לערוך חקירה סמויה ולא לאבד מגע עם הסוס. ניסינו להבין אם הסחיטה באה מתוך מיפצל-שטראוס או מבחון. בשלב די מוקדם הבנו שמדובר באיש מבחן.

אני מוכרח לומר שבמהלך עבודתי נתקלתי בכל מיני מתלוננים. אבל מיכאל שטראוס הוא אחד האנשים שאין לי גרור שום טענה. לא היתה פניה שלנו, מחשבה או רעיון שהוא התבקש למלא ולא ביצע עד תום התרשמותי שהוא נותן בנו אמן מלא, ותיאמנו איתו את מרבית הפעולות. הוא העמיד לרשותנו מיספר אנשים מהמיפצל ומהמישרדים, שסייעו לנו בכל שאלה ופניה.

בשלב מסוים של החקירה רצינו לדעת בוודאות מה יקרה אם ננתק מגע עם הסוס. אם הוא באמת רציני, או שיריד מהעניין. דאגנו שבמיקרה מסוים שטראוס לא יענה לו. אבל חוסר התגובה גרר אחרינו מיכתב-איום חריף וגביע-ששנת שבתוכם התגלו מקקים. אז הבנו שהעניין רציני.

ובכן נכנסו לתמונה המטוסים. שטראוס התבקש לטוס כמטוס בקטע שבין אשקלון לחיפה ולזרוע את חבילת היהלומים ברגע שיגלה איתות אור מן הקרקע. הטיסה בוצעה, אבל לא היה כל היכוך. אחר-כך הסוס טען שהמטוס הקדים בשלוש דקות וביקש טיסה נוספת. גם אז לא היה זכר לסימן.

היה אחד המיבצעים הקשים, המסוכנים, העדינים והמתמשיכים שהיו לנו. אמר השבוע תתנציב שימעות סביר, מפקר היחידה לחקירת פשעים חמורים במיטרת-ישראל.

היחידה מורכבת ממיפצלים, כלשון המיטרתית. על החקירה המסוימת הזו, שבה נעשה ניסיון לסחוט את מיכאל שטראוס, היה ממונה מיפצלי חקירות, שבראשו עומד סג'ניצב אמנון שאליתאל. בגלל אופי החקירה ועדינות העניין פיקח סביר כאופן אישי על כל מהלך העניינים.

כשהגיע מיכתב הסחיטה הראשון אל מיכאל שטראוס קיוו הכל, ובעיקר אנשי-המיטרה, שמדובר בסוג מסוים של בריחה, וכי היא תתפוצץ מייד אחרי קבלת המיכתב. באותו מיכתב התבקש שטראוס להכין יהלומים בשווי של 200 אלף שקלים ולהחזיר תשובה באמצעות מודעה בצהרון סגור. "השבנו", סיפר סביר, שבאותו רגע העסק יתפוצץ. אבל ראינו שהאיש שלח מיכתב נוסף לשטראוס, ואז הבנו שזה רציני.

במיכתב השני הוא ביקש שימתין לשיחת-טלפון, שבה יתנו לו הוראות נוספות.

בשיחת-הטלפון התבקש שטראוס לנסוע לאיזור מיכמורת, ושם מצא שקית ובה מישקולת שאלה היה קשור מיצנח ואלי סרטים ולהרים. אז גם קיבל את הוראות-הטיסה. אז הבנו שלא מדובר פה במתיחה. כי במתיחה אדם אינו משקיע מאמצים

הסחטן. הטלפונים של שטראוס היו מצותנים, מיכתב-האיום שקיבל בעל-המחלות נבדקו במעבדות המיטרה, ועל שני מיכתבים נמצאו טביעות-אצבע של החשוד. בירי המיטרה יש גם הקלטות של שיחות-הסחיטה. בשיחות הראשונות ניסה החשוד להסוות את קולו, אבל בשיחה האחרונה דיבר בקר לן הטיבעי.

במהלך החקירה היתה למיטרה ולשטראוס דילמה לא קלה. מצד אחד היה חשש שמא הסחטן עלול לחרוג מאיזמו ולגרור נזק, ואולי גם הרעלות המוניות (ראה מיטרת). מצד שני לא רצו לערוך את פחד הקהל ולגרור לפאניקה.

אחרי ניתוח פסיכולוגי של אישיות הסחטן על-פי מיכתביו והתנהגותו, הגיעה המיטרה למסקנה כי אינו מסר כן לציבור. ואומנם, ההימור של המישי טרה הצליח. מלבד כמה מקקים ועכבר שהחזירי הסחטן לתוך מיצני שטראוס, ואשר הודיע מראש היכן ישתיל אותו, לא עשה שום דבר נוסף.

המיטרה חיפשה במכולים, שאר תם ציין הסחטן במיכתביו, ומצאה את המוצרים הפגומים. כרי שלא יחשדו בפועלי המיפצל שמא התרשלו בעבר דתם והניחו לבעלי-החיים להיכנס ל-מוצרים, הכנס שימעותי לאחר המוצרים עכבר ערוץ-ראש, כרי שיהיה ברור שהדבר תוכנן.

לדפוק מישחו

חצי שנה לפני ששלח את מיכתב האיום הראשון לשטראוס, התגרש שימעותי מאשתו דורית.

הזוג היה נשוי במשך תריסר שנים, ויש לו שני בנים.

מאז מילחמת יום-הכיפורים התערער היחסים בין שימעותי ואשתו. באח רונה חלה גם הרעה במצבו הכלכלי. שותף חדש שלקה, כחברת-הישוק של מוצרי סקאנדיה, סיבך אותו בחובות, ושימעותי לא ידע כיצד להתמודד עם בעיות אלה. הוא מכר את חלקו בסקאנדיה ונסע לשוודיה, לטיול. אשתו אמרה היתה להצטרף אליו יותר מאר חר.

בנתיים הגיש שותפו החדש תביעת מיטרת נגדו, ולחץ על אשתו. כאשר הגיעה דורית לשוודיה, שם גרל שימעותי ושם מתגוררת עדיין אחותו הבכורה, הם התגרשו בגירושין אור חיים. כאשר חזרו לישראל, התגרשו גם רבנות.

אחרי גירושיו עזב שימעותי את ירד שלים, ועבר אל אמו, כמרכז-הארץ. היה זה מזור שהגבר הכוגר, שהיה עצמאי כמשך כל-כך הרבה שנים, החליט לחזור להתגורר אצל אמו ואביו החורג.

שתסמן את מקום ההצנחה. בעקשנות ובריבונות שורית ממש למד שימעותי את הנושא. הוא השלים במסלולי-טיסה, גבהים וזמנים, טילפן לחברת שחק ווריא את הנושא, וכאשר ניסו לומר לו כי מסלול הטיסה שבחר אינו אפשרי, סתר מיידי את הדברים. את המיצנח והמישקולת ליהלומים הכין במו ידיו, כאשר הוא מחשב את הכובד, המרחק והגובה, כך שהמיצנח ייפול בדיוק במקום בו יחכה לו בשעה המיועדת. שקית נילון ופיסה של בד ארום וזהר צורפו למיצנח ולמישקולת, כדי שאפשר יהיה לראות את השקית בקלות בשטח.

ההצנחה הראשונה נכשלה כביכול בגלל חוסר-תאום של דקות ספורות. שימעותי אחר להגיע למקום, וראה את המטוס חולף על פניו לפני שהצליח להפעיל את האבוקה. הוא ניסה עוד פעם, ולבסוף שוכנע כי אין זו דרך מעשית.

למיטרה היתה יד בשיכנוע זה. המיטרה חששה כי התיכנון כל-כך מוצלח עד שהסחטן יצליח לאסוף את השלל בשדה ולהימלט לפני שייתפס. ואומנם, שימעותי תיכנן את ההצנחה רחוק מכביש, כדי שמכוניות-המיטרה לא יצליחו לדרוף אחרי, כאשר יסתלק מהמקום על אופניו והשלל בידיו.

הוא היה סגור

לרשה חודשים של משאומי תן התישו כנראה את שימעותי, והוא הסכים לבסוף לקבוע דרך אחרת למיפצל עם שטראוס ולקבלת היהלור מים. במשך הזמן הזה המשיך שימעותי לטפל במיפצל החדש שהקים ובחיים החברתיים הענפים שקיים. ביוני נסע עם חוג הפנויים לאילת, והיה שם מרכז החברה.

יש לו חושי-המור משגע. באילת, כאשר היינו על שפת-הים, ראינו אשה שצילמה את בעלה. וכיני נגיש אליו ושם את ורועו על כתפיו. אפילו האשה צחקת.

יש לו גם כישרון-מישחק לא-רגיל. (המשך בעמוד 38)

הדוק לא יצרו עם איש מהם. יוכי שימעותי נכנס ב-1975 לשר תפוז במיפצלי רהיט סקאנדיה עם אילן אציל ואבי כפיר. הקשר עם אציל נוצר דרך מירה, שהיתה אז אשתו של אילן וחברה של דורית, אז אשתו של יוכי. אליהם הצטרף לשותפות כפיר, שניהל את סניף-חיפה. יוכי היה ממונה על הייצור.

אבי כפיר מספר על יוכי שהיה חרוץ מאוד בעבודתו, דינאמי ובעל-מעוף. הוא היה אדם תמים במקצת מבחינת האמון שנתן בכנייה-אדם, וזה היה לו לרועץ. הוא היה איש-מישפחה טיפוס, חם ורואה. כך גם מספרים אנשים אחרים שעבדו במחיצתו. גם אילן אציל, שחזר לארץ ביום הראשון השבוע, היה מופתע והרגיש כי הכיר את שימעותי כ-סופר-רגיש וסופר-אמין.

ב-1982 פורקה לראשונה השותפות, בעיקבות הפיכתה של חברת סקאנדיה לחברה ציבורית, על רקע עסקות כבדות

סה והמצב במשק. ב-1985 החל עולמו של שימעותי מתמוטט עליו. אשתו ביקשה גט, עסי קיו נהרס, וביוני-1986 התגרש ועבר לגור אצל אמו.

יתכן שהתקופה הזו עירערה משהו בנפשו של שימעותי. יתכן שרצה להר כוח כי הוא עדיין יכול לעשות דברים גדולים ולהצליח. יתכן שרצה לנקוט בחברה שהייתה אותו קשות. או, כמו שאמר בעצמו: "כולם רפקו אותי, אז החלטתי לדפוק גם כן מישחו". שטר-אוס נבחן מכיוון שהיה סמל של הצלחה מיסרנית וכלכלית, ושימעותי היה ב-טוח כי הפסד של 200 אלף שקל לא יגרור לשטראוס נזק בלתי-נסבל.

המיטרה חששה

לימודי הקולנוע של שימעותי עזרו לו בוודאי בעת תיכנון הסחיטה וקבלת השלל. מעשה הסחיטה תוכנן בדיוק כמו תסריט קולנועי. הוא שלח מיכתב-איום ודרש שהשטובה עליהם תבוא במודעה מיסרנית בעיתון. הוא דרש כי את היהלומים יורקו ממסוס קל, למקום שבו תצנץ אבוקה

שנתן באנשים. ביתו של יוכי שימעותי, שבו מתגוררת כיום גרושתו דורית עם שני בניהם, בני 12 ו-9, נמצא בעין-כרם. מאז מעצרו נשאר הבית סגור על בריח. דורית והילדים נמצאים בחיפה.

מבחון הבית נאה ומטופח, ונראה שעזבוהו לפני זמן קצר.

שכניו יודעים לספר על מישפחת שימעותי, שהיתה מישפחה שקטה, מי אור ירדיתית. מעולם לא נשמע קר לות-מריבה בוקעים מהבית, ועל כן גירוש בני-הזוג באו בפתע על השכנים. בני-הזוג תמיד נראו לבושים אלגנטיים ומטופחים במראה. הם ביר כו את השכנים לשלום, אולם קשר

אבי ודורית, העולם החם

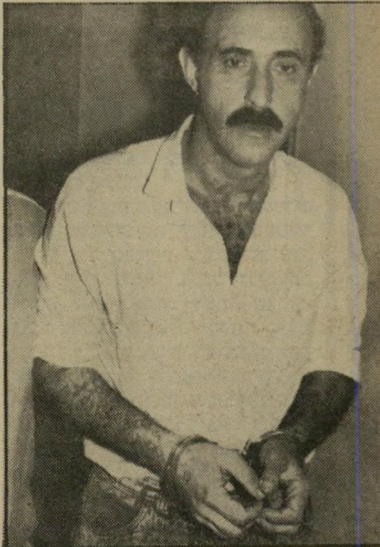

לקפה, שם את הקופסה לפניו, הסחטן תפס את הקופסה ורץ

כאשר ירדנו מהכיסה באילת, הוא עשה ברגליו תנועות כאילו הוא גופל, וזה היה מדהים, סיפרה מיכל. אבל יותר מזה לא ידענו עליו דבר. הוא היה סגור מאוד. הוא ידע להקשיב, ואני ראיתי בו מעין חברה. בשיחות טלפון ארוכות הייתי מספרת לו על כל דבר שקרה לי. על מריבות עם בתי, ועל תיקצוב בע"ב בורה שלי. הוא היה מקשיב בנועם ועוזר בעצה.

מיכל היא גראפולוגית. "זה רק מר" אה שלא היה בינינו יחסים רציניים. לא התעניינת כלל בכתביו. ראיתי אומ" נם פה ושם פתק שלו, והתרשמתי מכתביו. הוא אדם מאוד סגור ולא ניתן לפתיחה. יתכן שזה היה הרבר ששיכנע אותי לא להתקשר אליו ברצינות."

כל מכרו של שימעיני מזהירים כי הוא אדם טוב וחביב. גם המיטרה התרשמה שאין מדובר בפושע קרימזוג וחר סרמעצורים. אילו רצה שימעיני באר מת ליצור פאניקה בציבור ולקבל כל

חשוד שימעיני
נאולה באויקים?

סכום שרק ידרוש, היה יכול לאיים בהרעלה המונית. הוא בחר לאיים בהכי נסת מקקים ועכברים למוצרי שוטר אוס. הדבר עלול היה לפגוע במכירות של החברה, אבל לא היה יכול להזיק לציבור, שהיה מגלה את התקדים מיי. שימעיני הורה במיטרה שהיה לו קשה להרוג את העכברים.

בין ההאשמות שייכללו בכתב-הא"י שום, שעומדת להגיש התובעת נורית אחיטוב, תהיה בוודאי חטיטה באימים. אך מכיוון שהוא לא קיבל את התמורה שדרש, צפוי שימעיני לעונש של שלוש שנות מאסר בלבד.

העונש החמור צפוי לו דווקא עקב משוכות התיל הרוקרני, ששם בררר הנסיגה. שוטר שנכשל ונפל במיררר נפצע באורח חמור. שוטר זה הוא שבי סופו של דבר תפס את שימעיני ונאבק איתו. הוא נפצע שוב במהלך הקטטה, ואז הגיעה שוטרת שעזרה לעצור את שימעיני. על גרימת החבלה צפוי שימעיני עונש של 20 שנות מאסר, אם יוכח כי השוטר נפל ונחבל על המשוכה שהניח שימעיני מראש ברורר הנסיגה. שימעיני לא נשא איתו נשק, אבל דאג להצטייד בפליפל חריף, כרי לזרות אותו בעיני רודפיו.

כאשר נעצר, הכחיש שימעיני שהוא הסחטן, וטען שנשלח לקבל את הקופ"ס על-ידי אדם שהכיר לפני שבוע ביפו. אבל הוא לא עמד על גירסתו זו הרבה זמן. החוקרים התרשמו שהיה לו צורך נפשי עצום לפתוח את ליבו, לסיפר על מעלליו ולהתפאר בהם. יתכן שהצורך האמיתי שלו היה להראות לעולם שהוא אינו לאיוצלה כפי שנר"א בשנים האחרונות. הוא רצה שכולם יידעו כי הוא האיש שתיכנן את ה"מיכצע המושלם הזה על כל פרטיו. יתכן שזו גם הסיבה לתפיסתו. אילו היה מצליח, לוקח את השלל ונעלם, היה זוכה רק בכסף, ולא בתהילה. אולם כאשר נעצר, הפך סיפורו לכותרת ראשית בעיתונות הוא זכה בפירסום על חוכמתו, רמיזתו העשירי, כושרהתכנון שלו ומקוריות מחשבתו.

אילנה אסירה של אידה

"אני פוחדת שישכחו אותי, שלא יתנו לי להתקרב אליה. בנמל-התעופה כל-כך הרבה אנשים חשופים. כל מי שלא עזר ולא עשה דבר במשך השנים הארוכות האלה, ממחר עכשיו להצטרף לחגיגות. ואני, אחותה, עלולה להיבלע בין כר לם, להישכח, אומרת אילנה פרידמן, אחותה של אידה נודל.

אשה קטנה, עיניה צוחקות, שיערה אסוף לאחור בתסרוקת של בבושקה רוסית. לרגליה נעלי-בית ישנות וגרביים סרוגים. אפורה גדולה עוטפת את גופה.

במשך שנים אספה אידה נודל את שערותיה הגושרות של כלבתה, עד שנוצר כדור-צמר גדול. מהצמר הזה סרגה אחת מידידותיה של אידה אפורה לאילנה פרידמן. אילנה לובשת את האפורה כמו עיטור של גבורה. בגאוה. מזה 15 שנים מקדישה פרידמן את כל כוחה למען אחותה. היא עלתה לארץ באפריל 1972, עם תחילתו של גליהעליה הגדול. באה עם בעלה, לב, שהוא אגרונם, ועם בנם, יעקב, אז ילד בן 9.

הם רצו לגור בתל-אביב. הבטיחו להם כי אכן יגורו בקרבת העיר הגדולה, ונתנו להם חדר קטן במרכז קליטה בעכו.

אילנה, אז אלנה, היתה בטוחה שאחותה תבוא מייד אחריה. אמא

אידה נודל אספה

את שערות הכלבה

שלה, ושלחה אותן

ארצה. אחותה

סרגה מהן סוודר

מתה כמה ימים לפני שיעקב נולד. נשארנו רק אידה ואני. בלי קרובי מישפחה. היינו קשורות זו לזו כמו אחיות תאומות. תמיד ביחד. דומות זו לזו במראה החיצוני, אבל לא באופי. אני איטית ושקטה. אידה וזיוה ומלאת-מרץ, אומרת פרידמן.

כמה ימים אחרי שהגיעו למרכז הקליטה שמעה פרידמן ברררר כי אידה פתחה בשביתת-דעב. זו היתה תחילת מלחמתה של אידה בשילטונות.

אילנה פרצה בככי, מישוה ריחם עליה והיפנה אותה למישרד-החוק, שקישר אותה עם אידה.

כך התחילו 15 שנות מאבק. אידה שם, נלחמת במיטרה, מתגרה בממשלה, עוזרת לכל מי שאפשר, נאסרת ונשלחת ב"ז 21 ביוני 1978, לארבע שנות-גלות בסיביר. אחר-כך חזרה למוסקוה, משם נדחקה לעיר שדה נידחת. 16 שנים היא אסירה לעיתים ממש כלואה, לרוב חופשה מכבלהכלא, אך עדיין אסירת-המאבק.

שתינו

השתנינו

אותו הזמן, באן, אילנה פרידמן היא אסירה של אידה. שולחת

אילנה פרידמן מכינה את החדר למען אחותה אידה נודל. אני חוששת מהפגישה איתה אחרי 15 שנה.

אילנה מנקה את התמונה של אידה
הונחתי את הבית. אידה היתה חשובה יותר מהאבק על הרהיטים

אנאטולי שצ'רנסקי עם אידה במוסקבה (למעלה) ועם אילנה (למטה)
אני איפית ושקטה, אידה זריזה ומלאת מרץ

מפני שאני טיפשה, אלא מפני שאף פעם לא היה לי זמן ללמוד. ואידה תוציא מכאן את הרהיטים ואני אוכל לסדר את הביתה בצורה נעימה יותר. ואקרא ספרים, אסרוג סוודרים ואפצה את לב ואת יעקב על כל מה שאירפעם לא נתתי להם.

שרה לייבוויץ
צילם: ציון צמחיר

רגיל, אעשה גם למען עצמי. אינני פוחדת מריקנות. יש לי כל כך הרבה דברים לעשות.

אני רוצה ללמוד עברית. עדיין, אחרי כל כך הרבה שנים בארץ, אני כותבת בשגיאות. וגם אנגלית אני רר צה ללמוד. נסעתי בכל העולם, נפגשתי עם עשרות אנשים דוברי אנגלית, ותמיד הייתי זקוקה למתורגמן. לא

לעזוב אותה? המשכתי.

הירחור מבין, מתסכל, חולף במוחה של אילנה. ואחרי כל זה אינני יודעת עד כמה באמת עזרנו לה. הרי יכול להיות שהיו נותנים לה לצאת בדיוק עכשיו, גם בלי המאבק שלנו.

כך או כך, כעור כמה ימים אידה נודל תגיע. אחרי ההתרגשות הראשונה, אחרי שניכנס למסלול חיים

מיכתבים, נפגשת עם כל מי שאפשר בארץ ובעולם, מארגנת תרומות, ועידות ועצרות יהודיות בכל רחבי העולם.

עכשיו, דקה לפני הסוף, פרידמן תשושה, על סף אפיסת כוחות. היא מצוננת, מבובלת, פוחדת. רוצה לקנות שימלה חרשה, אך אינה מוצאת זמן וכות.

אני רוצה שהכל יהיה מאתורי. התגיות הצפויות מאיימות ומפחידות לא פחות מ־15 שנות מאבק.

אני פוחדת מהתגובה של בלור, כשאראה את אידה. אני רגשנית מטיבעי. אני עלולה להתבלבל לגמרי, לאבד את ההכרה וליפול שם על הריצפה, לעיני כולם. כל הזמן אני אומרת לעצמי שאצטרך לגייס לעזרתי את ההגיון הקר, לפחות בדקות הראשונות, רק כדי שלא אתמוטט.

אני גם חוששת מהפגישות איתה, מהחיים ביחד. השארת שם את אידה של שנות הילדות, אידה שהכרתי היטב. אפגוש כאן אידה לא מוכרת. ב־15 השנים האחרונות שתינו השתנינו. נצטרך ללמוד להכיר זו את זו. בדירתה של פרידמן, במרכז רחוק בות, יש חדר אחר שהוא חדרה של אידה. כשאידה נלקחה לסיביר, ארוז ידידיה במוסקבה את כל חפציה, כלי בית ומיטבת, רהיטים, ספרים, ושלווה בארגונים גדולים לארץ, לאילנה.

תשע שנים מאכנסת פרידמן את חפציה של אחותה. החדר צפוף, מלא ברהיטים כבדים, ארונית גרושה בסריסים, מיכתבה, כיסאות, כריות קטנות. פרידמן יושבת על שרפה עץ. עונה לצלילי הטלפון הרבים: מזכיר רתה של גאולה כהן, פעמיים רעיה יגלום, שתי חברות־נפש ואחת זרה. וכל זה בחצי שעה.

אני מקווה שעכשיו אתחיל לחיות חיים נורמליים, אומרת אילנה. אין בקולה תלונה או מרידות. כמצייתת עובדת־חיים קשה אך פשוטה, היא מרבת על הבעיה הגדולה שלנו. כשראתי שלא נותנים לאידה אשרת־יצאה, ואחר־כך, כששלו אותה לסיביר, הבנתי שאני צריכה לעזור לה. רק אני נשארת לה. כל בנייה־משפחה שלנו מתו במילחמה. אידה לא התחננה ולא ילדה ילדים. אם אני לא אעזור, היא תהיה בודדה לגמרי.

התחלתי להיפגש עם אנשים, להסיר ביר מה הבעיה שלנו, לבקש שיעזרו. בתחילה התנהל המאבק באיטיות. ב־1979 לב פגש במילואים את פיטר קראוס, איש חסידי ציבור מרעננה, שנתרם לעזרתנו, ביחד איתו הרחבנו את הפעילות. עכשיו כבר לא היה זמן לשום דבר אחר. רק אידה.

אני עובדת כמנהלת־חשבונות במרכז נעמח בתל־אביב. מנהלת־חשבונות גרושה. תמיד חשבתי על אידה. לא היה לי כוח להתרכז בעבודה. כל בוקר אני קמה ב־5:30, 6:00 כבר יוצאת לעבודה. ואחר־כך פגישות, התרוצצויות, סידורים.

יעקב, הילד, גדל לבד. לא חילקנו אותו את חוויות הגדילה, הנעורים, ההתבגרות. תמיד היה לבד. לא היה לנו אפילו מספיק כסף כדי לשכור מטפלת. קנינו לו כלב. במקום הורים היה לו כלב. איתו הוא דיבר, שיחק, חילק את בעיותיו.

א־אפשר היה לחשוב על ילד נוסף. הרי זה בלתי־אפשרי גם לפעול למען אידה וגם לספל תינוק. כך שעקב היה באמת בודד.

עכשיו יש לי רגשי־אשמה כלפיו. לא הייתי לו אמא טובה. לקחתי ממנו 15 שנים, אולי השנים החשובות ביותר בחייו של בן־אדם.

יעקב פרידמן עומד להתחיל בימים אלה את לימודיו באוניברסיטת בר־און. יחסים־בינלאומיים לתואר ראשון. מקווה ללמוד אחר־כך מינהל עסקים.

מובן שגם את הבית הונחתי. אידה היתה חשובה יותר מהאבק על הרהיטים. תמיד היה קצת אבק וקצת בלגן. הרי כל הרהיטים שלה כאן. הייתי צריכה למצוא פיתרונות שיהיו גם נעימים וגם מעשיים, איך להתגבר על שתי מערכות רהיטים בבית כל־כך קטן.

לפני חמש שנים, עם תום תקופת גלותה של אידה, רמזו לאילנה כי ייתכן שעכשיו אידה תורשה לעזוב את ברית־המועצות. כך קורה בדרך־כלל. מגרשים מברית־המועצות כמעט את כל מי שסיים את תקופת הגלייתו. אילנה החליטה לעבור לדירה גדולה יותר. עד אז גרנו בקריית־שרת בחולון. הביתה היה קטן. ליעקב היה חדר משלו. בדיוק באותו זמן הוא התגייס לצבא.

רציתי שלאידה יהיה חדר בבית שלנו, אבל לא רציתי לגרש את יעקב מחדרו. החלטנו שאנחנו צריכים למצוא דירה גדולה יותר. מצאנו דירה ישנה, במצב גרוע, ברחובות. לקחנו הלוואה, מכרנו את הדירה בחולון ועברנו לגור כאן.

עכשיו משפצים את הדירה. התחילו בעבודות השיפוץ יומיים אחרי שאידה הודיעה כי היא מגיעה לארץ. חדר־האורחים התרוקן מרהיטים, קירות נהרסו, נכנסו מחדש וסוויטרו.

אני רוצה שאידה תגיע לדירה מסודרת ומשופצת, שלא נתבייש בפניה ובפני כל האורחים, אומרת פרידמן.

לפרוש בכל רגע

ד טלפון מצלצל. חברה הומינה לבני הנוג פרידמן חדר בבית־מלון בטבריה. אתם צריכים לנוח קצת לפני שאידה מגיעה, היא מאיצה באילנה. אני באמת זקוקה למנוחה, אומרת אילנה. ב־15 השנים האחרונות לא יצאנו לנופש, ואם העזנו לבלות בערב, להאזין לקונצרט או לצפות בסרט, הרגשנו כמו גנבים הגונבים זמן יקר, שיכול היה להיות מוקדש לאידה.

למולי, בעלי לב הוא אדם טוב. הוא הבין אותי, קיבל אותי ביחד עם הבעיה שלי, ידע שאני לא יכולה אחרת. ולא רק הבין, אלא גם עזר, התרוצץ ביחד איתי, נפגש, דיבר, כתב. הוא עובד כמפקח בתנובה. כל יום, כמוני, אחרי שעות העבודה, הוא הקדיש את כל שעותיו הפנויות לאידה. בערב, מאוחר, היינו מגיעים הביתה. לא אוכלים, לא משוחחים, מייד נרדמים. ולמחרת קמים מוקדם בבוקר ומתחילים כיום חדש של עבודה והתרוצצויות. 15 שנים שהיו כמו יום אחד, ארוך, מפרך.

לפעמים כעסתי על אידה. את דואגת לכולם, מטפלת באסירי־ציון, שולחת מיכתבים ומתנות לכל יהודי טובל ברוסיה, ורק על אחותך אינך חושבת, אמרתי לה. הפסיקי להתגרות בשילטונות, כדי שיתנו לך לצאת, וגם אני אוכל לנוח. המאבק מתיש אותי. אין לי יותר כוחות, אמרתי לה.

אני עושה מה שאני צריכה לעשות, אידה אמרה לי, ואת תעשי כרצונך. לא ביקשתי ממך שתיאבקי למעני. את יכולה לפרוש בכל רגע. אינך חייבת לי דבר. אבל איך יכולתי

מינילוג עם בוטרוס בוטרוס-ע'אלי

"אני כתבתי את הנאום שלא נואם!"

ידעתי על יוזמת השלום של סאדאת — ביקורו בירושלים ב־1977 — כשבוע לפני נאומו בפרלמנט.
חוסני מובארכ, שהיה אז סגן הנשיא, טילפן אליי וביקש ממני להכין

סאדאת לעשות את הצעד ההיסטורי הזה. אני, אישית, הייתי מופתע מהנסיעה לירושלים, אבל לא מהנסייה הכללית. עליך דיברתי עם הנשיא סאדאת פעמים רבות. מעולם לא הייתי ממש קרוב אל

האמין שכל אחד מיועד להגיע למעלה בשעה ובמקום היעודים לו.

"אני רק טכנאי"

קשה לי לקבוע בכירור מדוע נסע לירושלים: האם שאף להיכנס להיסטוריה, או שקיווה לפתור כך את בעיותיה הפנימיות של מצרים. אני לא חושב שקיימת סתירה בין שתי התיאוריות. אולי רצה בתחילה לפתור את בעיותיה הכלכליות של מצרים, ואחר כך ממילא נרשם בתולדות ההיסטוריה.

אינני רואה גם את הסתירה בין שתי התיאוריות השונות, לגבי השאלה מדוע נרצה: האם בגלל יוזמת השלום שלו, או התנגדותו לקנאות הרתית. אותם הקיצוניים שהתנגדו ליוזמת השלום שלו עם ישראל תמכו ממילא גם בקנאות רתית.

מכין כל מי שהתלהבו מהמסע לירושלים, הייתי הפסימי מכולם, בעצם — המציאותי ביותר. מנסיוני העשיר ביחד סים בינלאומיים הבנתי ש־30 שנות מילחמה לא יכולות להיפתר במהי ביקור אחד.

אני נשמע מזלזל ביחסים אישיים בין מנהיגים? חלילה. הנה, למשל, פיתחתי יחסי ידידות עם אריק שרון. לא כמו עם עזר וייצמן ומשה דיין, אבל בכל זאת — אחרי שבילינו שעות על גבי שעות ביחד (בשיחות שהתנהלו בסמוך לקמפדייוויד).

אני רואה עצמי כטכנאי. משלמים לי כרי לפגוש באנשים, ולא כדי להתרשם מהם.

האם זה היה נכון מצידו של סאדאת לבקר את מנחם בגין כשותף לשלום על מנהיג מהשמאל? אני מעריף שלא להתערב בענייניה הפנימיים של ישראל. תמיד נמנענו מכך.

המעשה הגדול של סאדאת היה שהכין יורש — חוסני מובארכ. מה פירוש "יורש"? ובכן, תמיד ידענו שהוא מכין אותו. פעמים רבות הוא ביקש מאיתנו להתקשר עם מובארכ, תחת להתקשר איתו. הוא העניק לו כוח וסמכויות עוד בחייו.

לא ידוע לי על תוכניות פרישה של סאדאת בחייו. הוא לא סיפר לי על כך.

"יש הידרדרות!"

אם יש טון מאוכזב בדבריי, זה מפני שמאז אפריל 1982 לא עשינו דבר בעניין השלום. לא חלה שום התקדמות. עמידה במקום בתהליך כזה. פירושה — הידרדרות. הסכמים לא קוימו, שיחות האוטור גויה נפסקו, לא התקיימה נסיגה טוטאלית מסיני.

לא, איני מסתכל עליך כעל "תן וקח", וחושב שאנחנו המצרים נתנו יותר מכפי שקיבלנו. זו אינה גישה נכונה. אני רק חושב שלמרות מאמציינו הבלתי־נלאים, לא השגנו די, וחבל. אילו היינו ממשיכים בתהליך השלום, אולי לא הייתם מפסידים כל כך הרבה קורבנות בלבנון. אילו היינו מנסים לפתור את הבעיה הפלסטינית — אולי היו מימריה קטנים יותר כיום. איני רוצה ליעץ בדיוק מה צריך לעשות בנידון. מה אני עושה? מה זאת אומרת?

עבורי, אישית. איני מסכים לתיאוריה הגורסת שכל מי שנטל בו חלק — נפגע. זוהי הכללה גסה. צעד כזה הוא חד־פעמי בהיסטוריה.
וגם אצלכם — אבר'ה סמיר ואלי־קים רובינשטיין היו שותפים לתהליך השלום ומכהנים כיום בעמדות בכירות בישראל.
האם מעמרי נפגע? אני מאחר לפגיי־שה הבאה.

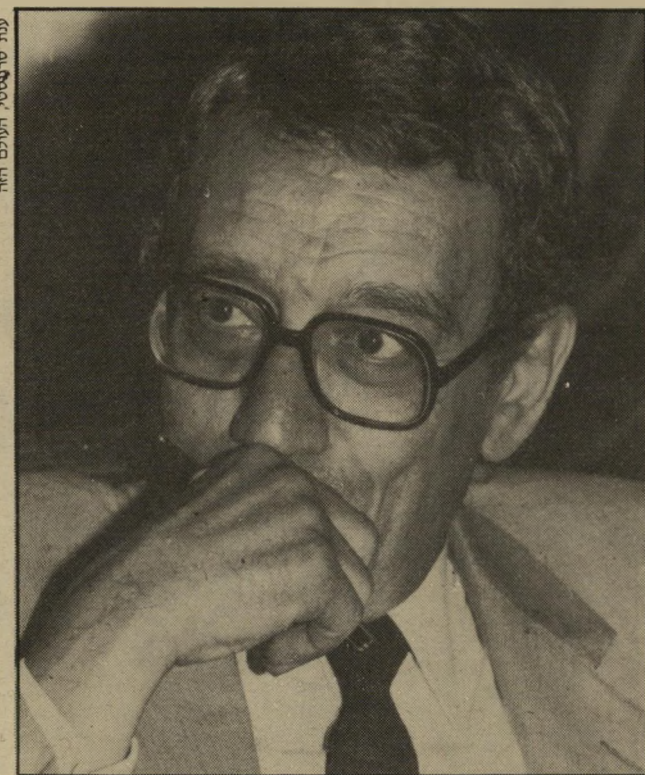
עם בגין
 זה היה כדאי, גם לך.

עם סאדאת ועזר וייצמן בקמפדייוויד
 פיתחתי ידידות עם אריק שרון.

עם קמחי וזששון
 משלמים לי כרי להיפגש.

סאדאת. היו בנינו יחסי עבודה, עשרות טלפונים כמו "תכין לי כך וכך", או "היפגש עם זה וזה".
כששיטף אותי ביוזמת השלום שלו, לא נוצרו שיחות־נפש — מייד התחלתי לעבוד. איתי הוא גם לא שוחח מעולם על הסכנות הטמונות בצעד שכה, על המוות.
הוא היה אדם מאוד פטליסטי. הוא

עבור הנשיא נאום באנגלית למעמד בכנסת־ישראל. עמלתי שעות רבות על כתיבת הנאום. לבסוף החליט סאדאת לנאום בערבית, ולא השתמש כלל וכלל בנאום שלי.
אינני זוכר את הנאום המקורי. לכן אינני יכול להיזכר בהבדלים שבין שני הנאומים.
אין לי מושג מתי בדיוק החליט

מיפגשים בבריקה

ב־6 באוקטובר — יום השנה למילחמת יום־כיפור, הנתפסת במצרים כניצחון לאומי, ויום־השנה לרצח אנוור אל־סאדאת — מסע בוטרוס־ע'אלי, ש־המדינה לענייני חוץ של מצרים, לכינון הבריקה התכולה של מלון "נייל־הילטון" בקאהיר. בוטרוס־ע'אלי — בגד־ים כהה לגופו, וכובע־רצח לראשו — התיז על עצמו מים קרים מהמיקלחת שליד הבריקה. ואחר־כך נכנס בזחירות רבה לתוך הבריקה. מכיסאות־הנוח של המידשאה, מסביב לבריקה, צפו בו אשתו היהודיה, בלונדית תמידה, שכיסתה את בגדיהם שלה במגבת, ובתו שחורת־השיער. בוטרוס־ע'אלי היה נבון מעט לפגוש בי במיקרה בתפאורה זו, ומיהר להזכיר לי שצפויה לנו פגישה רשמית בימים הקרובים.

פגישה כזאת אכן התקיימה במישרד־החוץ המצרי, עטור הנברשות המשתלשלות מהתקרות הגבוהות, השטיחים ופינות־השיבה. בוטרוס־ע'אלי, חליפה אירופית לגופו, נראה בוטה ושופע סרקאזם כתמיד.

כמה דקות אחרי הפגישה נפגשנו שוב בביגדי־ים בבריקה של "הילטון". הסמוך. הארשת הנבוכה שבה אל השר, שחיך אליי מרחוק־רחוק.

דקות מעטות קודם־לכן, במישרדו, היה בוטרוס־ע'אלי במיטבו. הוא התפתל במיומנות בין שאלותיי, ולא החליק בלשונו אף פעם אחת, פרט לתגובתו הקטלנית על התרשמותי מ"האדם ברחוב". לא אתווכח על התרשמותך מהאדם ברחוב, המבוססת, קרוב לוודאי, על פגישותיך עם שני נהגי־מוניות, שאחד מהם שתול מטעם השרותים החשאיים המצריים..."

"הוא ידע שייצא!"

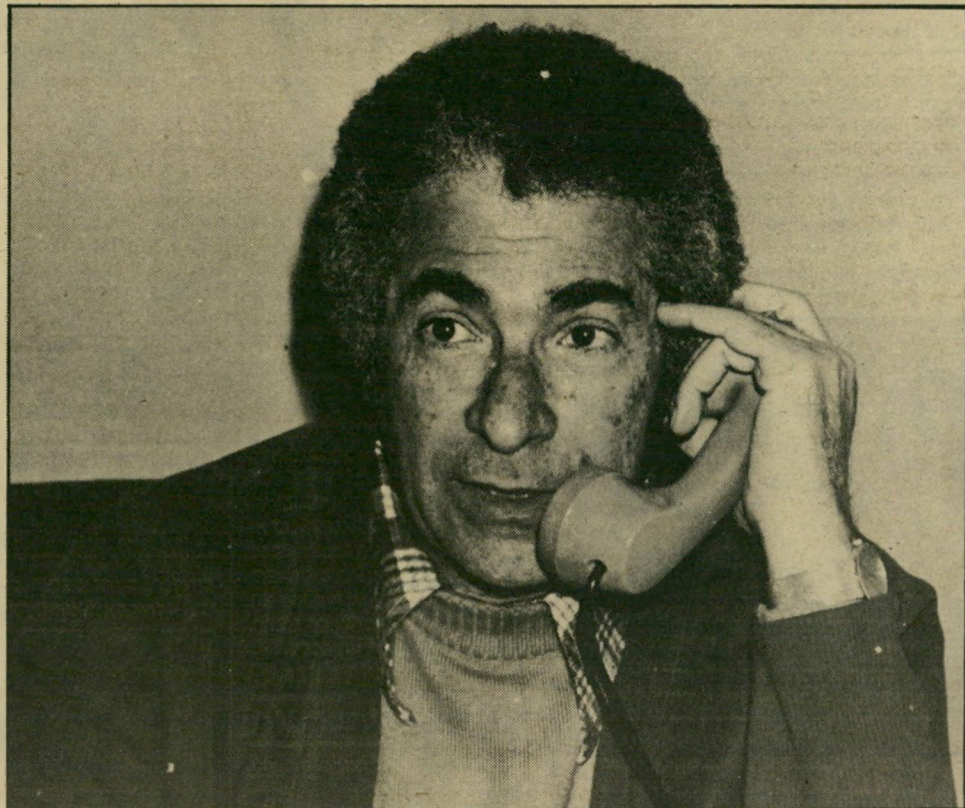
נאצר. כיום, אולי, מתבהר גודל האביזר שבתוכו של סאדאת, אם כי לא הוגן להשוותו למובארכ. הנשיא הנוכחי מאוד משתדל. ג'י האן סאדאת היתה פחות פופולרית מפני שתמכה במה שכונה, בחוסר צדק, "חוק ג'יהאן" — חוק שתמך בנשים נגד בעליהן. על אף העובדה שלא יזמה את החוק, גרמה תמיכתה בו לשנאת הרתמים ובעלים מסוימים כלפיה. באמת, נכתבו באחרונה כמה מאמרים נגד בעליהן. אולם, הישראלים, כליכך מההרים! לנו, למצרים, יש זמן, ותהליך השלום ייקח זמן. לכן אינני מאוכזב. זה לגמרי מיקרי, שכל מי שהיה שותף בתהליך השלום נפגע, או יצא מהמשחק. זה נובע מבעיות בריאות, בעיות כלכליות, רוסציה שיגרתית.

האם התכוון להתפטר? זה הסתובב לו בראש, אבל הוא לא תיכנן לעשות זאת במהרה. על כל פנים, הוא הכין היטב את חוסני מובארכ והאמין בו. תמיד אמר לי שמובארכ הוא אדם ישר, הממלא את חובותיו. אני זוכר כיצד ישבתי עימו, כשמובארכ טיפל מח"ט. סאדאת הוריד את שפופרת הטלפון פון ואמר לי, בשביעות רצון: "מובארכ עושה בדיוק מה שאני הייתי עושה". אולי זה נכון שהרגשת לפני כמה חודשים ברחוב בחוסר-אזהרה מסויים כלפי סאדאת. אתם, הישראלים, מאוד רגישים לכל שינוי. המצרים משנים את דעותיהם וריגשותיהם בתדירות. זוהי ארץ בעלת מורשת כל כך עתיקה. שתזווח כאלה לא מועזות אותה. תמיד היה ברור שסאדאת היה טוב למצרים, בהשוואה לגמאל עבד-אל-

1967. אז האמנתי באמונה שלמה שלעולם לא יהיה שלום במרחב! מרוע? התייחסתי לחיים החברתיים בישראל, האפליה בין אשכנזים לבין עדות-המזרח, הברלי מנטליות חריזים — אתם, הישראלים, תמיד ממהרים, עצבניים, אגרסיביים. לנו, לער-

נשאל זאת, הוא צחק לעצמו. הוא היה אדם שאהב להפתיע. לא, מותו לא היה מפתיע עבורי. היתה לו אינטואיציה מאוד חזקה שמי שהולך לקרות. הוא אמר לי, לקראת מותו, שמהו דראסטי הולך להתרחש. בכל זאת, כשהוהר עליידי שרה-הביט

אני מוקף בשוטרים, אבל מה זה עוזר? עובדה: לסאדאת זה לא עזר! אנוור אל-סאדאת באמת לא פחד מהמוות. הוא פשוט הבין את חוקי המישחק. אל תשכחי שהוא עצמו התחיל בקאריירה שלו כטוריסט שגיסה לרצוח. הוא פשוט ידע שיום

ביום, יש סבלנות, יש זמן. בעבר האמנתי שישראל היא אי בר דבר, בלתי-אפשרי, בים של מדינות-ע"ב. פיתאום בא הצער חסר-התקדים של סאדאת, ושינה הכל. הייתי כליכך בהם עד ששיניתי לחלוטין את דעותיי. כן, סאדאת בנה את הפוליטיקה שלו על ההלם הפסיכולוגי.

חן מפני נסיונות-התנקשות בחייו, לא שעה לו. כשהלך סאדאת לפרלמנט המצרי, להודיע על כוונתו לבקר בירושלים, ידע היטב מה צפוי לו. אולי לא חשב אז על מוות, אבל ידע שיוחרם עליידי מנהיגי-ערב וחברים רבים. אני עצמי הייתי נגד ישראל אחרי

יבוא והוא יירצח. בכל זאת, נטל את הסיכון ובא לירושלים. זה נכון שלא שיתף את אשתו, ג'י האן, כמחשבותיו על הביקור. אבל אי-תו הוא ריבר עליכך בעקיפין. מרוע החליט לבוא לירושלים? אהו! אין ישראלי שפגש אותי ושלל התלבט בשאלה הזאת. כשסאדאת

"סוכן המוסד"

כמה שניות אחרי שנכנסתי לחדרו של העיתונאי אניס מניצור, בבניין השבועון "אוקטובר" במרכז קאהיר, הגיעה מעטפה. מניצור פתח את המעטפה ומצא בתוכה מיכתב-איום על חייו: אם ימשיך להתקוף את עבד-אל-נאצר במאמריו — יקפח את חייו. חוץ מזה הואשם מניצור בכך שהוא "סוכן של המוסד". מניצור נראה מורגל בשכאלה, קרא לי את המיכתב, קרץ לעברי וטילפן ל"מוסד שלנו" — המוחאבאראת. הוא סיפר שהוא מקבל מיכתב כזה פעם בחודש. מניצור הוא איש נמרץ, בסביבות העשור השישי לחייו. יש לו הבעה ממזרית, והוא חריף ומהיר בתגובותיו. על הקיר בחדרו תלויות תמונותיהם של הנשיאים אנוור אל-סאדאת וחוסני מובארכ. תמונת סאדאת בולטת ביותר משמאל. מעברו השני של החדר חולש "הציור היחידי שנעשה אודות השלום. איך אני מסביר זאת? עובדה! הציור בוצע על-פי הזמנתי, על-ידי סאלח טאהב — צייר מפורסם במצרים. הוא רצה לצייר גם פורטרט של סאדאת, אבל לא רציתי בכך. רציתי תמונה כללית של שלום". מהחדר נשקף נוף פסטורלי למדי של הנילוס. מניצור, שהיה מקורב במיוחד אל סאדאת, מספר כיצד ביקש ממנו פעם רשות להיפגש עם נשיא-סוריה. סאדאת אישר, אבל נשיא סוריה לא אבה לשמוע על ראיון עם מניצור. כמה ימים אחריכך התבררה הסיבה: מאמר שכתב מניצור באותו השבוע. במאמר סיפר כיצד נחת בנמל-תעופה, בין המון סורים, עד שקלט לפתע שהוא בישראל... לא ניכר שום הבדל בין הסורים לבין הישראלים. נשיא סוריה נעלב עד עימקי-נשמתו.

א. בירמן את רפי

שרותי גביה ואבטחה בע"מ

- טיפול בשיקים ללא כיסוי בכל הארץ כולל במגזר הערבי
- גבייה וביצוע צווי מעצר וצווי עיקול ■ ביצוע פסקי דין ופינויים
- בלדרות לחו"ל ■ אבטחה מיוחדת ■ שומרי ראש

חולון, סוקולוב 13, טל' 5053129, 5053181, 03-854233
חיפה, החלוץ 27, טל' 666269, 04-641711
ירושלים, המלך ג'ורג' 16/6, טל' 02-246842
ביפ-א-קול, טל' 02-224341, מנוי 6555, בירמן
נתניה, רמז 15, 053-619093
איתורית, טל' 03-7549111, מנוי 6444, רפי

בקרו בייפתח סניפנו בבאר-שבע

המארכת והגינקולוג

את סיגלית גל מכירים כולם. היא שימשה כיוצאת דופן של מועדון חזית חסרה צמחה של הרוק המבוקש אורי ערליץ, הכל אמר לה. סיגלית, החיים האלה לא בשבילך, עם נטונים כמו שלך את צריכה להיות בתחום אחר. סיגלית שמעה וגם האזינה וגם הקשיבה, אבל היה לה קצת קשה להשתחרר מזה הלילה המכריז. היא אהבה את עבודתה ואת המיפוש עם החברה הגבוהה והחברה הפחות גבוהה. כל הסי פוסים המיותרים והפחות מיותרים שהיא נתקלה בהם בעבודתה אמרו לה שהיא צריכה קשר עם גבר שלא קשור לחייה, כי מי שקשורים לחייה הלילה הם לא צריכים ולא אחרים ולא עוררבה דברים, בעוד שהיא חשבה לתומה שהם כן.

אמרו לה שגינקולוגים זה מאוד באופנה עכ שיו. עובדה, לרוגמנית תמי ברנטי יש חבר

נאוה ורימון בייקיר
בעיריה של עיריה קטנה באמריקה

מיסים אנד מיסטר רימון בייקיר, כשעל אצב עותיהם שתי טבעות נישואין מבריקות, ובכיס תעורת נישואין. כשהם נחתו שוב בארצנו וסיפרו את הקורות אותם, התעלפו שנים שלוש חברים, אבל המע שר כבר נעשה ולא היה טעם להסתיר אותו. בש בוע שעבר הם חגגו גם חתונה ישראלית במלון יסית בתל-אביב. החברה באו, שתו איזה ויסקי ואמרו אחד לשני: "אם בארצנו נפלה שלהבת", וגם "כל כלב ביג' יזמ".

התאהב והוא הולך להתחתן. אבל רימון, אחרי 37 שנים של רווקות, פחד להוריע את ההורעה המ שמחת, ואולי גם פחד שהחברה ינסו להניא אותו מכך. אז הוא קנה שני כרטיסי-טיסה לארצות הברית, לקח את נאוה איתו, והם נסעו להם לחופש אמריקאי.

לא ברור בדיוק מה קרה בחופש, אבל ברור שיום אחד אחריה צהריים הם נכנסו לעיריה של עיריה אחת באמריקה ואמרו לרשם הנישואין "רשום". הוא רשם, ומתוך בנייה העיריה יצאו להם

מיסטר אנד מיסיס בייקיר

בעברית אומרים על זה "אם בארצנו נפלה שלהבת" וגם "בערבית אומרים על זה "כל כלב ביג' יזמ". ושתי האימות מתכוונות לזה שרימון בייקיר, תיקו הרוקיס-לנצח, נפל בפח ונשא אשה.

שנים הוא עשה שרידים של לא-מתחתן מיקצועי. היה פלייבוי כזה, נאה, מחיך, לבוש היטב, מנהל מוסדות, נוסע לחו"ל, יוצא עם חתיכות, אפילו מתאהב פה ושם, אבל חתונה ממש לא.

בגלל זה הכוזרות נשאו אליו עיניים בתיקוה שישנו אותו, והכוזרים נשאו אליו עיניים בתיקוה שהעקשנות שלו תרסק גם בהם. מה הביגדיל הזה שכחור לא רוצה להתחתן אני לא מבין בדיוק, אבל אני לא מבין עוד כמה דבי רים, אז נעזב את זה.

ואז — יום אחד בהיר-שמש, נכנסה לפירושק, אחת המסעדות של רימון בייקיר, בחורה צעירה ונאה. רימון ראה אותה, ומכיוון שהמלצרית לא היתה פנויה בדיוק באותו רגע הוא ניגש ושאל אותה מה היא רוצה להזמין, ואחריה הוא שאל אותה עוד משהו, ועוד משהו, ובסוף הוא גם שאל אותה איך קוראים לה, והיא ענתה שקוראים לה נאוה.

ארכזה חשישים יצא רימון עם נאוה, והחברה חשבו שהנה שוב יש לו חברה. אבל רימון, כנראה, נדלק על נאוה יותר מהמקובל. אילו היה בחור רגיל, הוא היה פשוט מוריע לחברה שהפעם הוא

סדקים בממלכת שוודיה

על ירדנה גורביץ' אמרו שהיא התגלמותה של הלנה מטרדיה, שפניה היפות השיטו אלף ספינות שבאו לשחררה מכילאה. היא נחשבה לפני 10 שנים כבחורה היפה ביותר בארץ. מאז קום המדינה ועד ימינו לא היתה בישראל אשה שהיתה כל-כך נערצת על גברים, שהיו מוכנים להעניק יותר ממה שהיה להם. עם ידידה ומעריצה נמנו אישי ציבור, חברי-כנסת, שרים, אנשי צבא, עשירי רים וסתם יפים.

כשדיגמנה, הצליחה כמצופה, ופניה היפות קישטו מרעזות-פירסומות רבות, כשחתימתה האי שית מעטרת אותן, כנהוג לגבי זמרים ומפורסמים אחרים. בזמן שהיתה סטודנטית הופיעה בסרט בתפקיד מלכת שוודיה. והכל ציפו לגדולות ונצורות ממנה. אך לא היתה לא אמביציה גדולה. היא סתם שאפה להיות אם בישראל, וגם לא כל כך הבינה מה רוצים ממנה.

נוק-אאוט לפלייבוי

מה דרוש לגבר שיש לו נטונים להצלחה, אך קשה לו להגיע אליה בכוחות עצמו? התשובה היא פירסום. ומה קורה לו כשהפירסום כבר מגיע, את זה לא הייתם מנחשים. התשובה היא: רק צרות ובעיות.

עורך בלומנפלד בן ה-39 חזר מגרמניה אחרי 16 שנים, שבהן עשה חיל בענף מועדוני הלילה. אך רצה השם והוא ירד מנכסיו ונותר ללא

אחד שחשב שהיא משהו מיוחד היה רמי שאול, שניהל עימה רומן ממושך, וכולם חשבו שהיא הולכת להיות גברת שאול מס' 2. אך הגורל יש לו נתיבות משלו, והיא הכירה בחור צעיר ויפה בן-גילה בשם עמי טמיר, הער סק במכירת ציור לטיהור בריכות דגים וניו. הזוג היפה נישא, וירדנה גרמה לשיכרוך-לב לכל מעריצי הרבים.

החיים המשיכו הלאה, וירדנה ילדה את בנם אורי, ונכנסה למשבר אישי שנמשך תקופה ארוכה, ולא כל-כך הסתדרה עם בעלה. שלוש וחצי שנים אחרי הולדת הבן החליטו בני-הזוג להתגרש, ירדנה מצאה עבודה אצל ידיד ותיק שלה, עורך-הדין יגאל ארנון.

השבוע נחתם הסכם-הגירושין בין השניים, וכל אחד פנה לדרך. בכך הסתיים עוד סיפור נישואין של עוד זוג יפה.

לפלייבוי

כסף ורכוש, מלכר האהבה בלב לחברתו דניאלה דנצל, שאינה אלא אלופת-אירופה באיגרוף תאילנדי.

את הנוק האאוט הוא לא קיבל ממנה, אלא מאשתורלשעבר, אמירה, שבכלל אין לה מושג בקראטה, באיגרוף ובג'ודו, אבל היא יודעת ליישם שיטות יותר מודרניות כמו מישטרה ובתי מישפט.

הגרופה, אם לבתם בת ה-9, מנסה זה זמן רב וללא הצלחה להשיג את דמיה-מוזנות המגיעים לה בתוקף החוק. בחבור פשוט נותר ללא פרוטה, אך אשתורלשעבר, האהבת לקרוא את מורירי החברה בעיתונות הישראלית, התרשמה אחרת.

סיגלית גל ויוסי שביט

נס לתם בקעם

גינקולוג בשם קובי זר, זה עוסק יפ. אז גם אצלה זה יכול לעבוד.

הכירו לה את חברו הטוב של דקסטר זר, בחור חביב שהוא גינקולוג פרטי בשם יוסי שביט, והוא גם אוהב מוסיקה ולבלות ולחיות, אבל הוא בחלט לא מאנשי-הלילה, כי הוא צריך לקום בבוקר מוקדם לעבודה, והוא גם לא משתגע על מועדונים ודיסקוטקים, והוא רוצה להתחתן ולהקים בית. סיגלית אינה יודעת, אבל זה מה שגם היא צריכה לעשות.

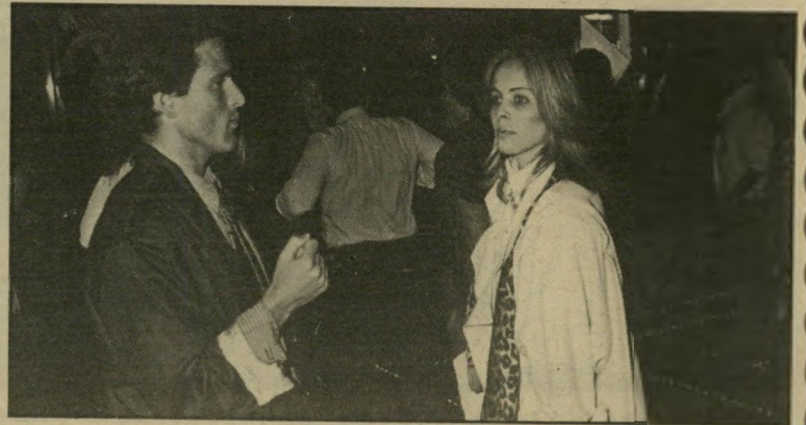
בקיצור, השניים הכירו זה את זה, והם ביחד. לא נותר אלא לחכות. מה שביט הוא שלסיגלית יש עכשיו הנחה גדולה באסותא. ויכל להיות שאפילו יתנו לה שם ללדת בידעם לגמרי.

דניאלה דנצל ועורך בלומנפלד
כמה ימים בכלא — בנול פירסום

בלומנפלד, שנוכח לרדת שפירסום הוא כמו בומרנג, ושהוא יכול להיפגע גם מבלי להתכוון לכך, מעריך עתה לשמור על פרופיל נמוך. כעת הוא עוסק בניהול פאב בצפון תל-אביב, ודואג להתרחק מעיתונאים ומצלמים חסרת, וניאלה, בת ה-18, עובדת כרוגמנית וכמאמנת, והאשה לשעבר אמירה עוסקה כטיפל בסת.

היא הבינה שבעלה-לשעבר מצליח ביותר, והפירסום הרב שהוא זוכה בו בחברת בת-זוגתו הספורטאית מהווים קבלה, שחור על לכן, למרות שחלק מהפירסום הופיע גם בצבע. האשה הפעילה נגדו צו על אי-תשלום רמיר מוזנות מצטברים, בסך 5000 שקל, והושיבה אותו כמה ימים בכלא, עד שהצליח לגייס את הסכום.

ירדנה גורביץ' ועמי טמיר
עבודה אצל יגאל ארנון

שרתון חזקה

תערוכת וירג'יניה מעולה

הויכין שמעוני
ועורכת־הדין
יוני וינריב

הפרופיל הפסיכולוגי של החשוד בסחיטה מ"שטראוס"
בעיני ידידתו, חבריו, שותפיו והפסיכולוג המישטירתי:

הוא רצה

להי'תפס!